

CVRIA

EIROPAS SAVIENĪBAS TIESA

Gada ziņojums
2010

EIROPAS SAVIENĪBAS TIESA

GADA ZIŅOJUMS 2010

Tiesas, Vispārējās tiesas un
Eiropas Savienības Civildienesta tiesas darba pārskats

Luksemburgā, 2011. gadā

www.curia.europa.eu

Tiesa
L-2925 Luxembourg
Tālrunis: (352) 43 03-1

Vispārējā tiesa
L-2925 Luxembourg
Tālrunis: (352) 43 03-1

Eiropas Savienības Civildienesta tiesa
L-2925 Luxembourg
Tālrunis: (352) 43 03-1

Tiesas interneta vietne: <http://www.curia.europa.eu>

Sagatavošana pabeigta 2011. gada 1. janvārī.

Pārpublicēšana atļauta, minot avotu. Fotografijas var tikt pārpublicētas tikai šī izdevuma sakarā. Cita veida izmantošanai atļauja ir jādūdz Eiropas Savienības Publikāciju birojam.

Liela daļa papildu informācijas par Eiropas Savienību ir pieejama internetā.
Tai var piekļūt, izmantojot *Europa* serveri (<http://europa.eu>).

Kataloga dati ir atrodami šīs publikācijas beigās.

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2011. gads

ISBN 978-92-829-1047-4

doi:10.2862/51369

© Eiropas Savienība, 2011. gads

Printed in Luxembourg

IESPIESTS UZ PAPIRA, KAS BALINĀTS BEZ ELEMENTĀRĀ HLORA (ECF)

Satura rādītājs

Lpp.

Tiesas priekšsēdētāja <i>Vassilios Skouris</i> priekšvārds	5
--	---

I nodaļa

Tiesa

A – Tiesas darbība un attīstība 2010. gadā	9
B – Tiesas judikatūra	11
C – Tiesas sastāvs	53
1. Tiesas locekļi	55
2. Izmaiņas Tiesas sastāvā 2010. gadā	71
3. Protokolārā kārtība	73
4. Bijušie Tiesas locekļi	75
D – Tiesas darbības statistika	79

II nodaļa

Vispārējā tiesa

A – Vispārējās tiesas darbība 2010. gadā	109
B – Vispārējās tiesas sastāvs	149
1. Vispārējās tiesas locekļi	151
2. Izmaiņas Vispārējās tiesas sastāvā 2010. gadā	163
3. Protokolārā kārtība	165
4. Bijušie Vispārējās tiesas locekļi	167
C – Vispārējās tiesas darbības statistika	169

III nodaļa

Civildienesta tiesa

A – Civildienesta tiesas darbība 2010. gadā	193
B – Civildienesta tiesas sastāvs	203
1. Civildienesta tiesas locekļi	205
2. Izmaiņas Civildienesta tiesas sastāvā 2010. gadā	209
3. Protokolārā kārtība	211
4. Bijušais Civildienesta tiesas loceklis	213
C – Civildienesta tiesas darbības statistika	215

IV nodaļa

Tikšanās un vizītes

A – Oficiālās vizītes un pasākumi Tiesā, Vispārējā tiesā un Civildienesta tiesā	229
B – Mācību apmeklējumi (2010)	233
1. Sadalījums pa grupu veidiem	233
2. Mācību apmeklējumi – Sadalījums pa dalībvalstīm (2010)	234
3. Mācību apmeklējumi – Valstu tiesneši (2010)	236
4. Apmeklētāju skaita un veida attīstība (2007–2010)	236
C – Svinīgās sēdes	237
D – Vizītes un piedalīšanās oficiālos pasākumos	239
<i>Organizācijas shēmas kopsavilkums</i>	244

Priekšvārds

2010. gads Eiropas Savienības Tiesai bija Savienības tiesu sistēmā ar Lisabonas līgumu ieviesto reformu nostiprināšanas gads. Šajā gadā tika uzsākta arī būtiskākās no šīm reformām īstenošanas procedūra, proti, Eiropas Savienības pievienošanās Eiropas Cilvēktiesību konvencijai. Eiropas Savienības Tiesa uzmanīgi ir sekojusi un turpina sekot līdzi šīs procedūras īstenošanas norisei.

2010. gads ieies vēsturē arī ar īpaši saspringto iestādes darba režīmu. Šajā ziņā ir jānorāda, ka trijās tiesās, kas kopā veido Eiropas Savienības Tiesu, ir tikušas ierosinātas pavisam 1406 lietas, kas ir vislielākais skaits šīs iestādes vēsturē un parāda, ka tiesvedību apjoms Savienības tiesību jomā pastāvīgi palielinās. Turklāt ir jāpiemin arī kopējais tiesvedības ilguma samazinājums, tas ir ļoti nozīmīgs, it īpaši prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā.

Visbeidzot, pagājušā gadā no amata atkāpās divi Tiesas locekļi un Tiesas sekretārs, kā arī četri Vispārējās tiesas locekļi, tas notika tostarp daļējas tās sastāva atjaunošanas ietvaros. Svarīgi šajā ziņā ir norādīt, ka jauno Tiesas un Vispārējās tiesas locekļu iecelšana amatā notika saskaņā ar jauno procedūru, kas ir ieviesta ar Lisabonas līgumu, proti, pēc tam, kad LESD 255. pantā paredzētā komiteja bija sniegusi atzinumu.

Gada ziņojums sniedz pilnīgu pārskatu par iestādes attīstību un darbību 2010. gadā. Kā katru gadu, būtiska Gada ziņojuma daļa ir veltīta īsam, bet izsmelšošam izklāstam par Tiesas, Vispārējās tiesas un Civildienesta tiesas darbību. Katras tiesas īpašā statistika papildina un ilustrē tiesas darbības 2010. gadā analīzi.

V. Skouris
Tiesas priekšsēdētājs

I nodaļa

Tiesa

A – Tiesas darbība un attīstība 2010. gadā

Tiesas priekšsēdētājs Vassilios Skouris

Šajā Gada ziņojuma pirmajā daļā kopsavilkuma veidā ir aprakstīta Eiropas Savienības Tiesas darbība 2010. gadā. Tajā, pirmkārt, ir sniegts ieskats iestādes attīstībā pagājušajā gadā, akcentējot institucionālās izmaiņas, kas skārušas Tiesu, kā arī izmaiņas tās iekšējā organizācijā un darba metodēs. Otrkārt, tajā ir ietverta statistikas analīze par Tiesas darba slodzes izmaiņām un vidējo tiesvedības ilgumu. Treškārt, tajā, kā katru gadu, ir raksturoti galvenie judikatūras attīstības virzieni, kas sagrupēti pēc lietu jomām.

1. Tā kā Lisabonas līgumā ir paredzēts, ka Eiropas Savienība pievienojas Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijai (ECPAK), šogad tika uzsākta šīs pievienošanās īstenošanas procedūra. Šīs procedūras pirmais posms ir pabeigts, un Eiropas Komisija ir pilnvarota risināt sarunas ar Eiropas Padomi. Eiropas Savienības pievienošanās ECPAK neapšaubāmi ietekmēs Savienības tiesu sistēmu kopumā.

Šī iemesla dēļ Tiesa uzmanīgi ir sekojusi līdzi šīs procedūras norisei, un, sniedzot savu ieguldījumu darbā, kas tiek veikts, lai sekmīgi pabeigtu pievienošanās projektu, kurā izvirzīti diezgan sarežģīti juridiskie jautājumi, tā 2010. gada 5. maijā publicētā dokumentā¹ ir izteikusi savas pirmās pārdomas par konkrētu, ar Savienības tiesu sistēmas darbības veidu saistītu aspektu. Šajā dokumentā Tiesa ir secinājusi, ka, lai tiktu ievērots minētajai konvencijai raksturīgais subsidiaritātes princips un vienlaikus tiktu nodrošināta pienācīga Savienības tiesu sistēmas darbība, ir vajadzīgs mehānisms, kas varētu nodrošināt, lai Tiesā efektīvi varētu celt prasību par Savienības akta spēkā esamību, pirms Eiropas Cilvēktiesību tiesa lemtu par šī akta saderību ar ECPAK.

Visbeidzot, ir jāmin arī 2010. gada 23. martā Tiesas Reglamentā izdarītie grozījumi (OV L 92, 12. lpp.). Ar šiem grozījumiem minētajā reglamentā ir ieviesti pēc Lisabonas līguma stāšanās spēkā nepieciešamie pielāgojumi.

2. Tiesas darbības statistika 2010. gadā kopumā liecina par izskatīto lietu skaita pieauguma turpināšanos un būtisku efektivitātes pieaugumu attiecībā uz tiesvedību ilgumu. Turklāt jānorāda arī, ka šajā gadā nepieredzēti ir pieaudzis ierosināto lietu, it īpaši Tiesā iesniegto lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, skaits.

2010. gadā Tiesa ir izskatījusi 522 lietas (neto skaits, ņemot vērā saistīto lietu apvienošanu), kas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (543 pabeigtas lietas 2009. gadā) ir neliels samazinājums. No šīm lietām 370 lietās ir pasludināti spriedumi un 152 lietās ir izdoti rīkojumi.

2010. gadā Tiesā ir ierosināta 631 jauna lieta (neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas), kas salīdzinājumā ar 2009. gadu (562 lietas) ir ļoti ievērojams pieaugums un ir vislielākais iesniegto lietu skaits Tiesas vēsturē. Tāda pati situācija ir attiecībā uz lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu. Šajā gadā ierosināto prejudiciālā nolēmuma lietu skaits otro gadu pēc kārtas ir vislielākais jebkad sasniegtais un salīdzinājumā ar 2009. gadu ir pieaudzis par 27,4 % (385 lietas 2010. gadā salīdzinājumā ar 302 lietām 2009. gadā).

Runājot par tiesvedību ilgumu, statistikas dati ir ļoti labi. Attiecībā uz prejudiciālā nolēmuma tiesvedību šis ilgums ir 16,1 mēnesis. Salīdzinošā analīze parāda, ka visā laikposmā, par kuru Tiesai ir

¹ http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2010-05/convention_fr_2010-05-21_12-10-16_11.pdf

ticami statistikas dati, 2010. gadā vidējais prejudiciālā nolēmuma lietu izskatīšanas ilgums ir bijis visīsākais. Tiešajās prasībās un apelācijas tiesvedībā vidējais lietu izskatīšanas ilgums ir bijis attiecīgi 16,7 mēneši un 14,3 mēneši (17,1 mēnesis un 15,4 mēneši 2009. gadā).

Papildus Tiesas pēdējos gados veiktajām darba metožu reformām Tiesas darbības efektivitātes palielināšanās lietu izskatīšanā ir izskaidrojama arī ar plašāku tās rīcībā esošo dažādo procesuālo līdzekļu izmantošanu, lai paātrinātu atsevišķu lietu izskatīšanu, it īpaši steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedību, sprieduma taisīšanu prioritārā kārtībā, paātrināto procesu, vienkāršoto procesu un iespēju lietu izlemt bez ģenerālvokāta secinājumiem.

Steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedība tika lūgta 6 lietās, un norīkotā palāta uzskatīja, ka Reglamenta 104.b pantā paredzētie nosacījumi bija izpildīti 5 no šīm lietām. Šo lietu izskatīšana tika pabeigta vidēji 2,1 mēnesī.

Šajā gadā paātrinātais process tika lūgts 12 reizes, taču Reglamentā paredzētie nosacījumi bija izpildīti tikai 4 no šīm lietām. Saskaņā ar 2004. gadā iedibināto praksi pieteikumi par paātrinātā procesa piemērošanu tiek apmierināti vai noraidīti ar motivētu Tiesas priekšsēdētāja rīkojumu. Starp citu, 14 lietas tika izskatītas prioritārā kārtībā.

Turklāt Tiesa, atbildot uz atsevišķiem prejudiciāliem jautājumiem, turpināja izmantot Reglamenta 104. panta 3. punktā paredzēto vienkāršoto procesu. Kopā 24 lietas tika pabeigtas ar rīkojumiem, kas izdoti, pamatojoties uz šo tiesību normu.

Visbeidzot, Tiesa bieži ir izmantojusi tās Statūtu 20. pantā paredzēto iespēju izlemt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem, ja lieta nav saistīta ar jaunu tiesību jautājumu. Jāmin, ka aptuveni 50 % no 2010. gadā pasludinātajiem spriedumiem ir bijuši bez secinājumiem (2009. gadā – 52 %).

Runājot par lietu sadalījumu starp dažādiem Tiesas iztiesāšanas sastāviem, jānorāda, ka virspalāta ir izskatījusi aptuveni 14 %, piecu tiesnešu palātas – 58 % un trīs tiesnešu palātas – aptuveni 27 % no 2010. gadā ar sprieduma pasludināšanu vai rīkojuma ar sprieduma raksturu izdošanu pabeigtajām lietām. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu būtiski ir palielinājies virspalātas izskatīto lietu īpatsvars (2009. gadā – 8 %) un ir būtiski samazinājies trīs tiesnešu palātu izskatīto lietu īpatsvars (2009. gadā – 34 %).

Detalizētāku informāciju par tiesas 2010. gada darbības statistikas datiem lasītājs atradīs šī ziņojuma tiesas darbības statistikai veltītajā daļā.

B – Tiesas judikatūra

Šī gada ziņojuma daļa ietver 2010. gada judikatūras pārskatu.

Konstitucionālie vai institucionālie jautājumi

2010. gadā ievērojami tika papildināta judikatūra attiecībā uz pamattiesībām.

Apvienotajās lietās C-92/09 un C-93/09 *Volker und Markus Schecke* (2010. gada 9. novembra spriedums) Tiesai bija iespēja precizēt prasības, kas izriet no tiesībām uz privātās dzīves neaizskaramību, saistībā ar kontroli, ko tai tika lūgts veikt attiecībā uz Regulu (EK) Nr. 1290/2005 un Nr. 259/2008¹ spēkā esamību, kuras regulē kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu un kurās ir paredzēts publicēt fizisku personu, kuras saņem Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) atbalstu, personas datus, kas nozīmē, ka šī informācija ir pieejama sabiedrībai, it īpaši interneta vietnēs, ko izmanto valsts iestādes. Atbildot uz prejudiciālo jautājumu par Eiropas Savienības Pamattiesību hartā atzīto tiesību uz personas datu aizsardzību un pārskatāmības pienākuma Eiropas fondu jomā saskaņotību, Tiesa norādīja, ka konkrētas informācijas par līdzekļu saņēmējiem un precīzām to saņemtajām summām publicēšana interneta vietnē ir saņēmēju tiesību uz privātās dzīves neaizskaramību vispār un viņu personas datu aizsardzību konkrēti aizskārums, jo trešās personas brīvi piekļūst vietnei. Šāds aizskārums ir attaisnojams, ja tas ir paredzēts likumā, ja ar to netiek pārkāpta minēto tiesību būtība un ja tas, piemērojot samērīguma principu, ir vajadzīgs un efektīvi atbilst Savienības atzītajiem vispārējo interešu mērķiem, jo atkāpes no šīm tiesībām un to ierobežojumi ir pieļaujami tikai noteikti nepieciešamā robežās. Šajā ziņā Tiesa apgalvoja, ka, lai gan demokrātiskā sabiedrībā nodokļu maksātājiem ir tiesības tikt informētiem par publisku līdzekļu izmantošanu, tomēr pirms noteikumu, kuru spēkā esamība tiek apstrīdēta, pieņemšanas Padomei un Komisijai ir jāveic dažādo attiecīgo interešu līdzsvarošana, lai noskaidrotu, vai šo datu publicēšana atsevišķā interneta vietnē dalībvalstī nepārsniedz to, kas ir nepieciešams iecerēto leģitīmo mērķu īstenošanai. Tādēļ Tiesa atzina par spēkā neesošām atsevišķas Regulas Nr. 1290/2005 normas, kā arī Regulu Nr. 259/2008 kopumā, neapstrīdot ELGF un ELFLA atbalsta saņēmēju sarakstu publikācijas, ko valsts iestādes ir izdarījušas laikposmā pirms šī sprieduma pasludināšanas, sekas.

Tāpat arī saistībā ar pamattiesībām Tiesa 2010. gada 22. decembrī ir taisījusi citu svarīgu spriedumu (spriedums lietā C-279/09 *DEB Deutsche Energiehandels- und Beratungsgesellschaft*) par Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantā noteiktā principa par tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību interpretāciju.

Pamata lietā Vācijas komercsabiedrībai *DEB* bija strīds ar Vācijas valsti saistībā ar lūgumu par juridiskās palīdzības piešķiršanu, ko šī sabiedrība bija iesniegusi valsts tiesā. Sabiedrība *DEB* vēlējās celt prasību pret Vācijas valsti sakarā ar valsts atbildību, lai saņemtu atlīdzību par kaitējumu, kas tai radies tādēļ, ka šī dalībvalsts ar novēlošanos bija transponējusi Direktīvu 98/30/EK par kopīgiem noteikumiem dabasgāzes iekšējam tirgum². Juridiskā palīdzība tai tika atteikta ar pamatojumu, ka

¹ Padomes 2005. gada 21. jūnija Regula (EK) Nr. 1290/2005 par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu (OV L 209, 1. lpp.), kas ir grozīta ar Padomes 2007. gada 26. novembra Regulu (EK) Nr. 1437/2007 (OV L 322, 1. lpp.), un Komisijas 2008. gada 18. marta Regula (EK) Nr. 259/2008, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus par to, kā piemērot Padomes Regulu (EK) Nr. 1290/2005 attiecībā uz informācijas publicēšanu par Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) līdzekļu saņēmējiem (OV L 76, 28. lpp.).

² Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 22. jūnija Direktīva 98/30/EK (OV L 204, 1. lpp.).

nav izpildīti nosacījumi, kas Vācijas tiesībās ir noteikti šādas palīdzības piešķiršanai juridiskām personām. Apelācijas tiesa, kurai bija jāizskata apelācijas sūdzība par šo atteikumu, nolēma uzdot Tiesai prejudiciālu jautājumu, lai uzzinātu, vai Savienības tiesību efektivitātes princips liedz tiesvedībā sakarā ar valsts atbildību, kas uzsākta atbilstoši minētajām tiesībām, valsts tiesiskajā regulējumā prasības celšanai paredzēt nosacījumu par izdevumu avansa iemaksu un ierobežot juridiskās palīdzības piešķiršanu juridiskajai personai, kas nevar iemaksāt šo avansu, prasot ievērot ļoti stingrus noteikumus.

Tiesa nolēma, ka atbilde uz šo jautājumu ir jāsniedz, ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu, kam pēc Lisabonas līguma stāšanās spēkā ir tāds pats juridiskais spēks kā Līgumiem. Precīzāk, Tiesa atsaucās uz Hartas 47. pantu, kurā ir paredzētas tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā visām personām, kas vēlas aizstāvēt savas tiesības un brīvības, ko tām garantē Savienības tiesības. Šīs tiesību normas trešajā daļā ir noteikts, ka "juridiskā palīdzība tiek sniegta tiem, kam nav pietiekamu līdzekļu, ciktāl šī palīdzība ir nepieciešama, lai nodrošinātu efektīvu tiesiskuma īstenošanu [efektīvu tiesību aizsardzību] tiesā". Tiesa pirmām kārtām uzskatīja, ka juridiskas personas var atsaukties uz efektīvas tiesību aizsardzības tiesā principu, kas ir paredzēts Hartas 47. pantā, lai saņemtu atbrīvojumu no tiesvedības un/vai advokāta palīdzības izdevumu iemaksas avansā. Ievērojot Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru par Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. pantu, kas ir veltīts efektīvai tiesību aizsardzībai tiesā, turpinājumā Tiesa precizēja, ka valsts tiesai ir jāpārbauda, pirmkārt, vai juridiskās palīdzības piešķiršanas nosacījumi ir tāds tiesību vērsties tiesā ierobežojums, kas var ietekmēt pašu šo tiesību būtību, otrkārt, vai šiem nosacījumiem ir leģitīms mērķis, un, visbeidzot, vai pastāv samērīgums starp izmantotajiem līdzekļiem un paredzēto mērķi. Pēc tam Tiesa precizēja vērtēšanas kritērijus, ko valsts tiesa var ņemt vērā, pārņemot Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūrā izmantotos kritērijus, tostarp ietekmes smagumu un piemērojamo tiesību un piemērojamās procedūras sarežģītību, un konkrētāk – attiecībā uz juridiskām personām – to mērķi gūt vai negūt peļņu, kā arī to dalībnieku vai akcionāru finansiālās iespējas.

Noteikumi, saskaņā ar kuriem valsts tiesai ir jānosaka valsts atbildība gadījumā, kad tā nav izpildījusi savus Kopienas pienākumus, turpina izraisīt jautājumus.

Lietā C-118/08 *Trasportes Urbanos y Servicios Generales* (2010. gada 26. janvāra spriedums) iesniedzētāja vēlējās uzzināt Tiesas viedokli par tāda noteikuma piemērošanu, saskaņā ar kuru prasība sakarā ar valsts atbildību par Savienības tiesību pārkāpumu ar valsts likumu var tikt apmierināta tikai tad, ja ir izmantoti visi valsts tiesību aizsardzības līdzekļi, bet šāds pats noteikums nav piemērojams prasībai sakarā ar valsts atbildību par konstitūcijas pārkāpumu. Pēc tam, kad Tiesa bija atgādinājusi par pienākuma atlīdzināt, kas ir dalībvalstīm Savienības tiesību pārkāpuma gadījumā, principiem atbilstoši to augstākajam spēkam, Tiesa atbildēja, ka Savienības tiesības liedz piemērot šo noteikumu. Pamatojoties uz līdzvērtības principu, tā nolēma, ka visi prasībām piemērojamie noteikumi bez izšķirības ir piemērojami kā prasībām sakarā ar Savienības tiesību pārkāpumu, tā prasībām sakarā ar valsts tiesību pārkāpumu: abu prasību sakarā ar atbildību priekšmets ir vienāds, jo to mērķis ir valsts vainas dēļ radītā kaitējuma atlīdzināšana. Ievērojot līdzvērtības principu, vienīgā atšķirība – tiesa, kurai ir kompetence konstatēt tiesību pārkāpumu, – nav pietiekama, lai nošķirtu šīs abas prasības.

Apvienotajās lietās C-188/10 un C-189/10 *Melki un Abdeli* (2010. gada 22. jūnija spriedums) Tiesai bija iespēja izteikties par procesuālā mehānisma, dēvēta par "atbilstības konstitūcijai prioritāro jautājumu", kas nesen ieviests Francijā, saderību ar Savienības tiesībām. Tas ļāva Tiesai atgādināt, ka, lai nodrošinātu Savienības tiesību pārkāpumu, sadarbības starp to un dalībvalstu tiesām sistēmas darbībai ir nepieciešams, lai valsts tiesa varētu jebkurā tiesvedības brīdī, kurš tai liekas piemērots, un pat atbilstības konstitūcijai pārbaudes izpildes procedūras beigās uzdot Tiesai ikvienu prejudiciālu jautājumu, ko tā uzskata par nepieciešamu. Tādējādi LESD 267. pantam nav pretrunā tāds valsts

tiesību akts, ar kuru tiek ieviesta valsts likumu atbilstības konstitūcijai pārbaudes izpildes procedūra, ja citas valsts tiesas var brīvi:

- jebkurā tiesvedības brīdī, kurš tām liekas piemērots, un pat atbilstības konstitūcijai pārbaudes izpildes procedūras beigās uzdot Tiesai prejudiciālu jautājumu, ko tās uzskata par nepieciešamu;
- veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu Savienības tiesību sistēmā piešķirto tiesību pagaidu tiesisko aizsardzību tiesā, un
- šādas izpildes procedūras beigās nepiemērot attiecīgo valsts tiesību normu, ja tiesas uzskata, ka tā ir pretrunā Savienības tiesībām.

Jomā, kurā jau vairākkārt ir izskaidrotas Tiesas, īstenojot tās prejudiciālo kompetenci, sniegtās Savienības tiesību interpretācijas sekas, ar lietu C-242/09 *Albron Catering* (2010. gada 21. oktobra spriedums) bija iespēja atgādināt, ka, īstenojot LESD 267. pantā Tiesai piešķirto kompetenci, tā tikai izņēmuma kārtā, piemērojot Savienības tiesību sistēmai raksturīgo vispārējo tiesiskās drošības principu, var ierobežot iespēju visām ieinteresētajām personām atsaukties uz tās interpretētu normu, lai apstrīdētu labā ticībā nodibinātās tiesiskās attiecības. Lai varētu pieņemt lēmumu par šādu ierobežojumu, ir jāievēro divi būtiski kritēriji, proti, ieinteresēto personu labā ticība un būtisku traucējumu rašanās risks. Tādējādi Tiesa nolēma, ka, tā kā tai nav iesniegts neviens konkrēts pierādījums, kas varētu pamatot būtisku traucējumu risku saistībā ar masveidīgu tiesvedību, kas varētu tikt uzsākta pēc šī sprieduma saistībā ar Direktīvas 2001/23/EK³ interpretāciju pret uzņēmumiem, kuri ir izdarījuši īpašuma tiesību maiņu, kam piemērojama šī direktīva, nav jāierobežo šāda sprieduma sekas laikā.

Attiecībā uz Tiesas pienesumu Savienības noslēgto nolīgumu ar trešajām valstīm iedarbības definēšanā jāmin lieta C-386/08 *Brita* (2010. gada 25. februāra spriedums) par vairākiem svarīgiem starptautisko nolīgumu, it īpaši EK un Izraēlas asociācijas nolīguma⁴, interpretācijas jautājumiem.

Tiesa ir precizējusi, ka Vīnes konvencijā par starptautisko līgumu tiesībām⁵ ietvertie noteikumi ir piemērojami tādām nolīgumam, kas noslēgts starp dalībvalsti un starptautisku organizāciju, kāds ir EK un Izraēlas asociācijas nolīgums, tiktāl, ciktāl šie noteikumi atspoguļo vispārējās starptautisko paražu tiesības. Konkrētāk, asociācijas nolīguma noteikumi, kuros ir definēts teritoriālās piemērošanas apjoms, ir jāinterpretē saskaņā ar principu “pacta tertiis nex nocent nec prosunt”. Ievērojot šos principus, Tiesa nolēma, ka importētājās dalībvalsts muitas iestādes var atteikties piešķirt preferenciāla tarifa režīmu, kas ieviests ar EK un Izraēlas asociācijas nolīgumu, precēm no Jordānas Rietumkrasta. No cita asociācijas nolīguma, EK un PAO nolīguma⁶, izriet, ka tikai Jordānas Rietumkrasta un Gazas joslas muitas iestādes ir tiesīgas izsniegt preču pārvadājumu [aprites] sertifikātu

³ Padomes 2001. gada 12. marta Direktīva 2001/23/EK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz darbinieku tiesību aizsardzību uzņēmumu, uzņēmējiesabiedrību vai uzņēmumu vai uzņēmējiesabiedrību daļu īpašnieka maiņas gadījumā (OV L 82, 16. lpp.).

⁴ Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu nolīgums, ar ko izveido asociāciju starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Izraēlas Valsti, no otras puses; parakstīts Briselē 1995. gada 20. novembrī (OV 2000, L 147, 3. lpp.).

⁵ 1969. gada 23. maija Vīnes konvencija par starptautisko līgumu tiesībām (Apvienoto Nāciju Organizācijas līgumu krājums, 1155. sēj., 331. lpp.).

⁶ Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu pagaidu asociācijas nolīgums par tirdzniecību un sadarbību starp Eiropas Kopieni, no vienas puses, un Palestīnas atbrīvošanas organizāciju (PAO), kas rīkojas Jordānas Rietumkrasta un Gazas joslas Palestīniešu pašpārvaldes vārdā, no otras puses; parakstīts Briselē 1997. gada 24. februārī (OV L 187, 3. lpp.).

gadījumā, ja attiecīgās preces var uzskatīt par Jordānas Rietumkrasta un Gazas joslas izcelsmes precēm. Līdz ar to, interpretējot EK un Izraēlas asociācijas nolīgumu tādējādi, ka Izraēlas iestādēm ir muitas kompetence attiecībā uz Jordānas Rietumkrasta izcelsmes precēm, Palestīnas muitas iestādēm tiktu uzlikts pienākums neīstenot kompetenci, kas tām ir piešķirta saskaņā ar EK un PAO nolīguma noteikumiem. Šāda interpretācija radītu pienākumu trešajai personai bez tās piekrišanas un tādējādi būtu pretrunā iepriekš minētajam vispārējam starptautisko tiesību principam "pacta tertiis nec nocent nec prosunt", kurš ir kodificēts Vīnes konvencijā.

Turklāt Tiesa precizēja, ka saskaņā ar EK un Izraēlas asociācijas nolīgumā paredzēto procedūru importētājvalsts muitas iestādēm nav saistoši eksportētājvalsts muitas iestāžu iesniegtie izcelsmes pierādījumi un to atbilde, ja minētā atbilde neietver pietiekamu informāciju, lai noteiktu patieso preču izcelsmi.

Tāpat kā iepriekšējos gados piekļuve iestāžu dokumentiem ir izraisījusi strīdus situācijas, un īpašu uzmanību šajā jomā piesaista trīs spriedumi. Lietā C-28/08 P Komisija/*Bavarian Lager* (2010. gada 29. jūnija spriedums) Tiesa pievērsās Regulas (EK) Nr. 1049/2001⁷ un Regulas (EK) Nr. 45/2001⁸ savstarpējām attiecībām.

Regulā Nr. 1049/2001 piekļuve iestāžu dokumentiem ir noteikta kā vispārēja norma, bet ir paredzēti izņēmumi, it īpaši, ja izpaušana var kaitēt personas privātās dzīves aizsardzībai vai indivīda neaizskaramībai saskaņā ar Savienības tiesību aktiem par personas datu aizsardzību. Tiesa uzskata, ka, ja ar Regulu Nr. 1049/2001 pamatota pieteikuma mērķis ir iegūt piekļuvi dokumentiem, kuros ir personas dati, tad ir pilnībā piemērojamas Regulas Nr. 45/2001 normas. Neņemot vērā šo atsauci uz Savienības tiesību aktiem par personas datu aizsardzību un ierobežojot izņēmuma piemērošanu ar situācijām, kad tiek pārkāpta privātās dzīves aizsardzība vai indivīda neaizskaramība Eiropas Cilvēktiesību un pamattiesību aizsardzības konvencijas 8. panta un Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūras izpratnē, Pirmās instances tiesa (tagad – Vispārējā tiesa) ir interpretējusi Regulu Nr. 1049/2001 īpaši un ierobežojoši, un tas neatbilst līdzsvaram, kādu Savienības likumdevējs bija paredzējis radīt starp abām attiecīgajām regulām.

Pēc būtības Tiesa lēma, ka Komisija pamatoti ir nolēmusi, ka sanāksmes, kas noritēja procedūras sakarā ar pienākumu neizpildi ietvaros, dalībnieku saraksts ietver personas datus, un prasot, lai pieteikuma iesniedzējs pierādītu personas datu nosūtīšanas vajadzību attiecībā uz personām, kas nav devušas skaidru piekrišanu, Komisija ir rīkojusies atbilstoši Regulas Nr. 45/2001 8. panta b) punkta noteikumiem.

Tajā pašā dienā Tiesa taisīja citu ļoti svarīgu spriedumu piekļuves dokumentiem jomā (2010. gada 29. jūnija spriedums lietā C-139/07 P Komisija/*Technische Glaswerke Ilmenau*), kas šoreiz attiecas uz Regulas Nr. 1049/2001 saistību ar Regulu (EK) Nr. 659/1999 par EKL 93. panta piemērošanas noteikumiem⁹. Tiesa lēma, ka, lai pamatotu atteikumu piekļūt pieprasītajam dokumentam, principā nepietiek ar to, ka šis dokuments attiecas uz kādu no Regulas Nr. 1049/2001 4. panta 2. punktā minētajām darbībām. Attiecīgajai iestādei ir jāsniedz arī paskaidrojumi attiecībā uz to, kā piekļuve

⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 30. maija Regula (EK) Nr. 1049/2001 par publisku piekļuvi Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem (OV L 145, 43. lpp.).

⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 18. decembra Regula (EK) Nr. 45/2001 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Kopienas iestādēs un par šādu datu brīvu apriti (OV 2001, L 8, 1. lpp.).

⁹ Padomes 1999. gada 22. marta Regula (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus EK līguma 93. panta piemērošanai (OV L 83, 1. lpp.).

minētajam dokumentam varētu konkrēti un faktiski aizskart tiesības, kas ir aizsargātas ar šajā pantā paredzētu izņēmumu. Tomēr Tiesa šajā ziņā precizēja, ka attiecīgā Kopienu iestāde var pamatoties uz vispārīgiem pieņēmumiem, kas attiecas uz noteiktām dokumentu kategorijām.

Attiecībā uz valsts atbalsta kontroles procedūrām šādi pieņēmumi var rasties no Regulas Nr. 659/1999, kā arī no judikatūras attiecībā uz tiesībām iepazīties ar Komisijas administratīvās lietas materiāliem. Regulā Nr. 659/1999 ieinteresētajām personām, izņemot par atbalsta piešķiršanu atbildīgo dalībvalsti, nav paredzētas piekļuves tiesības Komisijas administratīvās lietas materiāliem. Ja šīs ieinteresētās personas varētu iegūt piekļuvi Komisijas administratīvās lietas dokumentiem, pamatojoties uz Regulu Nr. 1049/2001, tiktu apdraudēta valsts atbalsta kontroles procedūra. Turklāt ir jāņem vērā apstākļi, ka valsts atbalsta kontroles procedūrās ieinteresētajām personām, kas nav attiecīgā dalībvalsts, nav tiesību iepazīties ar Komisijas administratīvās lietas dokumentiem, un tādējādi ir jāatzīst tāda vispārēja pieņēmuma pastāvēšana, saskaņā ar kuru administratīvās lietas dokumentu publiskošana būtībā var apdraudēt izmeklēšanas darbību mērķus. Šis vispārējais pieņēmums neizslēdz ieinteresēto personu tiesības pierādīt, ka uz konkrēto dokumentu, kura publiskošana tiek prasīta, šis pieņēmums neattiecas vai ka pastāv prioritāras sabiedrības intereses, kas pamato minētā dokumenta publiskošanu atbilstoši Regulas Nr. 1049/2001 4. panta 2. punktam.

Šāds pieņēmumu mehānisms bija arī apvienoto lietu C-514/07 P, C-528/07 P un C-532/07 P *Zviedrija/API* un Komisija (2010. gada 21. septembra spriedums) centrā; tajās Tiesa pievērsās jautājumam par piekļuvi procesuāliem rakstiem, ko tai tiesvedības laikā ir iesniegušas iestādes. Tiesa uzskata, ka šādiem procesuāliem rakstiem ir īpašas pazīmes, jo tie pēc sava rakstura pieder tiesvedībai Tiesā. Šie procesuālie raksti tika sagatavoti vienīgi minētās tiesvedības vajadzībām un ir tās būtisks elements. Pati tiesvedība ir izslēgta no jomas, attiecībā uz kuru ir piemērojamas ar Savienības tiesisko regulējumu iedibinātās piekļuves tiesības. Tiesvedības aizsardzība tostarp nozīmē, ka tiek nodrošināta lietas dalībnieku procesuālo tiesību vienlīdzības, kā arī pareizas tiesvedības principa ievērošana. Ja iestādes procesuālo rakstu saturs varētu būt publisku debašu priekšmets, pret to izteiktā kritika varētu ietekmēt iestādes aizstāvēto pozīciju. Šāda situācija, ja vienīgi uz attiecīgo iestādi, kurai adresēts pieteikums par piekļuvi tās dokumentiem, nevis uz visiem lietas dalībniekiem attiektos publiskošanas pienākums, varētu izjaukt vajadzīgo līdzsvaru starp lietas dalībniekiem Savienības tiesās. Turklāt tiesvedības izslēgšana no tiesību piekļūt dokumentiem piemērošanas jomas ir attaisnojama, ņemot vērā vajadzību visas tiesvedības laikā nodrošināt, lai debates starp lietas dalībniekiem, kā arī tiesnešu apspriede notiktu pilnībā objektīvi. Procesuālo dokumentu publiskošana ļautu pakļaut tiesvedības funkcijas – lai arī vienīgi sabiedrības apziņā – ārējam spiedienam un kaitētu tiesas debašu objektivitātei. Līdz ar to Tiesa apgalvoja, ka pastāv vispārējs pieņēmums, saskaņā ar kuru procesuālo rakstu, ko kāda iestāde ir iesniegusi tiesvedībā, publiskošana varētu aizskart šīs procedūras aizsardzību Regulas Nr. 1049/2001 4. panta 2. punkta otrā ievilkuma izpratnē minētās tiesvedības norises laikā, bet šāds vispārējs pieņēmums neatņem ieinteresētajai personai tiesības pierādīt, ka uz konkrētu dokumentu minētais pieņēmums neattiecas.

Turpretim, kad tiesvedība Tiesā ir beigusies, vairs nevar pieņemt, ka procesuālo rakstu publiskošana ietekmē šo procesu, tomēr konkrēta dokumentu, kuru publiskošana ir lūgta, pārbaude ir vajadzīga, lai konstatētu, vai publiskošanu var atteikt, pamatojoties uz Regulas Nr. 1049/2001 4. panta 2. punkta otro ievilkumu.

Eiropas Savienības pilsonība

Šajā jomā, kas pastāvīgi atrodas attīstībā, lieta C-145/09 *Tsakouridis* (2010. gada 23. novembra spriedums) Tiesā izvirzīja sarežģītas problēmas saistībā ar Savienības pilsoņa, kam ir Direktīvas

2004/38/EK par tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties¹⁰ 28. pantā noteiktās pastāvīgās uzturēšanās tiesības, izraidīšanas nosacījumiem. Vispirms Tiesa precizēja, ka izraidīšana ir jāpamato ar individuālu ieinteresētās personas situācijas vērtējumu, ņemot vērā tādus kritērijus kā vecums, veselības stāvoklis, viņa personīgo, ģimenes un profesionālo interešu centrs, prombūtnes no uzņēmējas dalībvalsts ilgums un saiknes ar izcelsmes valsti intensitāte, bet noteicošais kritērijs pastiprinātas aizsardzības pret izraidīšanu piešķiršanai ir uzturēšanās uzņēmējā dalībvalstī desmit gadus pirms izraidīšanas. Turklāt Tiesa uzsvēra, ka šī izraidīšana var tikt pamatota ar "nopietniem valsts drošības apsvērumiem" vai ar "nopietniem sabiedriskās kārtības apsvērumiem" Direktīvas 2004/38 28. panta izpratnē tikai tad, ja, ņemot vērā apdraudējuma īpašo smagumu, šāds pasākums ir vajadzīgs, lai aizsargātu intereses, ko tā garantē, ar nosacījumu, ka šis mērķis nevar tikt sasniegts ar mazāk ierobežojošiem pasākumiem, ievērojot Savienības pilsoņa dzīvošanas uzņēmējā dalībvalstī ilgumu. Visbeidzot, Tiesa atgādināja arī, ka cīņa pret noziedzību, kas saistīta ar narkotisko vielu tirdzniecību organizētā grupā, nodarījums, par kura izdarīšanu ieinteresētā persona tika notiesāta, var ietilpt jēdzienā "nopietni valsts drošības apsvērumi" vai "nopietni sabiedriskās kārtības apsvērumi" šīs direktīvas tā paša 28. panta izpratnē.

Turpinājumā attiecībā uz tiesībām brīvi pārvietoties un brīvi uzturēties, kas saistītas ar Eiropas pilsonību, jāmin lieta C-73/08 *Bressol* u.c. (2010. gada 13. aprīļa spriedums), kurā Tiesa pievērsās valsts tiesiskā regulējuma, kurā ir ierobežots Savienības pilsoņu studentu, kas nav pastāvīgie iedzīvotāji, skaits universitātes medicīnas un paramedicīnas studiju programmās, atbilstībai. Tiesa apgalvoja, pirmkārt, ka neatkarīgi no iespējamās Direktīvas 2004/38 24. panta piemērošanas atsevišķu pamata lietā aplūkoto studentu situācijai minētā līguma 18. un 21. pantam ir pretrunā valsts tiesiskais regulējums, kas ierobežo to studentu, kuri netiek uzskatīti par šīs dalībvalsts pastāvīgajiem iedzīvotājiem, skaitu, kuri var pirmo reizi reģistrēties augstākās izglītības iestādēs, jo šis tiesiskais regulējums paredz nevienlīdzīgu attieksmi pret studentiem, kas ir pastāvīgie iedzīvotāji, un tiem, kas tādi nav, un līdz ar to netiešu diskrimināciju pilsonības dēļ. Otrkārt, Tiesa atgādināja, ka šāds ierobežojošs tiesiskais regulējums var tikt pamatots ar mērķi aizsargāt sabiedrības veselību tikai tad, ja kompetentās iestādes veic padziļinātu attiecīgā tiesiskā regulējuma pārbaudi trīs posmos: pārbauda patiesu risku pastāvēšanas noteiktajam mērķim esamību, minētā tiesiskā regulējuma un noteiktā mērķa realizācijas atbilstību, kā arī minētā tiesiskā regulējuma un noteiktā mērķa samērīgumu, pilnībā pamatojoties uz objektīviem kritērijiem, apstākļiem un skaitļiem. Visbeidzot, Tiesa precizēja, ka valsts iestādes nevar pamatoties uz Starptautiskā pakta par ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām, ko 1966. gada 16. decembrī pieņēmusi Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālā Asambleja, 13. pantu, ja iesniedzējtiesa konstatē, ka tiesiskais regulējums, par kuru ir pamata lieta, nav saderīgs ar LESD 18. un 21. pantu.

Lietā C-162/09 *Lassal* (2010. gada 7. oktobra spriedums) Tiesas uzmanību piesaistīja Direktīvas 2004/38 16. pants. Konkrētāk, lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecās uz to, vai, lai iegūtu minētajā 16. pantā paredzētās pastāvīgās uzturēšanās tiesības, saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, kas bija spēkā pirms tās transponēšanas 2006. gada 30. aprīlī, ir jāņem vērā nepārtrauktas uzturēšanās piecu gadu laikposms pirms šī datuma un, ja atbilde ir apstiprinoša, vai pagaidu prombūtne laikā pirms 2006. gada 30. aprīļa un pēc šīs likumīgās nepārtrauktas uzturēšanās piecus gadus var ietekmēt pastāvīgas uzturēšanās tiesību iegūšanu minētās direktīvas izpratnē. Tiesa uz jautājuma pirmo daļu atbildēja apstiprinoši, uzskatot, ka, lai gan iespēja iegūt uzturēšanās tiesības, ievērojot piecu gadu termiņu, nav minēta Savienības tiesību aktos pirms Direktīvas 2004/38, atteikums ņemt vērā šo nepārtrauktas uzturēšanās laikposmu pilnībā atņemtu šai direktīvai tās

¹⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīva 2004/38/EK par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK (OV L 158, 77. lpp., un labojumi – OV L 229, 35. lpp., un OV 2005, L 197, 34. lpp.).

lietderīgo iedarbību un radītu situāciju, kas nebūtu savienojama ar integrācijas, pamatojoties uz uzturēšanās ilgumu, ideju. Turklāt Tiesa apgalvoja, ka Direktīvas 2004/38 mērķi tostarp veicināt pamattiesības brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, kā arī veicināt sociālo kohēziju un stiprināt Savienības pilsonības izjūtu, izmantojot pastāvīgas uzturēšanās tiesības, tiktu nopietni apdraudēti, ja šīs uzturēšanās tiesības Savienības pilsoņiem, kas likumīgi ir uzturējušies uzņēmējas dalībvalsts teritorijā piecu gadu nepārtrauktu laikposmu pirms 2006. gada 30. aprīļa, tiktu atteiktas, pamatojoties vienīgi uz pagaidu prombūtni, kas nepārsniedz divus secīgus gadus pēc šī laikposma, bet pirms šī paša datuma.

Attiecībā uz judikatūru par Eiropas pilsonību turpinājumā ir jāmin lieta C-135/08 *Rottmann* (2010. gada 2. marta spriedums), kurā Tiesa lēma par dalībvalsts pilsonības, kas iegūta, Eiropas Savienības pilsonim naturalizējoties ar viltu, atņemšanas nosacījumiem. Tiesa uzskata, ka Savienības tiesības, it īpaši EKL 17. pants, neliedz dalībvalstij atņemt Eiropas Savienības pilsonim tā pilsonību, kas iegūta naturalizācijas ceļā, ja tā ir iegūta ar viltu, jo šis lēmums par atņemšanu atbilst vispārējām interesēm pielietotā viltus, kas sagrauj pilsonības saikni starp dalībvalsti un tās pilsoni, dēļ. Turklāt šim atņemšanas lēmumam obligāti ir jāatbilst samērīguma principam. Ja, kā tas ir šajā lietā, krāpnieks pilsonis jau ir zaudējis savu izcelsmes valsts pilsonību naturalizācijas dēļ, valsts tiesām ir jāpārbauda, kādas sekas ar atņemšanas lēmumu var tikt radītas skartajai personai, kā arī viņa ģimenes locekļiem, un it īpaši jānovērtē, vai visu tiesību, kādas ir Savienības pilsonim, zaudēšana ir attaisnota, ievērojot ieinteresētās personas izdarītā pārkāpuma smagumu, laikā no lēmuma par pilsonības piešķiršanu naturalizācijas kārtībā līdz lēmumam par tās atņemšanu, kā arī jānovērtē ieinteresētās personas iespēja atgūt savu sākotnējo pilsonību. Tātad sākotnējās pilsonības zaudēšana un naturalizācijas ceļā iegūtās pilsonības zaudēšana principā ir saderīgas ar Savienības tiesībām pat tad, ja lēmums par pilsonības atņemšanu rada Eiropas Savienības pilsonības zaudēšanu.

Preču brīva aprīte

Lietā C-108/09 *Ker-Optika* (2010. gada 2. decembra spriedums) Tiesa konstatēja, ka valsts likumdošanas akti, kas aizliedz pārdot internetā citu dalībvalstu izcelsmes kontaktlēcas un tās piegādāt patērētāja dzīves vietā, liedz citu dalībvalstu uzņēmējiem izmantot ļoti efektīvu šo preču tirdzniecības veidu un tādējādi būtiski traucē to pieeju attiecīgās valsts tirgum, kas līdz ar to ir preču brīvas aprītes ierobežojums. Protams, Tiesa norādīja, ka dalībvalsts var prasīt, lai kontaktlēcas piegādātu kvalificēts personāls un pat lai klientam tiktu sniegta informācija par pareizu šo produktu lietošanu un apkopi, kā arī riskiem, kas saistīti ar lēcu nēsāšanu. Rezervējot kontaktlēcu pārdošanu optikas veikaliem, kas piedāvā kvalificēta optometrista pakalpojumus, tiek panākta mērķa nodrošināt patērētāju tiesību aizsardzību īstenošana. Bet Tiesa atgādināja, ka ārsts oftalmologs var sniegt savus pakalpojumus arī ārpus optikas veikala. Turklāt šie pakalpojumi principā ir vajadzīgi, tikai piegādājot kontaktlēcas pirmo reizi. Vēlāku piegāžu laikā pietiek, ka klients paziņo pārdevējam to lēcu veidu, kādas viņam ir izsniegtas pirmajā piegādē, un informē to par viņa iespējamajām, ārsta oftalmologa konstatētajām redzes izmaiņām. Šādos apstākļos Tiesa nolēma, ka mērķis nodrošināt kontaktlēcu lietotāju veselības aizsardzību var tikt sasniegts ar mazāk ierobežojošiem pasākumiem nekā tie, kas izriet no valsts tiesiskā regulējuma. Līdz ar to aizliegums pārdot kontaktlēcas internetā nav samērīgs ar sabiedrības veselības aizsardzības mērķi un tātad ir pretējs noteikumiem par preču brīvu aprīti.

Personu brīva pārvietošanās, pakalpojumu sniegšanas brīvība un kapitāla brīva aprīte

Šajā gadā Tiesa ir taisījusi arī ievērojamu skaitu spriedumu uzņēmējdarbības brīvības, pakalpojumu sniegšanas brīvības un kapitāla brīvas aprītes, kā arī darba ņēmēju brīvas pārvietošanās jomās. Skaidrības labad izvēlētie spriedumi ir aprakstīti, grupējot tos atkarībā no brīvības, kura tajos ir aplūkota, pēc tam, attiecīgā gadījumā, pēc atbilstošās darbības jomas.

Uzņēmējdarbības brīvības jomā ir jāmin apvienotās lietas C-570/07 un C-571/07 *Blanco Pérez un Chao Gómez* (2010. gada 1. jūnija spriedums); tajās tika aplūkots Spānijas tiesiskais regulējums, kurā, lai atvērtu jaunas aptiekas noteiktā reģionā, tiek prasīta iepriekšējas administratīvas atļaujas saņemšana. Konkrētāk, šādas atļaujas saņemšana bija saistīta ar nosacījumu par demogrāfisko blīvumu un minimālo attālumu starp aptiekām attiecīgajā reģionā izpildi. Tiesa lēma, ka LESD 49. pants principā neliedz šādu tiesisko regulējumu. Pēc Tiesas domām, šajos apstākļos dalībvalsts var uzskatīt, ka pastāv aptieku nepietiekamības risks noteiktās tās teritorijas daļās un tādēļ nav drošas un kvalitatīvas apgādes ar zālēm. Līdz ar to šī valsts, ievērojot šo risku, drīkst noteikt regulējumu, kurā būtu paredzēts, ka uz noteiktu iedzīvotāju skaitu var tikt ierīkota tikai viena aptieka, lai aptiekas valsts teritorijā būtu izvietotas samērīgi. Tiesa tomēr precizēja, ka LESD 49. pants nepieļauj šādu valsts tiesisko regulējumu tiktāl, ciktāl tas liedz kādā ģeogrāfiskā apgabalā ar demogrāfiskām īpatnībām ierīkot pietiekamu skaitu aptieku, kuras spētu nodrošināt pienācīgu farmaceitisko aprūpi, un tas ir jāpārbauda valsts tiesai. Turklāt Tiesa lēma, ka LESD 49. pants, skatīts kopā ar Direktīvas 85/432 par normatīvo un administratīvo aktu koordinēšanu attiecībā uz noteiktām darbībām farmācijas jomā 1. panta 1. un 2. punktu un Direktīvas 2005/36 par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu 45. panta 2. punkta e) un g) apakšpunktu, nepieļauj tādus valsts tiesiskajā regulējumā noteiktus personu, kuras saņem atļauju jaunu aptieku ierīkošanai, izraudzīšanas kritērijus, kas tiek saistīti, pirmkārt, ar papildu 20 % pieskaitīšanu par profesionālo kvalifikāciju, kas iegūta, profesionālo darbību veicot noteiktā valsts teritorijas daļā, un, otrkārt, gadījumā, ja, piemērojot kvalifikācijas skalu, gūts vienāds punktu skaits, atļaujas tiek piešķirtas kārtībā, kurā priekšroka tiek dota farmaceitiem, kuri profesionālo darbību veikuši minētajā valsts teritorijas daļā, un šādu kritēriju, dabiski, vieglāk ir ievērot pašmāju farmaceitiem.

Uzņēmējdarbības brīvības princips ir bijis arī vairāku spriedumu nodokļu jomā priekšmets. No tiem vispirms ir jāmin lieta C-337/08 *X Holdings* (2010. gada 25. februāra spriedums), kurā Tiesa lēma, ka EKL 43. un 48. pantam nav pretrunā dalībvalsts regulējums, atbilstoši kuram mātes sabiedrībai ir piešķirta iespēja veidot vienību aplikšanas ar nodokļiem vajadzībām ar tās meitas sabiedrību rezidenti, bet šādu vienību nav ļauts veidot ar meitas sabiedrību nerezidenti, jo tās peļņa nav pakļauta šīs dalībvalsts nodokļu tiesībām. Tiesa uzskata, ka, ievērojot vajadzību saglabāt kompetenču sadalījumu starp dalībvalstīm nodokļu ieturēšanas jomā, šāds nodokļu režīms ir pamatots. Tā kā mātes sabiedrība var pēc saviem ieskatiem veidot vienību aplikšanas ar nodokļiem vajadzībām ar savu meitas sabiedrību un brīvi likvidēt šo vienību katrā attiecīgajā gadā, iespēja minētajā vienībā iekļaut meitas sabiedrību nerezidenti nozīmētu, ka mātes sabiedrība varētu brīvi izvēlēties šīs meitas sabiedrības zaudējumiem piemērojamo nodokļu režīmu un vietu, kur šos zaudējumus ņemtu vērā. Turklāt tas, ka dalībvalsts izlemj pieļaut pastāvīga ārvalsts uzņēmuma zaudējumu pagaidu ieskaitīšanu galvenajā sabiedrības atrašanās vietā, nenozīmē, ka šādas priekšrocības dalībvalstij ir jāpiešķir arī attiecībā uz mātes sabiedrības rezidentes meitas sabiedrībām nerezidentēm. Tā kā citā dalībvalstī esošie pastāvīgie uzņēmumi un meitas sabiedrības nerezidentes attiecībā uz kompetenču nodokļu ieturēšanas jomā sadalījumu nav salīdzināmā situācijā, izcelsmes dalībvalstij tādējādi nav pienākuma meitas sabiedrībām nerezidentēm piemērot to pašu nodokļu režīmu, ko tā piemēro ārvalstu pastāvīgajiem uzņēmumiem.

Otrkārt, jānorāda uz lietu C-440/08 *Gielen* (2010. gada 18. marta spriedums), kas attiecas uz Nīderlandes tiesiskajā regulējumā ienākumu nodokļa jomā piešķirto nodokļa atskaitījumu pašnodarbinātajiem, kuri ir nostrādājuši noteiktu stundu skaitu kā uzņēmēji. Šajā regulējumā tomēr bija paredzēts, ka nodokļu maksātāju nerezidentu nostrādātās stundas uzņēmumā, kas atrodas citā dalībvalstī, šajā ziņā netiek ņemtas vērā. Tiesa uzskata, ka LESD 49. pants liedz šādu tiesisko regulējumu, kam ir diskriminējoša iedarbība attiecībā uz nerezidējošiem nodokļu maksātājiem, pat tad, ja šie nodokļu maksātāji var attiecībā uz šo priekšrocību izvēlēties rezidējošiem nodokļu maksātājiem piemērojamo režīmu. Attiecībā uz pēdējo jautājumu Tiesa uzskatīja, ka netiešas diskriminācijas pilsonības dēļ pastāvēšanu LESD 49. panta izpratnē neatspēko tas, ka nerezidējošiem nodokļu

maksātājiem ir pieejama pielīdzināšana, kas tiem ļauj izvēlēties starp diskriminējošo nodokļu režīmu un rezidentiem piemērojamo režīmu, jo šāda izvēle nevar likvidēt pirmā no šiem abiem nodokļu režīmiem diskriminējošo ietekmi. Ja tiktu atzītas šādas minētās izvēles sekas, tā rezultātā tiktu atļauts nodokļu režīms, ar kuru pats par sevi tā diskriminējošā rakstura dēļ tiktu saglabāts LESD 49. panta pārkāpums. Turklāt uzņēmējdarbības brīvību ierobežojošs valsts režīms nav saderīgs ar Savienības tiesībām, pat ja tā piemērošana būtu fakultatīva.

Vēl ir jāmin trešais Tiesas taisītais spriedums nodokļu jomā, kas šoreiz attiecas uz pakalpojumu sniegšanas brīvības principu. 2010. gada 26. oktobra spriedumā lietā C-97/09 *Schmelz* Tiesai bija jāpārbauda mazajiem uzņēmumiem Sestās direktīvas 77/388/EK¹¹ 24. panta 3. punktā un 28.i pantā un Direktīvas 2006/112/EK¹² 283. panta 1. punkta c) apakšpunktā paredzētā īpašā režīma, kas ļauj dalībvalstīm piešķirt to teritorijā reģistrētiem mazajiem uzņēmumiem atbrīvojumu no pievienotās vērtības nodokļa, zaudējot atskaitīšanas tiesības, bet liedz šo iespēju citās dalībvalstīs reģistrētiem mazajiem uzņēmumiem, saderība ar EKL 49. pantu. Tiesa uzskata, ka, lai gan šis režīms ir pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojums, tomēr, tā kā šajā pievienotās vērtības nodokļa režīma izstrādes stadijā tā mērķis ir nodrošināt efektīvas nodokļu kontroles, lai apkarotu iespējamo krāpšanu, izvairīšanos no nodokļu maksāšanas un ļaunprātīgu rīcību, un tā kā mazo uzņēmumu režīma mērķis ir stiprināt to konkurētspēju, ir pamatoti, ka atbrīvojuma no pievienotās vērtības nodokļa piemērojamība tiek attiecināta uz mazo uzņēmumu darbību dalībvalsts, kurā nodoklis ir jāmaksā, teritorijā. Efektīva darbības, ko minētajā teritorijā, izmantojot pakalpojumu sniegšanas brīvību, ir veicis neregistrēts mazais uzņēmums, kontrole nav jāveic uzņēmuma dalībvalstij. Turklāt noteikumi par administratīvo palīdzību, kas ir paredzēti Regulā (EK) Nr. 1798/2003 par administratīvu sadarbību pievienotās vērtības nodokļu jomā un Regulas (EEK) Nr. 218/92 atcelšanu¹³ un Direktīvā 77/799/EEK¹⁴, nevar nodrošināt lietderīgu datu apmaiņu par mazajiem uzņēmumiem, kuri darbojas dalībvalsts, kas piemēro atbrīvojumu no pievienotās vērtības nodokļa, teritorijā. Tātad Tiesa uzskata, ka šāds režīms nav pretrunā EKL 49. pantam.

Par pakalpojumu sniegšanas brīvību Tiesa ir taisījusi ievērojamu skaitu spriedumu ļoti dažādās jomās, tostarp, piemēram, par sabiedrības veselību, darba ņēmēju norikojumiem un azartspēlēm.

Spriedumā lietā C-512/08 *Komisija/Francija* (2010. gada 5. oktobra spriedums) Tiesa vispirms lēma, ka dalībvalsts, kuras valsts tiesiskajā regulējumā, izņemot īpašas situācijas, kas tostarp saistītas ar apdrošinātās personas veselības stāvokli vai nepieciešamās aprūpes steidzamo raksturu, ir noteikta prasība par kompetentas iestādes iepriekšējas atļaujas par citā dalībvalstī plānotās veselības aprūpes, kam paredzēts izmantot smagās medicīniskās iekārtas ārpus slimnīcas infrastruktūras, izdevumu atlīdzināšanu saņemšanu saskaņā ar dalībvalstī spēkā esošo atlīdzināšanas kārtību, ir izpildījusi EKL 49. pantā paredzētos pienākumus. Tiesa uzskata, ka, ņemot vērā riskus sabiedrības veselības politikas organizācijai un sociālā nodrošinājuma sistēmas finansiālajam līdzsvaram, šāda prasība atbilstoši pašlaik spēkā esošajām Savienības tiesībām ir jāuzskata par pamatotu ierobežojumu. Šie riski ir saistīti ar to, ka – neatkarīgi no tā, vai smagās medicīniskās iekārtas ir paredzēts ierīkot un izmantot stacionārās aprūpes iestādēs vai citās iestādēs, – ir jābūt iespējai attiecināt uz šīm iekārtām plānošanas politiku, tostarp attiecībā uz to skaitu un ģeogrāfisko izvietojumu, lai sekmētu mērķi

¹¹ Padomes 1977. gada 17. maija Sestā direktīva 77/388/EEK par to, kā saskaņojami dalībvalstu tiesību akti par apgrozījuma nodokļiem – Kopēja pievienotās vērtības nodokļu sistēma: vienota aprēķinu bāze (OV L 145, 1. lpp.).

¹² Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīva 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 347, 1. lpp.).

¹³ Padomes 2003. gada 7. oktobra Regula (EK) Nr. 1798/2003 (OV L 264, 1. lpp.).

¹⁴ Padomes 1977. gada 19. decembra Direktīva 77/799/EEK par dalībvalstu kompetentu iestāžu savstarpēju palīdzību tiešo un netiešo nodokļu jomā (OV L 336, 15. lpp.).

visā valsts teritorijā nodrošināt racionālu, ilgtspējīgu, līdzsvarotu un pieejamu pirmrindas veselības aprūpi, kā arī lai, cik vien iespējams, izvairītos no jebkādas finanšu, tehnisko un darbaspēka resursu izšķērdēšanas. Turpretim spriedumā lietā C-173/09 *Elchinov* (2010. gada 5. oktobra spriedums) Tiesa lēma, ka EKL 49. pants un Regulas (EEK) Nr. 1408/71 ar grozījumiem, kas izdarīti un ieviesti ar Regulu (EK) Nr. 118/97 un kas grozīta ar Regulu (EK) Nr. 1992/2006¹⁵, 22. pants nepieļauj dalībvalsts tiesību normas interpretāciju tādā veidā, ka tā visos gadījumos izslēdz iespēju atlīdzināt citā dalībvalstī sniegtās stacionārās aprūpes izdevumus bez iepriekšējas atļaujas saņemšanas. Lai gan Savienības tiesības, kā to apliecina iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Francija, principā pieļauj iepriekšējas atļaujas sistēmu, tomēr šīs atļaujas saņemšanai izvirzītajiem nosacījumiem ir jābūt pamatotiem. Tiesa uzskata, ka tas tā nav attiecībā uz šo tiesisko regulējumu, jo tas liedz sociāli apdrošinātajai personai – kurai tās veselības stāvokļa dēļ vai tādēļ, ka bija nepieciešams saņemt steidzamu aprūpi stacionārā ārstniecības iestādē, nebija iespējams lūgt šādu atļauju vai kura nevarēja gaidīt kompetentas iestādes atbildi – saņemt no šīs iestādes šādas aprūpes izdevumu atlīdzināšanu, lai gan ir izpildīti pārējie atlīdzināšanas nosacījumi. Šādas aprūpes izdevumu atlīdzināšana nevar apdraudēt stacionārās aprūpes plānošanas mērķu īstenošanu, ne arī nodarīt būtisku kaitējumu sociālā nodrošinājuma sistēmas finanšu līdzsvaram. Attiecīgi Tiesa no minētā secināja, ka šis tiesiskais regulējums ietver nepamatuotu pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumu.

Turpinot, darba ņēmēju norīkošanas jomā ir jāmin spriedums lietā C-515/08 *Santos Palhota u.c.* (2010. gada 7. oktobra spriedums); tajā Tiesa lēma, ka LESD 56. un 57. pantā netiek pieļauts dalībvalsts tiesiskais regulējums, kurā paredzēts pienākums citā dalībvalstī reģistrētam darba devējam, kurš norīko darba ņēmējus darbam pirmās valsts teritorijā, nosūtīt iepriekšēju paziņojumu par norīkošanu darbā tiktāl, ciktāl paredzētais norīkošanas darbā sākums ir pakārtots iepriekš minētā paziņojuma reģistrācijas numura paziņošanai šim darba devējam un minētās pirmās valsts iestāžu rīcībā šīs paziņošanas veikšanai ir piecas darba dienas pēc tā saņemšanas. Tiesa nolēma, ka ir jāuzskata, ka šādai procedūrai ir administratīvas atļaujas procedūras raksturs, kas tostarp šai paziņošanai paredzētā termiņa dēļ var kavēt paredzēto norīkošanu darbā un tādējādi darbā norīkojamo darba ņēmēju darba devēja pakalpojumu sniegšanas darbību, it īpaši, ja sniedzamā pakalpojuma vajadzībām ir jārikojas visnotaļ steidzīgi. Turpretim šajā LESD 56. un 57. pantā, pēc Tiesas domām, tiek atļauts dalībvalsts tiesiskais regulējums, kurā paredzēts pienākums citā dalībvalstī reģistrētam darba devējam, kurš norīko darba ņēmējus darbam pirmās valsts teritorijā, norīkojuma laikā tās valsts iestāžu rīcībā glabāt pirmās valsts likumā prasītajiem personāla vai darba dokumentiem līdzvērtīgu dokumentu norakstu, kā arī šā laikposma beigās to nosūtīt minētajām iestādēm. Šādi pasākumi ir samērīgi ar mērķi aizsargāt darba ņēmējus, jo tie ir piemēroti, lai ļautu iestādēm pārbaudīt, vai attiecībā uz darbā norīkotajiem darba ņēmējiem tiek ievēroti tādi darba nosacījumi kā Direktīvas 96/71/EK¹⁶ 3. panta 1. punktā uzskaitītie, un tādējādi nodrošināt šo pēdējo aizsardzību.

Vairākās lietās Tiesai bija iespēja aplūkot arī jutīgo valsts monopolu azartspēļu un sporta derību jomā problemātiku un precizēt nosacījumus, kādiem ir jāatbilst šādiem monopoliem, lai tos varētu uzskatīt par pamatotiem. Vispirms spriedumos lietā C-203/08 *Sporting Exchange* (2010. gada 3. jūnija spriedums) un lietā C-258/08 *Ladbrokes Betting & Gaming* un *Ladbrokes International* (2010. gada 3. jūnija spriedums) Tiesa lēma, ka dalībvalsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru azartspēļu organizēšanai un veicināšanai ir piemērojama ekskluzīvo atļauju sistēma par labu vienam uzņēmējam un saskaņā ar kuru jebkuram citam uzņēmējam, tostarp citā dalībvalstī dibinātam

¹⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 18. decembra Regula (EK) Nr. 1992/2006, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem, pašnodarbinātām personām un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā (OV L 392, 1. lpp.).

¹⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes 1996. gada 16. decembra Direktīva 96/71/EK par darba ņēmēju norīkošanu darbā pakalpojumu sniegšanas jomā (OV 1997, L 18, 1. lpp.).

uzņēmējam, ir aizliegts attiecīgajā dalībvalstī piedāvāt internetā pakalpojumus, uz kuriem attiecas šī sistēma, nav pretrunā EKL 49. pantam. Tiesa uzskata, ka, tā kā internetā piedāvāto azartspēļu jomā nav veikta saskaņošana Eiropas Savienības ietvaros, dalībvalstij ir tiesības uzskatīt, ka tikai tas vien, ka pakalpojumu sniedzējs legāli piedāvā minētajā jomā ietilpstošus pakalpojumus internetā citā dalībvalstī, kurā atrodas tā juridiskā adrese, un uz to faktiski jau attiecas šīs citas dalībvalsts tiesību normas un kompetento iestāžu kontrole, ņemot vērā grūtības, ar kurām šajā ziņā var nākties saskarties dalībvalstij, kurā atrodas pakalpojumu sniedzēja juridiskā adrese, lai izvērtētu pakalpojumu sniedzēju profesionālās īpašības un godīgumu, nav pietiekama garantija patērētāju aizsardzībai pret krāpšanas un noziedzības riskiem. Turklāt, tā kā nav tieša kontakta patērētāja un pakalpojumu sniedzēja starpā, internetā pieejamās azartspēles ietver dažāda rakstura un mēroga riskus saistībā ar iespējamu pakalpojumu sniedzēju izdarītu patērētāju krāpšanu salīdzinājumā ar šo spēļu tradicionālo tirgu. Tādējādi attiecīgais ierobežojums, ņemot vērā azartspēļu piedāvāšanas internetā īpatnības, var tikt uzskatīts par pamatotu ar mērķi apkarot krāpšanu un noziedzību. Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Ladbrokes Betting & Gaming* un *Ladbrokes International* Tiesa piebilda, ka valsts tiesiskais regulējums, kas vērsts uz spēļu atkarības ierobežošanu, kā arī krāpšanas apkarošanu un kas patiesi veicina šo mērķu sasniegšanu, var tikt uzskatīts par tādu, kas saskaņoti un sistemātiski ierobežo ar derībām saistītas darbības, arī tad, ja ekskluzīvās atļaujas īpašniekam vai īpašniekiem ir atļauts savu azartspēļu piedāvājumu padarīt atraktīvu tirgū ar jaunu azartspēļu ieviešanu un reklāmu. Iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai ar nelegālajām spēlēm saistītas darbības attiecīgajā dalībvalstī var radīt problēmu, kuru varētu risināt ar legālo darbību atļaušanas un regulēšanas paplašināšanu, un vai šai paplašināšanai nav tāds apmērs, lai to varētu uzskatīt par nesavienojamu ar mērķi ierobežot minēto atkarību.

Turpinājumā spriedumos lietā C-46/08 *Carmen Media Group* (2010. gada 8. septembra spriedums) un apvienotajās lietās C-316/07, no C-358/07 līdz C-360/07, C-409/07 un C-410/07 *Stoß* (2010. gada 8. septembra spriedums) Tiesa aplūkoja Vācijas tiesisko regulējumu, kurā ir aizliegta jebkāda azartspēļu organizēšana vai starpniecība internetā. Turpinot divos iepriekš minētajos spriedumos lietā *Sporting Exchange* un lietā *Ladbrokes Betting & Gaming* un *Ladbrokes International* nolemto, Tiesa lēma, ka, lai ievirzītu pārraudzītā gultnē vēlmi spēlēt un šādu spēļu rīkošanu, dalībvalstis var brīvi izveidot valsts monopolus, jo šāds monopols ar azartspēļu jomu saistītos riskus var kontrolēt efektīvāk nekā režīms, kurā privātiem uzņēmējiem ir atļauts organizēt derības, ievērojot jomā piemērojamo tiesisko regulējumu. It īpaši, pēc Tiesas domām, tas, ka dažādi azartspēļu veidi tiek pakļauti vai nu valsts monopolam, vai arī privātiem uzņēmējiem izsniegtu atļauju režīmam, pats par sevi nerada šaubas par Vācijas sistēmas konsekvenci, jo šīm spēlēm ir atšķirīgas īpašības. Tomēr Tiesa norādīja, ka, ņemot vērā to šajās lietās izdarītos konstatējumus, Vācijas tiesas pamatoti ir uzskatījušas, ka Vācijas tiesiskais regulējums azartspēles ierobežo nekonsekventi un nesistemātiski. Šīs tiesas bija konstatējušas, ka, pirmkārt, valsts monopola īpašnieki veic intensīvas reklāmas kampaņas, lai palielinātu no loterijām gūto peļņu, tādējādi attālinoties no mērķiem, kas pamato šo monopolu eksistenci, un ka, otrkārt, attiecībā uz tādām azartspēlēm, kādas ir kazino spēles un spēļu automāti, uz kuriem neattiecas valsts monopols, bet kam ir augstāks iespējamās atkarības risks nekā spēlēm, uz kurām attiecas šis monopols, Vācijas iestādes īsteno vai piecieš politiku, kas vērsta uz mudināšanu piedalīties šajās spēlēs. Šādos apstākļos, pēc Tiesas uzskata, šī monopola preventīvais mērķis vairs nevar tikt efektīvi sasniegts un līdz ar to tas vairs nevar tikt pamatots.

Turklāt iepriekš minētajā spriedumā apvienotajās lietās *Stoß* Tiesa atgādināja, ka dalībvalstīm ir plaša rīcības brīvība, lai noteiktu aizsardzības pret azartspēļu radīto apdraudējumu līmeni. Tādējādi un tā kā Kopienas līmenī šajā jomā nav veikta saskaņošana, tām nav pienākuma atzīt citu dalībvalstu šajā jomā izsniegtās atļaujas. Šo pašu iemeslu dēļ un ievērojot risku, kādu azartspēles internetā rada salīdzinājumā ar tradicionālajām azartspēlēm, dalībvalstis var arī aizliegt piedāvāt internetā azartspēles. Tomēr Tiesa iepriekš minētajā spriedumā lietā *Carmen Media Group* ir precizējusi, ka šāдай atļauju sistēmai, ar ko tiek izdarīta atkāpe no pakalpojumu sniegšanas brīvības, ir jābūt

pamatotai ar nediskriminējošiem un iepriekš zināmiem objektīviem kritērijiem, lai nodrošinātu, ka valsts iestāžu rīcības brīvības izmantošana tiek ierobežota tādā veidā, lai tā netiktu izmantota patvaļīgi. Turklāt jebkurai personai, uz kuru attiecas ierobežojošs pasākums, kurš balstīts uz šādu aizliegumu, jābūt iespējai izmantot efektīvus tiesību aizsardzības līdzekļus tiesā.

Beidzot, 2010. gada 8. septembra spriedumā lietā C-409/06 *Winner Wetten* Tiesa lēma, ka, ievērojot tieši piemērojamo Savienības tiesību pārākumu, valsts tiesisko regulējumu par valsts sporta derību monopolu, kurā ir ietverti ierobežojumi, kuri neatbilst brīvībai veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvībai, jo ar minētajiem ierobežojumiem saskaņoti un sistemātiski netiek ierobežotas derības, kā to prasa Tiesas judikatūra, nevar turpināt piemērot pārejas periodā.

Visbeidzot, attiecībā uz kapitāla brīvu apriti īpaši uzmanību piesaista 2010. gada 8. jūlija spriedums lietā C-171/08 Komisija/Portugāle. Šajā lietā Tiesai bija jāvērtē ar Portugāles valsts priekšrocību akcijām "golden shares" privatizētajā sabiedrībā *Portugal Telecom* saistītā īpašā režīma, kas ietvēra speciālas tiesības ievēlēt trešdaļu administratoru, ievēlēt noteiktu skaitu izpildkomisijas locekļu, kas izvēlēti no valdes, iecelt vismaz vienu no administratoriem, kas ievēlēti, lai īpaši nodarbotos ar noteiktiem administratīviem jautājumiem, kā arī izlemt svarīgus jautājumus pilnsapulcē, saderība ar EKL 56. pantu. Tiesa nolēma, ka, ievērojot, kādu ietekmi uz sabiedrības vadību tās piešķir, kas nav attaisnota ar tās līdzdalības apmēru, saglabājot šādas speciālas tiesības, Portugāles valsts nav izpildījusi EKL 56. pantā paredzētos pienākumus. Attiecībā uz EKL 58. pantā pieļautajām atkāpēm Tiesa atgādināja, ka uz valsts drošību vai, šajā lietā, vajadzību nodrošināt telekomunikāciju tīklu pieejamību krīzes, kara vai terorisma gadījumos var atsaukties tikai tādu reālu un pietiekami nopietnu apdraudējumu gadījumā, kas skar sabiedrības pamata intereses. Visbeidzot, runājot par aplūkotā ierobežojuma samērīgumu, nenoteiktība, ko rada apstākļi, ka ne valsts likumā, ne attiecīgās sabiedrības statūtos nav noteikti kritēriji attiecībā uz apstākļiem, kuros minētās īpašās pilnvaras var tikt izmantotas, ir būtisks kapitāla brīvas aprites pārkāpums, jo šī nenoteiktība attiecībā uz šādu pilnvaru izmantošanu piešķir valsts iestādēm tik plašu rīcības brīvību, ka šo brīvību nevar uzskatīt par samērīgu attiecībā pret nospraustajiem mērķiem.

Publisko iepirkumu jomā, kas ir īpaša pakalpojumu sniegšanas brīvības joma, arī ir notikusi judikatūras attīstība. Turpinot slavenās lietas C-438/05 *Viking Line* (2007. gada 11. decembra spriedums) un C-341/05 *Laval* un *Partneri* (2007. gada 18. decembra spriedums), lietā C-271/08 Komisija/Vācija (2010. gada 15. jūlija spriedums) tika uzdots jautājums, kā publisko iepirkumu jomā savienot tiesības risināt kolektīvās sarunas un uzņēmējdarbības brīvības un pakalpojumu sniegšanas brīvības principus. Šajā lietā Komisijas celtās prasības priekšmets bija konstatēt, ka Vācijas Federatīvā Republika, piešķirot uzņēmuma vecuma apdrošināšanas pakalpojumu līgumu slēgšanas tiesības, īstenojot starp darba devējiem un darba ņēmējiem noslēgtu koplīgumu, nav izpildījusi tai Direktīvā 92/50/EEK¹⁷ un Direktīvā 2004/18/EK¹⁸ paredzētos pienākumus. Komisija uzskatīja, ka, bez uzaicinājuma iesniegt piedāvājumu publiskā iepirkuma procedūrā Eiropas Savienības mērogā tieši piešķirot šādu līgumu slēgšanas tiesības Koplīguma par atskaitījumiem no bruto darba algas pašvaldību civildienesta darbiniekiem 6. pantā norādītajām iestādēm un uzņēmumiem, dalībvalsts nav izpildījusi minētajās direktīvās paredzētos pienākumus, kā arī ir pārkāpusi uzņēmējdarbības brīvības un pakalpojumu sniegšanas brīvības principus. Vācijas Federatīvā Republika apgalvoja, ka apstrīdēto līgumu slēgšanas tiesību piešķiršana ir notikusi īpašos apstākļos, īstenojot darba koplīgumu.

¹⁷ Padomes 1992. gada 18. jūnija Direktīva 92/50/EEK par procedūru koordinēšanu valsts pakalpojumu līgumu piešķiršanai (OV L 209, 1. lpp.).

¹⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīva 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts [publiskā iepirkuma] līgumu, piegādes valsts [publiskā iepirkuma] līgumu un pakalpojumu valsts [publiskā iepirkuma] līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru (OV L 134, 114. lpp.).

Šajā spriedumā Tiesa nolēma, ka tiesību risināt kolektīvas sarunas fundamentālais raksturs un kopīguma par atskaitījumiem no bruto darba algas pašvaldību civildienesta darbiniekiem sociālais mērķis nevar paši par sevi automātiski atbrīvot pašvaldību darba devējus no prasību, kas izriet no Direktīvām 92/50 un 2004/18 par publiskajiem iepirkumiem, ar kurām tiek piemērota uzņēmējdarbības brīvība un pakalpojumu sniegšanas brīvība publisko iepirkumu jomā, ievērošanas. Tātad pamattiesību risināt kolektīvas sarunas īstenošana ir jāsaskaņo ar prasībām, kas izriet no LESD aizsargātajām brīvībām, un tai ir jāatbilst samērīguma principam. Pēc tam, kad punktu pēc punkta tika pārbaudīti dažādi apsvērumi, kas varētu pamatot Eiropas tiesību normu par publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu nepiemērošanu strīdīgajiem līgumiem, kā, piemēram, darbinieku piedalīšanās iestādes, kas atskaitījumus veic no darba algas, izvēlē, solidaritātes elementi, uz kuriem ir balstīti attiecīgajā kopīgumā minēto iestāžu un uzņēmumu piedāvājumi, vai arī to pieredze un finansiālā stabilitāte, Tiesa secināja, ka minēto direktīvu publisko iepirkumu jomā ievērošana šajā gadījumā ir savienojama ar attiecīgā kopīguma sociālo mērķi. Visbeidzot, Tiesa konstatēja, ka nosacījumi, kas minētajās direktīvās ir noteikti kvalificēšanai par "publisko iepirkumu", šajā gadījumā ir izpildīti. Pirmkārt, tā norādīja, ka pašvaldību darba devēji, lai gan tie uzņēmumu veiktās vecuma apdrošināšanas jomā īsteno iepriekš kopīgumā noteiktu izvēli, tomēr ir līgumslēdzējas iestādes, jo tie tika pārstāvēti kopīguma, kas tiek īstenots šajā gadījumā, noslēgšanas sarunās. Otrkārt, tā uzskatīja, ka par grupas apdrošināšanas līgumiem darba devējiem, kas tos noslēdz, ir tieša ekonomiska interese, jo runa ir par atlīdzības līgumiem. Rezultātā šajā lietā Tiesa secināja, ka Vācijas Federatīvā Republika nav izpildījusi pienākumu saskaņā ar Eiropas direktīvām par publisko iepirkumu izsludināt konkursu par strīdīgo līgumu, kas noslēgti saskaņā ar kopīgumu, slēgšanas tiesību piešķiršanu.

Direktīvas 2004/18 par to, kā koordinēt būvdarbu valsts [publiskā iepirkuma] līgumu, piegādes valsts [publiskā iepirkuma] līgumu un pakalpojumu valsts [publiskā iepirkuma] līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru, interpretācija ir aplūkota citā svarīgā Tiesas nolēmumā, kas taisīts 2010. gada 18. novembrī (spriedums lietā C-226/09 Komisija/Irija). Šajā lietā problēmas cēlonis bija tāds, ka līgumslēdzēja iestāde, kaut arī tai paziņojumā par paredzamo publisko iepirkumu nebija jāprecizē relatīvais novērtējums, ko tā piešķir katram no piešķiršanas kritērijiem, tomēr to izdarīja un tas notika pēc uzņēmumiem piedāvājumu iesniegšanai noteiktā termiņa beigām. Komisija pret līgumslēdzēju dalībvalsti cēla prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi, apgalvojot, ka tā ir pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu un pārskatāmības pienākumu.

Tiesa vispirms konstatēja, ka, lai gan pienākums norādīt katra publiskā iepirkuma, uz kuru attiecas II A pielikums, piešķiršanas kritērija relatīvo novērtējumu atbilst prasībai garantēt vienlīdzīgas attieksmes principa un no tā izrietošā pārskatāmības pienākuma ievērošanu, nav pamata uzskatīt, ka, ja uz II B pielikumā minētās kategorijas publiskajiem iepirkumiem neattiecas īpaši noteikumi, būtu pat jāprasa līgumslēdzējai iestādei, kas tomēr nolemj sniegt šādas norādes, lai tā obligāti to darītu pirms piedāvājumu iesniegšanai noteiktā termiņa beigām. Tiesa uzskata, ka, piešķirot šiem kritērijiem novērtējuma vērtību, līgumslēdzēja iestāde ir tikai precizējusi noteikumus, saskaņā ar kuriem ir jāvērtē iesniegtie piedāvājumi. Turpretim tā lēma, ka strīdīgā publiskā iepirkuma piešķiršanas kritēriju vērtējuma grozīšana pēc iesniegto piedāvājumu pirmās pārbaudes būtu vienlīdzīgas attieksmes principa un no tā izrietošā pārskatāmības pienākuma pārkāpums. Šāds grozījums ir pretējs Tiesas judikatūrai, saskaņā ar kuru šie Savienības tiesību pamatprincipi paredz, ka līgumslēdzējām iestādēm ir pienākums vienādi interpretēt piešķiršanas kritērijus visas procedūras laikā.

Darba ņēmēju brīvas pārvietošanās jomā ir jāmin lieta C-325/08 *Olympique Lyonnais* (2010. gada 16. marta spriedums), kas attiecas uz profesionālā futbola jomā piemērojamā tiesiskā regulējuma saderību ar LESD 45. pantu. Atbilstoši minētajam tiesiskajam regulējumam "jaunās cerības" statusa spēlētājam, kas pēc apmācības beigām noslēdz profesionālā spēlētāja līgumu nevis ar viņu apmācījušo klubu, bet ar citas dalībvalsts klubu, var pieprasīt maksāt zaudējumu atlīdzību.

Savā spriedumā Tiesa vispirms pārlicinājās, ka strīdīgais tiesiskais regulējums tiešām ietilpst LESD 45. panta piemērošanas jomā. Šajā gadījumā runa bija par Francijas Futbola federācijas Profesionālā futbola reglamentu. Tiesa uzskata, ka šim dokumentam ir koplīguma raksturs, kas ir vērsts uz darbinieku darba reglamentēšanu, un tāvad uz to attiecas Savienības tiesības. Turpinājumā Tiesa konstatēja, ka pārbaudītā sistēma var atturēt "jaunās cerības" statusa spēlētāju izmantot savas tiesības uz brīvu pārvietošanos. Līdz ar to šāda sistēma ir darba ņēmēju brīvas pārvietošanās ierobežojums. Tomēr, kā Tiesa jau ir nolēmusi spriedumā lietā *Bosman*¹⁹, ņemot vērā sporta aktivitāšu, it īpaši futbola, ievērojamo sociālo nozīmi Savienībā, mērķis veicināt jaunu spēlētāju piesaistīšanu un apmācīšanu ir jāatzīst par leģitīmu. Tādējādi Tiesa secināja, ka LESD 45. pantam nav pretrunā sistēma, kura, lai īstenotu šādu mērķi, paredz kompensācijas izmaksāšanu apmācījušajam klubam, kad jaunais spēlētājs pēc savas apmācības beigām noslēdz profesionālā spēlētāja līgumu ar citas dalībvalsts klubu, ar nosacījumu, ka šī sistēma ir piemērota, lai īstenotu attiecīgo mērķi, un nepārsniedz šī mērķa sasniegšanai vajadzīgo. Turpretim, lai īstenotu minēto mērķi, nav nepieciešams tāds regulējums, kāds ir piemērojams pamata tiesvedībā, saskaņā ar kuru "jaunās cerības" statusa spēlētājam var likt samaksāt zaudējumu atlīdzību, kuras apmērs nav atkarīgs no faktiskajām mācību izmaksām.

Arī attiecībā uz darba ņēmējiem Tiesa vienā dienā pasludināja divus spriedumus (2010. gada 23. februāra spriedumi lietā C-310/08 *Ibrahim* un lietā C-480/08 *Teixeira*) par Regulas (EEK) Nr. 1612/68 par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Kopienā²⁰ 12. panta interpretāciju, konkrētāk, par tā saikni ar Direktīvu 2004/38/EK par Savienības pilsoņu tiesībām brīvi pārvietoties²¹. Šajās divās lietās valsts iestādes atteica mājokļa pabalsta piešķiršanu prasītājam un viņu bērniem ar pamatojumu, ka viņām, piemērojot Savienības tiesības, neesot uzturēšanās Apvienotajā Karalistē tiesību. Viena no viņām dzīvoja šķirti no sava laulātā, kurš pēc darba Apvienotajā Karalistē bija atstājis valsti, un otra, kas arī dzīvoja šķirti no sava laulātā, pati bija zaudējusi darba ņēmējas statusu. Tomēr, tā kā viņu bērni mācījās Apvienotajā Karalistē, prasītājas atsaucās uz minētās regulas 12. pantu, ko Tiesa ir interpretējusi savā spriedumā lietā *Baumbast* un *R*²². Apstiprinot savu judikatūru, Tiesa atgādināja, ka minētās regulas 12. pantā ir atļauts migrējoša darba ņēmēja bērnam saistībā ar viņa tiesībām uz piekļuvi izglītībai atzīt uzņemošajā dalībvalstī autonomas uzturēšanās tiesības un šādā nolūkā ir prasīts vienīgi, lai bērns ar vismaz vienu no saviem vecākiem būtu dzīvojis dalībvalstī laikā, kad tas tur dzīvoja kā darba ņēmējs. Tam, ka attiecīgo bērnu vecāki pa to laiku ir šķīrušies, kā arī tam, ka tikai viens no vecākiem ir Savienības pilsonis un ka minētais viens no vecākiem vairs nav migrējošs darba ņēmējs uzņemošajā dalībvalstī, šajā ziņā nav nozīmes. Tādējādi, pēc Tiesa uzskata, regulas 12. pants ir jāpiemēro autonomi, ievērojot Savienības tiesību normas, kurās skaidri regulēta uzturēšanās citā dalībvalstī tiesību īstenošana; šī autonomija nav apšaubīta ar jaunās direktīvas par Eiropas pilsoņu brīvu pārvietošanos stāšanos spēkā. Turpinājumā, izdarot secinājumus no šīs autonomijas, Tiesa konstatēja, ka tāvad uz uzturēšanās tiesībām, kas ir vecākam, kuram faktiski ir migrējoša darba ņēmēja bērna, kurš turpina mācīties, aizgādības tiesības, neattiecas nosacījums, ka šim vecākam ir pietiekami līdzekļi, lai nekļūtu par slogu uzņēmējas dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmai. Visbeidzot, otrajā lietā (iepriekš minētais spriedums lietā *Teixeira*) Tiesa precizēja arī, ka, lai gan principā vecāka, kura faktiskā aizgādībā ir migrējoša darba ņēmēja bērns, kamēr viņš turpina mācības šajā valstī, uzturēšanās tiesības uzņemošajā dalībvalstī beidzas, bērnam kļūstot pilngadīgam, tas var tā nebūt, ja bērnam, lai varētu turpināt un pabeigt mācības, vēl aizvien ir nepieciešama šī vecāka klātbūtne un aprūpe. Valsts tiesai ir jāizvērtē, vai šis ir tāds gadījums.

¹⁹ 1995. gada 15. decembra spriedums lietā C-415/93 *Bosman* (*Recueil*, I-4921. lpp.).

²⁰ Padomes 1968. gada 15. oktobra Regula (EEK) Nr. 1612/68 par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Kopienā (OV L 257, 2. lpp.).

²¹ Skat 10. zemsvītras piezīmi.

²² 2002. gada 17. septembra spriedums lietā C-413/99 *Baumbast* un *R* (*Recueil*, I-7091. lpp.).

Tiesību aktu tuvināšana

Tā kā nav iespējams uzskaitīt visu judikatūras devumu šajā nozarē, kurā valda vislielākā dažādība, gluži tāpat kā nepārtraukti pieaugoša ir Savienības likumdevēja iniciatīvas dažādošana, esam izvēlējušies akcentēt divas nozares – komercpraksi vispārīgi, īpašu uzmanību veltot patērētāju tiesību aizsardzībai, un telekomunikācijas, ievērojot to uzskatāmo nozīmi, norādot arī uz dažiem citiem spriedumiem.

Negodīgas uzņēmumu komercprakses pret patērētājiem jomā Direktīva 2005/29/EK²³ šajā gadā ir tikusi interpretēta divas reizes. Ar šo direktīvu pilnībā ir saskaņoti noteikumi par negodīgu uzņēmumu komercpraksi pret patērētājiem, un tās I pielikumā ir ietverts izsmelošs 31 komercprakses veida, kas saskaņā ar šīs direktīvas 5. panta 5. punktu ir uzskatāmi par negodīgiem visos apstākļos, saraksts. Kā skaidri precizēts tās preambulas septiņpadsmitajā apsvērumā, šie ir vienīgie komercprakses piemēri, ko var uzskatīt par negodīgiem, neizvērtējot katra atsevišķa gadījuma atbilstību šīs direktīvas 5.–9. pantam.

Pirmajā lietā C-540/08 *Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag* (2010. gada 9. novembra spriedums) Tiesa attiecīgi lēma, ka minētā direktīva ir jāinterpretē tādējādi, ka tai ir pretrunā tāda valsts tiesību norma, kurā ir paredzēts pārdošanas ar iespēju iegūt balvu vispārējs aizliegums un kura ir vērsta ne tikai uz patērētāju tiesību aizsardzību, bet tai ir arī citi mērķi. Prakse piedāvāt patērētājiem balvas saistībā ar preču vai pakalpojumu iegādi nav nosaukta šīs direktīvas I pielikumā un tādējādi nevar tikt aizliegta visos apstākļos, bet tikai pēc īpašas analīzes veikšanas, kas ļauj konstatēt negodīgo raksturu. Tādējādi ar laikraksta iegādi saistītā iespēja piedalīties laimes spēlē nav negodīga komercprakse minētās direktīvas 5. panta 2. punkta nozīmē tikai tādēļ vien, ka iespēja piedalīties šajā spēlē vismaz daļai attiecīgo patērētāju ir izšķirošais iemesls šī laikraksta iegādei.

Otrajā lietā C-304/08 *Plus Warenhandels-gesellschaft* (2010. gada 14. janvāra spriedums) Tiesa lēma, ka šai pašai direktīvai ir pretrunā arī valsts tiesiskais regulējums, ar kuru principā, neņemot vērā īpašos konkrētās lietas apstākļus, tiek aizliegta komercprakse, kurā patērētāju piedalīšanās konkursā vai loterijā ir atkarīga no preces vai pakalpojuma iegādes. Vispirms Tiesa norāda, ka popularizēšanas kampaņas, kurās patērētāja piedalīšanās bezmaksas loterijā tiek padarīta atkarīga no noteikta daudzuma preču vai pakalpojumu iegādes, ir komercdarbības, kas skaidri ietilpst uzņēmēja komercstratēģijā un tieši attiecas uz tā pārdošanas veicināšanu. Tātad tā ir komercprakse šīs direktīvas izpratnē un līdz ar to ietilpst tās piemērošanas jomā. Turpinājumā Tiesa atgādina, ka šajā pašā direktīvā, kurā veikta pilnīga noteikumu saskaņošana, ir skaidri paredzēts, ka dalībvalstis nevar noteikt ierobežojošākus pasākumus par tajā paredzētajiem, pat lai nodrošinātu augstāku patērētāju aizsardzības līmeni. Tā kā šajā lietā aplūkojamā prakse arī nav minēta I pielikumā, Tiesa konstatēja, ka tā nevar tikt aizliegta, nevērtējot, ievērojot katras lietas faktiskos apstākļus, vai attiecīgā prakse nav “negodīga” rakstura, ievērojot minētajā direktīvā noteiktos kritērijus. Šo kritēriju vidū it īpaši ir jautājums, vai šī prakse kropļo vai var būtiski kropļot vidusmēra patērētāja saimniecisko rīcību saistībā ar precī.

²³ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2005/29/EK, kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 2006/2004 (OV L 149, 22. lpp.).

Šajā gadā Tiesa divas reizes interpretēja arī Direktīvu 93/13/EEK²⁴ par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos.

Pirmajā lietā C-484/08 *Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid* (2010. gada 3. jūnija spriedums) Tiesa atgādināja, ka ar minēto direktīvu ieviestā aizsardzības sistēma balstās uz ideju, ka patērētājs salīdzinājumā ar tirgotāju atrodas vājākā sarunu pozīcijā un tam ir zemāks informētības līmenis, kā rezultātā patērētājs piekrīt tirgotāja iepriekš izstrādātajiem noteikumiem bez iespējas ietekmēt to saturu. Ar šo direktīvu ir veikta tikai daļēja un minimāla tādu valsts tiesību aktu saskaņošana, kas attiecas uz negodīgiem noteikumiem, atzīstot tomēr dalībvalstīm iespēju patērētājiem nodrošināt augstāku aizsardzības līmeni, nekā tajā ir paredzēts. Tādējādi Tiesa uzsver, ka dalībvalstis visā minētās direktīvas piemērošanas jomā, lai nodrošinātu visaugstāko patērētāju aizsardzības līmeni, var pieņemt vai saglabāt stingrākus noteikumus nekā šajā direktīvā paredzētie. Rezultātā Tiesa secināja, ka šai direktīvai nav pretrunā valsts tiesiskais regulējums, kas atļauj tiesā pārbaudīt tādu līguma noteikumu negodīgumu, kuros ir definēts līguma galvenais priekšmets vai noteikta cenas un atbildības atbilstība pakalpojumiem vai precēm, kas par to saņemtas, pat ja šie noteikumi ir formulēti vienkāršā un skaidri saprotamā valodā.

Otrajā lietā C-137/08 *VB Pénzügyi Lízing* (2010. gada 9. novembra spriedums) Tiesai bija jāpadziļina 2009. gada 4. jūnija spriedumā lietā C-243/08 *Pannon GSM* (skat. 2009. gada ziņojumu) ietvertā judikatūra. Tā atgādināja, ka LESD 267. pants ir interpretējams tādējādi, ka Eiropas Savienības Tiesai ir kompetence interpretēt gan jēdzienu "negodīgs līguma noteikums", kas minēts Direktīvas 93/13 3. panta 1. punktā un tās pielikumā, gan arī kritērijus, kurus valsts tiesa var piemērot vai kuri tai, ņemot vērā šīs direktīvas normas, ir jāpiemēro līguma noteikuma vērtējumā, un tas nozīmē, ka minētajai tiesai, ņemot vērā minētos kritērijus, ir jālemj par šī konkrētā līguma noteikuma konkrētu kvalificēšanu, ņemot vērā konkrētā gadījuma apstākļus. Līguma noteikuma negodīgums ir jāvērtē, ņemot vērā to preču vai pakalpojumu raksturu, attiecībā uz kuriem līgums noslēgts, un atsaucoties uz visiem apstākļiem līguma slēgšanas brīdī, kuri ar to bijuši saistīti, un jāņem vērā fakts, ka starp patērētāju un piegādātāju noslēgtajā līgumā atrodami noteikumi, kas tajā ietverti, tos atsevišķi neapspriežot, un saskaņā ar kuriem izņēmuma rakstura piekritība ir piešķirta tiesai, kura ir atbilstošā piekritīgā tiesa vietā, kur ir piegādātāja juridiskā adrese, varētu būt atzīstami par negodīgiem. Tiesa nolēma arī, ka valsts tiesai pēc savas iniciatīvas ir jāveic pierādījumu savākšana, lai noskaidrotu, vai izņēmuma rakstura teritoriālās piekritības atzīšanas noteikums līgumā, kas ir tajā izskatāmās prāvas priekšmets un kurš ir noslēgts starp pārdevēju vai piegādātāju un patērētāju, ietilpst Direktīvas 93/13 piemērošanas jomā, un apstiprinošas atbildes gadījumā pēc savas iniciatīvas jānovērtē šāda noteikuma, iespējams, negodīgais raksturs. Lai nodrošinātu patērētāju aizsardzības efektivitāti, kādu ir vēlējies Savienības likumdevējs, situācijā, kuru raksturo nevienlīdzība starp patērētāju un pārdevēju vai piegādātāju un kuru var izlīdzināt tikai ar pozitīvu iejaukšanos no to personu puses, kas pašas nav līguma slēdzējas, valsts tiesai tātad katrā ziņā un neatkarīgi no tā, kādas ir tās valsts tiesību normas, ir jānosaka, vai par strīdus noteikumu ir vai nav notikusi atsevišķa apspriešanās starp pārdevēju vai piegādātāju un patērētāju.

Savukārt attiecībā uz patērētāju tiesību aizsardzību gadījumos, kad līgumi tiek noslēgti ārpus komerciālas, Tiesa lietā C-215/08 *E. Friz* (2010. gada 15. aprīļa spriedums) nolēma, ka Direktīva 85/577/EEK²⁵ ir piemērojama tādām līgumam, kas noslēgts starp tirgotāju un patērētāju pēc iepriekš nelūgta apmeklējuma patērētāja dzīvesvietā un kas attiecas uz viņa pievienošanos slēgtam

²⁴ Padomes 1993. gada 5. aprīļa Direktīva 93/13/EEK par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos (OV L 95, 29. lpp.).

²⁵ Padomes 1985. gada 20. decembra Direktīva 85/577/EEK par patērētāja aizsardzību attiecībā uz līgumiem, kas noslēgti ārpus uzņēmuma telpām (OV L 372, 31. lpp.).

nekustamo īpašumu fondam, kurš izveidots kā personālsabiedrība, ja pievienošanās galvenais mērķis nav kļūt par minētās sabiedrības dalībnieku, bet vienīgi veikt kapitāla ieguldījumu. Tiesa precizēja, ka līdz ar to Direktīvas 85/577 5. panta 2. punkts pieļauj tādu valsts noteikumu, saskaņā ar kuru patērētājam, ja tas atsakās no dalības šādā nekustamo īpašumu fondā, kuram patērētājs pievienojies pēc iepriekš nelūgta apmeklējuma tā dzīvesvietā, attiecībā pret šo fondu ir tiesības uz galīgo norēķinu, kuru aprēķina, ņemot vērā viņa dalības vērtību dienā, kad viņš izstājās no šī fonda, tādējādi pieļaujot iespēju, ka viņam var tikt izmaksāta mazāka summa nekā tā, ko tas ieguldījis, vai ka tam tiek uzlikts pienākums samaksāt daļu no minētā fonda zaudējumiem. Kaut arī nav nekādu šaubu par to, ka minētās direktīvas mērķis ir patērētāju aizsardzība, tas nenozīmē, ka šāda aizsardzība ir absolūta. Gan no vairāku šīs direktīvas tiesību normu vispārējās struktūras, gan no redakcijas izriet, ka minētā aizsardzība ir pakļauta noteiktiem ierobežojumiem. Runājot it īpaši par sekām, kas izriet no atteikuma tiesību izmantošanas, atteikuma paziņojuma nosūtīšana gan patērētājam, gan tirgotājam nozīmē sākotnējās situācijas atjaunošanu. Tomēr no tā neizriet, ka ar šo direktīvu tiek izslēgts, ka patērētājam atsevišķos specifiskos gadījumos var būt saistības pret tirgotāju un vajadzības gadījumā tam ir jāuzņemas atbildība par atsevišķām sekām, kas izriet no viņa atteikuma tiesību īstenošanas.

Par līdzīgu problemātiku Tiesa lietā *C-511/08 Heinrich Heine* (2010. gada 15. aprīļa spriedums) par patērētāju aizsardzību saistībā ar distances līgumiem lēma, ka Direktīvas 97/7/EK²⁶ 6. panta 1. punkta pirmās daļas otrais teikums un 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā valsts tiesiskais regulējums, kas distances līguma gadījumā ļauj piegādātājam iekasēt preču piegādes izmaksas no patērētāja gadījumā, ja patērētājs izmanto savas atteikuma tiesības. Minētās direktīvas normu par atteikuma juridiskajām sekām mērķis acīmredzami ir neatturēt patērētāju izmantot tā atteikuma tiesības. Tādējādi būtu pretēji šim mērķim interpretēt šīs tiesību normas tādējādi, ka tās dalībvalstīm neliedz atļaut, ka šāda atteikuma gadījumā piegādes izmaksas tiek iekasētas no šī patērētāja. Turklāt tas, ka no patērētāja papildus tiešajām preču nosūtīšanas izmaksām tiek iekasētas preču piegādes izmaksas, liktu apšaubīt līdzsvarotu riska sadalījumu starp līgumslēdzējām pusēm distances līgumos, liekot patērētājam segt visas izmaksas, kas saistītas ar preču transportēšanu.

Attiecībā uz komercpraksi visbeidzot ir jāmin arī lieta *C-159/09 Lidl* (2010. gada 18. novembra spriedums), kas tika ierosināta saistībā ar lielveikala uzsāktu reklāmas kampaņu. Lielveikals vietējā laikrakstā ievietoja reklāmu, kurā tika salīdzināti kases čeki, kuros bija uzskaitītas preces – galvenokārt pārtikas produkti –, kas pirktas attiecīgi divās lielveikalu ķēdēs, un kuros bija redzamas atšķirīgas kopējās izmaksas, ko norādītais konkurents apstrīd. Tiesa vispirms norādīja, ka direktīva par maldinošu un salīdzinošu reklāmu²⁷ ir jāinterpretē tādējādi, ka tas vien, ka pārtikas produkti atšķiras saistībā ar to patēriņu pārtikā un ar baudu, kas patērētājam rodas atkarībā no to izgatavošanas apstākļiem un vietas, to sastāvdaļām un to ražotāja, nevar izslēgt iespēju, ka šādu produktu salīdzinājums varētu atbilst paredzētajai prasībai, ka tiem ir jāapmierina vienādas vajadzības vai ka tiem ir jābūt paredzētiem vienam un tam pašam nolūkam, un tāpat tiem ir pietiekama savstarpējā aizstājamība²⁸. Ja tiktu nolemts, ka divus pārtikas produktus nevar uzskatīt par salīdzināmiem, nebūtu nekādas faktiskas iespējas izvietot salīdzinošo reklāmu attiecībā uz īpaši svarīgu patēriņa preču kategoriju. Tiesa piebilda, ka reklāma, kas ietver divās konkurējošās veikalu ķēdēs pārdotu pārtikas

²⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes 1997. gada 20. maija Direktīva 97/7/EK par patērētāju aizsardzību saistībā ar distances līgumiem (OV L 144, 19. lpp.).

²⁷ Padomes 1984. gada 10. septembra Direktīva 84/450/EEK par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz maldinošu reklāmu (OV L 250, 17. lpp.), kas ir grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 1997. gada 6. oktobra Direktīvu 97/55/EK, lai tajā iekļautu salīdzinošo reklāmu (OV L 290, 18. lpp.).

²⁸ Direktīvas 84/450 par maldinošu un salīdzinošu reklāmu, kas ir grozīta ar Direktīvu 97/55, 3.a panta 1. punkta b) apakšpunkts.

produktu cenu salīdzinājumu, var būt maldinoša²⁹, it īpaši tad, ja, ņemot vērā visus atbilstošos lietas apstākļus, it īpaši norādes vai noklusējumus, kas ir šajā reklāmā, tiek konstatēts, ka ievērojams patērētāju skaits, kam tā ir adresēta, lēmumu veikt pirkumus var pieņemt, maldīgi uzskatot, ka reklāmas devēja veiktā produktu atlase atspoguļo tā vispārējo cenu līmeni salīdzinājumā ar tā konkurenta vispārējo cenu līmeni un ka tādējādi šiem patērētājiem būs tādi ietaupījumi, kādi ir solīti minētajā reklāmā, plaša patēriņa preces regulāri iegādājoties drīzāk pie reklāmas devēja, nevis pie minētā konkurenta vai arī maldīgi uzskatot, ka visas reklāmas devēja preces ir lētākas nekā tā konkurenta preces. Tā var būt maldinoša arī tad, ja tiek konstatēts, ka, lai veiktu salīdzinājumu tikai pēc cenām, ir tikuši atlasīti pārtikas produkti, kuriem ir tādas atšķirības, kas var būtiski ietekmēt vidusmēra patērētāja izvēli arī tad, ja minētās atšķirības neizriet no attiecīgās reklāmas. Visbeidzot, Tiesa nolēma, ka pārbaudāmības nosacījums³⁰ attiecībā uz reklāmu, kurā tiek salīdzinātas divu preču sortimentu cenas, nozīmē, ka preces var tikt precīzi identificētas, pamatojoties uz minētajā reklāmā ietvertu informāciju, ļaujot adresātam pārlicināties, ka attiecībā uz plaša patēriņa preču pirkumiem, kas viņam ir jāveic, viņš ir pareizi informēts.

Judikatūra telekomunikāciju nozarē šajā gadā bija īpaši bagātīga. Vispirms lieta C-99/09 *Polska Telefonia Cyfrowa* (2010. gada 1. jūlija spriedums) ļāva Tiesai interpretēt "Universālā pakalpojuma" direktīvas 2002/22/EK³¹ 30. panta 2. punktu par mobilā telefona numura pārnēsāšanas izmaksām, kas ļauj telefonpakalpojumu abonentam saglabāt to pašu numuru operatora maiņas gadījumā. Pēc Tiesas domām, minētais pants ir jāinterpretē tādējādi, ka valsts reglamentējošajai iestādei, izvērtējot maksas, kas jāmaksā patērētājiem par numura pārnēsāšanas pakalpojuma izmantošanu, atturošo raksturu, ir jāņem vērā izmaksas, kas rodas mobilās telefonijas tīklu operatoriem saistībā ar minētā pakalpojuma īstenošanu. Tomēr iestādes ziņā paliek iespēja noteikt šīs maksas, ko var pieprasīt operatori, maksimālo summu līmenī, kas ir zemāks nekā operatoriem radušās izmaksas, ja maksa, kas aprēķināta, pamatojoties tikai uz šīm izmaksām, var atturēt lietotājus no pārnēsāšanas iespējas izmantošanas.

Tāpat telekomunikāciju jomā jānorāda uz apvienotajām lietām C-317/08, C-318/08, C-319/08 un C-320/08 *Alassini* u.c. (2010. gada 18. marta spriedums), kurās Tiesa atbildēja uz prejudiciālu jautājumu par efektīvas tiesību aizsardzības tiesā principa interpretāciju saistībā ar valsts tiesisko regulējumu, kurā kā priekšnosacījums prasības tiesā pieņemamībai noteikta veida strīdos starp lietotājiem un pakalpojumu sniedzējiem, uz kuriem attiecas "Universālā pakalpojuma" direktīva³², ir paredzēts obligāts pienākums mēģināt panākt pirmstiesas strīda izšķiršanu. Tiesa uzskata, ka minētās direktīvas 34. panta 1. punkts kā dalībvalstu mērķi nosaka ārpustiesas procedūru izveidošanu tādu strīdu izšķiršanai, kuros ir iesaistīti patērētāji jomās, uz kurām attiecas šī direktīva. Valsts tiesiskais regulējums, kurā ne tikai ir izveidota ārpustiesas strīdu izšķiršanas procedūra, bet arī ir paredzēts obligāts pienākums to izmantot pirms vērsšanās tiesu iestādēs, netraucē sasniegt minētās direktīvas vispārējo interešu mērķi un pat pastiprina tās lietderīgo iedarbību, ātrāk un ar mazākām izmaksām noregulējot strīdus, kā arī samazinot tiesu darba apjomu, kas tiek iegūts ar šo tiesisko regulējumu. Tātad Tiesa apstiprina, ka papildu posms piekļuvei tiesai, kāds ir iepriekšēja pirmstiesas strīdu izšķiršanas procedūra, kas aplūkojamajā tiesiskajā regulējumā ir padarīta

²⁹ Direktīvas 84/450 par maldinošu un salīdzinošu reklāmu, kas ir grozīta ar Direktīvu 97/55, 3.a panta 1. punkta a) apakšpunkts.

³⁰ Direktīvas 84/450 par maldinošu un salīdzinošu reklāmu, kas ir grozīta ar Direktīvu 97/55, 3.a panta 1. punkta c) apakšpunkts.

³¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 7. marta Direktīva 2002/22/EK par universālo pakalpojumu un lietotāju tiesībām attiecībā uz elektronisko sakaru tīkliem un pakalpojumiem (universālā pakalpojuma direktīva) (OV L 108, 51. lpp.).

³² Skat. iepriekšējo zemsvītras piezīmi.

obligāta, nav pretrunā līdzvērtības un efektivitātes principam, kā arī efektīvas tiesību aizsardzības tiesā principam, ja tās beigās netiek pieņemts lietas dalībniekiem saistošs lēmums, tās dēļ netiek kavēta tiesvedības norise un pārmērīgi nepalielinās patērētāju izmaksas, ja elektroniskā forma nav vienīgais veids, kādā var piekļūt minētajai procedūrai, un izņēmuma steidzamības gadījumā ir iespējami pagaidu pasākumi.

Turpinājumā lietā C-58/08 *Vodafone* u.c. (2010. gada 8. jūnija spriedums) Tiesai bija jālemj par Regulas (EK) Nr. 717/2007 par viesabonēšanu publiskajos mobilo telefonsakaru tīklos³³ spēkā esamību saistībā ar strīdu starp vairākiem publiskajiem mobilo telefonsakaru tīklu operatoriem un valsts iestādēm par valsts tiesību normu, ar kurām tiek piemērota minētā regula, spēkā esamību. Atbildot uz trim prejudiciālajiem jautājumiem, Tiesa vispirms atgādināja, ka ar regulu, kas pieņemta, pamatojoties uz EKL 95. pantu, tiek ieviesta kopēja pieeja, lai publisko mobilo telefonsakaru tīklu lietotājiem nebūtu jāmaksā pārmērīgas cenas par Kopienas mēroga viesabonēšanas pakalpojumiem un lai dažādu dalībvalstu mobilo sakaru operatori varētu darboties atbilstīgi vienotam, saskaņotam tiesiskajam regulējumam, kas balstīts uz objektīviem kritērijiem, veicinot arī saskaņotu iekšējā tirgus darbību, lai nodrošinātu patērētāju augsta līmeņa aizsardzību un vienlaicīgi saglabātu konkurenci starp mobilo sakaru tīklu operatoriem. Otrkārt, jautāta par samērīguma un subsidiaritātes principu ievērošanu, jo regulā ir noteiktas maksimālās robežas ne tikai vidējām vairumtirdzniecības cenām par minūti, bet arī mazumtirdzniecības cenām un saistībā ar tām ir paredzēti viesabonentu informēšanas pienākumi, Tiesa nolēma, ka, ņemot vērā plašo rīcības brīvību, kāda Kopienai likumdevējam ir attiecīgajā jomā, tas varēja legītimī uzskatīt, ka, ievērojot objektīvus kritērijus un izsmelšu ekonomisko izpēti, tikai vairumtirdzniecības tirgu reglamentēšana vien nenovestu pie tāda paša rezultāta kā regulējums, kurš attiecas vienlaikus uz vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības tirgiem, kas pēdējo padara nepieciešamu, un ka informēšanas pienākums pastiprina cenu maksimālās robežas noteikšanas lietderīgo iedarbību. Turpinot šo vērtējumu, Tiesa uzskatīja, ka, ņemot vērā vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības cenu savstarpējo saistību un ar minēto regulu ieviestās kopējās pieejas iedarbību, kuras mērķis var tikt labāk īstenots Kopienas mērogā, nav pārkāpts subsidiaritātes princips.

Visbeidzot, lietā C-222/08 Komisija/Beļģija (2010. gada 6. oktobra spriedums), kurā bija runa par Komisijas ierosinātu valsts pienākumu neizpildes procedūru sakarā ar Beļģijas Karalistes veiktu "Universālā pakalpojuma" direktīvas³⁴ 12. panta 1. punkta un 13. panta 1. punkta, kā arī IV pielikuma A daļas daļēju transpozīciju, sākotnēji Tiesa konstatēja, ka, tā kā minētajā direktīvā ir noteikti vienīgi universālā pakalpojuma sniegšanas neto cenas aprēķināšanas noteikumi, ja valsts iestādes uzskata, ka tas var būt nepamatots apgrūtinājums, attiecīgā dalībvalsts ir izpildījusi savus pienākumus, pati nosakot nosacījumus, kas ļauj tai noteikt, vai minētais apgrūtinājums ir pamatots. Pēc tam Tiesa precizēja, ka, saistot neto izmaksu, kas var rasties uzņēmumam, sniedzot universālo pakalpojumu, segšanas mehānismus ar pārmērīgu šā uzņēmuma apgrūtinājumu, Kopienai likumdevējs ir vēlējis novērst, ka ikvienas universālā pakalpojuma sniegšanas neto izmaksas automātiski radītu tiesības uz kompensāciju, apgalvojot, ka minētā pakalpojuma neto izmaksas obligāti nav pārmērīgas visiem attiecīgajiem uzņēmumiem. Šādos apstākļos netaisnīgs apgrūtinājums, kura esamība valsts regulatīvajai iestādei jākonstatē, lai vispār varētu būt jebkāda kompensācija, var būt tikai apgrūtinājums, kas katram attiecīgajam uzņēmumam ir pārmērīgs attiecībā uz tā spēju to paciest, ņemot vērā tam piemērojamos īpašības (tostarp tā aprīkojumu, saimniecisko un finansiālo stāvokli, kā arī tirgus daļu u.c.). Turklāt Tiesa konstatēja, ka attiecīgā dalībvalsts, kam atbilstoši šai pašai direktīvai ir jāievieš mehānisms, kas vajadzīgs netaisnīgi apgrūtināto uzņēmumu kompensēšanai,

³³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 27. jūnija Regula (EK) Nr. 717/2007 par viesabonēšanu publiskajos mobilo telefonsakaru tīklos Kopienā un grozījumiem Direktīvā 2002/21/EK (OV L 171, 32. lpp.).

³⁴ Skat. 31. zemsvītras piezīmi.

nav izpildījusi savus pienākumus, ja tā vispārīgi un pamatojoties uz universālā pakalpojuma sniedzēja, kas pirms tam ir bijis vienīgais šī pakalpojuma sniedzējs, izmaksu aprēķinu konstatē, ka visi uzņēmumi, kuriem tagad minētais pakalpojums ir jāsniedz, ar to faktiski tiek netaisnīgi apgrūtināti, iepriekš neizvērtējot ne neto izmaksas, kādas universālā pakalpojuma sniegšanas dēļ rodas katram attiecīgajam operatoram, ne tiem piemītošo īpašību kopumu. Visbeidzot, Tiesa atgādināja, ka savus pienākumus atbilstoši minētajai direktīvai nav izpildījusi arī dalībvalsts, kas universālā pakalpojuma sociālās sastāvdaļas nodrošināšanas neto izmaksu aprēķinā nav ņēmusi vērā komerciālās priekšrocības, tostarp nemateriālos guvumus, ko gūst uzņēmumi, kuriem ir pienākums to nodrošināt.

Lai gan tādējādi divās īpaši jutīgās nozarēs nostiprinās vienveidīga judikatūra, tiesību aktu saskaņošanas joma vēl krietni atpaliek. Par to liecina vairākas lietas.

Lietā C-428/08 *Monsanto Technology* (2010. gada 6. jūlija spriedums) pirmo reizi radās jautājums par DNS sekvenču Eiropas patenta piemērojamību. DNS sekvenču, kuru iestrādājot sojas auga DNS šis augs tiek padarīts noturīgs pret noteiktu herbicīdu, Eiropas patenta īpašniece kopš 1996. gada – sabiedrība *Monsanto* – vēlējās vērsties pret Argentīnā ražotu sojas miltu, kas izgatavoti no šādi ģenētiski modificētās sojas, ieviešanu dalībvalstī, jo *Monsanto* izgudrojums Argentīnā nav aizsargāts ar patentu. Valsts tiesa, kurā ierosināta lieta, uzdeva Tiesai jautājumu, vai tikai DNS sekvenču, kas tiek aizsargāta ar tai piederošo Eiropas patentu, esamība ir pietiekama, lai varētu uzskatīt, ka, tirgojot sojas miltus Eiropas Savienībā, tiek pārkāpts *Monsanto* piederošais Eiropas patents. Tiesa uzskata, ka Direktīva 98/44/EK³⁵ ar patentu saistīto aizsardzību pakļauj nosacījumam, saskaņā ar kuru ģenētiskā informācija, kas ietilpst patentētajā produktā vai no kuras sastāv šis produkts, veic savu funkciju pašā šajā materiālā. Šajā ziņā Tiesa norāda, ka *Monsanto* izgudrojuma funkcija tiek veikta, ja ģenētiskā informācija aizsargā sojas augu pret herbicīda iedarbību. Šīs aizsargātās DNS sekvenču funkcija vairs nevar tikt veikta, ja tā pastāv kā atlieka sojas miltos, kas ir nedzīvs materiāls, ko iegūst vairāku sojas apstrādes darbību rezultātā. Rezultātā aizsardzība, pamatojoties uz Eiropas patentu, neattiecas uz gadījumiem, kad ģenētiskā informācija ir pārstājusī veikt savu funkciju, ko tā nodrošināja sākotnējā augā, no kura tā ir radīta. Turklāt šādu aizsardzību nevar piešķirt, pamatojoties uz to, ka tā, iespējams, šo funkciju varētu veikt atkārtoti kādā citā augā. Šādā nolūkā būtu vajadzīgs, lai DNS sekvenču tiktu faktiski iestrādāta šajā citā augā, lai attiecībā uz to varētu iestāties aizsardzība, pamatojoties uz Eiropas patentu. Šādos apstākļos *Monsanto*, pamatojoties uz Direktīvu 98/44, nevar aizliegt tirgot Argentīnas izcelsmes sojas miltus, kas kā atlieku satur tās biotehnoloģisko izgudrojumu. Visbeidzot, Tiesa norādīja, ka minētā direktīva nepieļauj tādu valsts noteikumu, ar kuru tiek piešķirta absolūta aizsardzība patentētai DNS sekvenču neatkarīgi no tā, vai DNS veic savu funkciju materiālā, kas to satur. Ar šīm pašām direktīvas normām, kurās paredzēts kritērijs par faktisku šīs funkcijas veikšanu, šī joma Eiropas Savienībā ir izsmeljoši saskaņota.

Lietā C-62/09 *Association of the British Pharmaceutical Industry* (2010. gada 22. aprīļa spriedums) Tiesa tika aicināta interpretēt Direktīvu 2001/83/EK³⁶. Lai gan principā tajā ir aizliegts, piedāvājot zāles ārstiem vai farmaceitiem, piešķirt, piedāvāt vai apsoltīt tiem finansiālas priekšrocības vai priekšrocības natūrā, Tiesa nolēma, ka šī direktīva pieļauj finansiālo stimulu shēmas, kuras ievieš valsts sabiedrības veselības aizsardzības iestādes, lai samazinātu savus izdevumus šajā sakarā un lai dažu patoloģiju ārstēšanas nolūkos mudinātu ārstus parakstīt konkrēta nosaukuma zāles, kurām ir atšķirīga aktīvā sastāvdaļa nekā zālēm, kuras tika parakstītas iepriekš vai kuras tiktu parakstītas, ja

³⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 6. jūlija Direktīva 98/44/EK par izgudrojumu tiesisko aizsardzību biotehnoloģijā (OV L 213, 13. lpp.).

³⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 6. novembra Direktīva par Kopienas kodeksu, kas attiecas uz cilvēkiem paredzētām zālēm (OV L 311, 67. lpp.), kas ir grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvu 2004/27/EK (OV L 136, 34. lpp.).

nepastāvētu šāda finansiālo stimulu shēma. Raugoties vispārīgi, dalībvalsts noteiktā veselības aizsardzības politika un šai vajadzībai iztērētie valsts līdzekļi nav saistīti ne ar peļņas gūšanas, ne tirdzniecības mērķi. Līdz ar to finansiālo stimulu shēmu, kura ir daļa no minētās politikas, nevar uzskatīt par zāļu tirdzniecības veicināšanu. Tomēr Tiesa atgādināja, ka valsts iestādēm speciālistu, kas darbojas farmācijas nozarē, rīcībā ir jānodod informācija, kas pierāda, ka attiecīgā sistēma ir balstīta uz objektīviem kritērijiem un ka starp valsts zālēm un citu dalībvalstu izcelsmes zālēm netiek īstenota nekāda diskriminācija. Turklāt šīm iestādēm ir jāpublisko šāda shēma un speciālistiem jādara pieejams novērtējums, pamatojoties uz kuru tiek noteikta terapeitiskā līdzvērtība starp pieejamajām aktīvajām sastāvdaļām tajā pašā terapeitiskajā grupā, uz kuru attiecas šī shēma.

Lietā C-518/07 Komisija/Vācija (2010. gada 9. marta spriedums), kas attiecas uz personas datu apstrādi, Tiesa lēma, ka Direktīvā 95/46/EK³⁷ paredzētās valsts uzraudzības iestāžu neatkarības garantijas mērķis ir nodrošināt efektīvu un uzticamu kontroli pār tiesību normu ievērošanu saistībā ar fizisko personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un tā ir jāinterpretē šī mērķa kontekstā. Šī neatkarības garantija ir iedibināta nevis tādēļ, lai minētajām iestādēm, kā arī to pārstāvjiem piešķirtu īpašu statusu, bet lai pastiprinātu personu un struktūru, kuras skar to lēmumi, aizsardzību, tādēļ uzraudzības iestādēm savu pienākumu izpildē ir jārikojas objektīvi un neatkarīgi. Līdz ar to šīm kompetentajām iestādēm, kas uzrauga personas datu apstrādi privātajā sektorā, ir jābūt neatkarīgām tādā apjomā, kas tām ļauj veikt savus pienākumus bez ārējās ietekmes. Šī neatkarība izslēdz ne vien jebkādu ietekmi, ko īsteno uzraudzības iestādes, bet arī jebkādas rīkojumus un cita veida ārējo ietekmi, tiešu vai netiešu, kas varētu apdraudēt minēto iestāžu pienākumu izpildi, kura ietver taisnīga līdzsvara izveidošanu starp tiesību uz privāto dzīvi aizsardzību un personas datu brīvu apriti. Iespēja vien, ka pārraudzības iestādes varētu īstenot politisko ietekmi pār uzraudzības iestāžu lēmumiem, ir pietiekama, lai radītu šķēršļus neatkarīgai tās pienākumu izpildei. Pirmkārt, šīs iestādes varētu izrādīt "iepriekšēju pakļaušanos" attiecībā uz pārraudzības iestāžu lēmumu pieņemšanas praksi. Otrkārt, tiesību uz privāto dzīvi garanta loma, ko nodrošina minētās iestādes, nozīmē, ka to lēmumi un tāpat pašas šīs iestādes ir ārpus jebkādam aizdomām par subjektivitāti. Tādēļ valsts īstenojot pārraudzību pār valsts uzraudzības iestādēm nav saderīga ar prasību par neatkarību.

Spriedumā lietā C-467/08 *Padawan* (2010. gada 21. oktobra spriedums), kas taisīts autortiesību un blakustiesību jomā, tika precizēts taisnīgas atlīdzības par pavairošanu (reproducēšanu) privātām vajadzībām jēdziens, kritēriji un apmērs. Direktīva 2001/29/EK par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā³⁸ pieļauj noteiktu dalībvalstu iekšējās tiesībās ieviestu izņēmumu pavairošanai personiskai lietošanai ar nosacījumu, ka reproducēšanas tiesību īpašnieki saņem taisnīgu atlīdzību. Šajā spriedumā Tiesa vispirms precizēja, ka Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā paredzētais "taisnīgas atlīdzības" jēdziens ir autorsavienības tiesību jēdziens, kurš ir jāinterpretē vienveidīgi visās dalībvalstīs, kurās ir ieviests izņēmums pavairošanai personiskai lietošanai. Turpinājumā tā precizēja, ka starp attiecīgo personu interesēm rodamais "taisnīgais līdzsvars" nozīmē, ka taisnīga atlīdzība noteikti ir jāaprēķina, par pamatu ņemot kritēriju par autoriem nodarīto kaitējumu, ieviešot izņēmumu kopijām personiskai lietošanai. Turklāt tiesneši norādīja, ka "nodeva par kopiju personiskai lietošanai" nav jāmaksā tieši privātajiem iekārtu, ierīču un datu nesēju lietotājiem, bet gan tām personām, kurām pieder digitālās reproducēšanas iekārtas, ierīces un datu nesēji, jo šīs personas ir vieglāk identificējamās un tām ir iespēja faktiski šo maksu pieprasīt no privātiem lietotājiem. Visbeidzot, Tiesa apgalvoja, ka ir jāpastāv saiknei starp taisnīgas atlīdzības finansēšanai paredzētās nodevas piemērošanu digitālās reproducēšanas iekārtām, ierīcēm un datu nesējiem un to prezumēto izmantošanu reproducēšanai privātām

³⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes 1995. gada 24. oktobra Direktīvas 95/46/EK par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti (OV L 281, 31. lpp.) 28. panta 1. punkta pirmā daļa.

³⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 22. maija Direktīva 2001/29/EK (OV L 167, 10. lpp.).

vajadzībām. Līdz ar to nodevas par kopiju personiskai lietošanai vienveidīga piemērošana digitālās reproducēšanas iekārtām, ierīcēm un datu nesējiem, kuri nav nodoti privātu personu lietošanā un acīmredzami ir paredzēti citiem mērķiem nekā kopiju personiskai lietošanai izgatavošana, nav saderīga ar Direktīvu 2001/29. Turpretim, ja attiecīgās iekārtas tiek nodotas privātām personām izmantošanai personīgiem mērķiem, nav jāpierāda, ka tās ar šīm iekārtām tiešām ir izgatavojušas kopijas personiskai lietošanai un tādējādi radījušas kaitējumu aizsargātā darba autoram. Attiecībā uz šīm fiziskajām personām likumīgi var uzskatīt, ka tās pilnībā izmanto tām piešķirtās lietošanas tiesības, t.i., tās izmanto visas minēto iekārtu iespējas, tostarp reproducēšanas iespēju.

Lietā C-233/08 *Kyrian* (2010. gada 14. janvāra spriedums) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecās, pirmkārt, uz jautājumu, vai, ievērojot Direktīvas 76/308/EEK par savstarpējo palīdzību prasījumu piedziņā attiecībā uz zināmiem nodokļiem un citiem pasākumiem³⁹, kas ir grozīta ar Direktīvu 2001/44/EK⁴⁰, 12. panta 3. punktu, lūguma saņēmējas iestādes dalībvalsts tiesu kompetencē ietilpst pārbaudīt citā dalībvalstī izdota dokumenta par prasījuma piedziņu izpildu raksturu. Tiesa šajā spriedumā precizēja, ka lūguma saņēmējas dalībvalsts tiesu kompetencē principā neietilpst dokumenta par prasījuma piedziņu izpildu rakstura pārbaude, izņemot dokumenta saderības ar minētās valsts sabiedrisko kārtību pārbaudi. Tiesa turpretim lēma, ka gadījumā, ja paziņojums ir "piedziņas izpildes pasākums", kas norādīts Direktīvas 76/308 12. panta 3. punktā, lūguma saņēmējai dalībvalstij ir kompetence pārbaudīt, vai šie pasākumi atbilstoši minētās dalībvalsts normatīvajiem un administratīvajiem aktiem ir veikti pienācīgi. Otrkārt, Tiesai bija jālemj par jautājumu, vai dokumenta par prasījuma piedziņu likumībai ir vajadzīgs, lai paziņojums par to debitoram būtu adresēts dalībvalsts, kurā atrodas lūguma saņēmēja iestāde, oficiālajā valodā. Direktīvā 76/308 šis jautājums nav regulēts. Bet, pēc Tiesas uzskata, ņemot vērā šī dokumenta mērķi garantēt efektīvu visu aktu un lēmumu paziņošanu, ir jāuzskata, ka dokumenta par prasījuma piedziņu adresātam, lai viņš varētu aizstāvēt savas tiesības, šis dokuments ir jāsaņem lūguma saņēmējas dalībvalsts oficiālajā valodā. Turklāt Tiesa apgalvoja, ka, lai nodrošinātu šo tiesību ievērošanu, valsts tiesai valsts tiesību normas ir jāpiemēro, cieši raugoties, lai efektīvi tiktu izpildītas Savienības tiesības.

Konkurence

Gan uzņēmumiem piemērojamā valsts atbalsta, gan konkurences noteikumu jomā ir notikusi interesanta judikatūras attīstība.

Attiecībā uz valsts atbalstu lietā C-399/08 P Komisija/*Deutsche Post* (2010. gada 2. septembra spriedums) Tiesa pievērsās Komisijas izmantotajai metodei, lai secinātu priekšrocības, kas veido valsts atbalstu, pastāvēšanu par labu privātam uzņēmumam, kurš sniedz vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumus (turpmāk tekstā – "VTNP"). Kaut arī Komisija apgalvoja, ka valsts līdzekļu summa, ko attiecīgais uzņēmums saņēma kā kompensāciju par VTNP sniegšanu, bija lielāka nekā šī pakalpojuma radītās papildu izmaksas un ka šī pārmērīgā kompensācija veidoja valsts atbalstu, kas nav saderīgs ar kopējo tirgu, Vispārējā tiesa atcēla šo lēmumu, pamatojot ar to, ka Komisija nebija pietiekami pierādījusi priekšrocību EKL 87. panta 1. punkta izpratnē esamību un ka tā nevarēja pieņemt šādas priekšrocības, ko uzņēmumam piešķir no valsts līdzekļiem, esamību, iepriekš nepārbaudot, vai tā tiešām pārsniedz visas šī uzņēmuma papildu izmaksas, kas saistītas ar vispārējās tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojuma sniegšanu. Tiesa apstiprināja Vispārējās tiesas analīzi, noraidot Komisijas pamatu par EKL 87. panta 1. punkta un 86. panta 2. punkta pārkāpumu. Iepriekš atgādinot, ka, lai uzņēmumam, kas sniedz VTNP, piešķirta finanšu kompensācija netiktu uzskatīta par valsts atbalstu, ir jāizpilda precīzi nosacījumi, proti, šī kompensācija, ņemot vērā attiecīgus

³⁹ Padomes 1976. gada 15. marta Direktīva 76/308/EEK (OV L 73, 18. lpp.).

⁴⁰ Padomes 2001. gada 15. jūnija Direktīva 2001/44/EK (OV L 175, 17. lpp.).

ieņēmumus, kā arī saprātīgu peļņu par šo pienākumu izpildi, nedrīkst pārsniegt to, kas nepieciešams, lai segtu visas ar sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas pienākumu izpildi saistītās izmaksas vai to daļu (šie nosacījumi ir noteikti 2003. gada 24. jūlija spriedumā lietā C-280/00 *Altmark Trans* un *Regierungspräsidium Magdeburg*, *Recueil*, I-7747. lpp., 74. un 75. punkts), Tiesa no tā secināja, ka, pārbaudot šāda pakalpojuma finansējuma spēkā esamību atbilstoši valsts atbalsta tiesībām, Komisijai ir jāpārbauda, vai šis nosacījums ir izpildīts. Turpinājumā Tiesa konstatēja, ka Vispārējā tiesa šajā ziņā ir norādījusi uz Komisijas izmantotās metodes trūkumiem un ka tādējādi tā pamatoti varēja secināt, ka Komisijas analīze nav pietiekama, tomēr nepārļiekot pierādīšanas pienākumu un neaizstājot tās pašas analīzes metodi ar Komisijas metodi. Tātad nosacījumu, pie kuriem VTNP kompensācija var netikt kvalificēta par valsts atbalstu, ierobežotais raksturs neatbrīvo Komisiju no precīziem pierādījumiem, ja tā uzskata, ka tie nav ievēroti.

Lietā C-290/07 P Komisija/*Scott* (2010. gada 2. septembra spriedums) Tiesā tika iesniegta apelācijas sūdzība par Vispārējās tiesas spriedumu, ar kuru atcelts Komisijas lēmums, kurā bija atzīta Francijas iestādes valsts atbalsta ASV sabiedrībai, kas izriet no zemes gabala pārdošanas ar nosacījumiem, kas neatbilst tirgus realitātei, nesaderība, un tai bija jāprecizē Vispārējās tiesas veiktās pārbaudes tiesā robežas, ja valsts atbalsta konstatēšana rada nopietnas vērtēšanas grūtības. Komisija pārmeta Vispārējai tiesai, ka tā ir pārsniegusi savas pārbaudes robežas, norādot uz metodes un aprēķina kļūdām, kas raksturīgas pienākuma rūpīgi veikt EKL 88. panta 2. punktā paredzēto formālās izmeklēšanas procedūru pārkāpumam. Tiesa pieņēma šo pamatu, iesākumā atgādinot principus, kas noteikti spriedumā lietā *Tetra Laval* (2005. gada 15. februāra spriedums lietā C-12/03 P Komisija/*Tetra Laval*, Krājums, I-987. lpp., 39. punkts), no kuriem izriet, ka Savienības tiesai ir jāpārbauda cita starpā ne vien izvirzīto pierādījumu materiālā precizitāte, ticamība un konsekvence, bet arī jāpārbauda, vai šie pierādījumi izveido visu atbilstošo datu kopumu, kas ir jāņem vērā, lai izvērtētu sarežģītu situāciju, un vai šo pierādījumu raksturs ļauj pamatot no tiem izdarītos secinājumus. Šis atgādinājums ir papildināts ar būtisku ierobežojumu, saskaņā ar kuru šīs pārbaudes ietvaros Savienības tiesai nav jāaizstāj Komisijas veiktais ekonomiskais novērtējums ar savējo. Pēc tam Tiesa uzsvēra, ka Komisijai, lai noskaidrotu, vai iespējamā atbalsta saņēmēja samaksātā cena ir tāda, kuru varētu noteikt privāts investors, rīkojoties parastos konkurences apstākļos, ir jāpiemēro princips par privātu ieguldītāju. Tiesa nolēma, ka šajā gadījumā Vispārējā tiesa Komisijas izdarītajā vērtējumā nav konstatējusi acīmredzamas kļūdas, kas varētu pamatot lēmuma par valsts atbalsta nesaderību atcelšanu, tādējādi pārsniedzot tās veiktās pārbaudes tiesā robežas. Visbeidzot, pēc Tiesas uzskata, Vispārējā tiesa nevarēja pārvest Komisijai, ka tā nav ņēmusi vērā noteiktu informāciju, kas varētu būt lietderīga, jo tā tika iesniegta tikai pēc oficiālās izmeklēšanas procedūras, tāpēc ka Komisijai nav pienākuma atsākt minēto procedūru pēc šādas jaunas informācijas saņemšanas.

Lietā C-322/09 P *NDSHT*/Komisija (2010. gada 18. novembra spriedums) Tiesai bija jānosaka Kopieņu iestādes izdota apstrīdama akta jēdziena saturs. Tajā tika iesniegta apelācijas sūdzība par Vispārējās tiesas spriedumu, ar kuru tā bija atzinusi par nepieņemamu prasību atcelt lēmumu, kas esot bijis iekļauts Komisijas vēstulēs, kuras adresētas *NDSHT*, un kas attiecās uz sūdzību par iespējami nelikumīgu valsts atbalstu, kuru Stokholmas pilsēta bija piešķirusi konkurējošai sabiedrībai. Prasītāja *NDSHT* apgalvoja, ka Vispārējā tiesa esot pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, strīdīgās vēstules, kurās Komisija bija nolēmusi nepieņemt *NDSHT* sūdzību, uzskatot par informatīvu paziņojumu, kas nav apstrīdams EKL 230. panta izpratnē. Atbilstoši spēkā esošajai procedūrai, ja pēc sūdzības izskatīšanas Komisija konstatē, ka izmeklēšana neļauj konstatēt valsts atbalsta esamību EKL 87. panta izpratnē, tā skaidri atsakās uzsākt EKL 88. panta 2. punktā paredzēto procedūru. Tiesa uzskata, ka aplūkojamais akts nevar tikt uzskatīts ne par vienkāršu informatīvu paziņojumu, ne par pagaidu pasākumu, ciktāl tas izsaka Komisijas galīgo nostāju izbeigt tās iepriekšējo izskatīšanu, līdz ar to atsakoties uzsākt oficiālās izmeklēšanas procedūru un tādējādi radot nozīmīgas sekas prasītājai. Šādos apstākļos Tiesa, apstiprinot, ka prasītāja bija ar sabiedrību, kas saņēmusi paziņotos pasākumus, konkurējošs uzņēmums un līdz ar to ir ieinteresētā puse EKL 88. panta 2. punkta izpratnē, norādīja,

ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, lemjot, ka strīdīgajam aktam nav apstrīdama akta pazīmju Regulas (EK) Nr. 659/1999 4. panta izpratnē, neraugoties uz to, ka tam, neatkarīgi no tā rakstura vai formas, ir juridiski saistoša iedarbība, kas var ietekmēt minētā prasītāja intereses. Tāpēc Tiesa anulēja aplūkojamo spriedumu, noraidīja iebildumu par nepieņemamību, kas balstīts uz to, ka par strīdīgo aktu nevar celt prasību atcelt tiesību aktu, un nosūtīja lietu atpakaļ Vispārējai tiesai izskatīšanai pēc būtības.

Attiecībā uz uzņēmumiem piemērojamajiem konkurences noteikumiem īpaši uzmanību saista divi spriedumi, no kuriem viens attiecas uz konkurences noteikumu piemērošanu sabiedrību grupām, bet otrs – uz advokātu un to klientu saziņas konfidencialitātes aizsardzību.

2010. gada 1. jūlija spriedumā lietā C-407/08 P *Knauf Gips*/Komisija Tiesa nolēma, ka tādas sabiedrību grupas gadījumā, kuras virsotnē atrodas vairākas juridiskas personas, Komisija nav pieļāvusi kļūdu vērtējumā, uzskatot vienu no šīm sabiedrībām par pilnībā atbildīgu par visas šīs grupas, kas kopā veido saimniecisku vienību, darbībām. Fakts, ka tā nebija vienīgā juridiskā persona grupas virsotnē, nav šķērslis, lai vienu sabiedrību sauktu pie atbildības par šīs grupas darbību. Sabiedrību grupas juridiskā struktūra, kuru raksturo tas, ka nav vienas juridiskās personas šīs grupas virsotnē, nav noteicoša, ja šī struktūra neatspoguļo minētās grupas patieso darbību un reālo organizāciju. Konkrētāk, Tiesa uzskatīja, ka juridiskas padotības saiknes starp divām grupas virsotnē esošām sabiedrībām nepastāvēšana nevar apšaubīt secinājumu, ka viena no šīm abām sabiedrībām ir jāsauc pie atbildības par grupas darbībām, ja patiesībā otra sabiedrība savu rīcību attiecīgajā tirgū neno-saka autonomi.

Turklāt lieta *Knauf Gips*/Komisija sniedz precizējumus par uzņēmumu tiesībām administratīvajā procedūrā un tiesību aizsardzības līdzekļu izmantošanā. Tiesa tajā precizēja, ka nevienā Savienības tiesību normā nav noteikts, ka paziņojuma par iebildumiem adresātam administratīvajā procesā būtu jāapstrīd tā dažādie faktiskie vai tiesību apstākļi, lai tam nebūtu liegts to darīt vēlāk tiesve-dības stadijā, un ka šāds ierobežojums ir pretrunā tiesiskuma un tiesību uz aizstāvību ievērošanas pamatprincipiem.

Lietā C-550/07 P *Akzo Nobel Chemicals* un *Akcros Chemicals*/Komisija (2010. gada 14. septembra spriedums) arī tika uzdots jautājums par uzņēmumu tiesībām Komisijas veiktas izmeklēšanas laikā. Komisija veica pārbaudes un izņēma vairākus dokumentus, tostarp elektronisko saraksti starp ģe-nerāldirektoru un *Akzo Nobel* koordinātoru konkurences tiesību jomā, advokātu, Nīderlandes Ad-vokātu kolēģijas locekli, kuru nodarbina *Akzo Nobel*. Šādos apstākļos Tiesa tika aicināta precizēt, vai uzņēmumu juristu, kurus nodarbina uzņēmums, saziņas konfidencialitāte tiek aizsargāta tieši tāpat kā advokātu birojos praktizējošo advokātu saziņas konfidencialitāte. Tā nolēma, ka ne juridiskās si-tuācijas attīstība Savienības dalībvalstīs, ne Regulas (EK) Nr. 1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti Līguma 81. un 82. pantā⁴¹, pieņemšana nepamato judikatūras attīstības plānošanu tādā veidā⁴², ka uzņēmumu juristiem tiktu atzīta konfidencialitātes aizsardzība. Tiesa atgādināja, ka šīs aizsardzības piemērošana ir atkarīga no divu kumulatīvu nosacījumu izpildes. Pirmkārt, saziņai ar advokātu ir jābūt saistītai ar klienta tiesību uz aizstāvību īstenošanu, un, otrkārt, tai ir jābūt tādai saziņai, kas ir notikusi ar neatkarīgu advokātu, proti, advokātu, kuru ar klientu ne-saista darba tiesiskās attiecības. Neatkarības nosacījums nozīmē, ka starp advokātu un tā klientu nepastāv nekādas darba tiesiskās attiecības, kā rezultātā saziņas konfidencialitātes aizsardzība nav attiecināma uz uzņēmuma vai uzņēmumu grupas ietvaros notikušo saziņu ar uzņēmuma juristu.

⁴¹ Padomes 2002. gada 16. decembra Regula (EK) Nr. 1/2003 (OV 2003, L 1, 1. lpp.).

⁴² Tiesas 1982. gada 18. maija spriedums lietā 155/79 *AM & S Europe*/Komisija, *Recueil*, 1575. lpp.

Neraugoties uz piederību advokātu kolēģijai un no tā izrietošām profesionālām saistībām, uzņēmuma jurists nav tikpat neatkarīgs no sava darba devēja kā advokātu birojā praktizējošs advokāts no sava klienta. Šādos apstākļos uzņēmuma jurists nevar tikpat efektīvi kā advokātu birojā praktizējošs advokāts risināt iespējamās interešu konfliktus starp saviem profesionālajiem pienākumiem un sava klienta mērķiem un vēlmēm. Gan no uzņēmuma jurista ekonomiskās atkarības, gan no ciešo attiecību ar tā darba devēju viedokļa uzņēmuma juristam nav advokātu birojā praktizējošam advokātam pielīdzināmas profesionālās neatkarības.

Nodokļi

Trijās lietās (2010. gada 4. marta spriedumi lietās C-197/08, C-198/08 un C-221/08) Tiesa taisīja spriedumus par Komisijas celtām prasībām sakarā ar valsts pienākumu neizpildi pret Francijas Republiku, Austrijas Republiku un Īriju saistībā ar minimālās mazumtirdzniecības cenas noteikšanu noteiktiem tabakas izstrādājumiem (cigaretēs, kā arī citi tabakas produkti Francijai, smalka maluma cigarette un tabaka Austrijai un cigarette Īrijai). Komisija vērsās Tiesā, jo tā uzskatīja, ka attiecīgais valsts tiesiskais regulējums ir pretējs Direktīvai 95/59/EK⁴³, kurā ir noteikti zināmi noteikumi par akcīzi, kas tiek uzlikta šo produktu patēriņam, jo tas ietekmē ražotāju un importētāju brīvību noteikt to produktu maksimālo mazumtirdzniecības cenu un tātad brīvu konkurenci.

Tiesa lēma, ka minimālās cenas sistēma nevar tikt uzskatīta par saderīgu ar minēto direktīvu, ciklā tā nav izveidota tā, lai visos gadījumos izslēgtu, ka nelabvēlīgi tiek ietekmētas konkurences priekšrocības, kas varētu rasties noteiktiem šādu produktu ražotājiem vai importētājiem zemākas pašizmaksas dēļ. Tā lēma, ka dalībvalstis, kas nosaka cigarešu mazumtirdzniecības minimālās cenas, nav izpildījušas Direktīvas 95/59 9. panta 1. punktā paredzētos pienākumus, jo ar šo režīmu visos gadījumos nevar izslēgt, ka noteiktās zemākās cenas var nelabvēlīgi ietekmēt konkurences priekšrocības, kas dažiem tabakas izstrādājumu ražotājiem vai importētājiem var rasties zemākas pašizmaksas dēļ. Tiesa uzskata, ka šāds režīms, kurā tostarp ir noteikta zemākā cena visām cigarešu kategorijām, ņemot vērā vidējo cenu tirgū, rezultātā var likvidēt atšķirības starp konkurējošo preču cenām un var notikt cenas virzība visdārgāko preču virzienā. Tādēļ ar minēto režīmu nelabvēlīgi tiek ietekmēta ražotāju un importētāju brīvība noteikt augstāko mazumtirdzniecības cenu, kas garantēta Direktīvas 95/59 9. panta 1. punkta otrajā daļā.

Dalībvalstis savu tiesisko regulējumu mēģināja pamatot, atsaucoties uz Pasaules Veselības organizācijas (PVO) Pamatkonvenciju⁴⁴. Tiesa nolēma, ka šai konvencijai nav ietekmes uz šāda režīma saderību ar Direktīvas 95/59 9. panta 1. punktu, jo šajā konvencijā līgumslēdzējām pusēm nav noteikts neviens konkrēts pienākums cenu politikas tabakas izstrādājumu nozarē kontekstā un tajā ir tikai aprakstītas iespējamās rīcības alternatīvas ņemt vērā valsts veselības mērķi tabakas patēriņa ierobežošanai. Faktiski šīs konvencijas 6. panta 2. punktā ir tikai paredzēts, ka līgumslēdzējām pusēm būtu jāveic vai jāuztur spēkā pasākumi, kas tajā skaitā "var būt" nodokļu politikas un "attiecinājā gadījumā" cenu politikas piemērošana tabakas izstrādājumiem. Dalībvalstis atsaucās tostarp uz EKL 30. pantu, lai attaisnotu Direktīvas 95/59 9. panta 1. punkta noteikumu iespējamo pārkāpumu saistībā ar cilvēku veselības un dzīvības aizsardzības mērķi. Tiesa nolēma, ka EKL 30. pants nav jāsaprot kā tāds, ar kuru tiek pieļauti pasākumi, kas nav importa un eksporta kvantitatīvie ierobežojumi, kā arī EKL 28. un 29. pantā minētie pasākumi ar līdzvērtīgu iedarbību.

⁴³ Padomes 1995. gada 27. novembra Direktīva 95/59/EK par nodokļiem, kas nav apgrozījuma nodokļi un kas ietekmē tabakas izstrādājumu patēriņu (OV L 291, 40. lpp.), kas ir grozīta ar Padomes 2002. gada 12. februāra Direktīvu 2002/10/EK (OV L 46, 26. lpp.).

⁴⁴ PVO Pamatkonvencija par tabakas kontroli [tabakas patēriņa ierobežošanu], ko Kopiena ir apstiprinājusi ar 2004. gada 2. jūnija Lēmumu 2004/513/EK (OV L 213, 8. lpp.).

Visbeidzot, Tiesa uzskatīja, ka ar Direktīvu 95/59 dalībvalstīm netiek liegts turpināt ierobežot tabakas patēriņu, kas ir viens no sabiedrības veselības aizsardzības mērķiem, un atgādināja, ka nodokļu tiesiskais regulējums ir būtisks un efektīvs instruments cīņā pret tabakas preču patēriņu un tādējādi arī sabiedrības veselības aizsardzībā, jo mērķis nodrošināt, lai šo preču cenas tiktu noteiktas pietiekami augstā līmenī, atbilstoši var tikt sasniegts, palielinot nodokli šiem tabakas izstrādājumiem, tādēļ ka akcīzes nodokļa paaugstināšana agrāk vai vēlāk izpaudīsies kā mazumtirdzniecības cenas paaugstināšanās, nelabvēlīgi neietekmējot cenu noteikšanas brīvību. Tiesa piebilda, ka aizliegums noteikt minimālās cenas neliedz dalībvalstīm aizliegt pārdot tabakas izstrādājumus ar zaudējumiem, jo tas neietekmē ražotāju un importētāju brīvību noteikt to preču maksimālās mazumtirdzniecības cenas. Tādējādi šie tirgus dalībnieki nevar neitralizēt nodokļu ietekmi uz šīm cenām, pārdodot savas preces par zemāku cenu nekā pašizmaksas un visu nodokļu summa.

Preču zīmes

Lietā C-398/08 P *Audi/ITSB* (2010. gada 21. janvāra spriedums) Tiesa lēma, ka reklāmas sauklis noteiktos apstākļos var tikt uzskatīts par atšķirtspējīgu apzīmējumu un šajā ziņā var būt reģistrēts kā spēkā esoša preču zīme saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 40/94⁴⁵ 7. panta 1. punkta b) apakšpunkta normām. Tādēļ tā atcēla lēmumu par atteikumu reģistrēt attiecīgo preču zīmi, kuru veido reklāmas sauklis "Vorsprung durch Technik" ("Pārākums, pateicoties tehnikai"). Ar to, ka preču zīmi veido reklāmas formula, ko principā varētu pārņemt izmantošanai citi uzņēmumi, nepietiek, lai secinātu, ka šai preču zīmei nav atšķirtspējas. Tātad šādu preču zīmi konkrētā sabiedrības daļa var vienlaicīgi uztvert kā reklāmas formulu un preču vai pakalpojumu komerciālās izcelsmes norādi. Rezultātā Tiesa noteica noteiktus, reklāmas saukļiem piemērojamus kritērijus: izteikumam var būt vairākas nozīmes, tas var veidot vārdu spēli vai var tikt uztverts kā iztēles radīts, pārsteidzošs un negaidīts un tādējādi var palikt atmiņā. Šādu īpašību esamība, lai gan tā nav nepieciešama, tomēr var apstiprināt attiecīgās zīmes atšķirtspēju. Pēc Tiesas uzskata, pat tad, ja reklāmas saukļi ir veidoti no objektīva ziņojuma, preču zīmes, kas ir veidotas, pamatojoties uz šo saukli, tāpēc vien nezaudē savu atšķirtspēju, ja vien tās nav aprakstošas. Tādējādi, kā uzskata Tiesa, lai reklāmas sauklim, kas iesniegts kā preču zīme, būtu atšķirtspēja, tam ir jāpiemīt zināmai oriģinalitātei vai izteiksmīgumam un konkrētajā sabiedrības daļā jāizraisa minimālas interpretācijas pūles vai kognitīvs process. Tādēļ Tiesa secināja, ka, lai cik vienkāršs nebūtu attiecīgais sauklis, to nevar kvalificēt kā tādā mērā parastu, lai uzreiz un bez jebkādas turpmākas šī saukļa analīzes izslēgtu, ka minētā preču zīme ir piemērota, lai patērētājam norādītu uz attiecīgo preču un pakalpojumu komerciālo izcelsmi.

Apvienotajās lietās no C-236/08 līdz C-238/08 *Google France SARL un Google Inc./Louis Vuitton Malletier SA, Google France SARL/Viaticum SA un Luteciel SARL un Google France SARL/Centre national de recherche en relations humaines (CNRRH) SARL u.c.* (2010. gada 23. marta spriedums) Francijas *Cour de cassation* uzdeva Tiesai prejudiciālu jautājumu par atsauces pakalpojuma sniedzēja un reklāmas devēja atbildību "AdWords" izmantošanas gadījumā. Tāpēc Tiesai bija jāinterpretē Regulas Nr. 40/94⁴⁶ un Direktīvas 89/104/EEK⁴⁷ normas, lai precizētu preču zīmes izmantošanas jēdzienu minētās regulas 9. panta 1. punkta un minētās direktīvas 5. panta 1. un 2. punkta izpratnē. Sabiedrība *Google* izmanto meklētāju internetā, kas balstīts uz atslēgvārdu izmantošanu, un piedāvā maksas atsauces pakalpojumu ar nosaukumu "AdWords". Šis pakalpojums ļauj visiem tirgus dalībniekiem, izvēloties vienu vai vairākus atslēgvārdus, gadījumā, ja šis atslēgvārds vai šie atslēgvārdi atbilst vārdiem lietotāja pieprasījumā meklētājā, parādīt reklāmas saiti uz to vietnēm; to papildina

⁴⁵ Padomes 1993. gada 20. decembra Regula (EK) Nr. 40/94 par Kopienas preču zīmi (OV 1994, L 11, 1. lpp.).

⁴⁶ Skat. iepriekšējo zemsvītras piezīmi.

⁴⁷ Padomes 1988. gada 21. decembra Pirmā direktīva 89/104/EEK, ar ko tuvina dalībvalstu tiesību aktus attiecībā uz preču zīmēm (OV 1989, L 40, 1. lpp.).

komerciāls paziņojums. Lietotājiem, izmantojot sabiedrības *Google* meklētāju, ievadot vārdus, kas veido viņu preču zīmes, rubrikā "sponsorētas saites" attiecīgi parādījās saites, kurās tiek piedāvāti sabiedrības *Louis Vuitton Malletier* produkcijas atdarinājumi, un saites uz sabiedrības *Viaticum* un *Centre national de recherche en relations humaines* konkurentu vietnēm. Šīs sabiedrības, preču zīmju, kas tiek izmantotas kā "AdWords", īpašnieces, tādēļ cēla prasību pret sabiedrību *Google*, lai tiktu konstatēts, ka tā apdraud to preču zīmes.

Cour de cassation, lemjot pēdējā instancē par preču zīmju īpašnieku uzsāktajām procedūrām pret sabiedrību *Google*, jautāja Tiesai par apzīmējumu, kas atbilst preču zīmēm, izmantošanas par atslēgvārdiem atsaucis pakalpojumu internetā ietvaros bez īpašnieku piekrišanas tiesiskumu. Reklāmas devēji šos apzīmējumus izmanto saviem produktiem vai pakalpojumiem. Tomēr tas tā nav atsaucis pakalpojuma sniedzēja gadījumā, jo tas atļauj reklāmas devējiem izvēlēties preču zīmēm identiskus apzīmējumus kā atslēgvārdus, glabā šos apzīmējumus un pēc tiem parāda savu klientu reklāmas.

Tiesa precizēja, ka, trešā persona izmanto preču zīmes īpašnieka preču zīmei identisku vai līdzīgu apzīmējumu, ja šī trešā persona izmanto apzīmējumu vismaz savā komercsaziņā. Tiesa uzskata, ka atsaucis pakalpojuma sniedzēja gadījumā tas ļauj saviem reklāmas devējiem izmantot preču zīmēm identiskus vai līdzīgus apzīmējumus, pats šos apzīmējumus neizmantojot. Lai gan preču zīmes īpašnieks nevar atsaukties uz savām tiesībām pret atsaucis pakalpojuma sniedzēju, kurš pats tās neizmanto, tas var atsaukties uz šīm preču zīmēm pret reklāmas devējiem, kuri ar preču zīmei atbilstošu atslēgvārdu starpniecību liek sabiedrībai *Google* parādīt reklāmas, kas lietotājam neļauj vai ar grūtībām ļauj identificēt reklāmā atainoto preču vai pakalpojumu izcelsmes uzņēmumu. Lietotājs var kļūdīties attiecībā uz attiecīgo preču vai pakalpojumu izcelsmi. Līdz ar to tiek apdraudēta preču zīmes funkcija garantēt patērētājiem preces vai pakalpojuma izcelsmi (preču zīmes "izcelsmes norādes funkcija"). Tiesa uzsvēra, ka valsts tiesai katrā gadījumā atsevišķi ir jānovērtē, vai tajā izskatāmās lietas apstākļos pastāv šāds apdraudējums vai šāda apdraudējuma risks attiecībā uz izcelsmes norādes funkciju. Attiecībā uz to, ka reklāmas devēji internetā, lai parādītu reklāmas paziņojumus, kā atslēgvārdu izmanto citiem piederošai preču zīmei atbilstošu apzīmējumu, Tiesa uzskatīja, ka šādai izmantošanai var būt zināma ietekme uz to, kā preču zīmes īpašnieks izmanto šo preču zīmi reklāmā, kā arī uz tā komercstratēģiju. Tomēr šie traucēkļi, ja trešās personas izmanto preču zīmei identisku apzīmējumu, paši par sevi neapdraud preču zīmes "reklāmas funkciju".

Tiesai tika jautāts arī par tādas tirgus dalībnieces, kāda ir sabiedrība *Google*, atbildību par savu klientu datiem, ko tā glabā savā serverī. Jautājumi par atbildību tiek regulēti valsts tiesību normās. Tomēr Savienības tiesības paredz atbildības ierobežojumus par labu informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzējiem starpniekiem⁴⁸. Attiecībā uz jautājumu, vai tādi atsaucis pakalpojumi internetā kā "AdWords" ir informācijas sabiedrības pakalpojums, kas izpaužas reklāmas devēja sniegtās informācijas glabāšanā, un vai tādējādi atsaucis pakalpojuma sniedzēja atbildība ir ierobežota, Tiesa norādīja, ka iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai šim pakalpojuma sniedzējam ir neitrāla loma, jo tā rīcība ir tikai tehniska, automātiska un pasīva, kas nozīmē neziņu par informāciju, ko viņš uzglabā. Turklāt, kā uzskata Tiesa, ja izrādās, ka atsaucis pakalpojuma sniedzējam nav bijusi aktīva loma, tas nevar tikt saukts pie atbildības par pēc reklāmas devēja pieprasījuma uzglabātajiem datiem, ja vien, uzzinot par šo datu vai šī reklāmas devēja darbību prettiesisko raksturu, viņš nav nekavējoties šos datus izņēmis vai liedzis tiem pieeju.

⁴⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 8. jūnija Direktīva 2000/31/EK par dažiem informācijas sabiedrības pakalpojumu tiesiskiem aspektiem, jo īpaši elektronisko tirdzniecību, iekšējā tirgū ("direktīva par elektronisko tirdzniecību") (OV L 178, 1. lpp.).

Sociālā politika

Tiesas uzmanību ir piesaistījuši dažādi sociālās politikas aspekti, kas regulēti daudzskaitlīgajās šajā jomā pieņemtajās direktīvās.

Lietā C-242/09 *Albron Catering* (2010. gada 21. oktobra spriedums) Tiesai bija jāprecizē Direktīvā 2001/23/EK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz darbinieku tiesību aizsardzību uzņēmumu, uzņēmēj sabiedrību vai uzņēmumu vai uzņēmēj sabiedrību daļu īpašnieka maiņas gadījumā norādītais jēdziens "persona, kas nodod īpašumtiesības"⁴⁹. Atbilstoši tās preambulas trešajam apsvērumam šī direktīva paredz "aizsargāt darbiniekus darba devēja maiņas gadījumā". Šajā ziņā 3. panta 1. punktā ir paredzēts, ka "īpašumtiesības nododošās personas tiesības un pienākumi, kas izriet no darba līguma vai darba attiecībām, kas pastāv īpašumtiesību pārejas dienā, sakarā ar īpašumtiesību nodošanu pāriet īpašumtiesību saņēmējam". Šajā lietā Tiesai tika uzdots jautājums, vai gadījumā, ja tiek nodotas īpašumtiesības uz koncernam piederošu uzņēmumu Direktīvas 2001/23 izpratnē ārpus šī koncerna esošam uzņēmumam, par "personu, kas nodod īpašumtiesības" minētās direktīvas 2. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē var uzskatīt arī tādu koncernam piederošu uzņēmumu, pie kura darbā uz nenoteiktu laiku ir norīkoti darbinieki, taču tiem nav noslēgts darba līgums ar pēdējo minēto, kaut arī šajā koncernā ietilpst uzņēmums, ar kuru šiem darbiniekiem bija noslēgts šāds darba līgums. Tiesa atbildēja apstiprinoši. Prasība saskaņā ar Direktīvas 2001/23 3. panta 1. punktu par to, ka īpašumtiesību nodošanas brīdī ir jābūt vai nu darba līgumam, vai, alternatīvi un tādējādi līdzvērtīgi, darba attiecībām, liek domāt, ka, pēc Savienības likumdevēja domām, līgumsaistības ar personu, kas nodod īpašumtiesības, nav prasība, kas ir jāizpilda visos gadījumos, lai darbinieki varētu izmantot ar šo direktīvu piešķirto aizsardzību.

Lietā C-104/09 *Roca Álvarez* (2010. gada 30. septembra spriedums) Tiesa lēma, ka valsts pasākums –, saskaņā ar kuru sievietes dzimuma darba ņēmējām, kurām ir bērns un algotas darbinieces statuss, līdz laikam, kad bērns sasniedz deviņu mēnešu vecumu, ir tiesības saņemt dažādos veidos izmantojamu atvaļinājumu, bet vīriešu dzimuma darba ņēmējiem, kuriem ir bērns un tāds pats algota darbinieka statuss, tiesības saņemt šo atvaļinājumu ir tikai tad, ja arī šī bērna mātei ir algotas darbinieces statuss, – ir pretējs Savienības tiesībām, konkrētāk, Direktīvas 76/207/EEK⁵⁰ 2. panta 1., 3. un 4. punktam un 5. pantam. Tiesa atzīmēja, ka, tā kā šo atvaļinājumu var izmantot vai nu algotu darbu strādājošais tēvs, vai māte, šāda pieeja paredz, ka bērna barošanu un aprūpi var nodrošināt gan bērna tēvs, gan māte. Līdz ar to šķiet, ka šis atvaļinājums darba ņēmējiem tiek piešķirts, ņemot vērā to bērna vecāku statusu. Tādēļ nevar uzskatīt, ka tas ļauj nodrošināt sievietes bioloģiskā stāvokļa pēcdzemdību periodā vai īpašās saiknes starp māti un viņas bērnu aizsardzību. Turklāt, kā uzskata Tiesa, tam, ka algotu darbu strādājošajiem tēviem tiesības uz minēto atvaļinājumu tiek liegtas, pamatojoties tikai uz to, ka bērna mātei šāda algota darbinieka statusa nav, var būt tādas sekas, ka sieviete, kas ir pašnodarbināta persona, ir spiesta ierobežot savu profesionālo darbību un viņai vienai pašai ir jāuzņemas ar bērna piedzimšanu saistītie pienākumi bez iespējas saņemt atbalstu no bērna tēva. Līdz ar to Tiesa nolēma, ka tāds pasākums nav uzskatāms nedz par pasākumu, ar kuru iespējams novērst vai mazināt faktisko nevienlīdzību, kāda sabiedrības dzīvē var pastāvēt attiecībā uz sievietēm Direktīvas 76/207 2. panta 4. punkta izpratnē, nedz arī par pasākumu reālas, nevis formālas vienlīdzības sasniegšanai, mazinot faktisko nevienlīdzību, kāda sabiedrības dzīvē

⁴⁹ Padomes 2001. gada 12. marta Direktīva 2001/23/EK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz darbinieku tiesību aizsardzību uzņēmumu, uzņēmēj sabiedrību vai uzņēmumu vai uzņēmēj sabiedrību daļu īpašnieka maiņas gadījumā (OV L 82, 16. lpp.).

⁵⁰ Padomes 1976. gada 9. februāra Direktīva 76/207/EEK par tāda principa īstenošanu, kas paredz vienlīdzīgu attieksmi pret vīriešiem un sievietēm attiecībā uz darba, profesionālās izglītības un izaugsmes iespējām un darba apstākļiem (OV L 39, 40. lpp.).

var pastāvēt, tādējādi saskaņā ar LESD 157. panta 4. punktu novēršot vai kompensējot nelabvēlīgo ietekmi uz attiecīgo personu profesionālo izaugsmi.

Lietā C-232/09 Danosa (2010. gada 11. novembra spriedums) Tiesai vispirms tika jautāts, vai persona, kas sniedz pakalpojumus kapitālsabiedrībai, esot tās valdes locekle, ir jāuzskata par darba ņēmēju Direktīvas 92/85/EEK par pasākumu ieviešanu, lai veicinātu drošības un veselības aizsardzības darbā uzlabošanu strādājošām grūtniecēm, sievietēm, kas strādā pēcdzemdību periodā, vai strādājošām sievietēm, kas baro bērnu ar krūti,⁵¹ izpratnē. Tiesa atbildēja apstiprinoši ar nosacījumu, ka ieinteresētā persona noteiktu laiku darbojas citas šīs sabiedrības struktūras vadībā vai kontrolē un kā atlīdzību par šo darbību saņem darba samaksu. Tā arī precizēja, ka darba attiecību *sui generis* juridiskajai dabai valsts tiesībās nevar būt nekādu seku attiecībā uz personas kā darba ņēmēja statusu Savienības tiesību izpratnē. Turpinājumā Tiesai bija jāpārbauda valsts tiesiskā regulējuma, kurā atļauts atsaukt kapitālsabiedrības valdes locekli no amata, neņemot vērā grūtniecības stāvokli, saderība ar Direktīvas 92/85 10. pantā noteikto atlaišanas aizliegumu. Tiesa uzskata, ka, ja ieinteresētajai personai ir "strādājošas grūtnieces" statuss minētās direktīvas izpratnē, minētais tiesiskais regulējums ir jāuzskata par nesaderīgu ar šo direktīvu. Tiesa piebilda, ka, ja šāda statusa nav, prasītāja varētu atsaukties uz Direktīvu 76/207/EEK, kas ir grozīta ar Direktīvu 2002/73/EK⁵². Saskaņā ar nediskriminācijas principu, it īpaši ar Direktīvas 76/207 noteikumiem, aizsardzība pret atlaišanu ir atzistama sievietei ne tikai grūtniecības un dzemdību atvaļinājumā, bet arī visā grūtniecības laikā. Līdz ar to, kā uzskata Tiesa, pat ja tiktu pieņemts, ka attiecīgajam valdes loceklim nebija "strādājošas grūtnieces" statusa, nemainīgs paliek tas, ka valdes locekļa atsaukšana grūtniecības dēļ vai kāda iemesla dēļ, kas būtībā ir pamatots ar šo stāvokli, var skart tikai sievietes un tādējādi tā ir tieša diskriminācija dzimuma dēļ, kas ir pretrunā Direktīvas 76/207 2. panta 1. un 7. punktam un 3. panta 1. punkta c) apakšpunktam.

Lietās C-194/08 un C-471/08 *Gassmayr* un *Parviainen* (2010. gada 1. jūlija spriedumi) Tiesai arī bija jālemj par iepriekš minētās Direktīvas 92/85⁵³ interpretāciju. Precīzāk, Tiesa tika aicināta lemt par jautājumiem attiecībā uz ienākumu aprēķināšanu, kas ir jāizmaksā darba ņēmējam viņu grūtniecības laikā vai viņu dzemdību atvaļinājuma laikā, ja viņas uz laiku ir pārceltas citā darbā vai atbrīvotas no darba pienākumu pildīšanas. Tā uzskata, ka ar Direktīvas 92/85 11. panta 1. punktu netiek aizliegts valsts tiesiskais regulējums, kurā ir paredzēts, ka strādājošai grūtniecei, kura uz laiku ir atbrīvota no darba pienākumu pildīšanas sakarā ar grūtniecību, ir tiesības uz darba samaksu, kas atbilst vidējai algai, ko viņa saņemta atsauces laikposmā pirms grūtniecības sākuma, izņemot atlīdzību par dežūrām. Strādājošai grūtniecei, kura saskaņā ar Direktīvas 92/85 5. panta 2. punktu grūtniecības dēļ uz laiku tikusi pārcelta citā darbā, kurā viņa veica no viņas uzdevumiem pirms pārcelšanas atšķirīgus uzdevumus, nav tiesības uz tādu pašu darba samaksu, kādu viņa vidēji saņemta pirms šīs pārcelšanas. Dalībvalstīm un, ja nepieciešams, sociālajiem partneriem nav pienākuma saskaņā ar šīs direktīvas 11. panta 1. punktu šīs pārcelšanas laikā saglabāt darba samaksas elementus vai piemaksas, kuras ir atkarīgas no tā, vai attiecīgā darbiniece veic īpašas funkcijas īpašos apstākļos, un kuru mērķis būtībā ir kompensēt ar šo funkciju veikšanu saistītas neērtības. Turpretim Tiesa nolēma, ka papildus savai pamatalgai šādai darbiniecei saskaņā ar šī 11. panta 1. punktu ir tiesības uz tādiem

⁵¹ Padomes 1992. gada 19. oktobra Direktīva 92/85/EEK par pasākumu ieviešanu, lai veicinātu drošības un veselības aizsardzības darbā uzlabošanu strādājošām grūtniecēm, sievietēm, kas strādā pēcdzemdību periodā, vai strādājošām sievietēm, kas baro bērnu ar krūti (desmitā atsevišķā direktīva Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkta nozīmē) (OV L 348, 1.–8. lpp.).

⁵² Padomes 1976. gada 9. februāra Direktīva 76/207/EEK par tāda principa īstenošanu, kas paredz vienlīdzīgu attieksmi pret vīriešiem un sievietēm attiecībā uz darba, profesionālās izglītības un izaugsmes iespējām un darba apstākļiem (OV L 39, 40. lpp.), kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 23. septembra Direktīva 2002/73/EK, ar kuru groza iepriekš minēto Direktīvu 76/207/EEK (OV L 269, 15. lpp.).

⁵³ Skat 51. zemsvītras piezīmi.

ar viņas profesionālo statusu saistītiem darba samaksas elementiem vai tādām piemaksām kā piemaksas saistībā ar viņas kā tiesā priekšnieka statusu, darba stāžu un profesionālajām kvalifikācijām.

Turklāt lietā C-149/10 *Chatzi* (2010. gada 16. septembra spriedums) Tiesa precizēja Pamatnolīguma attiecībā uz bērna kopšanas atvaļinājumu, kurš iekļauts Direktīvas 96/34/EK par *UNICE, CEEP* un EAK noslēgto pamatnolīgumu attiecībā uz bērna kopšanas atvaļinājumu pielikumā⁵⁴, 2. noteikuma 1. punkta piemērojamību. Vispirms Tiesa nolēma, ka šī tiesību norma nedrīkst tikt interpretēta tādējādi, ka ar to bērnam tiek piešķirtas individuālas tiesības uz bērna kopšanas atvaļinājumu, un tas tā ir gan paša pamatnolīguma formulējuma, gan tā mērķa dēļ. Otrkārt, Tiesa norādīja, ka pamatnolīguma 2. noteikuma 1. punkts par bērna kopšanas atvaļinājumu nedrīkst tikt interpretēts tādējādi, ka dvīņu piedzimšana rada tiesības uz tāda daudzuma bērna kopšanas atvaļinājuma laikposmiem, kas ir vienāds ar piedzimušo bērnu skaitu. Tomēr tā precizēja, ka, ņemot vērā vienlīdzīgas attieksmes principu, šis noteikums valsts likumdevējam nosaka pienākumu ieviest tādu bērna kopšanas atvaļinājuma kārtību, saskaņā ar kuru atkarībā no pastāvošās situācijas attiecīgajā dalībvalstī pret šiem vecākiem tiek nodrošināta attieksme, ar kuru pienācīgi tiek ņemtas vērā viņu īpašās vajadzības. Turpinājumā tā atstāja valsts tiesas ziņā izvērtēt, vai valsts tiesiskajā regulējumā tiek izpildīta šī prasība, un attiecīgā gadījumā interpretēt to, cik vien iespējams, saskaņā ar Savienības tiesībām.

Vairākas lietas Tiesai jāva no jauna apstiprināt nediskriminācijas vecuma dēļ principa esamību un tuvāk precizēt tā piemērojamību.

Lietā C-499/08 *Andersen* (2010. gada 12. oktobra spriedums) Tiesai bija iespēja lemt par Direktīvas 2000/78/EK⁵⁵, ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju, 2. panta un 6. panta 1. punkta interpretāciju. Kā uzskata Tiesa, ar tiem netiek pieļauts valsts tiesiskais regulējums, atbilstoši kuram darba ņēmēji, kuriem atbilstoši pensiju shēmai, kurai šie darba ņēmēji ir pievienojušies pirms 50 gadu vecuma sasniegšanas, ir tiesības saņemt viņu darba devēja maksājamo vecuma pensiju, vienīgi šī iemesla dēļ nevar saņemt īpašo atlaišanas pabalstu, kas ir paredzēts, lai veicinātu uzņēmumā vairāk nekā 12 gadus nostrādājušo darba ņēmēju profesionālo reintegrāciju. Tiesa konstatēja, ka aplūkojamajā tiesiskajā regulējumā ir paredzēta atšķirīga, tieši uz vecumu balstīta attieksme. Tādējādi noteiktiem darba ņēmējiem tiek liegtas tiesības uz īpašo atlaišanas pabalstu, un tam par pamatu ir tikai tas, ka viņi var saņemt vecuma pensiju. Turpinājumā Tiesa pārbaudīja šīs atšķirīgās attieksmes iespējamo attaisnojumu saskaņā ar Direktīvā 2000/78 paredzētajiem nosacījumiem. Rezultātā tā nolēma, ka, lai gan minētais tiesiskais regulējums, ņemot vērā darba tirgus un profesionālās izglītības mērķus, ir samērīgs, tas pārsniedz to, kas ir vajadzīgs šo mērķu sasniegšanai. Tā rezultātā no personu, kam ir tiesības saņemt īpašo atlaišanas pabalstu, loka tiek izslēgti ne tikai visi darba ņēmēji, kuri saņems viņu darba devēja maksājamo vecuma pensiju, bet arī visi tie, kuriem ir tiesības saņemt šādu vecuma pensiju, bet kuri ir iecerējuši turpināt savu profesionālo karjeru. Līdz ar to šāds tiesiskais regulējums nav attaisnots un tādēļ nav saderīgs ar Direktīvu 2000/78.

Lietā C-555/07 *Kücükdevici* (2010. gada 19. janvāra spriedums) Tiesa nolēma, ka nediskriminācijas vecuma dēļ princips, kas ir precizēts iepriekš minētajā Direktīvā 2000/78, ir interpretējams tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā ir paredzēts, ka, aprēķinot uzteikuma termiņu,

⁵⁴ Padomes 1996. gada 3. jūnija Direktīva 96/34/EK par *UNICE, CEEP* un EAK noslēgto pamatnolīgumu attiecībā uz bērna kopšanas atvaļinājumu (OV L 145, 4.–9. lpp.), kas ir grozīta ar Padomes 1997. gada 15. decembra Direktīvu 97/75/EK, ar ko groza un attiecina arī uz Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienoto Karalisti Direktīvu 96/34/EK par *UNICE, CEEP* un EAK noslēgto pamatnolīgumu par bērna kopšanas atvaļinājumu (OV L 10, 24. lpp.).

⁵⁵ Padomes 2000. gada 27. novembra Direktīva 2000/78/EK, ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju (OV L 303, 16. lpp.).

netiek ņemts vērā pirms 25 gadu vecuma sasniegšanas nostrādātais laiks. Turklāt Tiesa atgādināja, ka direktīva pati nevar radīt pienākumus privātpersonām un tādējādi uz to nevar atsaukties attiecībā pret privātpersonām. Turklāt tā norādīja, ka vienlīdzīgas attieksmes nodarbinātības un profesijas jomā princips Direktīvā 2000/78 ir tikai precizēts un nediskriminācijas vecuma dēļ princips ir vispārējs Savienības tiesību princips. Tādējādi tā no minētā secināja, ka valsts tiesai, kurā tiek izskatīts strīds par nediskriminācijas vecuma dēļ principu, kurš ir precizēts Direktīvā 2000/78, atbilstoši savai kompetencei ir jānodrošina juridiskā aizsardzība, kas privātpersonām izriet no Savienības tiesībām, un jāgarantē to pilnīga piemērošana, vajadzības gadījumā nepiemērojot jebkuru, pretrunā šim principam esošu valsts tiesisko regulējumu.

Visbeidzot, lietā C-229/08 *Wolf*, lietā C-341/08 *Petersen* (2010. gada 12. janvāra spriedumi) un lietā C-45/09 *Rosenbladt* (2010. gada 12. oktobra spriedums) Tiesa izteicās par nediskriminācijas vecuma dēļ principa piemērojamību atbilstoši iepriekš minētajai Direktīvai 2000/78. Pirmajā no šīm lietām tā lēma, ka valsts tiesisko regulējumu, saskaņā ar kuru 30 gadi tiek noteikti par maksimālo vecumu, lai pieņemtu darbā ugunsdzēsības tehniskā vidējā līmeņa dienestā, kaut arī ar to tiek noteikta atšķirīga attieksme vecuma dēļ Direktīvas 2000/78 2. panta 2. punkta a) apakšpunkta izpratnē, var uzskatīt par atbilstošu mērķim, kas ietver profesionālu ugunsdzēsēju dienesta operativitātes un pienācīgas darbības nodrošināšanu, un tas ir leģitīms mērķis šīs direktīvas 4. panta 1. punkta izpratnē. Turklāt minētais tiesiskais regulējums, šķiet, nepārsniedz to, kas nepieciešams šī mērķa sasniegšanai, jo augstu fizisko spēju esamība pēdējās minētās tiesību normas izpratnē var tikt uzskatīta par būtisku un izšķirīgu prasību attiecībā uz darbu ugunsdzēsēja profesijā ugunsdzēsības tehniskajā vidējā līmeņa dienestā un pilnīgu fizisko spēju esamības nepieciešamība, lai strādātu šajā profesijā, ir saistīta ar šī dienesta darbinieku vecumu.

Otrajā lietā Tiesa nolēma, ka Direktīvas 2000/78 2. panta 5. punkts nepieļauj valsts pasākumu, ar kuru tiek noteikta maksimālā vecuma robeža, šajā gadījumā 68 gadi, lai strādātu zobārsta, kas noslēdzis līgumu ar sociālās apdrošināšanas iestādēm, profesijā, ja šī pasākuma vienīgais norādītais mērķis, ņemot vērā, ka šāda pati vecuma robeža netiek piemērota zobārstiem, kas nav noslēguši līgumus ar sociālās apdrošināšanas iestādēm, ir aizsargāt pacientu veselību pret šo zobārsta darba kvalitātes samazināšanos pēc minētā vecuma sasniegšanas. Savukārt minētās direktīvas 6. panta 1. punkts neaizliedz tādu pasākumu, ja tā mērķis ir nodarbinātības iespēju sadale starp paaudzēm zobārstu, kas ir noslēguši līgumu ar sociālās apdrošināšanas iestādēm, profesijā, gadījumā, kad, ņemot vērā situāciju attiecīgajā nodarbinātības tirgū, tas ir atbilstošs un vajadzīgs šī mērķa sasniegšanai. Trešajā lietā Tiesa konstatēja, ka Direktīvas 2000/78 6. panta 1. punktam nav pretrunā tāda valsts tiesību norma, atbilstoši kurai par spēkā esošiem ir atzīstami noteikumi par darba līgumu automātisku izbeigšanu, darba ņēmējam sasniedzot pensionēšanās vecumu, tiktāl, ciktāl, pirmkārt, minētā norma ir objektīvi un saprātīgi pamatota ar nodarbinātības politikas un darba tirgus mērķi un, otrkārt, līdzekļi šī mērķa sasniegšanai ir atbilstoši un vajadzīgi.

Vide

Lietā C-297/08 Komisija/Itālija (2010. gada 4. marta spriedums) Tiesai bija jāpārbauda, vai, kā to apgalvoja Komisija, Itālijas Republika nav izpildījusi Direktīvā 2006/12/EK⁵⁶ paredzētos pienākumus. Itālijai pārmestie fakti attiecās uz atkritumu apglabāšanu tikai Kampānijas reģionā.

Attiecībā uz pilsētas atkritumu reģenerēšanas un apglabāšanas infrastruktūru Tiesa atgādināja, ka, lai nodrošinātu integrētu un pietiekamu atkritumu apglabāšanas iekārtu tīklu, dalībvalstīm ir piešķirta plaša rīcības brīvība attiecībā uz teritoriālu pamatu, kuru tās uzskata par piemērotu, lai

⁵⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 5. aprīļa Direktīva 2006/12/EK par atkritumiem (OV L 114, 9. lpp.).

sasniegtu valsts pašpietiekamību atkritumu apglabāšanas jaudas jomā. Atsevišķiem atkritumu veidiem to specifisko īpatnību dēļ apsaimniekošanu var būt lietderīgi sagrupēt vienā vai vairākās struktūrās valsts līmenī vai arī sadarbojoties ar citām dalībvalstīm. Savukārt pilsētas atkritumiem, kuri nav bīstami un kuriem nav jānodrošina īpašas iekārtas, dalībvalstīm atkritumu apglabāšanas iekārtu tīkls jāorganizē vistuvāk radišanas vietai, neapdraudot iespēju organizēt šādu tīklu tādas starpreģionālās, pat pārrobežu sadarbības ietvaros, kas atbilst tuvuma principam. Ne iedzīvotāju iebildumi, ne līgumu neizpilde, ne arī krimināla rakstura darbības nav *force majeure* gadījumi, kas varētu pamatot gan minētajā direktīvā paredzēto pienākumu neizpildi, gan nepieciešamo infrastruktūru faktisku neīstenošanu, gan arī to neīstenošanu paredzētajā laikā.

Attiecībā uz draudiem cilvēka veselībai un videi radīto kaitējumu Tiesa atgādināja, ka, lai gan šajā direktīvā ir noteikti vides aizsardzības un cilvēka veselības aizsardzības mērķi, tajā nav precizēti konkrēti veicamie pasākumi un dalībvalstīm ir atstāta noteikta rīcības brīvība. Līdz ar to principā no faktiskās situācijas neatbilstības šīs pašas direktīvas minētā 4. panta 1. punktā noteiktajiem mērķiem nav iespējams tieši secināt, ka attiecīgā dalībvalsts nav izpildījusi šajā normā paredzētos pienākumus, proti – veikt vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu atkritumu apglabāšanu, neapdraudot cilvēku veselību un neradot kaitējumu videi. Tomēr šādas faktiskās situācijas turpināšanās, it īpaši tad, kad tā rada nozīmīgu vides pasliktināšanos ilgstošā laika posmā, neiejaucoties kompetentajām iestādēm, var norādīt uz to, ka dalībvalstis ir pārkāpušas diskrecionārās varas, kura tām piešķirta ar šo normu, robežas. Tādējādi, neizveidojot pietiekamu un integrētu atkritumu reģenerācijas un apglabāšanas iekārtu tīklu to radišanas vietas tuvumā un neveicot visus vajadzīgos pasākumus, lai novērstu cilvēka veselības apdraudējumu un kaitējumu videi Kampānijas reģionā, Itālijas Republika divkārsī nav izpildījusi savus pienākumus.

Divi 2010. gada 9. marta spriedumi *ERG u.c.*, kas taisīti attiecīgi lietā C-378/08 un apvienotajās lietās C-379/08 un C-380/08, ļāva Tiesai aplūkot Direktīvas 2004/35/EK par atbildību vides jomā⁵⁷ interpretāciju.

Lietā C-378/08 Tiesa norādīja, ka minētajai direktīvai par atbildību vides jomā nav pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, ar kuru kompetentajai iestādei ir ļauts prezumēt cēloņsakarības starp uzņēmumiem un konstatēto piesārņojumu esamību, ja uzņēmumu iekārtas atrodas netālu no piesārņotās teritorijas. Tomēr saskaņā ar principu piesārņotājs maksā, lai prezumētu šādu cēloņsakarību, šīs kompetentās iestādes rīcībā, lai prezumpciju pierādītu, ir jābūt tādiem pietiekami ticamiem pierādījumiem kā, piemēram, uzņēmuma iekārtu atrašanās netālu no konstatētā piesārņojuma un saistība starp atrastajām piesārņojošajām vielām un vielām, kuras minētais uzņēmums izmanto savā darbībā. Turklāt kompetentajai iestādei nav pienākuma noteikt uzņēmumu, kuru darbība tiek uzskatīta par vainojamu videi nodarītajā kaitējumā, vainu. Turpretī šai iestādei vispirms ir jāmeklē konstatētā piesārņojuma izcelsme, un minētajai iestādei šajā ziņā ir rīcības brīvība gan attiecībā uz procedūru, gan izmantotajiem līdzekļiem un šādas izpētes ilgumu.

Apvienotajās lietās C-379/08 un C-380/08 Tiesa nolēma, ka kompetentajai iestādei ir tiesības būtiski grozīt tādus videi nodarītā kaitējuma atļidzināšanas pasākumus, kuri tikuši noteikti, apspriežoties ar pusēm, kas ticis īstenots, sadarbojoties ar attiecīgajiem uzņēmumiem, un kuri jau ir īstenoti vai kuru īstenošana ir uzsākta. Tomēr, lai pieņemtu šādu lēmumu, šai iestādei:

– ir jāuzklausā uzņēmumi, izņemot, ja vides situācijas steidzamība liek kompetentajai iestādei rīkoties nekavējoties;

⁵⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 21. aprīļa Direktīva 2004/35/EK par atbildību vides jomā attiecībā uz videi nodarītā kaitējuma novēršanu un atļidzināšanu (OV L 143, 56. lpp.).

– ir jāaicina personas, uz kuru zemes šie pasākumi ir jāveic, iesniegt savus apsvērumus, un jāņem tie vērā, un

– savā lēmumā ir jānorāda iemesli tās izvēles pamatojumam, kā arī nepieciešamības gadījumā – iemesli, kas var pamatot, ka nav bijis pamata veikt vai nevarēja tikt veikta detalizēta izpēte atbilstoši kritērijiem, piemēram, vides situācijas steidzamības dēļ.

Tāpat Tiesa uzskatīja, ka šī pati direktīva par atbildību vides jomā pieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, ar kuru kompetentajai iestādei ir ļauts kā priekšnoteikumu uzņēmēju tiesībām izmantot savus zemes īpašumus paredzēt nosacījumu, ka tie veic ar šiem pasākumiem noteiktos darbus, pat ja šie darbi uz minētajiem zemes īpašumiem neattiecas, jo tiem jau iepriekš ir piemēroti “attīrīšanas” pasākumi vai tie nekad nav bijuši piesārņoti. Tomēr šādam pasākumam ir jābūt pamatotam ar mērķi kavēt vides stāvokļa pasliktināšanos vai, piemērojot piesardzības principu, ar mērķi novērst cita kaitējuma videi rašanos vai atkārtējos uzņēmēju zemes īpašumos, kas atrodas netālu no visa jūras krasta, kurā tiek veikti atļūdzināšanas pasākumi.

Vīzas, patvērums un imigrācija

Vairāki spriedumi šajā jomā, kas atrodas nepārtrauktā attīstībā, ir pelnījuši, lai tiem pievērstu uzmanību. Apvienotajās lietās C-188/10 un C-189/10 *Melki un Abdeli* (2010. gada 22. jūnija spriedums) Tiesa pasludināja, ka LESD 67. panta 2. punktam un Regulas (EK) Nr. 562/2006⁵⁸ 20. un 21. pantam ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, ar kuru dalībvalsts policijas iestādēm vienīgi 20 kilometru teritorijā no šīs valsts sauszemes robežas ar konvencijas, ar kuru īsteno Šengenas nolīgumu, līgumslēdzējām valstīm ir tiesības pārbaudīt ikvienas personas identitāti neatkarīgi no šīs personas uzvedības un īpašiem apstākļiem, kas rada sabiedriskās kārtības apdraudējuma risku, lai pārliecinātos, vai tiek ievērots likumā noteiktais pienākums turēt, nēsāt un uzrādīt atļaujas un dokumentus, neparedzot šīm pilnvarām nepieciešamo ietvaru, ar kuru tiktu garantēts, ka minēto pilnvaru īstenošanai praksē nevar rasties robežpārbaudei līdzvērtīga iedarbība.

Lietā C-578/08 *Chakroun* (2010. gada 4. marta spriedums) Tiesai bija iespēja precizēt judikatūru par ģimenes atkalapvienošanos.

Pirmkārt, tā uzskatīja, ka formulējums “sociālās palīdzības sistēmas izmantošana”, kas minēts Direktīvas 2003/86/EK⁵⁹ 7. panta 1. punktā *initio* un c) apakšpunktā, ir jāinterpretē tādējādi, ka šis noteikums neatļauj dalībvalstij pieņemt tādu tiesisko regulējumu par ģimenes atkalapvienošanos, saskaņā ar kuru ģimenes atkalapvienošanās netiek atļauta apgādniekam, kurš ir pierādījis, ka viņam ir stabili, pastāvīgi un pietiekami ienākumi, kas ir pietiekami, lai ļautu viņam apmierināt pašam savas un viņa ģimenes locekļu vajadzības, bet kuram viņa ienākumu apmēra dēļ tomēr var būt tiesības izmantot speciālo sociālo palīdzību īpašu, individuāli noteiktu nepieciešamo iztikas izdevumu segšanai, no ienākumiem atkarīgus attiecīgo pašvaldību iestāžu atbrīvojumus no nodokļiem vai ienākumus veicinošus pasākumus minimālās pašvaldību politikas ietvaros.

Otrkārt, Tiesa nolēma, ka Direktīva 2003/86, it īpaši tās 2. pants *initio* un tā d) punkts, ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek pieļauts tāds valsts tiesiskais regulējums, kurā, piemērojot 7. panta

⁵⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 15. marta Regula (EK) Nr. 562/2006, ar kuru ievieš Kopienas Kodeksu par noteikumiem, kas reglamentē personu pārvietošanos pār robežām (Šengenas Robežu kodekss), (OV L 105, 1. lpp.).

⁵⁹ Padomes 2003. gada 22. septembra Direktīva 2003/86/EK par tiesībām uz ģimenes atkalapvienošanos (OV L 251, 12. lpp.).

1. punktā *initio* un tā c) apakšpunktā paredzētos nosacījumus par ienākumiem, ir ietverts nodalījums atkarībā no tā, vai ģimenes attiecības ir radušās pirms vai pēc apgādnieka ieceļošanas uzņemšanās dalībvalsts teritorijā.

Lietā C-31/09 *Bolbol* (2010. gada 17. jūnija spriedums) Tiesa interpretēja Direktīvas 2004/83/EK⁶⁰ 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta pirmo teikumu. Šīs direktīvas īpatnība ir tāda, ka ar to Eiropas Savienības līmeni ir pārņemti pienākumi, kas izriet no Ženēvas konvencijas⁶¹. Tiesa atgādināja, ka īpašie konvencijas noteikumi, kas piemērojami pārvietotajiem palestīniešiem, attiecas tikai uz personām, kas pašreiz saņem aizsardzību vai palīdzību no Apvienoto Nāciju Organizācijas Palestīnas bēgļu atbrīvošanas un darba aģentūras Tuvajos Austrumos (turpmāk tekstā – “UNRWA”). Rezultātā šie īpašie noteikumi attiecas tikai uz tām personām, kuras faktiski ir saņēmušas palīdzību no UNRWA. Savukārt personām, kuras tikai ir vai ir bijušas tiesīgas saņemt šīs aģentūras aizsardzību vai palīdzību, ir piemērojami konvencijas vispārējie noteikumi. Tādējādi viņu pieteikumi par bēgļa statusa piešķiršanu ir jāpārbauda individuāli un var tikt pieņemti tikai vajāšanas rases, reliģiskās piederības, tautības vai politisku iemeslu dēļ gadījumā. Attiecībā uz faktiskas palīdzības saņemšanas no UNRWA pierādījumu Tiesa norādīja, ka, lai gan reģistrācija šajā aģentūrā ir pietiekams pierādījums, tomēr saņēmējam ir jāļauj par to iesniegt jebkāda cita veida pierādījumus.

Apvienotajās lietās C-57/09 un C-101/09 *B un D* (2010. gada 9. novembra spriedums) Tiesa precizēja Direktīvas 2004/83/EK⁶² 12. panta 2. punkta b) un c) apakšpunktā paredzētās klauzulas par bēgļa statusa liegšanu piemērošanas nosacījumus. Tā saskārās ar bēgļa statusa kandidātu, no vienas puses, un atzītu bēgli, no otras puses, kuri attiecīgi bija organizāciju, kas iekļautas Eiropas Savienības personu, grupu un organizāciju, kas ir iesaistītas teroristiskās darbībās, sarakstā, kurš ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes rezolūciju izveidots cīņās pret terorismu ietvaros, biedri.

Sākumā Tiesa pārbaudīja jautājumu, vai, ja attiecīgā persona ir bijusi tādas organizācijas biedre, kura ir minēta sarakstā, un ja tā ir aktīvi atbalstījusi šīs organizācijas bruņoto cīņu, attiecīgā gadījumā, ieņemot tajā vadošu stāvokli, ir izdarīts “smags nepolitisks noziegums” vai “ANO mērķiem un principiem pretējas darbības” minētās direktīvas izpratnē. Šajā ziņā Tiesa precizēja, ka bēgļa statusa liegšana personai, kas ir piedalījies organizācijā, kura izmanto teroristiskas metodes, ir pakārtota individuālam precīzu faktu vērtējumam, kas ļauj kompetentajai iestādei novērtēt, vai ir nopietni iemesli uzskatīt, ka, veicot darbības šajā organizācijā, minētā persona ir izdarījusi smagu nepolitisku noziegumu vai ir vainojama darbībās, kas ir pretrunā Apvienoto Nāciju Organizācijas mērķiem un principiem, vai ka tā ir kūdījusi uz tādu noziegumu vai tādām darbībām vai arī ir citādā veidā tajās piedalījies šīs pašas direktīvas izpratnē.

No minētā izriet, pirmkārt, ka tas vien, ka attiecīgā persona ir bijusi šādas organizācijas biedre, nevar automātiski izraisīt, ka šai personai tiek liegts bēgļa statuss. Otrkārt, Tiesa atzīmēja, ka tikai piedalīšanās teroristu grupas darbībās nevar izraisīt arī automātisku šajā direktīvā paredzētās klauzulas par bēgļa statusa liegšanu piemērošanu, jo tās priekšnoteikums ir pilnīga katra konkrētā gadījuma visu īpašo apstākļu pārbaude.

⁶⁰ Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīva 2004/83/EK par obligātajiem standartiem, lai kvalificētu trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kā bēgļus vai kā personas, kam citādi nepieciešama starptautiska aizsardzība, šādu personu statusu un piešķirtās aizsardzības saturu (OV L 304, 12. lpp., un labojums – OV 2005, L 204, 24. lpp.).

⁶¹ 1951. gada 28. jūlija Ženēvas Konvencija par bēgļa statusu (*Recueil des traités des Nations unies*, 189. sēj., 150. lpp., Nr. 2545 (1954)).

⁶² Skat. 60. zemsvītras piezīmi.

Turpinājumā Tiesa konstatēja, ka priekšnosacījums bēgļa statusa liegšanai atbilstoši vienai no abām klauzulām par bēgļa statusa liegšanu nav tas, ka attiecīgā persona rada faktiskus draudus patvēruma dalībvalstij. Klauzulas par bēgļa statusa liegšanu ir paredzētas, lai sodītu par pagātnē izdarītām darbībām. Šīs direktīvas sistēmā citas tiesību normas ļauj kompetentajām iestādēm veikt vajadzīgos pasākumus, ja persona rada faktiskus draudus.

Visbeidzot, Tiesa interpretēja minēto direktīvu tādējādi, ka dalībvalstis var atzīt, ka personai, kurai ir liegts bēgļa statuss saskaņā ar kādu direktīvas klauzulu par bēgļa statusa liegšanu, ir patvēruma tiesības saskaņā ar šīs valsts tiesībām, ja šī cita veida aizsardzība nerada sajaukšanas iespēju ar bēgļa statusu šīs pašas direktīvas nozīmē.

Apvienotajās lietās C-175/08, C-176/08, C-178/08 un C-179/08 *Salahadin Abdulla* u.c. (2010. gada 2. marta spriedums) Tiesa pievērsās bēgļa statusa izbeigšanas nosacījumiem sakarā ar apstākļu, kas bijuši tā atzīšanas pamatā, maiņu iepriekš minētās Direktīvas 2004/83 11. panta 1. punkta e) apakšpunkta izpratnē.

Tiesa uzskatīja, ka persona zaudē savu bēgļa statusu tad, ja, ņemot vērā apstākļu maiņu, kas ir nozīmīga un kam ir pastāvīgs raksturs, un kas ir notikusi attiecīgajā trešajā valstī, apstākļi, kas pamatoja bailes, ka tā tiks vajāta, vairs nepastāv un ja tai nav citu iemeslu baidīties no vajāšanas. Lai secinātu, ka bēgļa bailes, ka tas tiks vajāts, vairs nav pamatotas, kompetentajām iestādēm ir jāpārbauda, vai Direktīvas 2004/83 7. panta 1. punktā paredzētais trešo valstu aizsardzības dalībnieks vai dalībnieki ir veikuši saprātīgus pasākumus, lai novērstu vajāšanu. Tādēļ tiem it īpaši ir jābūt efektīvai tiesību sistēmai, kas ļauj atklāt, apsūdzēt un sodīt par darbībām, kas veido vajāšanu. Kompetentajām iestādēm ir arī jāpārlicinās, ka ieinteresētajai personai bēgļa statusa izbeigšanās gadījumā būs pieejama šī aizsardzība.

Noslēgumā Tiesa analizēja pieņēmumu, ka apstākļi, saistībā ar kuriem ticis piešķirts bēgļa statuss, vairs nepastāv, un precizēja nosacījumus, kad kompetentajām iestādēm, ja nepieciešams, ir jāpārbauda, vai nepastāv citi apstākļi, kuri pamato attiecīgās personas pamatotas bailes no vajāšanas. Šīs analīzes ietvaros Tiesa it īpaši norādīja, ka gan bēgļa statusa piešķiršanas izskatīšanas stadijā, gan izskatot jautājumu par šī statusa saglabāšanu vērtēšana attiecas uz vienu un to pašu jautājumu – vai apstākļi veido vai neveido tādus draudus, ka attiecīgajai personai, ņemot vērā tās individuālo situāciju, var būt pamats baidīties no faktiskas vajāšanas. Rezultātā Tiesa nolēma, ka iespējamības kritērijs, kas tiek izmantots, novērtējot vajāšanas risku, ir tas pats, kurš tika piemērots, piešķirot bēgļa statusu.

Tiesu iestāžu sadarbība civillietās un starptautiskajās privāttiesībās

Pēc tiesu iestāžu sadarbības civillietās “kopieniskošanas”, kā tas bija paredzams, palielinājās Kopienas tiesas nozīme.

2010. gadā Tiesa ir taisījusi vairākus svarīgus nolēmumus par Padomes 2000. gada 22. decembra Regulā (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietībās⁶³ noteikto īpašo noteikumu, kas piemērojami līgumiem, interpretāciju.

Vispirms jānorāda uz lietu C-381/08 *Car Trim* (2010. gada 25. februāra spriedums), kurā Tiesai bija jālemj par to, kā, lai atvieglotu Regulas Nr. 44/2001 5. panta 1. punktā paredzētās īpašās jurisdikcijas normas piemērošanu, ir interpretējams Regulas Nr. 44/2001 5. panta 1. punkta b) apakšpunkts,

⁶³ Padomes 2000. gada 22. decembra Regula (EK) Nr. 44/2001 (OV 2001, L 12, 1. lpp.).

kurā ir sniegtas divas autonomas definīcijas, viena – preču pārdošanas jomā, bet otra – pakalpojumu sniegšanas jomā, attiecībā uz līgumiem nosakot piekritību tai tiesai, kur ir izpildīta vai ir jāizpilda saistība, kas ir prasījuma pamatā. Attiecībā uz preču pārdošanas līgumu šīs regulas 5. panta 1. punkta b) apakšpunkta pirmajā ievilkumā šīs saistības izpildes vieta ir definēta kā vieta, kurā saskaņā ar līgumu preces jāpiegādā. Attiecībā uz pakalpojumu līgumu šīs pašas regulas 5. panta 1. punkta b) apakšpunkta otrajā ievilkumā ir norādīts uz pakalpojuma sniegšanas vietu, kas ir paredzēta līgumā. Tiesai uzdotsais prejudiciālais jautājums šajā lietā attiecās, pirmkārt, uz atšķirības starp “preču tirgošanu” un “pakalpojumu sniegšanu” kritēriju definīciju minētās regulas 5. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē un, otrkārt, uz piegādes saistības izpildes vietas noteikšanu pirkuma ar piegādi gadījumā, it īpaši gadījumā, kad līgumā par to nekas nav noteikts.

Attiecībā uz jautājuma pirmo daļu Tiesa atbildēja, ka Regulas Nr. 44/2001 5. panta 1. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka līgumi, kuru priekšmets ir saražojamu vai izgatavojamu preču piegāde, lai gan pircējs ir izteicis konkrētas prasības par preču ieguvī, apstrādi un piegādi un nav piegādājis materiālus un piegādātājs ir atbildīgs par preces kvalitāti un atbilstību līgumam, ir jākvalificē kā “preču tirgošana” šīs regulas 5. panta 1. punkta b) apakšpunkta pirmā ievilkuma izpratnē. Uz otro prejudiciālā jautājuma daļu par līguma izpildes vietas noteikšanu pirkuma ar piegādi gadījumā Tiesa vispirms atbildēja, ka saskaņā ar Regulas Nr. 44/2001 5. panta 1. punkta b) apakšpunkta pirmo ievilkumu pārdevuma ar piegādi gadījumā vieta, kurā saskaņā ar līgumu preces tika piegādātas vai tās būtu bijis jāpiegādā, ir jānosaka, pamatojoties uz līguma noteikumiem. Turpinājumā tā precizēja, ka, ja šādi nav iespējams noteikt piegādes vietu, neatsaucoties uz līgumam piemērojamām materiālajām tiesībām, piegādes vieta ir tā, kurā ir notikusi fiziskā preču nodošana, ar kuru pircējs ir ieguvis vai tam būtu bijis jāiegūst faktiskā vara pār šīm precēm to galamērķī. Tiesa uzskata, ka šis risinājums ne tikai atbilst paredzamības un tuvumā esamības mērķim, bet arī preču tirgošanas līguma pamatmērķim, kas ir to nodošana no pārdevēja pircējam; darbība, kas pilnībā ir izpildīta tikai tad, kad šīs preces ir nonākušas savā galamērķī.

Ievērojams cīņās ir arī divas apvienotās lietas C-585/08 un C-144/09 *Pammer* un *Hotel Alpenhof* (2010. gada 7. decembra spriedums), kas tāpat attiecās uz Regulas Nr. 44/2001 piemērošanu līgumiem. Šajā spriedumā Tiesa lēma par regulas 15. panta par patērētāju līgumiem interpretāciju. Konkrētāk, abām šīm lietām kopīgais prejudiciālais jautājums attiecās uz Regulas Nr. 44/2001 15. panta 1. punkta c) apakšpunktā norādītā jēdziena uz dalībvalsti, kas ir patērētāja dzīvesvieta, “vēsta darbība” definīciju. Šis jēdziens, kas ir vērst uz to, lai ļautu piemērot īpašos regulas noteikumus par patērētāju līgumu, kuri noslēgti internetā, aizsardzību, minētajā regulā nav definēts. Vienīgi Komisijas un Padomes kopīgajā deklarācijā par Regulas Nr. 44/2001 15. pantu ir precizēts, ka “ar to vien, ka interneta vietne ir pieejama, nepietiek, lai 15. pants būtu piemērojams, tomēr faktors būs tas, ka šajā interneta vietnē ir aicinājums noslēgt distances līgumu un ka distances līgums patiešām jebkādiem līdzekļiem ir noslēgts”. Tajā ir piebilsts, ka interneta vietnē izmantotā valoda vai valūta nav būtiski faktori.

Lai precizētu minētās regulas terminus, Tiesa sniedza vispārīgu “vēstas darbības” jēdziena definīciju saistībā ar elektronisko tirdzniecību un pēc tam piedāvāja apstākļu, kuru uzskaitījums nav izsmeļošs, sarakstu, kuri var būt norādes, kas ļauj uzskatīt, ka komersanta darbība ir vēsta uz patērētāja dzīvesvietas dalībvalsti. Pirmkārt, Tiesa apgalvoja, ka “vēstas darbības” jēdziens ir interpretējams patstāvīgi, un konstatēja, ka komersants ar interneta starpniecību vēš savu darbību uz atbildētāja dzīvesvietas dalībvalsti, ja pirms iespējamās līguma noslēgšanas ar patērētāju no šīm interneta vietnēm un no komersanta darbības kopumā izriet, ka komersants bija paredzējis tirgoties ar patērētājiem, kuru dzīvesvieta ir vienā vai vairākās dalībvalstīs, to skaitā šī patērētāja dzīvesvietas dalībvalsti, kas nozīmē, ka tas bija gatavs noslēgt līgumu ar tiem. Otrkārt, tā neierobežoti nosauca norādes, kas valsts tiesai ir jāpārbauda un kas ir acīmredzamas komersanta gribas izpausmes noslēgt darījumus ar dalībvalsts, kas nav tā valsts, patērētājiem, proti, darbības starptautiskais raksturs,

norāde par to, pa kādiem maršrutiem no citām dalībvalstīm var ierasties vietā, kur komersants ir dibināts, tas, ka ir izmantota valoda vai valūta, kas nav tā valoda vai valūta, kuru parasti izmanto dalībvalstī, kurā ir dibināts komersants, pastāvot iespējai rezervēt un apstiprināt rezervāciju šajā citā valodā, norāde uz tālruņa numuru kopā ar starptautisko kodu, izdevumi par atsaucē pakalpojumu internetā, lai patērētājiem, kuru dzīvesvieta ir citās dalībvalstīs, atvieglotu piekļuvi komersanta vai tā starpnieka mājaslapai, tas, ka ir izmantots pirmā līmeņa domēna nosaukums, kas nav tās dalībvalsts domēna nosaukums, kurā ir dibināts komersants, un norāde uz starptautisko klientūru, ko veido klienti, kuru dzīvesvietas ir dažādās dalībvalstīs. Visbeidzot, treškārt, Tiesa abos spriedumos apstiprināja tādu elementu kā komersanta interneta vietnes pieejamība dalībvalstī, kurā ir patērētāja dzīvesvieta, norādes par elektroniskā pasta adresi vai citām koordinātām vai arī valodas vai valūtas izmantošanas, kas ir valoda un/vai valūta, kura parasti tiek izmantota dalībvalstī, kurā ir dibināts komersants, nepietiekamību.

Lietā *Pammer* Tiesa konstatēja arī, ka ceļojums ar kravas kuģi var tikt uzskatīts par kompleksu ceļojumu Regulas Nr. 44/2001 15. panta 3. punkta izpratnē tiktāl, ciktāl tas atbilst nosacījumiem, kuriem ir jābūt izpildītiem, lai pakalpojums tiktu atzīts par "kompleksu pakalpojumu" Direktīvas 90/314/EEK⁶⁴ 2. panta 1. punkta izpratnē. Atbilstoši šim tekstam ceļojumam papildus transportam par kompleksu cenu ir jāietver izmitināšana un ceļojuma ilgumam ir jāpārsniedz 24 stundas. Piebūdim, ka, rūpējoties par Savienības starptautisko privāttiesību saskaņotību, Tiesa nolēma interpretēt Regulas Nr. 44/2001 15. panta 3. punktu, ņemot vērā atbilstošo Regulā (EK) Nr. 593/2008 par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām, iekļauto tiesību normu, kurā ir tieša atsauce uz "kompleksa ceļojuma" jēdzienu iepriekš minētās Direktīvas 90/314 izpratnē.

Par Regulas (EK) Nr. 2201/2003 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par Regulas (EK) Nr. 1347/2000 atcelšanu⁶⁵ interpretāciju ir taisīti trīs ievērinātie spriedumi. Šie nolēmumi attiecas uz lūgumiem par bērna atpakaļatdošanu tā nelikumīgas aizvešanas gadījumā ārpus tā parastās dzīvesvietas valsts. Jānorāda arī, ka divi no šiem nolēmumiem ir taisīti steidzamības tiesvedībā, kas ir paredzēta Tiesas Reglamenta 104.b pantā. Šī tiesvedība kopš 2008. gada 1. marta ir piemērojama lietās, kas attiecas uz brīvības, drošības un taisnīguma telpu, lai ļautu Tiesai ievērojami īsākos termiņos izskatīt jutīgākus jautājumus, kas var rasties, piemēram, noteiktās situācijās, kad ir atņemta brīvība, ja atbilde uz uzdoto jautājumu ir noteicoša, lai novērtētu personas, kas ir aizturēta vai kam ir atņemta brīvība, juridisko situāciju, vai vecāku atbildības un bērnu aizgādības jomā, ja tiesas, kurā celta prasība atbilstoši Savienības tiesībām, kompetence ir atkarīga no atbildes uz prejudiciālo jautājumu.

Lietā C-211/10 *Povse* (2010. gada 1. jūlija spriedums) Austrijas iesniedzējtiesa Tiesai iepriekš minētajā steidzamības tiesvedībā uzdeva virkni prejudiciālu jautājumu par Regulas Nr. 2201/2003 normu par bērna aizgādību un atpakaļatdošanu interpretāciju. Pamata lietā strīds bija starp bērnu, kuru māte nelikumīgi ir aizvedusi no kopējās dzīvesvietas Itālijā uz Austriju, vecākiem. Šīs lietas sarežģītība bija saistīta ar to, ka divas procedūras, viena no tām Itālijas tiesā un otra Austrijas tiesā, noritēja vienlaikus, bet tām bija atšķirīgs iznākums. Pirmais prejudiciālais jautājums attiecās uz jautājumu, vai tāds pagaidu noregulējums, kādu noteikusi Itālijas tiesa, atceļot aizliegumu mātei izbraukt no Itālijas teritorijas ar bērnu un pagaidām piešķirot bērna aizgādību abiem vecākiem, atļaujot bērnam līdz galīgā sprieduma taisīšanai dzīvot Austrijā, ir "spriedums par aizgādību, kas neparedz bērna atpakaļatdošanu" Regulas Nr. 2201/2003 10. panta b) punkta iv) apakšpunkta izpratnē. Šāda sprieduma, ko taisījusi bērna agrākās parastās dzīvesvietas tiesa, sekas ir tās jurisdikcijas nodošana

⁶⁴ Padomes 1990. gada 13. jūnija Direktīva 90/314/EEK par kompleksiem ceļojumiem, kompleksām brīvdienām un kompleksām ekskursijām (OV L 158, 59. lpp.).

⁶⁵ Padomes 2003. gada 27. novembra Regula (EK) Nr. 2201/2003 (OV L 338, 1. lpp.).

tās dalībvalsts tiesām, uz kuru bērns ticis aizvests. Tiesa nolēma, ka pagaidu pasākums nav “spriedums par aizgādību, kas neparedz bērna atpakaļatdošanu” minētās regulas 10. panta b) punkta iv) apakšpunkta izpratnē un ar to nevar pamatot jurisdikcijas nodošanu tās dalībvalsts tiesām, uz kuru bērns ir nelikumīgi aizvests. Šis secinājums izriet no Regulas sistēmas, un tas ir arī bērna interesēs. Pretējs risinājums varētu atturēt pastāvīgās dzīvesvietas kompetento tiesu noteikt pagaidu pasākumus, lai gan tas ir bērna interesēs. Otrkārt, Tiesai tika jautāts par Regulas Nr. 2201/2003 11. panta 8. punkta interpretāciju. Saskaņā ar šo tiesību normu tāds atbilstoši 1980. gada Hāgas konvencijas 13. pantam pieņemts nolēmums bērnu atpakaļ neatdot, kādu Austrijas tiesas šajā lietā ir pieņēmušas pēc tēva prasības, nevar liegt izpildīt jebkādu vēlāku spriedumu, kas pieprasa bērna atpakaļatdošanu un ko pasludina tiesa, kurai saskaņā ar Regulu Nr. 2201/2003 ir jurisdikcija, kāds ir spriedums, ko pamata lietā saņēma tēvs Itālijas tiesā pēc Austrijas nolēmuma par atpakaļneatdošanu pasludināšanas. Tiesas uzdotais jautājums bija par to, vai, lai tas būtu izpildāms, nolēmums par bērna atpakaļatdošanu ir jāpamato ar šīs pašas tiesas galīgo spriedumu par bērna aizgādības tiesībām. Tiesa atbildēja noraidīši, uzskatot, ka šāda interpretācija būtu grūti savienojama ar šīs pašas regulas 11. pantā paredzēto mērķi – ātrumu – un sākotnējās tiesas jurisdikcijas prioritāti. Treškārt, Tiesa precizēja, ka Regulas Nr. 2201/2003 47. panta 2. punkta otrā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka izpildes dalībvalsts tiesas vēlāk taisīts spriedums, ar kuru tiek piešķirtas pagaidu aizgādības tiesības un kurš ir uzskatāms par izpildāmu saskaņā ar šīs valsts tiesībām, nevar liegt izpildīt ar apliecību apstiprinātu spriedumu, kurš agrāk ir taisīts izcelsmes dalībvalstī un kurā ir norīkota bērna atpakaļatdošana. Runājot par nesavienojamību šīs pašas regulas 47. panta 2. punkta otrās daļas izpratnē starp ar apliecību apstiprinātu spriedumu un vēlāku izpildāmu spriedumu, tā ir jāpārbauda tikai attiecībā uz iespējamajiem spriedumiem, kurus vēlāk ir taisījusi izcelsmes dalībvalsts kompetentā tiesa. Visbeidzot, ceturtkārt, Tiesa nolēma, ka ar apliecību apstiprināta sprieduma izpildi izpildes dalībvalstī nevar atteikt, pamatojoties uz to, ka, tā kā pēc šī sprieduma taisīšanas ir mainījušies apstākļi, šī izpilde var nopietni apdraudēt prioritārās bērna intereses. Šādas izmaiņas ir jautājums pēc būtības, kas ir izcelsmes dalībvalsts kompetentās tiesas jurisdikcijā.

Jautājums par bērna aizgādības tiesībām un nelikumīgu aizvešanu, piemērojot Regulu Nr. 2201/2003, bija arī lietas C-400/10 *McB*. (2010. gada 5. oktobra spriedums) centrā, kas arī tika izskatīta steidzamības tiesvedībā. Šī lieta ieviesa skaidrību par esošajām atšķirībām starp dalībvalstu tiesībām attiecībā uz tēva, kas nav precējies ar bērna māti, aizgādības tiesībām. Atsevišķu valstu tiesībās bērna bioloģiskajam tēvam nav aizgādības tiesību; šo tiesību iegūšana ir atkarīga no tā, vai tēvs ir ieguvis valsts kompetentās tiesas nolēmumu, ar kuru viņam ir piešķirtas šādas tiesības. Tas tā ir Īrijas tiesību gadījumā, kas bija piemērojamas pamata lietā. No minētā izriet, ka, ja nav lēmuma, ar kuru tēvam tiktu piešķirta bērna aizgādība, viņš nevar konstatēt bērna aizvešanas nelikumīgo raksturu Regulas Nr. 2201/2003 2. panta 11. punkta izpratnē, lai prasītu bērna atpakaļatdošanu uz viņa parastās dzīvesvietas valsti. Tiesai uzdotais prejudiciālais jautājums lietā *McB*. attiecās uz to, vai dalībvalsts tiesības, kas aizgādības tiesību piešķiršanai bērna tēvam, kas nav precējies ar viņa māti, paredz nosacījumu, ka ir jāiegūst kompetentās tiesas nolēmums, ir saderīgas ar Regulu Nr. 2201/2003, kas interpretēta saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 7. pantu par privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību.

Tiesa uzsvēra, pirmkārt, ka, lai gan “aizgādības tiesību” jēdziens attiecīgajā regulā ir definēts autonomi, no minētās regulas 2. panta 11. punkta a) apakšpunkta izriet, ka personas, kam ir aizgādības tiesības, noteikšana notiek saskaņā ar piemērojamajām valsts tiesībām, kas ir definētas kā tās dalībvalsts tiesības, kurā bērnam bijusi pastāvīgā dzīvesvieta tieši pirms viņa aizvešanas vai aizturēšanas [neatdošanas]. Otrkārt, Tiesa lēma, ka tas, ka bioloģiskajam tēvam atšķirībā no mātes automātiski nav aizgādības tiesību attiecībā uz savu bērnu Regulas Nr. 2201/2003 2. panta nozīmē, neietekmē viņa tiesību uz privāto un ģimenes dzīvi, kas ir paredzētas Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 7. pantā, būtību, ja vien ir ievērotas viņa tiesības prasīt kompetentajai tiesai piešķirt aizgādības tiesības.

Visbeidzot, jāpiemin lieta C-256/09 *Purrucker* (2010. gada 15. jūlija spriedums), kurā Tiesai bija jālemj par Regulas Nr. 2201/2003 normu par jurisdikciju un citas dalībvalsts taisītu spriedumu atzīšanu un izpildi piemērojamību pagaidu pasākumiem, kas, pamatojoties uz minētās regulas 20. pantu, noteikti saistībā ar aizgādības tiesībām. Pirmkārt, Tiesa atgādināja atšķirību starp minētās regulas 8.–14. panta noteikumiem, ar kuriem nosaka kompetenci izskatīt lietu pēc būtības, un šīs pašas regulas 20. panta 1. punkta normu, kas ļauj dalībvalsts tiesai pat tad, ja nav noteikta tās jurisdikcija izskatīt lietu pēc būtības, noteikt pagaidu vai drošības pasākumus ar trīskāršu nosacījumu, ka attiecīgie pasākumi ir steidzami, tie ir noteikti attiecībā uz personām vai īpašumu, kas atrodas dalībvalstī, kurā atrodas šī tiesa, un tiem ir pagaidu raksturs. Otrkārt, Tiesa lēma, ka Regulas Nr. 2201/2003 21. un nākamajos pantos paredzētā atzīšanas un izpildes sistēma nav piemērojama pagaidu pasākumiem, kas noteikti, pamatojoties uz minētās regulas 20. pantu. Tiesa norādīja, ka Savienības likumdevējs, kā izriet gan no likumdošanas vēstures, gan no līdzīgām iepriekšējo tiesību aktu normām, kā, piemēram, Regulas (EK) Nr. 1347/2000 un Briseles II konvencijas, patiesībā nav gribējis noteikt šādu piemērojamību. Turklāt tā arī izteica ideju, ka Regulā Nr. 2201/2003 paredzētās atzīšanas un izpildes sistēmas piemērošana attiecībā uz pagaidu pasākumiem jebkurā citā dalībvalstī, ieskaitot valsti, kuras tiesām ir jurisdikcija izskatīt lietu pēc būtības, radītu šajā regulā paredzēto noteikumu par jurisdikciju neievērošanas risku un “forum shopping” risku. Šāda situācija būtu pret-runā ar minēto regulu sasniedzamajiem mērķiem, it īpaši tam, ka jāņem vērā bērna primārās intereses attiecībā uz to, ka nolēmumi, kas skar šo bērnu, ir jāpieņem tiesai, kura ģeogrāfiski atrodas vistuvāk bērna pastāvīgajai dzīvesvietai un kuru Savienības likumdevējs ir uzskatījis par tādu, kura atrodas vislabākajā situācijā, lai izvērtētu bērna interesēs veicamos pasākumus. Visbeidzot, treškārt, Tiesa lēma par vajadzību atļaut atbildētājam steidzamības tiesvedībā pārsūdzēt nolēmumu par pagaidu pasākumu noteikšanu. Tiesa uzskatīja, ka, ņemot vērā pagaidu pasākumu svarīgumu – neatkarīgi no tā, vai tos ir noteikusi tiesa, kurai ir jurisdikcija izskatīt lietu pēc būtības, vai tiesa, kurai šādas jurisdikcijas nav –, kuri var tikt noteikti lietās par vecāku atbildību, jānodrošina, ka persona, kuru skar šīs tiesas process, pat ja tiesa, kura noteikusi pasākumus, ir uzklusījusi šo personu, pati var pārsūdzēt nolēmumu, ar kuru noteikti šie pagaidu pasākumi. Būtiski ir tas, ka šī persona var likt pārbaudīt tiesā, kurā nav tikuši noteikti minētie pasākumi un kurā nolēmums tiek pieņemts īsā termiņā, apstrīdētu jurisdikciju izskatīt lietu pēc būtības, kuru sev atzinusi tiesa, kura noteikusi pagaidu pasākumus, vai, ja no nolēmuma neizriet, ka saskaņā ar šo regulu tiesai ir jurisdikcija vai tā sev ir atzinusi jurisdikciju izskatīt lietu pēc būtības, minētās regulas 20. pantā paredzēto nosacījumu ievērošanu.

Tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās

Polijas un tiesu sadarbības krimināllietās simboliskais instruments – Eiropas apcietinājuma lēmums – turpināja rosināt judikatūras veidošanos.

Lietā C-261/09 *Mantello* (2010. gada 16. novembra spriedums) Tiesa ir interpretējusi Pamatlēmuma 2002/584/TI⁶⁶ 3. panta 2. punktu, ar kuru izpildes dalībvalsts tiesas iestādei ir atļauts atteikt Eiropas apcietinājuma lēmuma izpildīšanu, ja izpildes tiesas iestāde ir informēta par to, ka par meklēto personu dalībvalstī taisīts “galīgs spriedums attiecībā uz tādām pašām darbībām [to pašu nodarījumu]”. Jautāta, pirmkārt, par jēdziena “tas pats nodarījums” interpretāciju, Tiesa konstatēja, ka saistībā ar Eiropas apcietinājuma lēmuma izdošanu un izpildi Pamatlēmuma 2002/584 3. panta 2. punktā iekļautais jēdziens “tas pats nodarījums” ir autonomas Savienības tiesību jēdziens. Turklāt šis jēdziens “tas pats nodarījums” ir iekļauts arī Konvencijas, ar kuru īsteno Šengenas nolīgumu, 54. pantā un šajā ziņā ir ticis interpretēts kā tāds, kas attiecas tikai uz nodarījuma būtību un ko

⁶⁶ Padomes 2002. gada 13. jūnija Pamatlēmums 2002/584/TI par Eiropas apcietināšanas orderi [apcietinājuma lēmumu] un aizturēšanas procedūrām starp dalībvalstīm (OV L 190, 1. lpp.).

saprot kā konkrētu apstākļu, kuri ir savstarpēji nedalāmi saistīti, kopumu neatkarīgi no šo apstākļu vai aizsargājamo tiesisko interešu juridiskās kvalifikācijas. Ņemot vērā minētās konvencijas 54. panta un pamatlēmuma 3. panta 2. punkta kopīgo mērķi novērst, ka pret kādu personu no jauna tiktu uzsākta kriminālvajāšana vai tiesvedība par to pašu nodarījumu, šī jēdziena interpretācija saistībā ar Konvenciju, ar kuru īsteno Šengenas nolīgumu, tādējādi ir piemērojama arī saistībā ar Pamatlēmumu 2002/584.

Visbeidzot, Tiesa norādīja, ka meklētā persona ir jāuzskata par tādu, kuras lietā par tiem pašiem nodarījumiem ir pasludināts galīgais tiesas spriedums, ja pēc kriminālprocesa beigām turpmākais kriminālprocess ir aizliegts vai apsūdzētais ir pilnībā attaisnots. Tas, vai spriedumam ir šāds "galīgs" raksturs, ir atkarīgs no tās dalībvalsts tiesībām, kurā tas ir pasludināts. Tādējādi nolēmums, kurš saskaņā ar dalībvalsts, kura pret kādu personu pirmā ir uzsākusi kriminālvajāšanu, tiesībām galīgi neaizliedz turpmāku kriminālprocesu valsts līmenī par dažiem nodarījumiem, principā nav procesuāls šķērslis, lai kriminālvajāšana pret šo personu par tiem pašiem nodarījumiem, iespējams, netiktu uzsākta vai turpināta citā Savienības dalībvalstī. Ja, atbildot uz izpildes tiesu iestādes informācijas pieprasījumu, iestāde, kura ir izdevusi sprieduma izpildes lēmumu, ir skaidri konstatējusi, pamatojoties uz tās valsts tiesībām, ka iepriekšējais spriedums, kas taisīts tās tiesību sistēmā, nav galīgs spriedums, kurš aptver tās apcietinājuma lēmumā minētos nodarījumus, izpildes tiesu iestāde principā nevar atteikties izpildīt Eiropas apcietinājuma lēmumu.

Ārpolitika un drošības politika

Attiecībā uz kopējo ārpolitiku un drošības politiku Tiesa pēc *Oberlandesgericht Düsseldorf* lūguma precizēja īpaši ierobežojošu pasākumu, kas terorisma apkarošanas nolūkā vērsti pret konkrētām personām un organizācijām, piemērojamību (2010. gada 29. jūnija spriedums lietā C-550/09) un interpretēja Regulas (EK) Nr. 2580/2001⁶⁷ 2. un 3. pantu.

Lai īstenotu noteiktas Apvienoto Nāciju Organizācijas rezolūcijas, Padome pieņēma Kopējo nostāju 2001/931/KĀDP⁶⁸ un Regulu Nr. 2580/2001, kurā ir paredzēta personu, kuras ir iekļautas sarakstā, kas ir izveidots un regulāri tiek atjaunināts ar Padomes lēmumiem, saimniecisko resursu iesaldēšana. Turklāt minētajā regulā ir aizliegts, ka līdzekļi tiktu darīti tieši vai netieši pieejami šajā sarakstā ietvertai personai, grupai vai organizācijai.

Līdz 2007. gada jūnijam lēmumi tika pieņemti, nepaziņojot sarakstā minētajām personām un organizācijām to iekļaušanas šajā sarakstā īpašos iemeslus. Pēc Pirmās instances tiesas (tagad – Vispārējā tiesa) sprieduma⁶⁹, ar kuru grupas iekļaušana minētajā sarakstā tika atzīta par spēkā neesošu tostarp tādēļ, ka Padome nebija pamatojusi šo iekļaušanu un ka tādēļ nebija iespējams veikt pārbaudi tiesā pēc būtības, Padome mainīja savu iekļaušanas sarakstā kārtību. Pieņemot jaunu lēmumu, ar kuru tika atjaunināts saraksts⁷⁰, kas stājās spēkā 2007. gada 29. jūnijā, Padome tādēļ attiecīgajām personām un grupām sniedza pamatojumu, paskaidrojot to iekļaušanas iemeslus. Vispārējā tiesa vēlākos spriedumos to pašu iemeslu dēļ, kas ir pasludināti tās iepriekš minētajā spriedumā lietā T-228/02, ir atzinusi par spēkā neesošām vairākas citas iekļaušanas. 2002. gada 2. maijā orga-

⁶⁷ Padomes 2001. gada 27. decembra Regula (EK) Nr. 2580/2001 par īpašiem ierobežojošiem pasākumiem, kas terorisma apkarošanas nolūkā vērsti pret konkrētām personām un organizācijām (OV L 344, 70. lpp.).

⁶⁸ Padomes 2001. gada 27. decembra Kopējā nostāja 2001/931/KĀDP par konkrētu pasākumu īstenošanu cīņā pret terorismu (OV L 344, 93. lpp.).

⁶⁹ 2006. gada 12. decembra spriedums lietā T-228/02 *Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran*/Padome.

⁷⁰ Padomes 2007. gada 28. jūnija Lēmums 2007/445/EK, ar kuru īsteno 2. panta 3. punktu Regulā Nr. 2580/2001 un ar kuru atceļ Lēmumus 2006/379/EK un 2006/1008/EK (OV L 169, 58. lpp.).

nizācija *Devrimci Halk Kurtulus Partisi-Cephesi (DHKP-C)* tika iekļauta aplūkojamajā sarakstā. Pēc tam Padome ir pieņēmusi dažādus lēmumus, ar kuriem šis saraksts ir atjaunināts. *DHKP-C* vienmēr tajā ir tikusi saglabāta.

Lietā, kurā Tiesai tika lūgts lemt par diviem Vācijas pilsoņiem, pret viņiem Vācijā bija uzsākts kriminālprocess. E. un F. tika pārņemti, ka viņi no 2002. gada 30. augusta līdz 2008. gada 5. novembrim ir bijuši *DHKP-C* biedri. Viņi tika preventīvi aizturēti sakarā ar aizdomām par piederību teroristu grupai, un pret viņiem tika uzsākts kriminālprocess. Rodoties šaubām par *DHKP-C* iekļaušanas sarakstā tiesiskumu, iesniedzējtiesa uzdeva Tiesai jautājumu, vai, ievērojot Vispārējās tiesas spriedumus, ar kuriem procesuālo pamatgarantiju neievērošanas dēļ ir atcelta noteiktu personu un organizāciju iekļaušana, *DHKP-C* iekļaušana attiecībā uz laikposmu pirms 2007. gada 29. jūnija, neraugoties uz to, ka *DHKP-C* nav lūgusi atcelt šo iekļaušanu, arī ir jāuzskata par spēkā neesošu.

Vispirms Tiesa norādīja, ka lietā valsts tiesā varēja tikt piemērots brīvības atņemšanas kriminālsods. Šādos apstākļos tā uzsvēra, ka Savienība ir tiesiska savienība, kurā to iestāžu aktu atbilstība, tostarp LESD un vispārējiem tiesību principiem, tiek pārbaudīta. Jebkuram lietas dalībniekam ir tiesības valsts tiesvedības ietvaros attiecīgajā tiesā apgalvot, ka nav spēkā Savienības tiesību aktos ietvertie noteikumi, kas izmantoti kā pamats pret to pieņemtajam lēmumam vai valsts pasākumam, un pieprasīt, lai valsts tiesa, ja šim lietas dalībniekam pašam nav tiesību celt tiešu prasību pret šīm tiesību normām Vispārējā tiesā, šajā sakarā uzdod Tiesai prejudiciālu jautājumu.

Par Padomes lēmumu, kas pieņemti pirms 2007. gada jūnija, spēkā esamību Tiesa norādīja, ka nevienam no šiem lēmumiem nav ticis norādīts pamatojums par tiesiskiem regulas piemērošanas *DHKP-C* nosacījumiem, kā arī izklāstīti īpaši un konkrēti iemesli, kādēļ Padome uzskatīja, ka *DHKP-C* iekļaušana sarakstā bija vai turpināja būt pamatota. Tādēļ apsūdzētajiem netika sniegtas norādes, kas vajadzīgas, lai pārbaudītu *DHKP-C* iekļaušanas šīs regulas sarakstā laikposmā pirms 2007. gada 29. jūnija pamatotību, it īpaši, lai pārliecinātos par to faktu precizitāti un būtiskumu, kuru rezultātā notika šī iekļaušana, kaut arī šī iekļaušana bija pamats pret tiem vērstajam apsūdzības rakstam, un pamatojuma neesamība minētajai iekļaušanai neļāva arī veikt pienācīgu pārbaudi tiesā par tās spēkā esamību pēc būtības. Iespēja veikt šādu pārbaudi ir obligāta, lai nodrošinātu taisnīgu līdzsvaru starp prasībām apkarot starptautisko terorismu un pamattiesību un brīvību aizsardzību.

Par jautājumu, vai ar 2007. gada jūnija lēmumu *DHKP-C* iekļaušana sarakstā ir tikusi apstiprināta ar atpakaļejošu datumu, Tiesa konstatēja, ka šis lēmums nekādā gadījumā nevarēja tikt izmantots kā pamats apsūdzībai krimināllietā par faktiem, kas notikuši pirms tā stāšanās spēkā. Ar šādu interpretāciju tiktu pārkāpts atpakaļejoša spēka aizlieguma princips attiecībā uz noteikumiem, kas var pamatot notiesāšanu krimināllietā. Šādos apstākļos Tiesa lēma, ka valsts tiesa pamata tiesvedībā nedrīkst piemērot Padomes lēmumus, kuri pieņemti pirms 2007. gada jūnija, un tie tādējādi nevar tikt izmantoti, lai pamatotu kriminālvajāšanu pret E. un F. attiecībā uz laikposmu pirms 2007. gada 29. jūnija.

Visbeidzot, Tiesa plaši interpretēja Regulas Nr. 2580/2001 2. panta 1. punkta b) apakšpunktā noteikto aizliegumu nodot līdzekļus personu vai organizāciju, kas ir iekļautas sarakstā, rīcībā. Tiesa uzskata, ka šis aizliegums aptver jebkuru darbību, kuras veikšana ir vajadzīga, lai personai, grupai vai organizācijai, kas iekļauta Regulas Nr. 2580/2001 2. panta 3. punktā paredzētajā sarakstā, ļautu faktiski gūt iespēju pilnībā lietot attiecīgos līdzekļus, citus finanšu aktīvus vai saimnieciskos resursus. Tiesa uzskata, ka šāda nozīme nav atkarīga no tā, vai pastāv attiecības starp attiecīgā nodošanas rīcībā akta autoru un adresātu.

Lietā C-340/08 *M u.c.* (2010. gada 29. aprīļa spriedums) Tiesa pievērsās jautājumam par to, vai tādi sociālā nodrošinājuma vai sociālās palīdzības pabalsti kā maznodrošināto pabalsts, ģimenes

uzturēšanas pabalsts un mājokļa pabalsts, kuri tiek piešķirti personu, kas tiek uzskatītas par teroristiem un ir iekļautas Regulas (EK) Nr. 881/2002⁷¹ sarakstā, laulātajām, ietilpst atbilstoši šai regulai iesaldējamajos līdzekļos.

Tiesa konstatēja, ka, tā kā pastāv noteiktas atšķirības minētās regulas un Apvienoto Nāciju Drošības Padomes rezolūcijas, kas tiek īstenota ar šo regulu, valodu redakcijās, minētā regula ir jāinterpretē atkarībā no tās mērķa apkarot starptautisko terorismu. Līdzekļu iesaldēšanas mērķis ir liegt attiecīgajām personām saimnieciskos vai finanšu resursus, kuri var tikt izmantoti terorisma darbību atbalstam, neatkarīgi no to veida. Šis mērķis it īpaši ir jāsaprot tādā nozīmē, ka līdzekļu iesaldēšana ir piemērojama tikai attiecībā uz tiem aktīviem, kurus var pārvērst tādos līdzekļos, precēs vai pakalpojumos, ko varētu izmantot terorisma darbību atbalstam. Tiesa piebilda, ka nav ticis apgalvots, ka attiecīgās laulātās tā vietā, lai izmantotu šos līdzekļus māsaimniecības pamatvajadzībām, nodod tos saviem laulātajiem, un nav ticis apstrīdēts, ka laulātās minētos līdzekļus tiešām ir izmantojušas, lai segtu māsaimniecību, kurās ietilpst sarakstā iekļautās personas, pamatizdevumus. Ir grūti iedomāties, kā attiecīgos resursus varētu pārvērst tādos līdzekļos, kurus varētu izmantot terorisma darbību atbalstam, jo pabalsti ir noteikti tādā apmērā, lai ar tiem tiktu apmierinātas tikai būtiskās attiecīgo personu vajadzības. Tādējādi Tiesa secināja, ka labums, kuru sarakstā iekļautā persona varētu netieši gūt no sociālā nodrošinājuma pabalstiem, kas tiek piešķirti tā laulātajai, nevar apdraudēt šīs regulas mērķi. Rezultātā minētā regula nav piemērojama sociālā nodrošinājuma vai sociālās palīdzības pabalstu izmaksai līdzekļu iesaldēšanas sarakstā iekļauto personu laulātajiem.

⁷¹ Padomes 2002. gada 27. maija Regula (EK) Nr. 881/2002, ar kuru paredz īpašus ierobežojošus pasākumus, kas vērsti pret konkrētām personām un organizācijām, kas saistītas ar Osamu Bin Ladenu, *Al-Qaida* tīklu un *Taliban*, un ar kuru atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 467/2001, ar ko aizliedz eksportēt noteiktas preces un pakalpojumus uz Afganistānu, pastiprina lidojumu aizliegumu un attiecina uz Afganistānas *Taliban* līdzekļu un citu finanšu resursu iesaldēšanu (OV L 139, 9. lpp.).

C – Tiesas sastāvs

(Protokolārā kārtība 2010. gada 7. oktobrī)

Pirmā rinda, no kreisās uz labo:

Palātas priekšsēdētājs *A. Arabadjiev*; pirmais ģenerāladvokāts *Y. Bot*; palātu priekšsēdētāji *K. Lenaerts* un *A. Tizzano*; Tiesas priekšsēdētājs *V. Skouris*; palātu priekšsēdētāji *J. N. Cunha Rodrigues*, *J.-C. Bonichot*, *K. Schiemann* un *J.-J. Kasel*.

Otrā rinda, no kreisās uz labo:

Tiesneši *M. Ilešič* un *G. Arestis*; ģenerāladvokāte *J. Kokott*; tiesnesis *A. Rosas*; palātas priekšsēdētājs *D. Šváby*; tiesnese *R. Silva de Lapuerta*; tiesneši *E. Juhász*, *A. Borg Barthet* un *J. Malenovský*.

Trešā rinda, no kreisās uz labo:

Ģenerāladvokāti *J. Mazák* un *P. Mengozzi*; tiesneši *L. Bay Larsen*, *E. Levits*, *U. Löhmus* un *A. Ó Caoimh*; ģenerāladvokāte *E. Sharpston*; tiesnese *P. Lindh*; tiesnesis *T. von Danwitz*.

Ceturrtā rinda, no kreisās uz labo:

Tiesnesis *E. Jarašiūnas*; ģenerāladvokāts *P. Cruz Villalón*; tiesneses *M. Berger* un *C. Toader*; ģenerāladvokāte *V. Trstenjak*; tiesnesis *M. Safjan*; ģenerāladvokāts *N. Jääskinen*; tiesnese *A. Prechal*; sekretārs *A. Calot Escobar*.

1. Tiesas locekļi

(amatā stāšanās kārtībā)

Vassilios Skouris

dzimis 1948. gadā; 1970. gadā ieguvis jurista diplomu Berlīnes Brīvajā universitātē; 1973. gadā ieguvis doktora grādu konstitucionālajās un administratīvajās tiesībās Hamburgas Universitātē; Hamburgas Universitātes docents (1972–1977); Bīlefeldes Universitātes publisko tiesību profesors (1978); Saloniku Universitātes publisko tiesību profesors (1982); iekšlietu ministrs (1989. un 1996. gadā); Krētas Universitātes Administratīvās komitejas loceklis (1983–1987); Saloniku Starptautisko ekonomisko tiesību un Eiropas tiesību centra direktors (1997–2005); Grieķijas Eiropas tiesību apvienības prezidents (1992–1994); Grieķijas Nacionālās pētniecības komitejas loceklis (1993–1995); Grieķijas Augstākās ierēdņu atlases komisijas loceklis (1994–1996); kopš 1995. gada – Trīres Eiropas tiesību akadēmijas loceklis; Grieķijas Nacionālās tiesnešu skolas Administratīvās komisijas loceklis (1995–1996); Ārlietu ministrijas Zinātņu padomes loceklis (1997–1999); Grieķijas Sociālo un ekonomikas lietu padomes priekšsēdētājs (1998); kopš 1999. gada 8. jūnija – Tiesas tiesnesis; kopš 2003. gada 7. oktobra – Tiesas priekšsēdētājs.

Antonio Tizzano

dzimis 1940. gadā; Eiropas Savienības tiesību profesors *La Sapienza* universitātē Romā; profesors Neapoles universitātēs "Istituto Orientale" (1969–1979) un "Federico II" (1979–1992), Katānijas (1969–1977) un Mogadišu (1967–1972) universitātēs; advokāts Itālijas Kasācijas tiesā; juriskonsults Itālijas Republikas pastāvīgajā pārstāvniecībā Eiropas Kopienās (1984–1992); Itālijas delegācijas loceklis sarunās par Spānijas Karalistes un Portugāles Republikas pievienošanos Eiropas Kopienām, par Vienoto Eiropas Aktu un Līgumu par Eiropas Savienību; vairāku publikāciju autors, tostarp Komentāriem par Eiropas līgumiem un Eiropas Savienības kodeksiem; žurnāla "Il Diritto dell'Unione Europea" dibinātājs un direktors kopš 1996. gada; vairāku juridisku izdevumu padomes vai redakcijas loceklis; vairāku starptautisku kongresu ziņotājs; konferences un kursi vairākās starptautiskās institūcijās, tostarp Hāgas Starptautisko tiesību akadēmijā (1987); neatkarīgo ekspertu grupas par Eiropas Kopienas Komisijas finanšu kontroli loceklis (1999); no 2000. gada 7. oktobra līdz 2006. gada 3. maijam – Tiesas ģenerālvokāts; kopš 2006. gada 4. maija – Tiesas tiesnesis.

José Narciso da Cunha Rodrigues

dzimis 1940. gadā; strādājis dažādos amatos tieslietu sistēmā (1964–1977); bijis atbildīgs par dažādiem valdības projektiem tiesu sistēmas reformas studiju koordinēšanai un īstenošanai; valdības pārstāvis Eiropas Cilvēktiesību komisijā un Eiropas Cilvēktiesību tiesā (1980–1984); eksperts Eiropas Padomes Cilvēktiesību vadības komitejā (1980–1985); Kriminālkodeksa un Kriminālprocesa kodeksa grozījumu izstrādes komisijas loceklis; *Procurador-Geral da República* (1984–2000); Eiropas Krāpšanas apkarošanas biroja (OLAF) Uzraudzības komitejas loceklis (1999–2000); kopš 2000. gada 7. oktobra – Tiesas tiesnesis.

Christiaan Willem Anton Timmermans

dzimis 1941. gadā; Eiropas Kopienų Tiesas tiesneša palīgs (1966–1969); Eiropas Kopienų Komisijas ierēdnis (1969–1977); tiesību zinātņu doktors (Leidenes Universitātē); Eiropas tiesību profesors Groningenas [Groningen] Universitātē (1977–1989); Arnemas [Arnhem] Apelācijas tiesas tiesneša vietnieks; vairāku publikāciju autors; Eiropas Kopienų Komisijas Juridiskā dienesta ģenerāldirektora vietnieks (1989–2000); Amsterdamas Universitātes Eiropas tiesību profesors; no 2000. gada 7. oktobra līdz 2010. gada 10. jūnijam – Tiesas tiesnesis.

Allan Rosas

dzimis 1948. gadā; Turku (Somija) Universitātes tiesību zinātņu doktors; Turku Universitātes (1978–1981) un Obu Akadēmijas (Turku/Åbo) (1981–1996) tiesību zinātņu profesors; Turku Universitātes Cilvēktiesību institūta direktors (1985–1995); ieņēmis dažādus atbildīgus vietēja un starptautiska mēroga amatus universitātē; zinātnisko apvienību loceklis; koordinējis vairākus valsts un starptautiska mēroga pētnieciskos projektus un programmas, īpaši šādās nozarēs: Kopienų tiesības, starptautiskās tiesības; cilvēktiesības un pamattiesības, konstitucionālās tiesības un salīdzinošā valsts pārvalde; Somijas valdības pārstāvis (Somijas delegāciju loceklis vai padomnieks) starptautiskajās konferencēs un sanāksmēs; Somijas tiesību eksperts, tostarp valdības un parlamenta juridiskajās komisijās Somijā, kā arī ANO, UNESCO, Eiropas Drošības un sadarbības organizācijā un Eiropas Padomē; kopš 1995. gada – galvenais juriskonsults Eiropas Komisijas Juridiskajā dienestā, atbildīgais par ārējām attiecībām; kopš 2001. gada marta – Eiropas Komisijas Juridiskā dienesta ģenerāldirektora vietnieks; kopš 2002. gada 17. janvāra – Tiesas tiesnesis.

Rosario Silva de Lapuerta

dzimusi 1954. gadā; maģistra grāds tiesību zinātnēs (*Universidad Complutense de Madrid*); *abogado del Estado* Malagā; strādājusi par *abogado del Estado* Satiksmes, tūrisma un sakaru ministrijas Juridiskajā dienestā, kā arī Ārlietu ministrijas Juridiskajā dienestā; strādājusi par *abogado del Estado-Jefe* Valsts Juridiskajā dienestā saistībā ar tiesvedību Eiropas Kopienų Tiesā, *Abogacía General del Estado* (Tieslietu ministrija) Eiropas un starptautisko tiesību dienesta ģenerāldirektora vietniece; Komisijas pārdomām par Kopienų tiesību sistēmas nākotni sasauktas grupas locekle; Spānijas delegācijas grupas "Prezidentūras draugi" par Kopienų tiesu sistēmas reformu Nicas līgumā un Padomes *ad hoc* grupas "Cour de justice" vadītāja; Eiropas tiesību profesore Madrides *Escuela Diplomática*; viena no žurnāla "Noticias de la Unión Europea" izdevējiem; kopš 2003. gada 7. oktobra – Tiesas tiesnese.

Koen Lenaerts

dzimis 1954. gadā; maģistra un doktora grāds tiesību zinātnēs (Lēvenas Katoliskā universitātē); *Master of Laws*, *Master in Public Administration* (Hārvarda universitātē); asistents (1979–1983), pēc tam Eiropas tiesību profesors Lēvenas Katoliskajā universitātē (kopš 1983. gada); tiesneša palīgs Tiesā (1984–1985); profesors Eiropas koledžā Brigē (1984–1989); Briseles Advokātu kolēģijas advokāts (1986–1989); viesprofesors *Harvard Law School* (1989); no 1989. gada 25. septembra līdz 2003. gada 6. oktobrim – Pirmās instances tiesas tiesnesis; kopš 2003. gada 7. oktobra – Tiesas tiesnesis.

Juliane Kokott

dzimusi 1957. gadā; studējusi tiesību zinātnes Bonnas Universitātē un Ženēvas Universitātē; LL.M. (*American University*, Vašingtona, ASV); tiesību zinātņu doktore (Heidelbergas Universitātē, 1985; Hārvarda universitātē, 1990); viesprofesore Bērklījas [*Berkeley*] Universitātē (1991); Vācijas un ārvalstu publisko tiesību, starptautisko tiesību un Eiropas tiesību profesore Augsburgas Universitātē (1992), Heidelbergas Universitātē (1993) un Diseldorfas Universitātē (1994); Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas Samierināšanas un arbitražas tiesas Vācijas valdības apstiprināta pagaidu tiesnese; Federālās konsultatīvās padomes "Globālas vides izmaiņas" priekšsēdētāja vietniece (*WBGU*, 1996); starptautisko tiesību, starptautisko tirdzniecības tiesību un Eiropas tiesību profesore *St. Gallen* universitātē (1999); *St. Gallen* universitātes Eiropas un starptautisko tirdzniecības tiesību institūta direktore (2000); *St. Gallen* universitātes Tirdzniecības tiesību specializācijas programmas direktora vietniece (2001); kopš 2003. gada 7. oktobra – Tiesas ģenerālvokāte.

Konrad Hermann Theodor Schiemann

dzimis 1937. gadā; studējis Kembridžā; *barrister* (1964–1980); *Queen`s Counsel* (1980–1986); tiesnesis *High Court of England and Wales* (1986–1995); *Lord Justice of Appeal* (1995–2003); kopš 1985. gada – vecākais loceklis un kopš 2003. gada – mantzinis *Honourable Society of the Inner Temple*; kopš 2004. gada 8. janvāra – Tiesas tiesnesis.

Pranas Kūris

dzimis 1938. gadā; ieguvis diplomu tiesību zinātnēs Viļņas Universitātē (1961); tiesību zinātņu kandidāts Maskavas Universitātē (1965); valsts doktors (*Dr. hab.*) Maskavas Universitātē (1973); praktikants Parīzes Universitātes *Institut des Hautes Études Internationales* (direktors: prof. Š. Ruso [*Ch. Rousseau*]) (1967–1968); Lietuvas Zinātņu akadēmijas pastāvīgais loceklis (1996); doktors *honoris causa* Lietuvas Tiesību zinātņu universitātē (2001); pildījis dažādus ar izglītības darbu un administrāciju saistītus pienākumus Viļņas Universitātē (1961–1990); lektors, universitātes docents, starptautisko publisko tiesību profesors, Tiesību zinātņu fakultātes dekāns; ieņēmis vairākus amatus valdībā, Lietuvas diplomātiskajā un tieslietu dienestā; tieslietu ministrs (1990–1991), valsts padomnieks (1991), Lietuvas Republikas vēstnieks Beļģijā, Luksemburgā un Nīderlandē (1992–1994); tiesnesis Eiropas Cilvēktiesību tiesā (no 1994. gada jūnija līdz 1998. gada novembrim); Lietuvas Augstākās tiesas tiesnesis un tās priekšsēdētājs (no 1994. gada decembra līdz 1998. gada oktobrim); tiesnesis Eiropas Cilvēktiesību tiesā (kopš 1998. gada novembra); piedalījies vairākās starptautiskās konferencēs; Lietuvas Republikas delegācijas sarunām ar PSRS loceklis (1990–1992); daudzu publikāciju autors (aptuveni 200); no 2004. gada 11. maija līdz 2010. gada 6. oktobrim – Tiesas tiesnesis.

Endre Juhász

dzimis 1944. gadā, ieguvis diplomu tiesību zinātnēs Šegedas Universitātē, Ungārijā (1967); nokārtojis iestājekšāmenu Ungārijas Advokātu kolēģijā (1970); trešā cikla studijas salīdzinošajās tiesībās Strasbūras Universitātē, Francijā (1969., 1970., 1971. un 1972. gadā); Ārējās tirdzniecības ministrijas Juridiskā departamenta ierēdnis (1966–1974), likumdošanas lietu direktors (1973–1974); pirmais tirdzniecības atašējs Ungārijas vēstniecībā Briselē, atbildīgais par Eiropas Kopienų jautājumiem (1974–1979); direktors Ārējās tirdzniecības ministrijā (1979–1983); pirmais tirdzniecības atašējs, pēc tam tirdzniecības padomnieks Ungārijas vēstniecībā Vašingtonā, ASV (1983–1989); ģenerāldirektors Tirdzniecības ministrijā un Starptautisko ekonomisko attiecību ministrijā (1989–1991); galvenais sarunu vadītājs asociācijas līguma noslēgšanai starp Ungāriju un Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm (1990–1991); Starptautisko ekonomisko attiecību ministrijas ģenerāldirektors, Eiropas lietu biroja direktors (1992); Starptautisko ekonomisko attiecību ministrijas valsts sekretārs (1993–1994); valsts sekretārs, Eiropas lietu biroja priekšsēdētājs, Rūpniecības un tirdzniecības ministrija (1994); ārkārtējais un pilnvarotais vēstnieks, Ungārijas diplomātiskās misijas Eiropas Savienībā vadītājs (no 1995. gada janvāra līdz 2003. gada maijam); galvenais sarunu vadītājs par Ungārijas Republikas iestāšanos Eiropas Savienībā (no 1998. gada jūlija līdz 2003. gada aprīlim); ministrs “bez portfeļa” Eiropas integrācijas jautājumu koordinēšanai (kopš 2003. gada maija); kopš 2004. gada 11. maija – Tiesas tiesnesis.

George Arestis

dzimis 1945. gadā, ieguvis diplomu tiesību zinātnēs Atēnu Universitātē (1968); *M. A. Comparative Politics and Government* Kentas universitātē Kenterberijā (1970); pildījis advokāta pienākumus Kiprā (1972–1982); iecelts Nikozijas rajona tiesas tiesneša amatā (1982); paaugstināts par rajona tiesas priekšsēdētāju (1995); Nikozijas Administratīvās rajona tiesas priekšsēdētājs (1997–2003); Kipras Augstākās tiesas tiesnesis (2003); kopš 2004. gada 11. maija – Tiesas tiesnesis.

Anthony Borg Barthet U.O.M.

dzimis 1947. gadā; Maltas Karaliskās universitātes tiesību zinātņu doktorāts (1973); uzsācis darbu Maltas civildienestā kā *Notary to Government* (1975); Republikas padomnieks (1978), pirmais Republikas padomnieks (1979), *Attorney General* vietnieks (1988) un Maltas prezidenta iecelts *Attorney General* (1989); civiltiesību pasniedzējs uz nepilnu slodzi Maltas Universitātē (1985–1989); Maltas Universitātes padomes loceklis (1998–2004); Tiesu administrācijas komisijas loceklis (1994–2004); Maltas Arbitrāžas centra Vadītāju komitejas loceklis (1998–2004); kopš 2004. gada 11. maija – Tiesas tiesnesis.

Marko Ilešič

dzimis 1947. gadā; tiesību zinātņu doktors (Lubļanas Universitāte); specializējies salīdzinošajās tiesībās (Strasbūras Universitāte un Koimbras Universitāte); jurista eksāmens; civiltiesību, komerciesību un starptautisko privāttiesību profesors; Lubļanas Universitātes Tiesību zinātņu fakultātes dekāna vietnieks (1995–2000) un dekāns (2001–2004); vairāku juridisko publikāciju autors; Lubļanas Darba tiesas goda tiesnesis un palātas priekšsēdētājs (1975–1986); Slovēnijas Sporta tiesas priekšsēdētājs (1978–1986); Lubļanas Biržas šķīrējtiesas palātas priekšsēdētājs; šķīrējtiesnesis Dienvidslāvijas Tirdzniecības palātā (līdz 1991. gadam) un Slovēnijas Tirdzniecības palātā (kopš 1991. gada); šķīrējtiesnesis Starptautiskajā tirdzniecības palātā Parīzē; tiesnesis *UEFA* Apelācijas tiesā un *FIFA* Apelācijas tiesā; Slovēnijas Juristu biedrības savienības priekšsēdētājs (1993–2005); Starptautisko tiesību asociācijas loceklis, Starptautiskās Jūras komitejas un vairāku citu starptautisko juridisko apvienību loceklis; kopš 2004. gada 11. maija – Tiesas tiesnesis.

Jiří Malenovský

dzimis 1950. gadā; Prāgas Kārļa universitātes tiesību zinātņu doktors (1975); pasniedzējs asistents (1974–1990), dekāna vietnieks (1989–1991) un Starptautisko un Eiropas tiesību katedras vadītājs (1990–1992) *Masaryk* universitātē Brno; Čehoslovākijas Konstitucionālās tiesas tiesnesis (1992); vēstnieks Eiropas Padomē (1993–1998); Eiropas Padomes Ministru pārstāvju komitejas priekšsēdētājs (1995); Ārlietu ministrijas ģenerāldirektors (1998–2000); Starptautisko tiesību asociācijas Čehijas un Slovākijas nodaļas priekšsēdētājs (1999–2001); Konstitucionālās tiesas tiesnesis (2000–2004); Likumdošanas padomes loceklis (1998–2000); Hāgas Pastāvīgās šķīrējtiesas loceklis (kopš 2000. gada); starptautisko publisko tiesību pasniedzējs *Masaryk* universitātē Brno (2001); kopš 2004. gada 11. maija – Tiesas tiesnesis.

Uno Lõhmus

dzimis 1952. gadā; tiesību zinātņu doktors (1986); Advokātu kolēģijas loceklis (1977–1998); Tartu Universitātes krimināltiesību viesprofesors; Eiropas Cilvēktiesību tiesas tiesnesis (1994–1998); Igaunijas Augstākās tiesas priekšsēdētājs (1998–2004); Konstitūcijas juridiskās komisijas loceklis; Kriminālkodeksa izstrādes komitejas konsultants; Kriminālprocesa kodeksa izstrādes darba grupas loceklis; vairāku darbu autors cilvēktiesībās un konstitucionālajās tiesībās; kopš 2004. gada 11. maija – Tiesas tiesnesis.

Egils Levits

dzimis 1955. gadā, ieguvis diplomu tiesību un politikas zinātnēs Hamburgas Universitātē; zinātniskais līdzstrādnieks Ķīles Universitātes Tiesību zinātņu fakultātē; Latvijas Saeimas padomnieks starptautisko tiesību, konstitucionālo tiesību un likumdošanas reformas jautājumos; Latvijas vēstnieks Vācijā un Šveicē (1992–1993), Austrijā, Šveicē un Ungārijā (1994–1995); ministru prezidenta vietnieks un tieslietu ministrs, ārlietu ministra pienākumu izpildītājs (1993–1994); EDSO Samierināšanas un arbitražas tiesas samierinātājs (kopš 1997. gada); Pastāvīgās šķīrējtiesas loceklis (kopš 2001. gada); 1995. gadā ievēlēts par Eiropas Cilvēktiesību tiesas tiesnesi, atkārtoti ievēlēts 1998. un 2001. gadā; vairāku publikāciju autors konstitucionālo un administratīvo tiesību, likumdošanas reformas un Eiropas Kopienu tiesību jomā; kopš 2004. gada 11. maija – Tiesas tiesnesis.

Aindrias Ó Caoimh

dzimis 1950. gadā; bakalaura civiltiesībās (*National University of Ireland, University College Dublin*, 1971); barrister (*King's Inns*, 1972); augstskolas diploms Eiropas tiesībās (*University College Dublin*, 1977); barrister Īrijas Advokātu kolēģijā (1972–1999); Eiropas tiesību pasniedzējs (*King's Inns*, Dublina); *Senior Counsel* (1994–1999); vairākkārtējs Īrijas valdības pārstāvis Eiropas Kopienu Tiesā; Īrijas *High Court* tiesnesis (kopš 1999. gada); *Honorable Society of King's Inns bencher* (valdes loceklis) (kopš 1999. gada); Īrijas Eiropas tiesību biedrības viceprezidents; Starptautisko tiesību asociācijas loceklis (Īrijas nodaļa); Eiropas Kopienu Tiesas tiesneša Aindrias Ó Caoimh (1974–1985) dēls; kopš 2004. gada 13. oktobra – Tiesas tiesnesis.

Lars Bay Larsen

dzimis 1953. gadā; saņēmis diplomu politikas zinātnēs (1976), Kopenhāģenas Universitātes tiesību zinātņu maģistrs (1983); Tieslietu ministrijas ierēdnis (1983–1985); ģimenes tiesību pasniedzējs (1984–1991), pēc tam asociētais profesors (1991–1996) Kopenhāģenas Universitātē; *Advokatsamfund* nodaļas vadītājs (1985–1986); Tieslietu ministrijas dienesta vadītājs (1986–1991); uzņemts Advokātu kolēģijā (1991); Tieslietu ministrijas nodaļas vadītājs (1991–1995), Policijas departamenta vadītājs (1995–1999), Juridiskā departamenta vadītājs (2000–2003); Dānijas Karalistes pārstāvis K-4 komitejā (1995–2000), Šengenas Centrālajā grupā (1996–1998) un Eiropola Valdē (*Europol Management Board*) (1998–2000); *Højesteret* tiesnesis (2003–2006); kopš 2006. gada 11. janvāra – Tiesas tiesnesis.

Eleanor Sharpston

dzimusi 1955. gadā; studējusi ekonomiku, valodas un tiesību zinātnes Kembridžas *King's College* (1973–1977); Oksfordas *Corpus Christi College* asistente un pētniece (1977–1980); uzņemta Advokātu kolēģijā (*Middle Temple*, 1980); *barrister* (1980–1987 un 1990–2005); ģenerālvokāta, pēc tam tiesneša sera *Gordon Slynn* palidze (1987–1990); Londonas *University College* Eiropas tiesību un salīdzinošo tiesību profesore (*Director of European Legal Studies*) (1990–1992); pasniedzēja (*Lecturer*) Juridiskajā fakultātē (1992–1998), pēc tam asociētā pasniedzēja (*Affiliated Lecturer*) (1998–2005) Kembridžas Universitātē; *Fellow of King's College* Kembridžā (kopš 1992. gada); asociētā profesore un pētniece (*Senior Research Fellow*) Kembridžas Universitātes Eiropas tiesību studiju centrā (*Centre for European Legal Studies*) (1998–2005); *Queen's Counsel* (1999); *bencher of Middle Temple* (2005); kopš 2006. gada 11. janvāra – Tiesas ģenerālvokāte.

Paolo Mengozzi

dzimis 1938. gadā; Boloņas Universitātes starptautisko tiesību profesors, Žana Monē profesūras profesors (*titulaire de la chaire Jean Monnet*); Madrides *Carlos III* universitātes doktors *honoris causa*; viesprofesors *Johns Hopkins* (*Bologna Center*), *St. Johns* (Ņujorka), *Georgetown*, *Paris II* un *Georgia* (Atēnas) universitātēs un *Institut universitaire international* (Luksemburga); Nīmegenas [*Nimègue*] Universitātes *European Business Law Pallas Program* koordinators; Eiropas Kopienu Komisijas Konsultatīvās komitejas publisko iepirkumu jautājumos loceklis; rūpniecības un tirdzniecības lietu valsts sekretāra vietnieks Itālijas Padoomes prezidentūras pusgada laikā; Eiropas Kopienu darba grupas par Pasaules tirdzniecības organizāciju (PTO) loceklis un Hāgas Starptautisko tiesību akadēmijas Pētniecības centra 1997. gada sesijas par PTO jautājumiem direktors; no 1998. gada 4. marta līdz 2006. gada 3. maijam – Pirmās instances tiesas tiesnesis; kopš 2006. gada 4. maija – Tiesas ģenerālvokāts.

Pernilla Lindh

dzimusi 1945. gadā; Lundas Universitātes tiesību zinātņu maģistre; referente un tiesnese Trolhetanas Pirmās instances tiesā (1971–1974); referente Stokholmas Apelācijas tiesā (1974–1975); tiesnese Stokholmas Pirmās instances tiesā (1975); Stokholmas Apelācijas tiesas priekšsēdētāja padomniece juridiskajos un administratīvajos jautājumos (1975–1978); pilnvarotā pārstāve *Domstolverket* (Valsts tiesu pārvalde) (1977); padomniece Tieslietu kancelejā (*Justice Chancellor*) (1979–1980); tiesnese piesēdētāja Stokholmas Apelācijas tiesā (1980–1981); juridiskā padomniece Tirdzniecības ministrijā (1981–1982); Ārlietu ministrijas juridiskā padomniece, pēc tam direktore un ģenerāldirektore juridiskajos jautājumos (1982–1995); vēstnieces tituls 1992. gadā; Zviedrijas Tirdzniecības tiesas (*Swedish Market Court*) viceprezidente; atbildīgā par juridiskajiem un institucionālajiem jautājumiem sarunās par EEZ (EBTA grupas priekšsēdētāja vietniece, pēc tam priekšsēdētāja) un sarunās par Zviedrijas Karalistes pievienošanos Eiropas Savienībai; no 1995. gada 18. janvāra līdz 2006. gada 6. oktobrim – Pirmās instances tiesas tiesnese; kopš 2006. gada 7. oktobra – Tiesas tiesnese.

Yves Bot

dzimis 1947. gadā; saņēmis Ruānas Juridiskās fakultātes diplomu; tiesību zinātņu doktors (*Paris II Panthéon-Assas* universitāte); asociētais profesors Mānsas [*Mans*] Juridiskajā fakultātē; *substitut*, pēc tam *premier substitut* Mānsas prokuratūrā (1974–1982); Republikas prokurors Dje-pas *Tribunal de grande instance* (1982–1984); Republikas prokurora vietnieks Strasbūras *Tribunal de grande instance* (1984–1986); Republikas prokurors Bastiā *Tribunal de grande instance* (1986–1988); ģenerāladvokāts Kānas *Cour d'appel* (1988–1991); Republikas prokurors Mānsas *Tribunal de grande instance* (1991–1993); Valsts ministra misijas vadītājs, tieslietu ministrs (1993–1995); Republikas prokurors Nantēras *Tribunal de grande instance* (1995–2002); Republikas prokurors Parīzes *Tribunal de grande instance* (2002–2004); ģenerālprokurors Parīzes *Cour d'appel* (2004–2006); kopš 2006. gada 7. oktobra – Tiesas ģenerāladvokāts.

Ján Mazák

dzimis 1954. gadā; tiesību zinātņu doktors (Pāvila Jozefa Safarika universitāte, Košice, 1978); civiltiesību pasniedzējs (1994) un Kopienų tiesību pasniedzējs (2004); Košices Juridiskās fakultātes Kopienų tiesību institūta direktors (2004); Košices *Krajský súd* tiesnesis (1980); Košices *Mestský súd* priekšsēdētāja vietnieks (1982) un priekšsēdētājs (1990); Slovākijas Advokātu kolēģijas loceklis (1991); Konstitucionālās tiesas juriskonsults (1993–1998); tieslietu ministra vietnieks (1998–2000); Konstitucionālās tiesas priekšsēdētājs (2000–2006); Venēcijas Komisijas loceklis (2004); kopš 2006. gada 7. oktobra – Tiesas ģenerāladvokāts.

Jean-Claude Bonichot

dzimis 1955. gadā; Mecas Universitātes tiesību zinātņu maģistrs, Parīzes *Institut d'études politiques* diplomands, *École nationale d'administration* absolvents; *Conseil d'État* ziņotājs (1982–1985), valdības komisārs (1985–1987 un 1992–1999), piesēdētājs (1999–2000), Strīdu nodaļas Sestās daļas priekšsēdētājs (2000–2006); tiesneša palīgs Kopienų Tiesā (1987–1991); Darba, nodarbinātības un profesionālās izglītības ministra biroja vadītājs, pēc tam Publisko funkciju un valsts pārvaldes modernizācijas ministra biroja vadītājs (1991–1992); Valsts padomes Juridiskās misijas vadītājs Darbinieku apdrošināšanas valsts slimokasē (2001–2006); asociētais pasniedzējs Mecas Universitātē (1988–2000), pēc tam *Paris I Panthéon-Sorbonne* universitātē (kopš 2000. gada); vairāku publikāciju autors administratīvajās tiesībās, Kopienų tiesībās un Eiropas cilvēktiesībās; *Bulletin de jurisprudence de droit de l'urbanisme* dibinātājs un redkolēģijas priekšsēdētājs, *Bulletin juridique des collectivités locales* līdzdibinātājs un redkolēģijas loceklis, Pētniecības grupas par pilsētattīstības un mājokļa attīstības iestādēm un tiesībām Zinātniskās padomes priekšsēdētājs; kopš 2006. gada 7. oktobra – Tiesas tiesnesis.

Thomas von Danwitz

dzimis 1962. gadā; studējis Bonnā, Ženēvā un Parīzē; valsts eksāmens tiesību zinātnēs (1986. un 1992. gadā); tiesību zinātņu doktors (Bonnas Universitāte, 1988); starptautiskais diploms valsts administrācijā (*École nationale d'administration*, 1990); habilitācija (Bonnas Universitāte, 1996); Rūras universitātes (Bohuma) Vācijas publisko tiesību un Eiropas tiesību pasniedzējs (1996–2003), Juridiskās fakultātes dekāns (2000–2001); Vācijas publisko tiesību un Eiropas tiesību pasniedzējs (Ķelnes Universitāte, 2003–2006); Publisko tiesību un administratīvās zinātnes institūta direktors (2006); viesprofesors *Fletcher School of Law and Diplomacy* (2000), Fransuā Rablē universitātē (Tūra, 2001–2006) un *Paris I Panthéon-Sorbonne* universitātē (2005–2006); Fransuā Rablē universitātes *docteur honoris causa* (Tūra, 2010); kopš 2006. gada 7. oktobra – Tiesas tiesnesis.

Verica Trstenjak

dzimusi 1962. gadā; tiesneša eksāmens (1987); Ļubļanas Universitātes tiesību zinātņu doktore (1995); kopš 1996. gada – tiesību teorijas un valsts teorijas (doktrīnas), kā arī privāto tiesību profesore; pētniece; doktorantūras studijas Cīrihes Universitātē, Vīnes Universitātes Salīdzinošo tiesību institūtā, Maksa Planka Starptautisko privāttiesību institūtā Hamburgā, *Vrije Universiteit Amsterdam*; viesprofesore Vīnes Universitātē, Freiburgas Universitātē (Vācija) un Buceriusa Tiesību zinātņu skolā Hamburgā; Zinātnes un tehnoloģijas ministrijas Juridiskā dienesta vadītāja (1994–1996) un valsts sekretāre (1996–2000); valdības ģenerālsekretāre (2000); Eiropas Civiltiesību darba grupas (*Study Group on European Civil Code*) locekle kopš 2003. gada; atbildīgā par Humbolta (*Humboldt Stiftung*) pētniecības projektu; vairāk nekā 100 publikāciju tiesību zinātnēs un vairākas grāmatas Eiropas tiesībās un privāttiesībās; Slovēnijas Juristu biedrības balvas “2003. gada juriste” ieguvēja; vairāku juridisko izdevumu redkolēģiju locekle; Slovēnijas Juristu biedrības ģenerālsekretāre, vairāku juristu asociāciju, tostarp *Gesellschaft für Rechtsvergleichung*, locekle; no 2004. gada 7. jūlija līdz 2006. gada 6. oktobrim – Pirmās instances tiesas tiesnese; kopš 2006. gada 7. oktobra – Tiesas ģenerālvokāte.

Alexander Arabadjiev

dzimis 1949. gadā; studējis tiesību zinātnes (Sofijas *St Kliment Ohridski* universitātē); Blagojevgradas Pirmās instances tiesas tiesnesis (1975–1983); Blagojevgradas Apgabaltiesas tiesnesis (1983–1986); Augstākās tiesas tiesnesis (1986–1991); Konstitucionālās tiesas tiesnesis (1991–2000); Eiropas Cilvēktiesību komisijas loceklis (1997–1999); Eiropas Konventa par Eiropas nākotni loceklis (2002–2003); deputāts (2001–2006); novērotājs Eiropas Parlamentā; kopš 2007. gada 12. janvāra – Tiesas tiesnesis.

Camelia Toader

dzimusi 1963. gadā; tiesību zinātņu maģistre (1986), tiesību zinātņu doktore (1997, Bukarestes Universitātē); tiesnese stažiere Buftjas Pirmās instances tiesā (1986–1988); Bukarestes 5. iecirkņa pirmās instances tiesas tiesnese (1988–1992); Bukarestes Advokātu kolēģijas locekle (1992); civiltiesību un Eiropas līgumtiesību pasniedzēja (1992–2005), pēc tam profesore (2005) Bukarestes Universitātē; veikusi vairākus doktorantūras un zinātniskos pētījumus Maksa Planka Starptautisko privāttiesību institūtā Hamburgā (laikā no 1992. līdz 2004. gadam); Eiropas integrācijas departamenta vadītāja Tieslietu ministrijā (1997–1999); Augstākās kasācijas un justīcijas tiesas tiesnese (1999–2007); viesprofesore Vīnes Universitātē (2000); Kopienas tiesību pasniedzēja Valsts tiesnešu institūtā (2003. gadā un 2005–2006); vairāku juridisko izdevumu redkolēģiju locekle; kopš 2010. gada Starptautiskās Salīdzinošo tiesību akadēmijas asociētā locekle un Rumānijas akadēmijas Juridiskās pētniecības institūta Eiropas tiesību studiju centra goda pētniece; kopš 2007. gada 12. janvāra – Tiesas tiesnese.

Jean-Jacques Kasel

dzimis 1946. gadā; tiesību zinātņu doktors, licenciāta grāds administratīvajās tiesībās (*ULB*, 1970); Parīzes Politisko zinātņu studiju institūta diploms (*Ecofin*, 1972); advokāts praktikants; *Banque de Paris et des Pays Bas* juriskonsults (1972–1973); Ārlietu ministrijas atašejs, pēc tam sekretārs legācijas jautājumos (1973–1976); Ministru padomes darba grupu priekšsēdētājs (1976); vēstniecības ESAO pirmais sekretārs, pastāvīgā pārstāvja vietnieks (Parīze, 1976–1979); valdības priekšsēdētāja vietnieka kabineta vadītājs (1979–1980); Eiropas Politiskās sadarbības priekšsēdētājs (1980); Eiropas Kopienų Komisijas priekšsēdētāja kabineta padomnieks, pēc tam vadītāja vietnieks (1981); Ministru padomes ģenerālsekretariāta direktors ar budžetu un statūtiem saistītajos jautājumos (1981–1984); Pastāvīgās pārstāvniecības Eiropas Kopienās pilnvarotais pārstāvis (1984–1985); Budžeta komitejas priekšsēdētājs; pilnvarotais sūtnis, direktors politisko un kultūras lietu jautājumos (1986–1991); premjerministra padomnieks diplomātiskajos jautājumos (1986–1991); vēstnieks Grieķijā (1989–1991, nerezidents), Politikas komitejas priekšsēdētājs (1991); vēstnieks, pastāvīgais pārstāvis Eiropas Kopienās (1991–1998); *Coreper* priekšsēdētājs (1997. gada pirmais pusgads); vēstnieks (Brisele, 1998–2002); pastāvīgais pārstāvis NATO (1998–2002); Tiesas maršals un Viņa Karaliskās Augstības Lielhercoga kabineta vadītājs (2002–2007); kopš 2008. gada 15. janvāra – Tiesas tiesnesis.

Marek Safjan

dzimis 1949. gadā; tiesību zinātņu doktors (Varšavas Universitāte, 1980); habilitētais tiesību zinātņu doktors (Varšavas Universitāte, 1990); tiesību zinātņu štata profesors (1998); Varšavas Universitātes Civiltiesību institūta direktors (1992–1996); Varšavas Universitātes rektora vietnieks (1994–1997); *Henri Capitant* Francijas juridiskās kultūras draugu asociācijas Polijas nodaļas ģenerālsekretārs (1994–1998); Polijas Republikas pārstāvis Eiropas Padomes Bioētikas komitejā (1991–1997); Tieslietu institūta Zinātniskās padomes priekšsēdētājs (1998); Konstitucionālās tiesas tiesnesis (1997–1998), pēc tam šīs tiesas priekšsēdētājs (1998–2006); Starptautiskās Salīdzinošo tiesību akadēmijas loceklis (kopš 1994. gada) un tās priekšsēdētāja vietnieks (kopš 2010. gada), Starptautiskās Tiesību, ētikas un zinātnes asociācijas loceklis (kopš 1995. gada), Helsinku Komitejas Polijas loceklis; Polijas Mākslas un humanitāro zinātņu akadēmijas loceklis; Eiropas Padomes ģenerālsekretāra piešķirtās Medaļas par nopelniem laureāts (2007); daudzu publikāciju civiltiesību, medicīnas tiesību un Eiropas tiesību jomā autors; kopš 2009. gada 7. oktobra – Tiesas tiesnesis.

Daniel Šváby

dzimis 1951. gadā; tiesību zinātņu doktors (Bratislavas Universitāte); Bratislavas Pirmās instances tiesas tiesnesis; Apelācijas tiesas civillietās tiesnesis un Bratislavas Apelācijas tiesas priekšsēdētāja vietnieks; Tieslietu ministrijas Tiesību institūta Civiltiesību un ģimenes tiesību nodaļas loceklis; Augstākās tiesas komercietās tiesnesis; Eiropas Cilvēktiesību komisijas (Strasbūra) loceklis; Konstitucionālās tiesas tiesnesis (2000–2004); no 2004. gada 12. maija līdz 2009. gada 6. oktobrim – Pirmās instances tiesas tiesnesis; kopš 2009. gada 7. oktobra – Tiesas tiesnesis.

Maria Berger

dzimusi 1956. gadā; tiesību zinātņu un ekonomikas studijas (1975–1979), tiesību zinātņu doktore; Insbrukas Universitātes Publisko tiesību un politikas zinātņu institūta asistente un pasniedzēja (1979–1984); Federālās Zinātnes un pētniecības ministrijas administratore, pēc tam nodaļas vadītāja vietniece (1984–1988); Federālās kancelejas līdzstrādniece jautājumos par Eiropas Savienību (1988–1989); Federālās kancelejas dienesta “Eiropas integrācija” vadītāja (Austrijas Republikas iestāšanās Eiropas Savienībā sagatavošana) (1989–1992); EBTA Uzraudzības iestādes direktore Ženēvā un Briselē (1993–1994); Kremsas Donavas universitātes priekšsēdētāja vietniece (1995–1996); Eiropas Parlamenta deputāte (no 1996. gada novembra līdz 2007. gada janvārim un no 2008. gada decembra līdz 2009. gada jūlijam) un Juridiskās komisijas locekle; Eiropas Konventa par Eiropas nākotni aizvietotājlocekle (no 2002. gada februāra līdz 2003. gada jūlijam); Pērgas pilsētas domes locekle (no 1997. gada septembra līdz 2009. gada septembrim); federālā tieslietu ministre (no 2007. gada janvāra līdz 2008. gada decembrim); kopš 2009. gada 7. oktobra – Tiesas tiesnese.

Niilo Jääskinen

dzimis 1958. gadā; diploms tiesību zinātnēs (1980), padziļināto tiesību zinātņu studiju diploms (1982), Helsinku Universitātes doktorāts (2008); Helsinku Universitātes pasniedzējs (1980–1986); Rovaniemi Pirmās instances tiesas tiesneša palīgs un pagaidu tiesnesis (1983–1984); Tieslietu ministrijas juridiskais padomnieks (1987–1989), pēc tam Tieslietu ministrijas Eiropas tiesību nodaļas vadītājs (1990–1995); Ārlietu ministrijas juridiskais padomnieks (1989–1990); padomnieks un sekretārs Eiropas lietās Somijas Parlamenta Lielajā komitejā (1995–2000); Augstākās administratīvās tiesas pagaidu tiesnesis (no 2000. gada jūlija līdz 2002. gada decembrim), pēc tam tiesnesis (no 2003. gada janvāra līdz 2009. gada septembrim); atbildīgais par juridiskajiem un institucionālajiem jautājumiem sarunās par Somijas Republikas iestāšanos Eiropas Savienībā; kopš 2009. gada 7. oktobra – Tiesas ģenerālvokāts.

Pedro Cruz Villalón

dzimis 1946. gadā; tiesību zinātņu diploms (1963–1968) un doktora grāds tiesību zinātnēs Seviljas Universitātē (1975); maģistratūra Breisgavas Freiburgas Universitātē (1969–1971); tiesību un politikas zinātņu docents Seviljas Universitātē (1978–1986); Konstitucionālo tiesību katedras vadītājs Seviljas Universitātē (1986–1992); Spānijas Konstitucionālās tiesas referents (1986–1987); Spānijas Konstitucionālās tiesas tiesnesis (1992–1998); Spānijas Konstitucionālās tiesas priekšsēdētājs (1998–2001); Berlīnes *Wissenschaftskolleg* zinātniskais līdzstrādnieks (2001–2002); Konstitucionālo tiesību katedras vadītājs Madrides Autonomajā universitātē (2002–2009); Valsts padomes ievēlēts loceklis (2004–2009); vairāku publikāciju autors; kopš 2009. gada 14. decembra – Tiesas ģenerālvokāts.

Alexandra (Sacha) Prechal

dzimusi 1959. gadā; tiesību zinātņu studijas (Groningenas Universitāte, 1977–1983); doktora grāds tiesību zinātnēs (Amsterdamas Universitāte, 1995); tiesību zinātņu pasniedzēja Māstrihtas Universitātes Juridiskajā fakultātē (1983–1987); tiesneša palīdzē Eiropas Kopienu Tiesā (1987–1991); Amsterdamas Universitātes Juridiskās fakultātes *Institut Europa* pasniedzēja (1991–1995); Eiropas tiesību profesore Tilburgas Universitātes Juridiskajā fakultātē (1995–2003); Eiropas tiesību profesore Utrehtas Universitātes Juridiskajā fakultātē un Utrehtas Universitātes *Institut Europa* valdes locekle (kopš 2003. gada); vairāku valsts un starptautisku juridisko izdevumu redkolēģiju locekle; vairāku publikāciju autore; Nīderlandes Karaliskās Zinātņu akadēmijas locekle; kopš 2010. gada 10. jūnija – Tiesas tiesnese.

Egidijus Jarašiūnas

dzimis 1952. gadā; jurista diploms Viļņas Universitātē (1974–1979); tiesību zinātņu doktors Lietuvas Tiesību akadēmijā (1999), Lietuvas Advokātu kolēģijas advokāts (1979–1990); Lietuvas Republikas Augstākās Padomes (parlamenta) deputāts (1990–1992), pēc tam Lietuvas Republikas Seima (parlamenta) deputāts, kā arī Valsts un juridiskās komisijas loceklis (1992–1996); Lietuvas Republikas Konstitucionālās tiesas tiesnesis (1996–2005), pēc tam Lietuvas Republikas Konstitucionālās tiesas priekšsēdētāja padomnieks (kopš 2006. gada); *Mykolas Romeris* universitātes Juridiskās fakultātes Konstitucionālo tiesību katedras asistents (1997–2000), pēc tam asociētais profesors (2000–2004) un profesors (kopš 2004. gada) šajā katedrā un visbeidzot – Konstitucionālo tiesību katedras vadītājs (2005–2007); *Mykolas Romeris* universitātes Juridiskās fakultātes dekāns (2007–2010); Venēcijas Komisijas loceklis (2006–2010); 1990. gada 11. marta Akta par Lietuvas neatkarības atjaunošanu parakstītājs; vairāku juridisku publikāciju autors; kopš 2010. gada 6. oktobra – Tiesas tiesnesis.

Roger Grass

dzimis 1948. gadā; Parīzes Politikas studiju institūta absolvents, beidzis augstskolas studijas publiskajās tiesībās; Republikas prokurora aizvietotājs Versaļas *Tribunal de grande instance*; Eiropas Kopienu Tiesas galvenais administrators; Parīzes *Cour d'appel* Prokuratūras ģenerālsekretārs; strādājis tieslietu ministra kabinetā; Eiropas Kopienu Tiesas priekšsēdētāja palīgs; no 1994. gada 10. februāra līdz 2010. gada 6. oktobrim – Tiesas sekretārs.

Alfredo Calot Escobar

dzimis 1961. gadā; Valensijas Universitātes tiesību zinātņu maģistrs (1979–1984); Valensijas autonomās kopienas Tirdzniecības palātu padomes analītiķis tirdzniecības jautājumos (1986); jurists lingvists Tiesā (1986–1990); jurists redaktors Tiesā (1990–1993); administrators Tiesas Preses un informācijas dienestā (1993–1995); administrators Eiropas Parlamenta Institucionālo lietu komitejas sekretariātā (1995–1996); Tiesas sekretāra palīgs (1996–1999); tiesneša palīgs Tiesā (1999–2000); Spāņu valodas tulkošanas nodaļas vadītājs Tiesā (2000–2001); Tiesas Tulkošanas ģenerāldirekcijas direktors, pēc tam ģenerāldirektors (2001–2010); kopš 2010. gada 7. oktobra – Tiesas sekretārs.

2. Izmaiņas Tiesas sastāvā 2010. gadā

2010. gada 10. jūnija svinīgā sēde

Pēc *Christiaan Timmermans* atkāpšanās no amata Eiropas Savienības dalībvalstu valdību pārstāvji ar 2010. gada 2. jūnija lēmumu iecēla *Alexandra Prechal* Eiropas Savienības Tiesas tiesneses amatā uz atlikušo *Timmermans* k-ga amata pilnvaru laiku, proti, no 2010. gada 10. jūnija līdz 2012. gada 6. oktobrim.

2010. gada 6. oktobra svinīgā sēde

Pēc *Pranas Kūris* atkāpšanās no amata Eiropas Savienības dalībvalstu valdību pārstāvji ar 2010. gada 29. septembra lēmumu iecēla *Egidijus Jarašiūnas* Eiropas Savienības Tiesas tiesneša amatā uz atlikušo *Kūris* k-ga amata pilnvaru laiku, proti, no 2010. gada 6. oktobra līdz 2012. gada 6. oktobrim.

Pēc *Roger Grass*, kas pildīja Tiesas sekretāra pienākumus kopš 1994. gada 10. februāra, atkāpšanās no amata 2010. gada 14. septembrī tiesneši un ģenerālvokāti ievēlēja *Alfredo Calot Escobar* Tiesas sekretāra amatā uz sešu gadu amata pilnvaru laiku, proti, no 2010. gada 7. oktobra līdz 2016. gada 6. oktobrim.

3. Protokolārā kārtība

No 2010. gada 1. janvāra līdz 2010. gada 10. jūnijam

V. SKOURIS, Tiesas priekšsēdētājs
 A. TIZZANO, 1. palātas priekšsēdētājs
 J. N. CUNHA RODRIGUES, 2. palātas priekšsēdētājs
 K. LENAERTS, 3. palātas priekšsēdētājs
 J.-C. BONICHOT, 4. palātas priekšsēdētājs
 P. MENGGOZZI, pirmais ģenerālvokāts
 R. SILVA de LAPUERTA, 7. palātas priekšsēdētāja
 E. LEVITS, 5. palātas priekšsēdētājs
 P. LINDH, 6. palātas priekšsēdētāja
 C. TOADER, 8. palātas priekšsēdētāja
 C. W. A. TIMMERMANS, tiesnesis
 A. ROSAS, tiesnesis
 J. KOKOTT, ģenerālvokāte
 K. SCHIEMANN, tiesnesis
 P. KŪRIS, tiesnesis
 E. JUHÁSZ, tiesnesis
 G. ARESTIS, tiesnesis
 A. BORG BARTHET, tiesnesis
 M. ILEŠIČ, tiesnesis
 J. MALENOVSKÝ, tiesnesis
 U. LÖHMUS, tiesnesis
 A. Ó CAOIMH, tiesnesis
 L. BAY LARSEN, tiesnesis
 E. SHARPSTON, ģenerālvokāte
 Y. BOT, ģenerālvokāts
 J. MAZÁK, ģenerālvokāts
 T. von DANWITZ, tiesnesis
 V. TRSTENJAK, ģenerālvokāte
 A. ARABADJIEV, tiesnesis
 J.-J. KASEL, tiesnesis
 M. SAFJAN, tiesnesis
 D. ŠVÁBY, tiesnesis
 M. BERGER, tiesnese
 N. JÄÄSKINEN, ģenerālvokāts
 P. CRUZ VILLALÓN, ģenerālvokāts
 R. GRASS, sekretārs

No 2010. gada 11. jūnija līdz 2010. gada 6. oktobrim

V. SKOURIS, Tiesas priekšsēdētājs
 A. TIZZANO, 1. palātas priekšsēdētājs
 J. N. CUNHA RODRIGUES, 2. palātas priekšsēdētājs
 K. LENAERTS, 3. palātas priekšsēdētājs
 J.-C. BONICHOT, 4. palātas priekšsēdētājs
 P. MENGGOZZI, pirmais ģenerālvokāts
 R. SILVA de LAPUERTA, 7. palātas priekšsēdētāja
 E. LEVITS, 5. palātas priekšsēdētājs
 P. LINDH, 6. palātas priekšsēdētāja
 C. TOADER, 8. palātas priekšsēdētāja
 A. ROSAS, tiesnesis
 J. KOKOTT, ģenerālvokāte
 K. SCHIEMANN, tiesnesis
 P. KŪRIS, tiesnesis
 E. JUHÁSZ, tiesnesis
 G. ARESTIS, tiesnesis
 A. BORG BARTHET, tiesnesis
 M. ILEŠIČ, tiesnesis
 J. MALENOVSKÝ, tiesnesis
 U. LÖHMUS, tiesnesis
 A. Ó CAOIMH, tiesnesis
 L. BAY LARSEN, tiesnesis
 E. SHARPSTON, ģenerālvokāte
 Y. BOT, ģenerālvokāts
 J. MAZÁK, ģenerālvokāts
 T. von DANWITZ, tiesnesis
 V. TRSTENJAK, ģenerālvokāte
 A. ARABADJIEV, tiesnesis
 J.-J. KASEL, tiesnesis
 M. SAFJAN, tiesnesis
 D. ŠVÁBY, tiesnesis
 M. BERGER, tiesnese
 N. JÄÄSKINEN, ģenerālvokāts
 P. CRUZ VILLALÓN, ģenerālvokāts
 A. PRECHAL, tiesnese
 R. GRASS, sekretārs

No 2010. gada 7. oktobra līdz 31. decembrim

V. SKOURIS, Tiesas priekšsēdētājs
A. TIZZANO, 1. palātas priekšsēdētājs
J. N. CUNHA RODRIGUES, 2. palātas priekšsēdētājs
K. LENAERTS, 3. palātas priekšsēdētājs
J.-C. BONICHOT, 4. palātas priekšsēdētājs
Y. BOT, pirmais ģenerālvokāts
K. SCHIEMANN, 8. palātas priekšsēdētājs
A. ARABADJIEV, 6. palātas priekšsēdētājs
J.-J. KASEL, 5. palātas priekšsēdētājs
D. ŠVÁBY, 7. palātas priekšsēdētājs
A. ROSAS, tiesnesis
R. SILVA de LAPUERTA, tiesnese
J. KOKOTT, ģenerālvokāte
E. JUHÁSZ, tiesnesis
G. ARESTIS, tiesnesis
A. BORG BARTHET, tiesnesis
M. ILEŠIČ, tiesnesis
J. MALENOVSKÝ, tiesnesis
U. LÖHMUS, tiesnesis
E. LEVITS, tiesnesis
A. Ó CAOIMH, tiesnesis
L. BAY LARSEN, tiesnesis
E. SHARPSTON, ģenerālvokāte
P. MENGGOZZI, ģenerālvokāts
P. LINDH, tiesnese
J. MAZÁK, ģenerālvokāts
T. von DANWITZ, tiesnesis
V. TRSTENJAK, ģenerālvokāte
C. TOADER, tiesnese
M. SAFJAN, tiesnesis
M. BERGER, tiesnese
N. JÄÄSKINEN, ģenerālvokāts
P. CRUZ VILLALÓN, ģenerālvokāts
A. PRECHAL, tiesnese
E. JARAŠIŪNAS, tiesnesis

A. CALOT ESCOBAR, sekretārs

4. Bijušie Tiesas locekļi

Pilotti Massimo, tiesnesis (1952–1958), Tiesas priekšsēdētājs (1952–1958)
Serrarens Petrus, tiesnesis (1952–1958)
Van Kleffens Adrianus, tiesnesis (1952–1958)
Rueff Jacques, tiesnesis (1952–1959 un 1960–1962)
Riese Otto, tiesnesis (1952–1963)
Lagrange Maurice, ģenerālvokāts (1952–1964)
Delvaux Louis, tiesnesis (1952–1967)
Hammes Charles Léon, tiesnesis (1952–1967), Tiesas priekšsēdētājs (1964–1967)
Roemer Karl, ģenerālvokāts (1953–1973)
Catalano Nicola, tiesnesis (1958–1962)
Rossi Rino, tiesnesis (1958–1964)
Donner Andreas Matthias, tiesnesis (1958–1979), Tiesas priekšsēdētājs (1958–1964)
Trabucchi Alberto, tiesnesis (1962–1972), pēc tam ģenerālvokāts (1973–1976)
Lecourt Robert, tiesnesis (1962–1976), Tiesas priekšsēdētājs (1967–1976)
Strauss Walter, tiesnesis (1963–1970)
Gand Joseph, ģenerālvokāts (1964–1970)
Monaco Riccardo, tiesnesis (1964–1976)
Mertens de Wilmars Josse J., tiesnesis (1967–1984), Tiesas priekšsēdētājs (1980–1984)
Pescatore Pierre, tiesnesis (1967–1985)
Dutheillet de Lamothe Alain Louis, ģenerālvokāts (1970–1972)
Kutscher Hans, tiesnesis (1970–1980), Tiesas priekšsēdētājs (1976–1980)
Mayras Henri, ģenerālvokāts (1972–1981)
O'Dalaigh Cearbhall, tiesnesis (1973–1974)
Sørensen Max, tiesnesis (1973–1979)
Reischl Gerhard, ģenerālvokāts (1973–1981)
Warner Jean-Pierre, ģenerālvokāts (1973–1981)
Mackenzie Stuart Alexander J., tiesnesis (1973–1988), Tiesas priekšsēdētājs (1984–1988)
O'Keeffe Aindrias, tiesnesis (1975–1985)
Touffait Adolphe, tiesnesis (1976–1982)
Capotorti Francesco, tiesnesis (1976), pēc tam ģenerālvokāts (1976–1982)
Bosco Giacinto, tiesnesis (1976–1988)
Koopmans Thymen, tiesnesis (1979–1990)
Due Ole, tiesnesis (1979–1994), Tiesas priekšsēdētājs (1988–1994)
Everling Ulrich, tiesnesis (1980–1988)
Chloros Alexandros, tiesnesis (1981–1982)
Rozès Simone, ģenerālvokāts (1981–1984)
Verloren van Themaat Pieter, ģenerālvokāts (1981–1986)
Slynn Sir Gordon, ģenerālvokāts (1981–1988), pēc tam tiesnesis (1988–1992)
Grévisse Fernand, tiesnesis (1981–1982 un 1988–1994)
Bahlmann Kai, tiesnesis (1982–1988)
Galmot Yves, tiesnesis (1982–1988)
Mancini G. Federico, ģenerālvokāts (1982–1988), pēc tam tiesnesis (1988–1999)
Kakouris Constantinos, tiesnesis (1983–1997)
Darmon Marco, ģenerālvokāts (1984–1994)

Joliet René, tiesnesis (1984–1995)
Lenz Carl Otto, ģenerālvokāts (1984–1997)
O'Higgins Thomas Francis, tiesnesis (1985–1991)
Schockweiler Fernand, tiesnesis (1985–1996)
Da Cruz Vilaça José Luís, ģenerālvokāts (1986–1988)
De Carvalho Moithinho de Almeida José Carlos, tiesnesis (1986–2000)
Mischo Jean, ģenerālvokāts (1986–1991 un 1997–2003)
Rodríguez Iglesias Gil Carlos, tiesnesis (1986–2003), Tiesas priekšsēdētājs (1994–2003)
Diez de Velasco Manuel, tiesnesis (1988–1994)
Zuleeg Manfred, tiesnesis (1988–1994)
Van Gerven Walter, ģenerālvokāts (1988–1994)
Tesauro Giuseppe, ģenerālvokāts (1988–1998)
Jacobs Francis Geoffrey, ģenerālvokāts (1988–2006)
Kapteyn Paul Joan George, tiesnesis (1990–2000)
Murray John L., tiesnesis (1991–1999)
Gulmann Claus Christian, ģenerālvokāts (1991–1994), pēc tam tiesnesis (1994–2006)
Edward David Alexander Ogilvy, tiesnesis (1992–2004)
Elmer Michael Bendik, ģenerālvokāts (1994–1997)
Hirsch Günter, tiesnesis (1994–2000)
Cosmas Georges, ģenerālvokāts (1994–2000)
La Pergola Antonio Mario, tiesnesis (1994 un 1999–2006), ģenerālvokāts (1995–1999)
Puissochet Jean-Pierre, tiesnesis (1994–2006)
Léger Philippe, ģenerālvokāts (1994–2006)
Ragnemalm Hans, tiesnesis (1995–2000)
Fennelly Nial, ģenerālvokāts (1995–2000)
Sevón Leif, tiesnesis (1995–2002)
Wathelet Melchior, tiesnesis (1995–2003)
Jann Peter, tiesnesis (1995–2009)
Ruiz-Jarabo Colomer Dámaso, ģenerālvokāts (1995–2009)
Schintgen Romain, tiesnesis (1996–2008)
Ioannou Krateros, tiesnesis (1997–1999)
Alber Siegbert, ģenerālvokāts (1997–2003)
Saggio Antonio, ģenerālvokāts (1998–2000)
O'Kelly Macken Fidelma, tiesnesis (1999–2004)
Von Bahr Stig, tiesnesis (2000–2006)
Colneric Ninon, tiesnese (2000–2006)
Geelhoed Leendert A., ģenerālvokāts (2000–2006)
Stix-Hackl Christine, ģenerālvokāte (2000–2006)
Timmermans Christiaan Willem Anton, tiesnesis (2000–2010)
Poiarés Pessoa Maduro Luís Miguel, ģenerālvokāts (2003–2009)
Makarczyk Jerzy, tiesnesis (2004–2009)
Klučka Ján, tiesnesis (2004–2009)
Kūris Pranas, tiesnesis (2004–2010)

Tiesas priekšsēdētāji:

Pilotti Massimo (1952–1958)

Donner Andreas Matthias (1958–1964)

Hammes Charles Léon (1964–1967)

Lecourt Robert (1967–1976)

Kutscher Hans (1976–1980)

Mertens de Wilmars Josse J. (1980–1984)

Mackenzie Stuart Alexander John (1984–1988)

Due Ole (1988–1994)

Rodríguez Iglésias Gil Carlos (1994–2003)

Sekretāri

Van Houtte Albert (1953–1982)

Heim Paul (1982–1988)

Giraud Jean-Guy (1988–1994)

Grass Roger (1994–2010)

D – Tiesas darbības statistika

Tiesas vispārējā darbība

1. Iesniegtās, pabeigtās un izskatāmās lietas (2006–2010)

Iesniegtās lietas

2. Tiesvedības veidi (2006–2010)
3. Prasību joma (2010)
4. Prasības sakarā ar valsts pienākumu neizpildi (2006–2010)

Pabeigtās lietas

5. Tiesvedības veidi (2006–2010)
6. Spriedumi, rīkojumi un atzinumi (2010)
7. Iztiesāšanas sastāvs (2006–2010)
8. Ar spriedumu, atzinumu vai rīkojumu ar sprieduma raksturu pabeigtās lietas (2006–2010)
9. Prasību joma (2006–2010)
10. Prasību joma (2010)
11. Spriedumi par valsts pienākumu neizpildi – Iznākums (2006–2010)
12. Tiesvedības ilgums (spriedumi un rīkojumi ar sprieduma raksturu) (2006–2010)

Lietas, kuru izskatīšana 31. decembrī turpinās

13. Tiesvedības veidi (2006–2010)
14. Iztiesāšanas sastāvs (2006–2010)

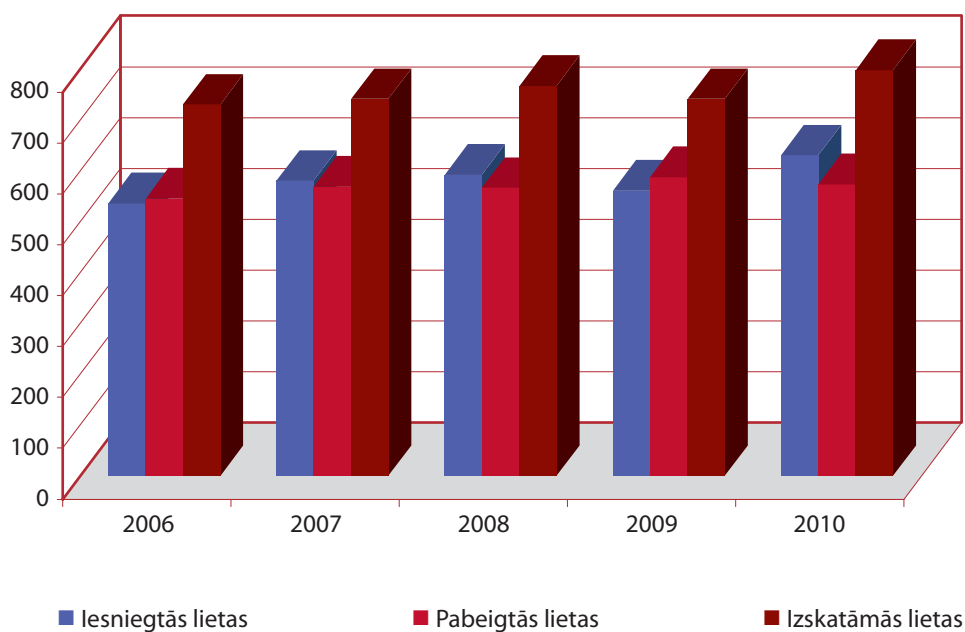
Dažādi

15. Paātrinātais process (2006–2010)
16. Steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedība (2006–2010)
17. Pagaidu noregulējums (2010)

Tiesas darbības vispārējās tendences (1952–2010)

18. Iesniegtās lietas un spriedumi
19. Iesniegtie lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu (dalībvalstis un gadi)
20. Iesniegtie lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu (dalībvalstis un tiesas)
21. Iesniegtās prasības sakarā ar valsts pienākumu neizpildi

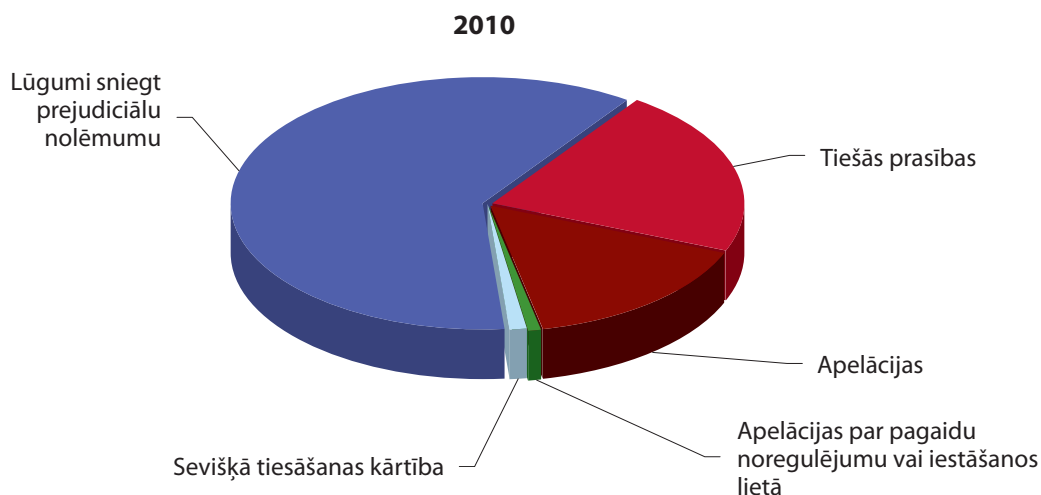
1. Tiesas vispārējā darbība – iesniegtās, pabeigtās un izskatāmās lietas (2006–2010) ¹

	2006	2007	2008	2009	2010
Iesniegtās lietas	537	581	593	562	631
Pabeigtās lietas	546	570	567	588	574
Izskatāmās lietas	731	742	768	742	799

¹ Norādītie (kopējie) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

2. Iesniegtās lietas – Tiesvedības veidi (2006–2010) ¹

	2006	2007	2008	2009	2010
Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu	251	265	288	302	385
Tiešās prasības	201	222	210	143	136
Apelācijas	80	79	78	105	97
Apelācijas par pagaidu noregulējumu vai iestāšanos lietā	3	8	8	2	6
Atzini			1	1	
Sevišķā tiesāšanas kārtība ²	2	7	8	9	7
Kopā	537	581	593	562	631
Pieteikumi par pagaidu noregulējumu	1	3	3	2	2

¹ Norādītie (kopējie) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

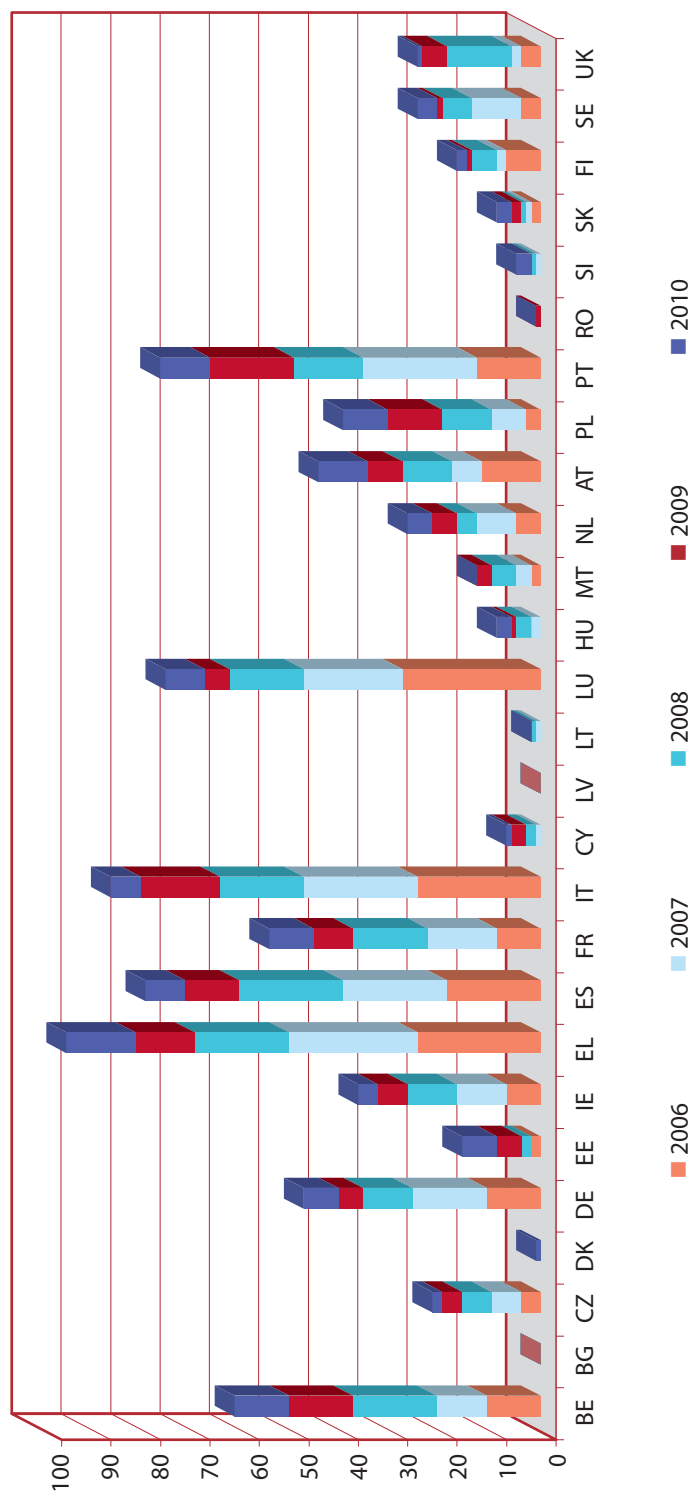
² Par "sevišķo tiesāšanas kārtību" tiek uzskatīta sprieduma labošana (Tiesas Reglamenta 66. pants), tiesāšanās izdevumu noteikšana (Tiesas Reglamenta 74. pants), juridiskā palīdzība (Tiesas Reglamenta 76. pants), protests par aizmuguriski taisītu spriedumu (Tiesas Reglamenta 94. pants), trešās personas protests (Tiesas Reglamenta 97. pants), sprieduma pārskatīšana (Tiesas Reglamenta 98. pants), sprieduma interpretēšana (Tiesas Reglamenta 102. pants), Pirmā ģenerālvokāta ierosinājuma pārskatīt Vispārējās tiesas nolēmumu izskatīšana (Tiesas Statūtu 62. pants), apķīlāšanas/arresta procedūra (Protokols par privilēģijām un imunitāti), lietas imunitātes jomā (Protokols par privilēģijām un imunitāti).

3. Iesniegtās lietas – Prasību joma (2010) ¹

	Tiešās prasības	Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu	Apelācijas	Apelācijas par pagaidu noregulējumu vai iestāšanos lietā	Kopā	Sevišķā tiesāšanas kārtība
Brīvība veikt uzņēmējdarbību	1	5			6	
Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa	5	38			43	
Eiropas Savienības ārējā darbība		5	1		6	
Ekonomikas un monetārā politika			1		1	
Enerģija		7			7	
Finanšu noteikumi (budžets, finanšu sistēma, pašu resursi, krāpšanas apkarošana...)	1	5			6	
Institucionālās tiesības	2	1	17	2	22	2
Intelektuālais un rūpnieciskais īpašums		19	3		49	
Izglītība, arodniecība, jaunatne un sports			1		1	
Kapitāla brīva aprīte	4	3			7	
Ķīmisko vielu reģistrēšana, novērtēšana, apstiprināšana un ierobežošana (REACH regula)	1				1	
Konkurence		5	13	2	2	
Kopējā ārpolitika un drošības politika	1		6		7	
Lauksaimniecība	5	2			25	
Migrējošu darba ņēmēju sociālais nodrošinājums	2	7			9	
Muitas savienība un kopējais muitas tarifs		21			21	
Nodokļi	5	57			62	
Pakalpojumu sniegšanas brīvība	13	38			51	
Patērētāju aizsardzība	1	9			1	
Personu brīva pārvietošanās	2	1	1		13	
Pieklūve dokumentiem			4		4	
Preču brīva aprīte		5			5	
Publiskie iepirkumi	6	5	4		15	
Rūpniecības politika	6	6			12	
Sabiedrības veselība	1	3			4	
Sabiedrību tiesības	12	1			13	
Savienības pilsonība		2			2	
Savienības tiesību principi	1	11			12	
Sociālā politika	5	4			45	
Tiesību aktu tuvināšana	1	16			26	
Tirdzniecības politika		1	3		4	
Transports	13	11	1		25	
Valsts atbalsts	4	4	15	1	24	
Vide	34	26		1	61	
LES D	135	381	97	6	619	2
Privilēģijas un imunitāte		4			4	
Tiesvedība						5
Civildienesta noteikumi	1				1	
Dažādi	1	4			5	5
PAVISAM KOPĀ	136	385	97	6	624	7

¹ Norādītie (kopējie) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

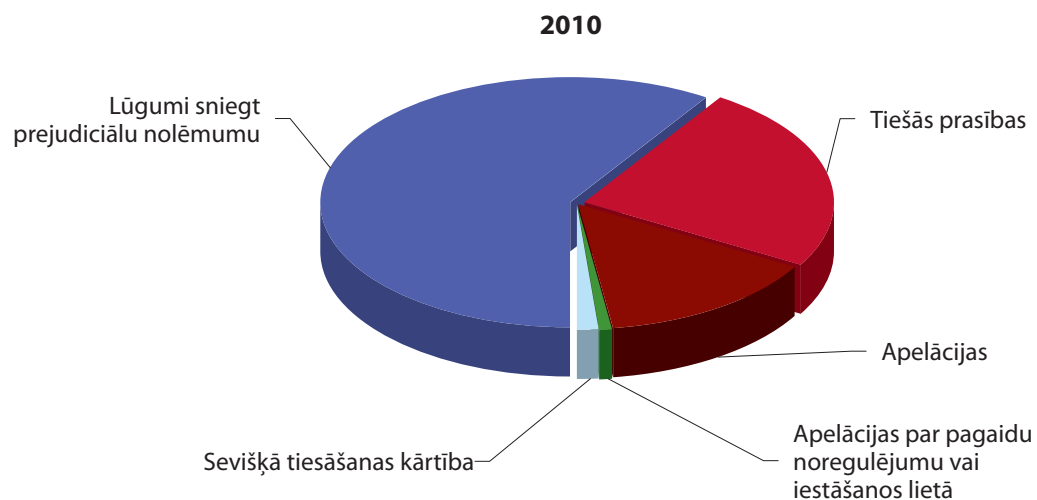
4. Iesnigtās lietas – Prasības sakarā ar valsts pienākumu neizpildi (2006–2010) ¹

	2006	2007	2008	2009	2010
Beļģija	11	10	17	13	11
Bulgārija					
Čehija	4	6	6	4	2
Dānija					1
Vācija	11	15	10	5	7
Igaunija	2		2	5	7
Īrija	7	10	10	6	4
Grieķija	25	26	19	12	14
Spānija	19	21	21	11	8
Francija	9	14	15	8	9
Itālija	25	23	17	16	6
Kipra		1	2	3	1
Latvija					
Lietuva		1	1		
Luksemburga	28	20	15	5	8
Ungārija		2	3	1	3
Malta	2	3	5	3	
Nīderlande	5	8	4	5	5
Austrija	12	6	10	7	10
Polija	3	7	10	11	9
Portugāle	13	23	14	17	10
Rumānija				1	
Slovēnija		1	1		3
Slovākija	2	1	1	2	3
Somija	7	2	5	1	2
Zviedrija	4	10	6	1	4
Apvienotā Karaliste	4	2	13	5	1
Kopā	193	212	207	142	128

¹ Norādītie (kopējie) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

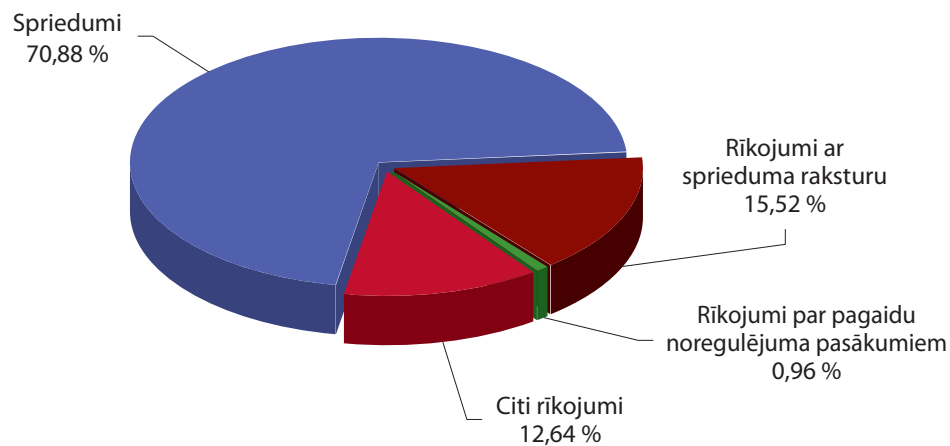
5. *Pabeigtās lietas – Tiesvedības veidi (2006–2010)* ¹

	2006	2007	2008	2009	2010
Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu	266	235	301	259	339
Tiešās prasības	212	241	181	215	139
Apelācijas	63	88	69	97	84
Apelācijas par pagaidu noregulējumu vai iestāšanos lietā	2	2	8	7	4
Atzinumi	1			1	
Sevišķā tiesāšanas kārtība	2	4	8	9	8
Kopā	546	570	567	588	574

¹ Norādītie (kopējie) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

6. Pabeigtās lietas – Spriedumi, rīkojumi un atzinumi (2010) ¹

	Spriedumi	Rīkojumi ar sprieduma raksturu ²	Rīkojumi par pagaidu noregulējumu ³	Citi rīkojumi ⁴	Atzinumi	Kopā
Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu	239	33		21		293
Tiešās prasības	97			42		139
Apelācijas	34	43	1	3		81
Apelācijas par pagaidu noregulējumu vai iestāšanos lietā			4			4
Atzinumi						
Sevišķā tiesāšanas kārtība		5				5
Kopā	370	81	5	66		522

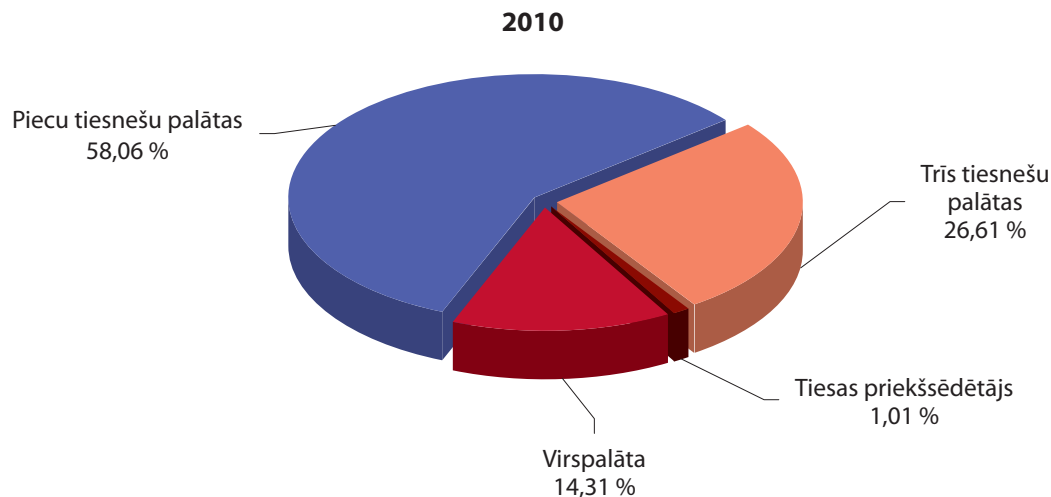
¹ Norādītie (neto) dati ietver lietu kopējo skaitu, ņemot vērā saistīto lietu apvienošanu (apvienoto lietu uzskaitījums = viena lieta).

² Rīkojumi, ar ko izbeidz tiesvedību un kas nav rīkojumi par izslēgšanu no reģistra, par tiesvedības izbeigšanu pirms sprieduma taisīšanas vai nosūtīšanu atpakaļ Vispārējai tiesai.

³ Rīkojumi, kas pieņemti sakarā ar pieteikumu, kas iesniegts, pamatojoties uz LESD 278. un 279. pantu (agrāk – EKL 242. un 243. pants) vai uz LESD 280. pantu (agrāk – EKL 244. pants), vai uz atbilstošajām EAEKL normām, vai arī sakarā ar rīkojuma par pagaidu noregulējumu vai par iestāšanos lietā pārsūdzību.

⁴ Rīkojumi, ar ko izbeidz tiesvedību, izslēdzot lietu no reģistra, izbeidzot tiesvedību pirms sprieduma taisīšanas vai nosūtot lietu atpakaļ Vispārējai tiesai.

7. Pabeigtās lietas – Iztiesāšanas sastāvs (2006–2010) ¹

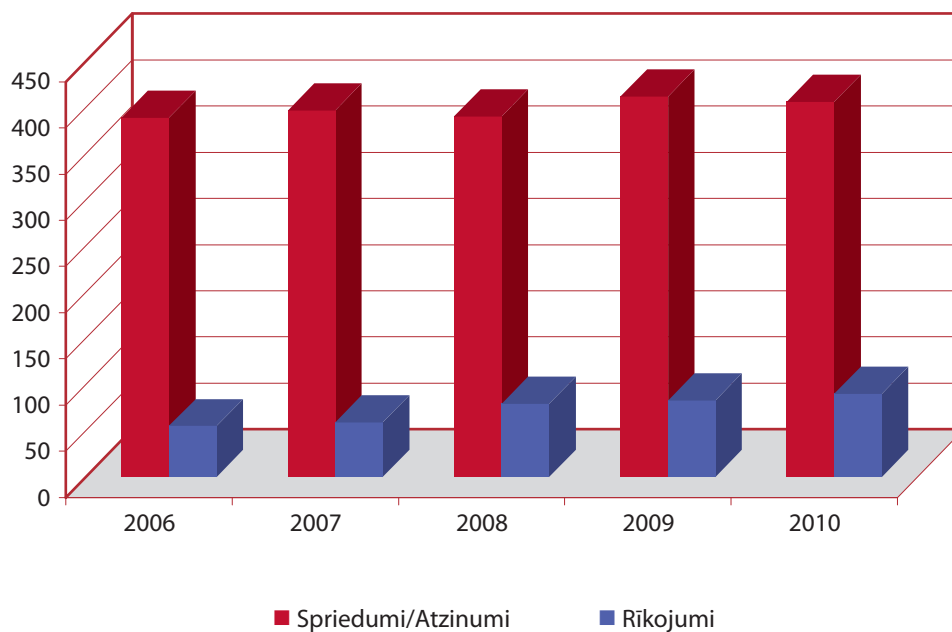

	2006			2007			2008			2009			2010		
	Spriedumi/ Atzinumi	Rīkojumi ²	Kopā	Spriedumi/ Atzinumi	Rīkojumi ²	Kopā	Spriedumi/ Atzinumi	Rīkojumi ²	Kopā	Spriedumi/ Atzinumi	Rīkojumi ²	Kopā	Spriedumi/ Atzinumi	Rīkojumi ²	Kopā
Tiesas plēnums	2		2												
Virspalāta	55		55	51		51	66		66	41		41	70	1	71
Piecu tiesnešu palātas	265	13	278	241	8	249	259	13	272	275	8	283	280	8	288
Trīs tiesnešu palātas	67	41	108	105	49	154	65	59	124	96	70	166	56	76	132
Tiesas priekšsēdētājs		1	1		2	2		7	7		5	5		5	5
Kopā	389	55	444	397	59	456	390	79	469	412	83	495	406	90	496

¹ Norādītie (kopējie) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

² Rīkojumi, ar ko izbeidz tiesvedību un kas nav rīkojumi par izslēgšanu no reģistra, par tiesvedības izbeigšanu pirms sprieduma taisīšanas vai nosūtīšanu atpakaļ Vispārējai tiesai.

8. *Ar spriedumu, atzinumu vai rīkojumu ar sprieduma raksturu pabeigtās lietas (2006–2010)*^{1 2}

	2006	2007	2008	2009	2010
Spriedumi/Atzinumi	389	397	390	412	406
Rīkojumi	55	59	79	83	90
Kopā	444	456	469	495	496

¹ Norādītie (kopējie) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

² Rīkojumi, ar ko izbeidz tiesvedību un kas nav rīkojumi par izslēgšanu no reģistra, par tiesvedības izbeigšanu pirms sprieduma taisīšanas vai nosūtīšanu atpakaļ Vispārējai tiesai.

9. Ar spriedumu, atzinumu vai rīkojumu ar sprieduma raksturu pabeigtās lietas – Prasību joma (2006–2010) ¹

	2006	2007	2008	2009	2010
Briseles konvencija	4	2	1	2	
Brīvība veikt uzņēmējdarbību	21	19	29	13	17
Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa	9	17	4	26	24
Eiropas Savienības ārējā darbība	11	9	8	8	10
Ekonomikas un monetārā politika		1	1	1	1
Enerģija	6	4	4	4	2
Finanšu noteikumi (budžets, finanšu sistēma, pašu resursi, krāpšanas apkarošana...)					1
Institucionālās tiesības	15	6	15	29	26
Intelektuālais un rūpnieciskais īpašums	20	21	22	31	38
Jaunu valstu pievienošanās		1		1	
Kapitāla brīva aprīte	4	13	9	7	6
Konkurence	30	17	23	28	13
Kopējā ārpolitika un drošības politika		4	2	2	2
Kopējā zivsaimniecības politika	7	6	6	4	2
Kopējais muitas tarifs ³	7	10	5	13	7
Kopienu budžets					1
Kopienu pašu resursi	6	3		10	5
Lauksaimniecība	30	23	54	18	15
Migrējošu darba ņēmēju sociālais nodrošinājums	7	7	5	3	6
Muitas savienība un kopējais muitas tarifs ³	9	12	8	5	15
Nodokļi	55	44	38	44	66
Pakalpojumu sniegšanas brīvība	17	24	8	17	30
Patērētāju aizsardzība ²					3
Personu brīva pārvietošanās	20	19	27	19	17
Pētniecība, informācija, izglītība, statistika					1
Preču brīva aprīte	8	14	12	13	6
Privilēģijas un imunitāte	1	1	2		
Reģionālā politika	2	7	1	3	2
Romas konvencija				1	
Rūpniecības politika		11	12	6	9
Sabiedrību tiesības	9	16	17	17	17
Savienības pilsonība	4	2	7	3	6
Savienības tiesību principi	1	4	4	4	4
Sociālā politika	29	26	25	33	36
Tiesību aktu tuvināšana	19	21	21	32	15
Tieslietas un iekšlietas	2		1		
Tirdzniecības politika	1	1	1	5	2
Transports	9	6	4	9	4
Valsts atbalsts	23	9	26	10	16
Vide ²					9
Vide un patērētāji ²	40	50	43	60	48
EK līgums	426	430	445	481	482
Līgums par ES	3	4	6	1	4
EOTK līgums	1	1	2		
EAEK līgums	4	1			
Tiesvedība	2	3	5	5	6
Civildienesta noteikumi	9	17	11	8	4
Dažādi	11	20	16	13	10
PAVISAM KOPĀ	444	456	469	495	496

¹ Norādītie (kopējie) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

² Attiecībā uz lietām, kas iesniegtas pēc 2009. gada 1. decembra, sadaļa "Vide un patērētāji" ir sadalīta divās atsevišķās sadaļās.

³ Attiecībā uz lietām, kas iesniegtas pēc 2009. gada 1. decembra, sadaļas "Kopējais muitas tarifs" un "Muitas savienība" ir apvienotas vienā sadaļā.

10. Ar spriedumu, atzinumu vai rīkojumu ar sprieduma raksturu pabeigtās lietas – Prasību joma (2010) ¹

	Spriedumi/Atzinumi	Rīkojumi ²	Kopā
Brīvība veikt uzņēmējdarbību	14	3	17
Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa	23	1	24
Eiropas Savienības ārējā darbība	10		10
Eiropas Savienības pilsonība	6		6
Ekonomikas un monetārā politika		1	1
Enerģija	2		2
Finanšu noteikumi (budžets, finanšu sistēma, pašu resursi, krāpšanas apkarošana...)	1		1
Institucionālās tiesības	11	15	26
Intelektuālais īpašums	19	19	38
Kapitāla brīva aprīte	5	1	6
Konkurence	8	5	13
Kopējā ārpolitika un drošības politika	2		2
Kopējā zivsaimniecības politika	1	1	2
Kopējais muitas tarifs ⁴	7		7
Kopienu budžets	1		1
Kopienu pašu resursi	5		5
Lauksaimniecība	14	1	15
Migrējošu darba ņēmēju sociālais nodrošinājums	4	2	6
Muitas savienība un kopējais muitas tarifs ⁴	12	3	15
Nodokļi	58	8	66
Pakalpojumu sniegšanas brīvība	26	4	30
Patērētāju aizsardzība ³	1	2	3
Personu brīva pārvietošanās	16	1	17
Pētniecība, informācija, izglītība, statistika	1		1
Preču brīva aprīte	5	1	6
Reģionālā politika	1	1	2
Rūpniecības politika	8	1	9
Sabiedrību tiesības	17		17
Savienības tiesību principi	2	2	4
Sociālā politika	31	5	36
Tiesību aktu tuvināšana	15		15
Tirdzniecības politika	2		2
Transports	4		4
Valsts atbalsts	14	2	16
Vide ³	9		9
Vide un patērētāji ³	44	4	48
EK līgums	399	83	482
Līgums par ES	4		4
Tiesvedība		6	6
Civildienesta noteikumi	3	1	4
Dažādi	3	7	10
PAVISAM KOPĀ	406	90	496

¹ Norādītie (kopējie) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

² Rīkojumi, ar ko izbeidz tiesvedību un kas nav rīkojumi par izslēgšanu no reģistra, par tiesvedības izbeigšanu pirms sprieduma taisīšanas vai nosūtīšanu atpakaļ Vispārējai tiesai.

³ Attiecībā uz lietām, kas iesniegtas pēc 2009. gada 1. decembra, sadaļa "Vide un patērētāji" ir sadalīta divās atsevišķās sadaļās.

⁴ Attiecībā uz lietām, kas iesniegtas pēc 2009. gada 1. decembra, sadaļas "Kopējais muitas tarifs" un "Muitas savienība" ir apvienotas vienā sadaļā.

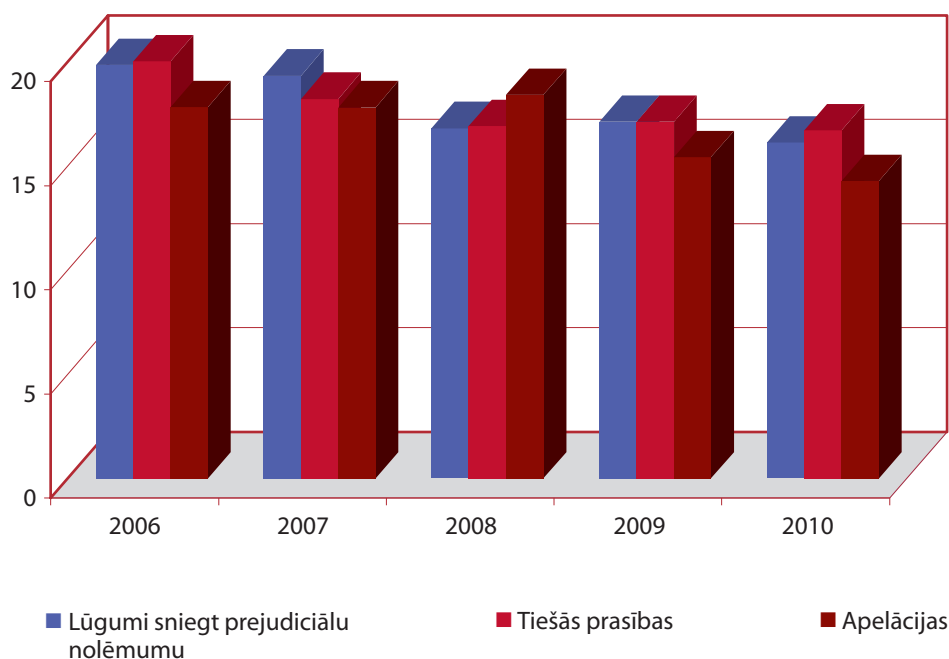
11. Pabeigtās lietas – Spriedumi par valsts pienākumu neizpildi – Iznākums (2006–2010) ¹

	2006			2007			2008			2009			2010		
	Apmierinātas	Noraidītas		Apmierinātas	Noraidītas		Apmierinātas	Noraidītas		Apmierinātas	Noraidītas		Apmierinātas	Noraidītas	
Beļģija	7			9	1		7			15	1		6	1	
Bulgārija															
Čehija				6			2			1			4		
Dānija				3						1					
Vācija	7			7	1		3	3		6	2		4	2	
Igaunija										1			1		
Īrija	2	1		7	2		4			7			4		
Grieķija	6			10	3		8	1		22			7		
Spānija	10	1		13	1		15	1		11			10	2	
Francija	5			7			9	1		6			8	2	
Itālija	13	1		23	2		14	1		11	4		10		
Kipra															
Latvija															
Lietuva							1						1		
Luksemburga	19			12			12			7			2		
Ungārija															
Malta				1						2			1	1	
Nīderlande	1	1		3	1		3			3			2	1	
Austrija	10			6			3			6			5		
Polija							2			5			4	1	
Portugāle	7			9			6			7	1		7	1	
Rumānija															
Slovēnija										1			1		
Slovākija				1			1						1		
Somija	7			3	1		1	1		6	1				
Zviedrija	2	1		5			2	1		7			2		
Apvienotā Karaliste	7	3		2	4		1			8	1		3	1	
Kopā	103	8		127	16		94	9		133	10		83	12	

¹ Norādītie (neto) dati ietver lietu kopējo skaitu, ņemot vērā saistīto lietu apvienošanu (apvienoto lietu uzskaitījums = viena lieta).

12. *Pabeigtās lietas – Tiesvedības ilgums (2006–2010)* ¹ (spriedumi un rīkojumi ar sprieduma raksturu)

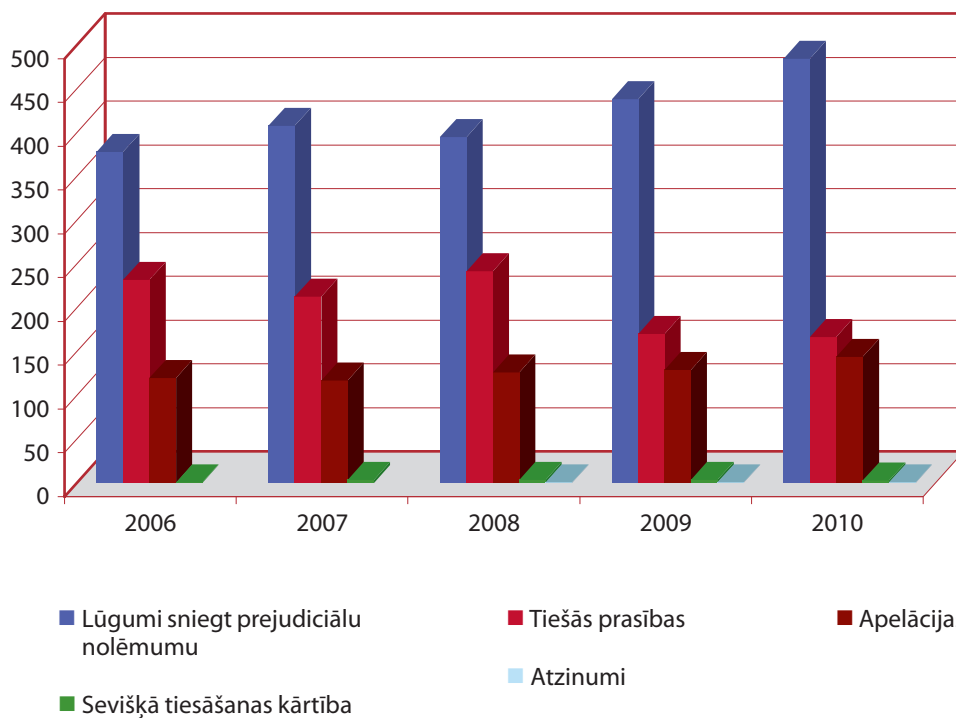

	2006	2007	2008	2009	2010
Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu	19,8	19,3	16,8	17,1	16,1
Steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedība			2,1	2,5	2,1
Tiešās prasības	20	18,2	16,9	17,1	16,7
Apelācijas	17,8	17,8	18,4	15,4	14,3

¹ Ilgums ir izteikts mēnešos un mēnešu desmitdaļās.

Tiesvedības ilguma aprēķinos nav iekļautas: lietas, kurās ir pieņemts starp nolēmums vai veikta pierādījumu vākšana; atzinumi; sevišķā tiesāšanas kārtība (proti, tiesāšanās izdevumu noteikšana, juridiskā palīdzība, protests par spriedumu, trešās personas protests, sprieduma interpretēšana, sprieduma pārskatīšana, sprieduma labošana, apķīlāšanas/arresta procedūra); lietas, kas beidzas ar rīkojumu par lietas izslēgšanu no reģistra, tiesvedības izbeigšanu lietā pirms sprieduma taisīšanas vai lietas nosūtīšanu atpakaļ Vispārējai tiesai; lēmumi par pagaidu noregulējuma pasākumiem, kā arī apelācijas sūdzības par pagaidu noregulējumu vai iestāšanos lietā.

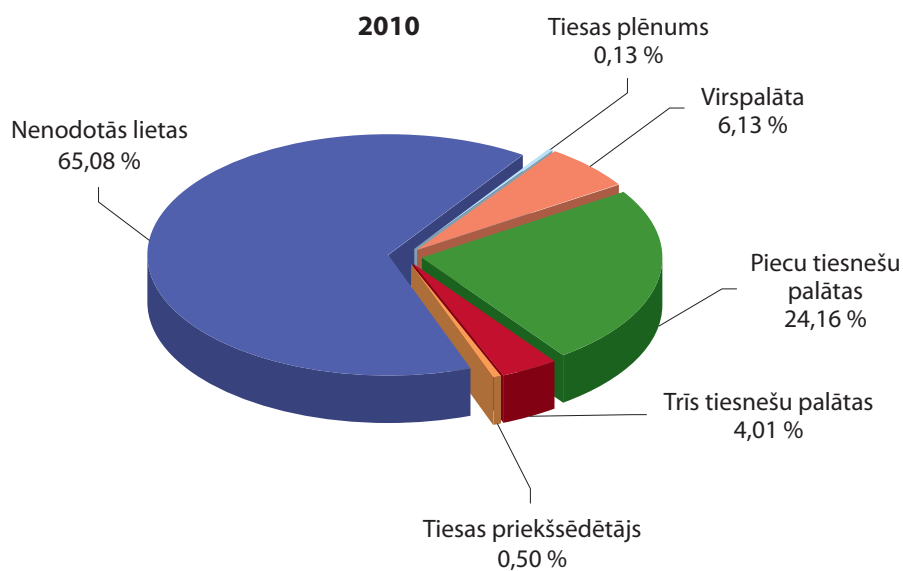
13. Lietas, kuru izskatīšana 31. decembrī turpinās – Tiesvedības veidi (2006–2010) ¹

	2006	2007	2008	2009	2010
Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu	378	408	395	438	484
Tiešās prasības	232	213	242	170	167
Apelācijas	120	117	126	129	144
Sevišķā tiesāšanas kārtība	1	4	4	4	3
Atzinumi			1	1	1
Kopā	731	742	768	742	799

¹ Norādītie (kopējie) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

14. Lietas, kuru izskatīšana 31. decembrī turpinās – Iztiesāšanas sastāvs (2006–2010) ¹

	2006	2007	2008	2009	2010
Nenodotās lietas	489	481	524	490	520
Tiesas plēnums					1
Virspalāta	44	59	40	65	49
Piecu tiesnešu palātas	171	170	177	169	193
Trīs tiesnešu palātas	26	24	19	15	32
Tiesas priekšsēdētājs	1	8	8	3	4
Kopā	731	742	768	742	799

¹ Norādītie (kopējie) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

15. *Dažādi – Paātrinātais process (2006–2010)* ¹

	2006		2007		2008		2009		2010	
	Apmierināts	Noraidīts	Apmierināts	Noraidīts	Apmierināts	Noraidīts	Apmierināts	Noraidīts	Apmierināts	Noraidīts
Tiešās prasības				1						1
Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu		5		5	2	6	1	3	4	7
Apelācijas				1				1		
Sevišķā tiesāšanas kārtība								1		
Kopā		5		7	2	6	1	5	4	8

16. *Dažādi – Steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedība (2008–2010)* ²

	2008		2009		2010	
	Apmierināts	Noraidīts	Apmierināts	Noraidīts	Apmierināts	Noraidīts
Lauksaimniecība		1				
Polijas un tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās	2	1		1		
Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa	1	1	2		5	1
Kopā	3	3	2	1	5	1

¹ Kopš 2000. gada 1. jūlija lietas saskaņā ar Tiesas Reglamenta 62.a un 104.a pantu var tikt izskatītas paātrinātā procesā.

² Kopš 2008. gada 1. marta lietās par brīvības, drošības un tiesiskuma telpu var tikt īstenota steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedība saskaņā ar Tiesas Reglamenta 104.b pantu.

17. *Dažādi* – Pagaidu noregulējums (2010) ¹

	Iesniegtie pieteikumi par pagaidu noregulējumu	Apelācijas par pagaidu noregulējumu vai iestāšanos lietā	Iznākums		
			Noraidīts	Apmierināts	Izslēgšana no reģistra vai tiesvedības izbeigšana pirms sprieduma taisīšanas
Piekļuve dokumentiem	1				
Valsts atbalsts		1			
Konkurence		2	3		
Institucionālās tiesības		2	1		
Vide		1			
Tirdzniecības politika	1				
Intelektuālais un rūpnieciskais īpašums	1		1		
PAVISAM KOPĀ	3	6	5		

¹ Norādītie (neto) dati ietver lietu kopējo skaitu, ņemot vērā saistīto lietu apvienošanu (apvienoto lietu uzskaitījums = viena lieta).

18. Tiesas darbības vispārējās tendences (1952–2010) – iesniegtās lietas un spriedumi

Gadi	iesniegtās lietas ¹							Spriedumi/ Atzinumi ²
	Tiesās prasības	Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu	Apelācijas	Apelācijas par pagaide noregulējumu vai iestāšanos lietā	Lūgumi sniegt atzinumu	Kopā	Pieteikumi par pagaide noregulējumu	
1953	4					4		
1954	10					10		2
1955	9					9	2	4
1956	11					11	2	6
1957	19					19	2	4
1958	43					43		10
1959	46				1	47	5	13
1960	22				1	23	2	18
1961	24	1			1	26	1	11
1962	30	5				35	2	20
1963	99	6				105	7	17
1964	49	6				55	4	31
1965	55	7				62	4	52
1966	30	1				31	2	24
1967	14	23				37		24
1968	24	9				33	1	27
1969	60	17				77	2	30
1970	47	32				79		64
1971	59	37				96	1	60
1972	42	40				82	2	61
1973	131	61				192	6	80
1974	63	39				102	8	63
1975	61	69			1	131	5	78
1976	51	75			1	127	6	88
1977	74	84				158	6	100
1978	146	123			1	270	7	97
1979	1218	106				1324	6	138
1980	180	99				279	14	132
1981	214	108				322	17	128
1982	217	129				346	16	185
1983	199	98				297	11	151
1984	183	129				312	17	165
1985	294	139				433	23	211
1986	238	91				329	23	174
1987	251	144				395	21	208
1988	193	179				372	17	238
1989	244	139				383	19	188

>>>

Gadi	Iesniegtās lietas ¹							Spriedumi/ Atzinumi ²
	Tiesās prasības	Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu	Apelācijas	Apelācijas par pagaide noregulējumu vai iestāšanos lietā	Lūgumi sniegt atzinumu	Kopā	Pieteikumi par pagaide noregulējumu	
1990	221	141	15	1		378	12	193
1991	140	186	13	1	2	342	9	204
1992	251	162	24	1	2	440	5	210
1993	265	204	17			486	13	203
1994	125	203	12	1	3	344	4	188
1995	109	251	46	2		408	3	172
1996	132	256	25	3		416	4	193
1997	169	239	30	5		443	1	242
1998	147	264	66	4		481	2	254
1999	214	255	68	4		541	4	235
2000	197	224	66	13	2	502	4	273
2001	187	237	72	7		503	6	244
2002	204	216	46	4		470	1	269
2003	277	210	63	5	1	556	7	308
2004	219	249	52	6	1	527	3	375
2005	179	221	66	1		467	2	362
2006	201	251	80	3		535	1	351
2007	221	265	79	8		573	3	379
2008	210	288	77	8	1	584	3	333
2009	143	302	104	2	1	552	1	377
2010	136	385	97	6		624	2	370
Kopā	8601	7005	1118	85	19	16 828	351	8637

¹ Kopējie dati, neņemot vērā sevišķo tiesāšanas kārtību.

² Neto dati.

19. Tiesas darbības vispārējās tendences (1952–2010) – iesniegtie lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu (dalībvalstis un gadi) ¹

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Citi ¹	Kopā
1961																		1											1
1962																		5											5
1963															1			5											6
1964											2							4											6
1965					4					2								1											7
1966																		1											1
1967	5				11					3					1			3											23
1968	1				4					1	1							2											9
1969	4				11					1					1														17
1970	4				21					2	2							3											32
1971	1				18					6	5				1			6											37
1972	5				20					1	4							10											40
1973	8				37					4	5				1			6											61
1974	5				15					6	5							7								1			39
1975	7			1	26					15	14				1			4								1			69
1976	11				28					8	12							14								1			75
1977	16			1	30		2			14	7							9								5			84
1978	7			3	46		1			12	11							38								5			123
1979	13			1	33		2			18	19				1			11								8			106
1980	14			2	24		3			14	19							17								6			99
1981	12			1	41					17	11				4			17								5			108
1982	10			1	36					39	18							21								4			129
1983	9			4	36		2			15	7							19								6			98
1984	13			2	38		1			34	10							22								9			129
1985	13				40		2			45	11				6			14								8			139

>>>

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Citi ¹	Kopā	
1986	13			4	18		4	2	1	19	5				1			16									8		91	
1987	15			5	32		2	17	1	36	5				3			19									9		144	
1988	30			4	34				1	38	28				2			26									16		179	
1989	13			2	47		1	2	2	28	10				1			18		1							14		139	
1990	17			5	34		4	2	6	21	25				4			9		2							12		141	
1991	19			2	54		2	3	5	29	36				2			17		3							14		186	
1992	16			3	62			1	5	15	22				1			18		1							18		162	
1993	22			7	57		1	5	7	22	24				1			43		3							12		204	
1994	19			4	44		2		13	36	46				1			13		1							24		203	
1995	14			8	51		3	10	10	43	58				2			19	2	5						6	20		251	
1996	30			4	66			4	6	24	70				2			10	6	6					3	4	21		256	
1997	19			7	46		1	2	9	10	50				3			24	35	2					6	7	18		239	
1998	12			7	49		3	5	55	16	39				2			21	16	7					2	6	24		264	
1999	13			3	49		2	3	4	17	43				4			23	56	7					4	5	22		255	
2000	15			3	47		2	3	5	12	50							12	31	8					5	4	26	1	224	
2001	10			5	53		1	4	4	15	40				2			14	57	4					3	4	21		237	
2002	18			8	59			7	3	8	37				4			12	31	3					7	5	14		216	
2003	18			3	43		2	4	8	9	45				4			28	15	1					4	4	22		210	
2004	24			4	50		1	18	8	21	48				1	2		28	12	1					4	5	22		249	
2005	21		1	4	51		2	11	10	17	18				2	3		36	15	1	2				4	11	12		221	
2006	17		3	3	77		1	14	17	24	34			1	1	4		20	12	2	3				1	5	2	10		251
2007	22	1	2	5	59	2	2	8	14	26	43			1		2		19	20	7	3	1			1	5	6	16		265
2008	24		1	6	71	2	1	9	17	12	39	1	3	3	4	6		34	25	4	1					4	7	14		288
2009	35	8	5	3	59	2		11	11	28	29	1	4	3		10	1	24	15	10	3	1	2	1	2	5	28	1	302	
2010	37	9	3	10	71		4	6	22	33	49		3	2	9	6		24	15	8	10	17	1	5	6	6	29		385	
Kopā	651	18	15	135	1802	6	55	151	244	816	1056	2	10	10	73	33	1	767	363	32	77	19	3	8	64	87	505	2	7005	

¹ Lieta C-265/00 Campina Melkunie (Cour de justice Benelux/Benelux Gerechtshof).
Lieta C-196/09 Miles u.c. (Eiropas skolu Apelācijas padome).

20. Tiesas darbības vispārējās tendences (1952–2010) – iesniegtie lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu (dalībvalstis un tiesas)

			Kopā
Beļģija	<i>Cour constitutionnelle</i>	17	
	<i>Cour de cassation</i>	77	
	<i>Conseil d'État</i>	62	
	Citas tiesas	495	651
Bulgārija	<i>Софийски градски съд Търговско отделение</i>	1	
	Citas tiesas	17	18
Čehija	<i>Nejvyšší soud</i>	1	
	<i>Nejvyšší správní soud</i>	5	
	<i>Ústavní soud</i>		
	Citas tiesas	9	15
Dānija	<i>Højesteret</i>	29	
	Citas tiesas	106	135
Vācija	<i>Bundesgerichtshof</i>	130	
	<i>Bundesverwaltungsgericht</i>	100	
	<i>Bundesfinanzhof</i>	272	
	<i>Bundesarbeitsgericht</i>	23	
	<i>Bundessozialgericht</i>	74	
	<i>Staatsgerichtshof des Landes Hessen</i>	1	
	Citas tiesas	1202	1802
Igaunija	<i>Riigikohus</i>	1	
	Citas tiesas	5	6
Īrija	<i>Supreme Court</i>	18	
	<i>High Court</i>	15	
	Citas tiesas	22	55
Grieķija	<i>Άρειος Πάγος</i>	10	
	<i>Συμβούλιο της Επικρατείας</i>	44	
	Citas tiesas	97	151
Spānija	<i>Tribunal Supremo</i>	35	
	<i>Audiencia Nacional</i>	1	
	<i>Juzgado Central de lo Penal</i>	7	
	Citas tiesas	201	244
Francija	<i>Cour de cassation</i>	93	
	<i>Conseil d'État</i>	63	
	Citas tiesas	660	816
Itālija	<i>Corte suprema di Cassazione</i>	108	
	<i>Corte Costituzionale</i>	1	
	<i>Consiglio di Stato</i>	64	
	Citas tiesas	883	1056
Kipra	<i>Ανώτατο Δικαστήριο</i>	2	
	Citas tiesas		2
Latvija	<i>Augstākā tiesa</i>	9	
	<i>Satversmes tiesa</i>		
	Citas tiesas	1	10

>>>

			Kopā
Lietuva	<i>Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas</i>	1	
	<i>Lietuvos Aukščiausiasis Teismas</i>	3	
	<i>Lietuvos vyriausiasis administracinis Teismas</i>	3	
	Citas tiesas	3	10
Luksemburga	<i>Cour supérieure de justice</i>	10	
	<i>Cour de cassation</i>	8	
	<i>Conseil d'État</i>	13	
	<i>Cour administrative</i>	7	
	Citas tiesas	35	73
Ungārija	<i>Legfelsőbb Bíróság</i>	3	
	<i>Fővárosi Ítéltábla</i>	2	
	<i>Szegedi Ítéltábla</i>	1	
	Citas tiesas	27	33
Malta	<i>Qorti Kostituzzjonali</i>		
	<i>Qorti ta' l- Appel</i>		
	Citas tiesas	1	1
Nīderlande	<i>Raad van State</i>	74	
	<i>Hoge Raad der Nederlanden</i>	194	
	<i>Centrale Raad van Beroep</i>	49	
	<i>College van Beroep voor het Bedrijfsleven</i>	139	
	<i>Tariefcommissie</i>	34	
	Citas tiesas	277	767
Austrija	<i>Verfassungsgerichtshof</i>	4	
	<i>Oberster Gerichtshof</i>	78	
	<i>Oberster Patent- und Markensenat</i>	3	
	<i>Bundesvergabeamt</i>	24	
	<i>Verwaltungsgerichtshof</i>	61	
	<i>Vergabekontrollsenat</i>	4	
	Citas tiesas	189	363
Polija	<i>Sąd Najwyższy</i>	5	
	<i>Naczelny Sąd Administracyjny</i>	12	
	<i>Trybunał Konstytucyjny</i>		
	Citas tiesas	15	32
Portugāle	<i>Supremo Tribunal de Justiça</i>	2	
	<i>Supremo Tribunal Administrativo</i>	40	
	Citas tiesas	35	77
Rumānija	<i>Tribunal Dâmbovița</i>	2	
	Citas tiesas	17	19
Slovēnija	<i>Vrhovno sodišče</i>		
	<i>Ustavno sodišče</i>		
	Citas tiesas	3	3

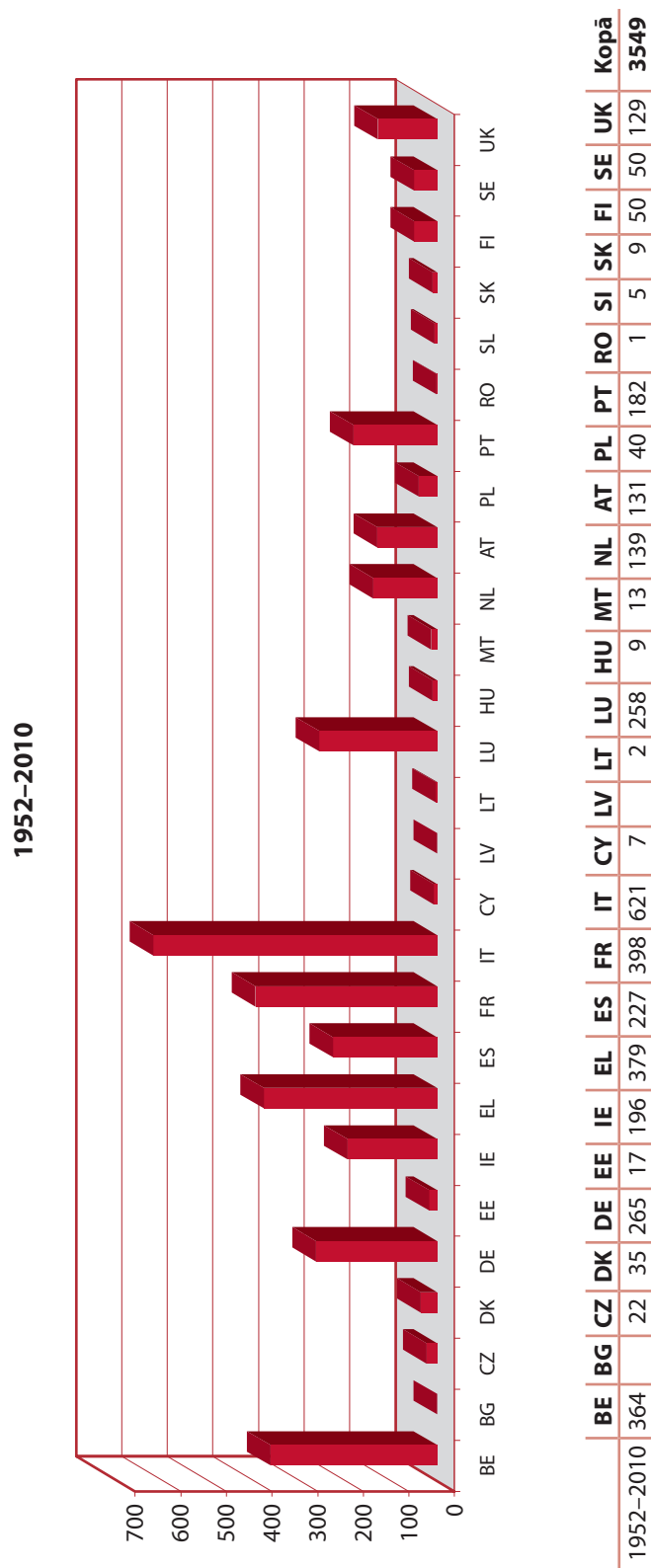
>>>

			Kopā
Slovākija	Ústavný Súd		
	Najvyšší súd	5	
	Citas tiesas	3	8
Somija	Korkein hallinto-oikeus	29	
	Korkein oikeus	11	
	Citas tiesas	24	64
Zviedrija	Högsta Domstolen	14	
	Marknadsdomstolen	5	
	Regeringsrätten	24	
	Citas tiesas	44	87
Apvienotā Karaliste	House of Lords	40	
	Court of Appeal	64	
	Citas tiesas	401	505
Citi	Cour de justice Benelux/Benelux Gerechtshof ¹	1	1
	Eiropas skolu Apelācijas padome ²	1	1
Kopā			7005

¹ Lieta C-265/00 *Campina Melkunie*.

² Lieta C-196/09 *Miles* u.c.

21. Tiesas darbības vispārējās tendences (1952–2010) – iesniegtās prasības sakarā ar valsts pienākumu neizpildi

II nodaļa

Vispārējā tiesa

A – Vispārējās tiesas darbība 2010. gadā

Priekšsēdētājs Marc Jaeger

2010. gads Vispārējai tiesai bija gads, kurā notika daļēja četrpadsmit tās locekļu nomaiņa. Vienpadsmit no viņiem atkārtoti tika iecelti amatā, bet savu amatu diemžēl atstāja trīs Vispārējās tiesas locekļi, kuru kopējā pieredze tiesas darbā pārsniedz 27 gadus: *A. W. H. Meij* un *M. Vilaras*, kas Vispārējās tiesas tiesnešu amatā bija kopš 1998. gada, un *V. M. Ciucă*, kas Vispārējās tiesas tiesneša amatā bija kopš 2007. gada, kurus attiecīgi aizstāja *M. Van der Woude*, *D. Gratsias* un *A. Popescu*. Tiesnešu kolektīva sastāvu ietekmēja arī tas, ka 2010. gada 29. jūnijā no amata atkāpās *T. Tchipev*, kas Vispārējās tiesas tiesneša amatu ieņēma kopš 2007. gada. Vēl 2011. gada janvārī viņa aizstāšanai nav pieteikts neviena kandidāts.

Ņemot vērā būtisku šo apstākļu ietekmi uz tiesas sēžu norises plānojumu (jo astoņos parastajos tiesas sastāvos bija vismaz viens loceklis, kura pilnvaru termiņš beidzās 2010. gadā), bija nepieciešama īpaša organizācija, lai novērstu tiesas darbības apdraudējumu.

Turklāt runa bija par pirmo gadu, kurā LESD 255. pantā paredzētajai komitejai pirms dalībvalstu valdību lēmumu pieņemšanas bija jāsniedz atzinums – par kura pieņemšanu saskaņā ar Lisabonas līgumu tā ir atbildīga – par kandidātu atbilstību tiesnešu pienākumiem. Kaut arī šo procedūru, kuras mērķis ir garantēt gan Tiesas un Vispārējās tiesas locekļu neatkarību, gan viņu kompetenci, var tikai slavēt, tā tomēr aizkavēja daļējas nomaiņas īstenošanu. Turpmāk ir svarīgi, lai visi iecelšanas amatā procedūras dalībnieki spētu novērst šo kavēšanos un vienlaicīgi ar to būtiskus šķēršļus, ko tā rada raitai tiesvedības norisei. Vispārējās tiesas rezultātus 2010. gadā nevar analizēt, neņemot vērā šos neatkarīgos faktorus, ko veido tiesas griba un pūles, kuras tā pielikusi, lai tiktu galā ar izmaiņām tiesvedībā, ko raksturo nepieredzēts izskatāmo strīdu pieaugums, dažādošanās un sarežģītības palielināšanās.

No statistikas viedokļa 2010. gadā bija vērojamas vairākas tendences. Pirmā ir būtisks iesniegto lietu skaita pieaugums no 568 lietām (2009. gadā) līdz 636 lietām (2010. gadā), kāds līdz šim vēl nekad nav bijis¹. Otrā tendence ir izskatīto lietu skaita saglabāšanās krietni vairāk par 500 (527 izskatītas lietas), lai gan bija iepriekš aprakstītie nelabvēlīgie apstākļi. Šis rezultāts tomēr nebija pietiekams, lai apturētu izskatāmo lietu skaita pieaugumu, to skaitam 2010. gada 31. decembrī sasniedzot 1300 lietas. Trešā tendence ir saistīta ar tiesvedības ilgumu, kas ir būtisks tiesas darbības vērtējuma kritērijs. Tā kā uzsvars tika likts uz lietu izskatīšanas ātrumu, šis ilgums ir būtiski samazinājies – vidēji par 2,5 mēnešiem (no 27,2 mēnešiem 2009. gadā līdz 24,7 mēnešiem 2010. gadā). Šī samazināšanās ir vēl būtiskāka saistībā ar lietām, kurās spriedums ir taisīts par jautājumiem, kas kopš Vispārējās tiesas izveides ir tajā izskatāmo strīdu centrā (proti, jautājumi, kas nav saistīti ar apelācijas sūdzībām un intelektuālo īpašumu), attiecībā uz kurām ir novērota tiesvedības ilguma samazināšanās par vairāk nekā septiņiem mēnešiem.

Veicamajām reformām un būtiskajām tiesas pieliktajām pūlēm zināmā mērā būtu jāļauj uzlabot šos rezultātus. Tomēr to nevar darīt uz veiktās pārbaudes tiesā kvalitātes rēķina, kas ir garantija efektīvai tiesību aizsardzībai tiesā, kura savukārt veido tiesisku Savienību.

Turpmākais ieskaats sniegs priekšstatu par Vispārējās tiesas, kurai jālemj par tiesiskumu (I), zaudējumu atlīdzību (II), apelācijām (III) un pagaidu noregulējumu (IV), darbības jomas dažādību un reizēm tās sarežģītību.

¹ Ja nav lielu identisku vai līdzīgu lietu grupu.

I. Tiesvedība par tiesiskumu

Prasību atcelt tiesību aktu pieņemamība

1. Pārsūdzami akti

Prasības atcelt tiesību aktu priekšmets LESD 263. panta nozīmē var būt pasākumi, kas rada saistošas tiesiskas sekas, kuras var ietekmēt prasītāja intereses, būtiski mainot tā juridisko stāvokli².

2010. gada 20. maija spriedumā lietā T-258/06 Vācija/Komisija (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa izskatīja apstākļus, kādos Komisijas paziņojumu, kas publicēts *Oficiālā Vēstneša* C sērijā, var uzskatīt par apstrīdamu tiesību aktu.

Šajā gadījumā Vācijas Federatīvā Republika lūdza atcelt paziņojumu³, kura mērķis bija darīt zināmu Komisijas vispārējo pieeju attiecībā uz visu publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas pamatnormu piemērošanu, kuras tieši izriet no Līguma noteikumiem un principiem, it īpaši no nediskriminācijas un pārskatāmības principa, tādu līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanā, uz kuriem neattiecas vai tikai daļēji attiecas “publisko iepirkumu” direktīvas⁴.

Lai noteiktu, vai šis akts, par kuru Komisija apgalvoja, ka tas ir tikai skaidrojošs, ir apstrīdams, Vispārējai tiesai ir jānoskaidro, vai, ņemot vērā paziņojuma saturu, tas ir paredzēts jaunu tiesisku seku radīšanai salīdzinājumā ar tām, kas izriet no Līguma pamatprincipu piemērošanas. Tādējādi bija jāizvērtē, vai paziņojumā ir tikai izskaidroti noteikumi par preču brīvu apriti, brīvību veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvību, nediskriminācijas, vienlīdzīgas attieksmes, kā arī samērīguma principi un noteikumi par pārskatāmību un savstarpēju atzīšanu, kas piemērojami līgumiem, uz kuriem neattiecas vai tikai daļēji attiecas “publisko iepirkumu” direktīvas, vai arī tajā ir noteikti īpaši vai jauni pienākumi salīdzinājumā ar šiem noteikumiem un principiem. Tikai ar faktu, ka skaidrojošais paziņojums pēc savas formas, rakstura vai formulējuma nav akts, kas paredzēts tiesisku seku radīšanai, nepietiek, lai secinātu, ka tas nerada saistošas tiesiskas sekas. Tam, vai šis akts ir ticis publicēts, arī nav nozīmes šajā ziņā.

Veikusi padziļinātu paziņojuma satura pārbaudi, Vispārējā tiesa secināja, ka tas neietver jaunus publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas noteikumus, kas pārsniegtu no esošajām tiesībām izrietošos pienākumus, un ka šādos apstākļos tas nerada saistošas tiesiskas sekas, kas var ietekmēt Vācijas Federatīvās Republikas tiesisko stāvokli.

2. LESD 263. panta piemērošana laikā

Saskaņā ar EKL 230. panta ceturto daļu tādu prasību atcelt tiesību aktu pieņemamībai, ko ir iesniegušas personas, kuras nav šī akta adresātes, tiek izvirzīts dubults nosacījums, ka apstrīdētajam aktam šīs personas ir jāskar tieši un individuāli. Atbilstoši judikatūrai citas fiziskas vai juridiskas

² Tiesas 1981. gada 11. novembra spriedums lietā 60/81 IBM/Komisija, *Recueil*, 2639. lpp., 9. punkts.

³ Komisijas Skaidrojošais paziņojums par Kopienas tiesību aktiem, ko piemēro līguma slēgšanas tiesību piešķiršanā, uz ko neattiecas vai tikai daļēji attiecas publiskā iepirkuma direktīvu noteikumi (OV 2006, C 179, 2. lpp.).

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīva 2004/17/EK, ar ko koordinē iepirkuma procedūras, kuras piemēro subjekti, kas darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs (OV L 134, 1. lpp.), un Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīva 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts [publiskā iepirkuma] līgumu, piegādes valsts [publiskā iepirkuma] līgumu un pakalpojumu valsts [publiskā iepirkuma] līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru (OV L 134, 114. lpp.).

personas, kas nav lēmuma adresātes, var uzskatīt par individuāli skartām tikai tad, ja šis lēmums tās ietekmē atsevišķu to individuālo īpašību dēļ vai tādas faktiskas situācijas dēļ, kas tās raksturo attiecībā pret jebkuru citu personu, un tādēļ tās individualizē analogi šī akta adresātam⁵.

Pēc Lisabonas līguma stāšanās spēkā 2009. gada 1. decembrī prasības atcelt tiesību aktu pieņemamības nosacījumi tika grozīti. Tādējādi saskaņā ar LESD 263. panta ceturto daļu jebkura fiziska vai juridiska persona var celt prasību par tiesību aktu, kas viņu skar tieši un individuāli, un par reglamentējošu aktu, kas viņu skar tieši, bet nav saistīts ar īstenošanas pasākumiem.

Vēl pat neuzsākot šo noteikumu interpretāciju pēc būtības, Vispārējai tiesai šogad bija jārisina jautājums par to piemērošanu laikā. Ņemot vērā šī jautājuma nozīmīgumu, Vispārējā tiesa šo jautājumu izskatīja virspalātā.

Divas attiecīgās lietas, kurās tika izdoti 2010. gada 7. septembra rīkojumi lietā T-532/08 *Norilsk Nickel Harjavalta* un *Umicore*/Komisija un lietā T-539/08 *Etimine* un *Etiproducs*/Komisija (Krājumā vēl nav publicēti), bija saistītas ar lūgumu atcelt Direktīvu 2008/58/EK⁶ un Regulu (EK) Nr. 790/2009⁷, ar kurām tika grozīta dažu niķeļa karbonāta savienojumu un borātu klasifikācija.

Tā kā prasības tika iesniegtas 2008. gada 5. decembrī, Komisija cēla iebildi par nepieņemamību, norādot, ka apstrīdētie tiesību akti prasītājus neskar individuāli EKL 230. panta nozīmē. Tā kā pa to laiku bija stājies spēkā Lisabonas līgums, prasītāji norādīja, ka atbilstoši jaunajiem LESD 263. panta ceturtais daļas noteikumiem šis pieņemamības nosacījums vairs nav piemērojams attiecībā uz apstrīdētajiem tiesību aktiem. Tādējādi radās jautājums, vai LESD 263. panta ceturtais daļa attiecinājām prasībām un, vispārīgāk, visām prasībām, kas ir izskatāmas Lisabonas līguma spēkā stāšanās laikā, bija piemērojama *ratione temporis*.

Konstatējusi, ka LESD šajā ziņā nav paredzēts neviens pārejas noteikums, Vispārējā tiesa uzsvēra, ka no pastāvīgās judikatūras izriet, ka, pirmkārt, ar principu *tempus regit actum* jautājums par prasības pieņemamību ir jārisina, pamatojoties uz noteikumiem, kuri ir spēkā prasības celšanas dienā, un, otrkārt, prasības pieņemamības noteikumi ir novērtējami prasības celšanas brīdī, t.i., prasības pieteikuma iesniegšanas brīdī, kuru ir iespējams labot tikai tad, ja labojumu izdarīšana ir īstenota pirms prasības termiņa beigām. Pretējs risinājums radītu patvaļas risku tiesvedībā, jo prasības pieņemamība tādējādi būtu atkarīga no nejauši izvēlēta datuma, kad ir pasludināts Vispārējās tiesas galīgais lēmums.

Šo vērtējumu neatspēko tēze, ar kuru saskaņā LESD 263. pants esot daļa no procesuālajiem noteikumiem, attiecībā uz kuriem judikatūrā ir atzīts, ka gadījumā, ja atšķiras materiālo tiesību normas, tiem parasti ir jāattiecas uz visām tiesvedībām, kas ir uzsāktas brīdī, kad tie stājas spēkā. Pat pieņemot, ka jautājumiem par tiesas kompetenci ir piemērojami procesuālie noteikumi, Vispārējā tiesa uzskata, ka, lai noteiktu piemērojamus noteikumus, ar kuriem saskaņā ir jānovērtē prasības atcelt Eiropas Savienības tiesību aktu pieņemamība, ir jāpiemēro *tempus regit actum* princips.

⁵ Tiesas 1963. gada 15. jūlija spriedums lietā 25/62 *Plaumann*/Komisija, *Recueil*, 197. un 223. lpp.

⁶ Komisijas 2008. gada 21. augusta Direktīva 2008/58/EK, ar ko 30. reizi groza Padomes Direktīvu 67/548/EEK par normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz bīstamu vielu klasifikāciju, iepakojšanu un marķēšanu, lai to pielāgotu tehnikas attīstībai (OV L 246, 1. lpp.).

⁷ Komisijas 2009. gada 10. augusta Regula (EK) Nr. 790/2009 par grozījumiem, pielāgojot zinātnes un tehnikas attīstībai Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1272/2008 par vielu un maisījumu klasificēšanu, marķēšanu un iepakojšanu (OV L 235, 1. lpp.).

3. Interese celt prasību

Intereses celt prasību jēdziens, kas ir nosacījums prasības atcelt tiesību aktu pieņemamībai, ir precizēts saistībā ar dažādiem turpmāk aplūkotiem aspektiem.

Pirmkārt, prasība atcelt tiesību aktu, ko ir iesniegusi fiziska vai juridiska persona, ir pieņemama tikai tad, ja prasītājs ir ieinteresēts apstrīdētā akta atcelšanā. Šāda interese nozīmē, ka šī akta atcelšanai pašai par sevi var būt tiesiskas sekas vai, citiem vārdiem sakot, ka prasības rezultātā var rasties priekšrocības lietas dalībniekam, kurš cēlis prasību⁸. Interesei celt prasību ir jāturpina pastāvēt līdz tiesas nolēmuma paskaidrošanai, pretējā gadījumā lieta ir jāizbeidz⁹.

2010. gada 19. janvāra spriedumā apvienotajās lietās T-355/04 un T-446/04 *Co-Frutta*/Komisija (Krājums, II-1. lpp.)¹⁰ Vispārējā tiesa precizēja, kāds vērtējums ir jāveic attiecībā uz interesi celt prasību, ja pēc pieteikuma attiecībā uz piekļuvi Komisijas dokumentiem attiecīgā persona vienu pēc otras iesniedz divas prasības, no kurām vienā ir lūgts atcelt Komisijas netiešo lēmumu, ar ko ir noraidīts piekļuves pieteikums, bet otrā – atcelt Komisijas tiešo lēmumu, kas tika pieņemts pēc pirmā netiešā lēmuma.

Šajā gadījumā sabiedrība *Co-Frutta*, saskaņā ar Itālijas tiesību aktiem dibināta sabiedrība, kas nodarbojas ar banānu nogatavināšanu, Komisijas Lauksaimniecības ģenerāldirektorātam (ĢD) bija iesniegusi pieteikumu attiecībā uz piekļuvi Komisijas dokumentiem par Eiropas Kopienā reģistrētajiem banānu importētājiem. Pēc Lauksaimniecības ĢD ģenerāldirektora noraidošas atbildes saņemšanas prasītāja iesniedza Komisijas ģenerālsekretāram atkārtotu pieteikumu, uz kuru tā saņēma netiešu noraidošu atbildi 15 dienu termiņa beigās, kas ir paredzēts Regulā (EK) Nr. 1049/2001¹¹. Prasītāja šo abu lēmumu tiesiskumu apstrīdēja Vispārējā tiesā (lietas T-355/04 priekšmets).

Divus mēnešus vēlāk Komisijas ģenerālsekretārs pieņēma tiešu lēmumu, ar kuru viņš būtībā apstiprināja savu netiešo lēmumu, piešķirot tomēr piekļuvi tikai daļai no lūgtajiem dokumentiem. Prasītāja cēla jaunu prasību par šo lēmumu (lietas T-446/04 priekšmets).

Šajā ziņā Vispārējā tiesa uzskata, ka, tā kā vēlāk tika pieņemts tiešs lēmums, kuru prasītāja arī lūdz atcelt, tā ir zaudējusi savu interesi celt prasību par netiešo lēmumu un tiesvedība par prasību lietā T-355/04 ir jāizbeidz. Pieņemot tiešu lēmumu, Komisija faktiski ir atsaukusi iepriekš pieņemto netiešo lēmumu. Vispārējā tiesa turklāt konstatē, ka iespējamā netiešā lēmuma atcelšana kļūdainas formas dēļ varētu būt tikai pamats jauna lēmuma pieņemšanai, kas pēc būtības ir identisks tiešajam lēmumam. Turklāt prasības par netiešu lēmumu izskatīšanu nevar pamatot nedz ar mērķi novērst, ka norādītais pretrastiskums tiks atkārtots, nedz ar mērķi atvieglot iespējamo prasību par zaudējumu atlīdzību, jo šos mērķus var sasniegt, izskatot prasību, kas celta par tiešo lēmumu un kas ir vienīgā, kura ir atzīta par pieņemamu.

Otrkārt, 2010. gada 11. maija spriedumā lietā T-121/08 *PC-Ware Information Technologies*/Komisija (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa piemēroja judikatūru, ar kuru saskaņā, ja interese celt

⁸ Skat. Pirmās instances tiesas 2004. gada 28. septembra spriedumu lietā T-310/00 *MCI*/Komisija (Krājums, II-3253. lpp., 44. punkts un tajā minētā judikatūra).

⁹ Tiesas 2007. gada 7. jūnija spriedums lietā C-362/05 P *Wunenburger*/Komisija (Krājums, I-4333. lpp., 42. punkts).

¹⁰ Skat. arī 2010. gada 10. decembra spriedumu apvienotajās lietās no T-494/08 līdz T-500/08 un T-509/08 *Ryanair*/Komisija (Krājumā vēl nav publicēts).

¹¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 30. maija Regula (EK) Nr. 1049/2001 par publisku piekļuvi Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem (OV L 145, 43. lpp.).

prasību tiek vērtēta, ņemot vērā tiešo labumu, ko attiecīgā tiesību akta atcelšana radīs prasītājam, pēdējam minētajam ir tiesības celt prasību, arī ja lūgtā atcelšana novērstu to, ka norādītais prettiesiskums varētu atkārtoties nākotnē¹². Tādējādi tā par pieņemamu atzina prasību, ko pretendents, kurš izslēgts no publiskā iepirkuma procedūras, cēlis par Komisijas lēmumu, ar ko ir noraidīts tā piedāvājums, kaut arī publiskā iepirkuma līgums jau daļēji bija izpildīts. Vispārējā tiesa atzīst, ka attiecībā uz tādu pamatlīgumu, kāds tiek aplūkots šajā gadījumā un ar ko izveido vienu iegādes punktu piegādātāja *Microsoft* programmatūru un licenču iegādei, kas var tikt izmantots kā paraugs līdzīgu līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanai nākotnē, prasītājam pastāv interese novērst to, ka apgalvotais prettiesiskums nākotnē atkārtotos.

Treškārt, 2010. gada 21. maija spriedumā apvienotajās lietās T-425/04, T-444/04, T-450/04 un T-456/04 Francija u.c./Komisija (Krājumā vēl nav publicēts, tiek izskatīta apelācija) Vispārējā tiesa atgādināja par īpašo situāciju, kas Līgumā ir paredzēta attiecībā uz dalībvalstīm saistībā ar intereses celt prasību pierādīšanu, nošķirot šo jēdzienu no apstrīdama akta jēdziena.

Tādējādi Vispārējā tiesa uzsver, ka Līgumā ir skaidri nošķirtas, no vienas puses, iestāžu un dalībvalstu tiesības celt prasību atcelt tiesību aktu un, no otras puses, šādas fizisko un juridisko personu tiesības, paredzot tiesības dalībvalstij ar prasības atcelt tiesību aktu palīdzību apstrīdēt Komisijas lēmumu tiesiskumu, šo tiesību īstenošanai neparedzot nekādus nosacījumus intereses prasības celšanā pamatošanai. Tātad dalībvalstij nav jāpierāda, ka tās apstrīdētajam Komisijas tiesību aktam ir tiesiskas sekas šai dalībvalstij, lai tās prasība būtu pieņemama. Turklāt intereses celt prasību jēdzienu nedrīkst jaukt ar apstrīdama akta jēdzienu, ar kuru saskaņā aktam ir jārada tiesiskas sekas, kas var būt nelabvēlīgas, lai par to varētu celt prasību atcelt tiesību aktu, un minēto var noteikt, vērtējot aktu pēc būtības. Šajā gadījumā, tā kā apstrīdētais lēmums bija šāds apstrīdams akts, kas rada saistošas tiesiskas sekas, Francijas Republika tikai kā dalībvalsts bija tiesīga celt prasību atcelt tiesību aktu, un tai nav jāpamato interese celt prasību šajā ziņā.

Uzņēmumiem piemērojamās konkurences tiesību normas

1. Vispārīgie noteikumi

a) Uzņēmumu apvienības jēdziens

2010. gada 26. oktobra spriedumā lietā T-23/09 *CNOP* un *CCG*/Komisija (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa mikstināja uzņēmumu apvienības kvalifikāciju, kas izdarīta Komisijas lēmumu par pārbaudes veikšanu ietvaros. Regulas (EK) Nr. 1/2003¹³ 20. panta 4. punktā ir precizēts, ka Komisija var veikt visas vajadzīgās pārbaudes uzņēmumos un uzņēmumu apvienībās. Lietā, kurā tika taisīts šis spriedums, *Conseil national de l'Ordre des pharmaciens (CNOP)* [Farmaceitu apvienības Valsts padome] un *Conseil central de la section G (CCG) de l'Ordre national des pharmaciens (ONP)* [Farmaceitu apvienības G nodaļas Centrālā padome], kas kopā ar *ONP* ir apstrīdētā lēmuma adresātes, apstrīdēja uzņēmumu vai uzņēmumu apvienību kvalifikāciju, ko Komisija veikusi attiecībā uz tām, un līdz ar to Komisijas iespēju veikt pārbaudes to telpās. Vispārējā tiesa vispirms uzsver, ka ir jāņem vērā lēmumu par pārbaudes veikšanu īpašais raksturs. It īpaši, ņemot vērā to, ka šie lēmumi tiek pieņemti izmeklēšanas sākumposmā, šajā stadijā nebūtu galīgi jāizvērtē, vai lēmuma adresātu vai citu vienību veiktā darbība vai pieņemtie lēmumi var tikt kvalificēti kā uzņēmumu starpā noslēgts

¹² Pirmās instances tiesas 1999. gada 25. marta spriedums lietā T-102/96 *Gencor*/Komisija, *Recueil*, II-753. lpp., 41. punkts.

¹³ Padomes 2002. gada 16. decembra Regula (EK) Nr. 1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti [EK] 81. un 82. pantā (OV 2003, L 1, 1. lpp.).

nolīgums, uzņēmumu apvienību pieņemts lēmums vai saskaņota darbība, kas aizliegti EKL 81. panta 1. punktā (jaunajā redakcijā – LESD 101. panta 1. punkts), vai arī kā EKL 82. pantā (jaunajā redakcijā – LESD 102. pants) aizliegta darbība. Šajā stadijā vēl netiek sniegts konkrētās rīcības izvērtējums, jo pārbaudes mērķis tieši arī ir iegūt pierādījumus par apgalvoto rīcību. Pēc tam Vispārējā tiesa norāda, ka Komisija ir konstatējusi, ka *ONP* un prasītājas ir uzskatāmas par organizācijām, kurās ir apvienots un pārstāvēts zināms skaits profesionāļu, kas var tikt atzīti par uzņēmumiem EKL 81. panta izpratnē. Jautājums par to, vai prasītāju konkrēto funkciju īstenošanas ietvaros uz tām nav attiecināms EKL 81. pants, bija acīmredzami pārags, un tas būs jāizskata galīgajā lēmumā. Tādējādi Vispārējā tiesa secina, ka Komisija apstrīdētā lēmuma pieņemšanas stadijā varēja uzskatīt, ka *ONP* un prasītājas bija uzņēmumu apvienības Regulas Nr. 1/2003 20. panta 4. punkta izpratnē.

b) Tirgus noteikšana

2010. gada 15. decembra spriedums lietā T-427/08 *CEAHR/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts) sniedza Vispārējai tiesai iespēju atgādināt par konkrētā tirgus noteikšanas metodi, ņemot vērā pēcpārdošanas tirgus. Šajā spriedumā Vispārējā tiesa norāda, ka apstrīdētajā lēmumā Komisija ir norādījusi, ka kādas noteiktas markas primārajām precēm paredzēto rezerves daļu tirgus var nebūt atsevišķs konkrētais tirgus divos gadījumos: pirmkārt, tad, ja patērētājs var pārorientēties uz kāda cita ražotāja ražotajām rezerves daļām; otrkārt, tad, ja patērētājs var pārorientēties uz citu primāro precī, lai izvairītos no cenu paaugstinājuma rezerves daļu tirgū. Vispārējā tiesa šajā ziņā tomēr precīzē, ka Komisijai ir jāpierāda, ka sekundāro preču cenu neliela un pastāvīga paaugstinājuma gadījumā uz citām – primārajām vai sekundārajām – precēm pārorientēties pietiekami liels patērētāju skaits, lai šādu paaugstinājumu padarītu nerentablu. Tā piebilst, ka nepietiek pierādīt, ka pastāv tīri teorētiska iespēja, ka patērētāji pārorientēties uz citu primāro precī, konkrētā tirgus definīcijas mērķiem, jo tā ir balstīta uz efektīvas konkurences esamības koncepciju. Vispārējā tiesa secina, ka, uzskatot, ka primārās un sekundārās preces šajā gadījumā ietilpst vienā un tajā pašā tirgū, un pat nepierādot, ka kāda ražotāja preču cenas neliela paaugstināšana sekundārajā tirgū izraisītu pieprasījuma pārvietošanos uz citu ražotāju precēm primārajā tirgū, Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā.

c) Pārbaudes

Pienākums norādīt pamatojumu

Iepriekš minētajā spriedumā lietā *CNOP* un *CCG/Komisija* Vispārējā tiesa precīzē pienākuma norādīt pamatojumu, kas Komisijai ir jāizpilda, pieņemot lēmumu par pārbaudes veikšanu, apmēru. Vispārējā tiesa vispirms norāda, ka apstrīdētajā lēmumā nav ietverts konkrēts pamatojums attiecībā uz iemesliem, kuru dēļ tāda profesionāla apvienība kā šajā lietā un tās institūcijas šajā gadījumā ir uzskatītas par uzņēmumu apvienībām. Tomēr pēc tam tā norāda, ka, ņemot vērā to, kādā administratīvās procedūras stadijā tiek pieņemti lēmumi par pārbaudes veikšanu, Komisijas rīcībā tajā brīdī vēl nav precīzas informācijas, kas tai ļautu novērtēt, vai attiecīgā rīcība vai darbības var tikt atzītas par uzņēmumu vai uzņēmumu apvienību lēmumiem EKL 81. panta izpratnē. Vispārējā tiesa atgādina, ka, tieši ņemot vērā lēmumu par pārbaudes veikšanu īpašo raksturu, judikatūrā pamatojuma norādīšanas jomā ir norādīts, kāda veida informācijai ir jābūt ietvertai lēmumā par pārbaudes veikšanu, lai ļautu adresātiem šajā administratīvās procedūras stadijā izmantot savas tiesības uz aizstāvību. Nosakot Komisijai plašāku pienākumu norādīt pamatojumu, netiktu pienācīgi ņemts vērā pārbaudes sākotnējais raksturs. Tādējādi Vispārējā tiesa uzskata, ka Komisijai nebija pienākuma apstrīdētajā lēmumā ietvert konkrētu juridisko vērtējumu, uz kuru pamatojoties tā ir atzinusi lēmuma adresātus par uzņēmumu apvienībām, papildus paskaidrojumiem, kas šajā ziņā ir sniegti lēmumā.

Pierādīšanas pienākums

2010. gada 15. decembra spriedumā lietā T-141/08 *E.ON Energie/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa apstiprināja naudas sodu EUR 38 miljonu apmērā, kas noteikts *E.ON Energie AG* par to, ka tā bija pārpļēususi aizzīmogojumu, kuru Komisija pārbaudes laikā bija uzlikusi kādai šī uzņēmuma telpai. Šis gadījums, kad pirmoreiz tika piemērots Regulas Nr. 1/2003 23. panta 1. punkta e) apakšpunkts, lika Vispārējai tiesai sīkāk pārbaudīt jautājumu par pierādīšanas pienākumu šāda veida situācijā.

Šajā ziņā Vispārējā tiesa atgādina par principu, ar kuru saskaņā saistībā ar konkurences tiesību normu pārkāpuma pierādīšanas pienākumu, ja Komisija pamatojas uz tiešiem pierādījumiem, kas principā ir pietiekami, lai pierādītu pārkāpuma esamību, attiecīgajam uzņēmumam nepietiek ar norādi uz iespēju, ka pastāv apstākļi, kas varētu ietekmēt minēto pierādījumu pierādošo spēku, lai Komisija uzņemtos pienākumu pierādīt, ka pierādījumu pierādīšanas spēku šis apstākļi nav varējis ietekmēt. Tieši pretēji, attiecīgajam uzņēmumam tiesiski pietiekamā veidā ir jāpierāda, pirmkārt, apstākļa, uz ko tas norāda, esamība un, otrkārt, ka ar šo apstākli tiek apšaubīts pierādījumu, uz ko balstās Komisija, pierādošais spēks, izņemot gadījumus, kad attiecīgais uzņēmums šādu pierādījumu nevar sniegt pašas Komisijas rīcības dēļ. Turklāt, kaut arī Komisijai ir pienākums pierādīt aizzīmogojuma pārpļēšanu, tai savukārt nav jāpierāda, ka aizzīmogotajā telpā kāds faktiski ir iekļūvis vai ka ar tajā ievietotajiem dokumentiem ir notikušas manipulācijas. Katrā ziņā Vispārējā tiesa šajā gadījumā nospriež, ka prasītājas pienākums bija veikt pasākumus, kas ir vajadzīgi, lai novērstu jebkādas manipulācijas ar aizzīmogojumu, par kuru ir strīds, it īpaši tāpēc, ka prasītāja bija nepārprotami informēta par aizzīmogojuma nozīmi un aizzīmogojuma pārpļēšanas sekām.

Naudas sodi

Lietā *E.ON Energie/Komisija*, kurā tika taisīts iepriekš minētais spriedums, prasītāja arī norādīja, ka naudas sods EUR 38 miljonu apmērā bija nesamērīgs. Vispārējā tiesa savā spriedumā tomēr norāda, ka Komisija ir ņēmusi vērā, ka attiecīgā aizzīmogojuma pārpļēšana ir pirmais Regulas Nr. 1/2003 23. panta 1. punkta e) apakšpunkta piemērošanas gadījums, vienlaikus precizējot, ka neatkarīgi no šī apstākļa, pirmkārt, prasītājas rīcībā bija daudzi juridiskie eksperti aizliegtās vienošanās jomā, otrkārt, Regula Nr. 1/2003 esot tikusi grozīta vairāk nekā trīs gadus pirms pārbaudes, kas veikta attiecībā uz prasītāju, treškārt, prasītāja esot bijusi informēta par aizzīmogojuma pārpļēšanas sekām un, ceturtkārt, dažas nedēļas iepriekš citu prasītājas grupai piederošu sabiedrību ēkās esot bijuši uzlikti citi aizzīmogojumi. Turklāt Vispārējā tiesa uzsver, ka aizzīmogojuma pārpļēšanas fakts vien iznīcina tā aizsargājošo spēku un tādējādi ar to pietiek, lai rastos pārkāpums. Visbeidzot Vispārējā tiesa uzskata, ka naudas sodu EUR 38 miljonu apmērā, kas atbilda aptuveni 0,14 % no prasītājas apgrozījuma, nevar uzskatīt par nesamērīgu attiecībā pret pārkāpumu, ņemot vērā aizzīmogojuma pārpļēšanas sevišķi smago raksturu, prasītājas lielumu un nepieciešamību nodrošināt naudas soda pietiekami preventīvu iedarbību, lai citiem uzņēmumiem nešķīstu izdevīgi pārpļēst Komisijas pārbaudē uzlikto aizzīmogojumu.

2. Jaunami EKL 81. panta (jaunajā redakcijā – LESD 101. pants) jomā

a) Turpināts pārkāpums

2010. gada 19. maija spriedumā lietā T-18/05 *IMI u.c./Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa pārbaudīja prasītāju dalības pārkāpumā nepārtraukto raksturu. Vispārējā tiesa šajā ziņā uzsver, ka, lai gan laika posms, kas atdala divus prettiesiskas rīcības izpausmes posmus, ir atbilstošs kritērijs, lai pierādītu, ka pārkāpums turpinājies, nemainīgs paliek tas, ka jautājums par to, vai minētais laika posms ir vai nav pietiekami ilgs, lai veidotu pārtraukumu pārkāpumā, nevar tikt izskatīts

abstrakti, bet ir jāizvērtē, ņemot vērā attiecīgās aizliegtās vienošanās darbību. Šajā gadījumā tā norāda, ka laika posms, kurā nepastāvēja prasītāju saziņa vai slepenas izpausmes, vairāk nekā par gadu pārsniedz intervālus, kuros uzņēmumi kartēļa locekļi parasti saskaņo savas attiecīgās vēlmes ierobežot konkurenci. Vispārējā tiesa secināja, ka, uzskatot, ka prasītāji nepārtraukti ir piedalījušies kartelī strīdīgajā laika posmā, Komisija ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, un grozīja prasītājiem noteiktā naudas soda apmēru, lai ņemtu vērā to secīgu dalību kartelī, samazinot naudas soda apmēra palielinājumu par pārkāpuma ilgumu no 110 % līdz 100 %.

b) Naudas soda apmēra aprēķināšana

Prasības, kas celtas par Komisijas lēmumiem, ar kuriem ir noteikts sods par tā sauktajiem “rūpniecisko diegu”, “santehnikas cauruļu” un “Spānijas tabakas” kartelēm, Vispārējai tiesai deva iespēju sniegt precizējumus un piemērus, kas saistīti ar zināmu skaitu faktoru, kuri ņemami vērā naudas sodu apmēra aprēķinā.

Sākumsumma

2010. gada 28. aprīļa spriedumā lietā T-452/05 *BST/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts) saistībā ar pārkāpuma izdarītāju faktisko ekonomisko spēju nodarīt kaitējumu konkurencei Vispārējā tiesa norāda, ka, lai gan vertikālo integrāciju un produkta gammas plašumu attiecīgajā gadījumā var uzskatīt par apstākļiem, kam ir nozīme ietekmes, ko uzņēmums var īstenot tirgū, vērtējumā, un tie var būt par tirgus daļu vai apgrozījuma attiecīgajā tirgū faktoru papildinošiem šīs ietekmes raksturojumiem, šajā gadījumā ir jāuzskata, ka prasītājas argumenti par citu attiecīgo uzņēmumu vertikālo integrāciju nepierāda, ka minētajiem bija īpašas un būtiskas konkurences priekšrocības attiecīgajā tirgū.

Atšķirīga attieksme

2010. gada 19. maija spriedumā lietā T-21/05 *Chalkor/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts, tiek izskatīta apelācija) un lietā, kurā taisīts iepriekš minētais spriedums *IMI u.c./Komisija*, Komisija secināja, ka nebija pamata īstenot atšķirīgu attieksmi pret pārkāpuma izdarītājiem, kas piedalījušies tikai vienā no tā sauktā “santehnikas cauruļu” kartēļa daļām, un tiem, kuri piedalījušies kādā citā šī kartēļa daļā, jo sadarbība šajā otrajā daļā nebija būtiski ciešāka kā tā, kas pastāvēja pirmajā daļā. Vispārējā tiesa savos spriedumos tomēr norāda, ka uzņēmums, kura atbildība ir pierādīta attiecībā uz vairākām aizliegtas vienošanās daļām, vairāk veicina šīs aizliegtās vienošanās efektivitāti un smagumu nekā pārkāpuma izdarītājs, kas ir iesaistīts tikai vienā šīs pašas aizliegtās vienošanās daļā, un tādējādi izdara smagāku pārkāpumu. Šis vērtējums noteikti jāveic stadijā, kad tiek noteikta īpašā sākumsumma, jo atbildību mīkstinošo apstākļu ņemšana vērā ļauj tikai pielāgot naudas soda pamatsummu atkarībā no kārtības, kādā pārkāpuma izdarītājs īsteno aizliegtu vienošanos. Tādējādi Vispārējā tiesa katram prasītājam šajās lietās samazināja naudas soda sākumsummu par 10 %.

Maksimālā robeža 10 % apmērā no apgrozījuma

2010. gada 28. aprīļa spriedumā apvienotajās lietās T-456/05 un T-457/05 *Gütermann* un *Zwicky/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa atgādina, ka vismaz tajās situācijās, kad nav nevienas norādes, ka uzņēmums ir izbeidzis savu uzņēmējdarbību vai sagrozījis sava apgrozījuma summu, lai izvairītos no liela naudas soda noteikšanas, Komisijai ir jānosaka maksimālais naudas soda apmērs, ņemot vērā visnesenāko apgrozījumu, kas atspoguļo pilnu uzņēmējdarbības gadu. Šajā gadījumā Vispārējā tiesa norāda, ka tādas būtiskas norādes kā neeksistējošs apgrozījums vairāku gadu laikā, darbinieku neesamība vai arī konkrētu pierādījumu neesamība par tās nekustamā īpašuma izmantošanu vai ieguldījumu projektiem tā izmantošanas nolūkā dod iespēju pieņemt,

ka *Zwicky & Co. AG* neturpināja veikt parasto uzņēmējdarbību judikatūras izpratnē. Tādējādi Vispārējā tiesa uzskata, ka, lai noteiktu maksimālo 10 % apmēru no apgrozījuma, kas nav pārsniedzams, aprēķinot Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punktā paredzētā naudas soda apmēru, Komisijai bija jābalstās uz *Zwicky & Co.* pēdējo apgrozījumu, kas izriet no tās reālās uzņēmējdarbības, nevis uz apgrozījumu, kuru guvis uzņēmums, kas pārņēma *Zwicky & Co.* pēc tās darbības izbeigšanas.

Atbildību pastiprinoši apstākļi

2010. gada 8. septembra spriedumā lietā T-29/05 *Deltafina*/Komisija (Krājumā vēl nav publicēts, tiek izskatīta apelācija) Komisija uzskatīja, ka prasītājam bija aizliegtas vienošanās vadītājas loma, un tādējādi, pirmkārt, tā paaugstināja naudas soda pamatsummu par 50 % atbildību pastiprinošu apstākļu dēļ un, otrkārt, ņemot vērā šo lomu, tikai par 10 % samazināja naudas soda apmēru sakarā ar sadarbību. Savā spriedumā Vispārējā tiesa konstatē, ka Komisija ir pieļāvusi kļūdu šajā ziņā. Vispirms tā atgādina, ka, lai attiecīgais uzņēmums tiktu kvalificēts par vadītāju, tam ir jābūt parādījušam būtisku aizliegtās vienošanās dzinējspēku un ir jābūt bijušai individuālai un īpašai atbildībai par tās darbību. Tā norāda, ka šajā gadījumā, lai gan Komisijas norādītie fakti pierāda, ka prasītājam bija aktīva un tieša loma tabakas apstrādātāju kartelī, ar to tomēr nepietiek, lai konstatētu to, ka šī sabiedrība bija būtisks šīs aizliegtās vienošanās dzinējspēks, ne arī to, ka tai bija svarīgāka loma nekā kādam no Spānijas apstrādātājiem. Vispārējā tiesa īpaši uzsver, ka neviens no dokumentiem lietas materiālos nenorāda, ka *Deltafina SpA* būtu uzņēmusies jebkādu iniciatīvu ar mērķi izveidot šo aizliegto vienošanos vai pierunājusi Spānijas apstrādātājus tai pievienoties, ne arī ka tā uzņēmās tādu darbību nastu, kas parasti saistās ar aizliegtās vienošanās vadītāja lomu, kā sanāksmju vadīšana vai noteiktu datu centralizēšana un izplatīšana. Tādējādi, īstenojot savu neierobežoto kompetenci, Vispārējā tiesa samazināja *Deltafina* noteiktā naudas soda apmēru no EUR 11,88 miljoniem līdz EUR 6,12 miljoniem.

c) Vainojamība pārkāpjošā rīcībā – Solidāras atbildības noteikšana

2010. gada 13. septembra spriedumā lietā T-40/06 *Trioplast Industrier*/Komisija (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa sniedz vairākus precizējumus par noteikumiem, kas ir piemērojami attiecībā uz secīgo mātes sabiedrību solidāro atbildību par to meitas sabiedrībai noteiktā naudas soda samaksu.

Vispirms tā norāda, ka pieeja, ar kuru saskaņā mātes sabiedrībai tiek noteikta tāda pati sākumsumma kā meitas sabiedrībai, kas tieši piedalījusies kartelī, nesadalot to uz vairākām mātes sabiedrībām, kas secīgi nomainījušas viena otru, pati par sevi nav uzskatāma par nepiemērotu pieeju. Komisija būtībā cenšas nodrošināt, lai mātes sabiedrībai būtu iespējams noteikt tādu pašu pamatsummu kā to, kas tai būtu uzlikta, ja tā pati būtu bijusi tieša aizliegtās vienošanās dalībniece, kas atbilst konkurences politikas mērķim.

Pēc tam Vispārējā tiesa norāda, ka gadījumos, kad pārkāpumu ir izdarījusi meitas sabiedrība, kas pārkāpuma izdarīšanas laikā secīgi piederējusi vairākām ekonomiskām vienībām, nevar *a priori* par nepiemērotu uzskatīt situāciju, kurā mātes sabiedrībām uzliktās summas, kopā ņemtas, pārsniedz minētajai meitas sabiedrībai uzlikto summu vai kopā saskaitītās summas.

Savukārt Vispārējā tiesa norāda, ka apstrīdētajā lēmumā Komisijai nepamatoti ir piešķirta pilnīga brīvība attiecībā uz naudas soda piedziņu no tās vai citas attiecīgās juridiskās personas atkarībā no to maksātspējas. Šī izvēles brīvība padara summu, kas faktiski piedzīta no prasītājas, atkarīgu no summām, kuras piedzītas no iepriekšējām mātes sabiedrībām, un otrādi, kaut arī šīs sabiedrības nekad kopā nav veidojušas ekonomisku vienību un tādējādi nav solidāri atbildīgas. Vispārējā tiesa piebilst, ka saskaņā ar sodu un sankciju individuālas piemērošanas principu prasītājas faktiski

samaksātā summa nedrīkst pārsniegt tās solidārās atbildības domājamo daļu, kas atbilst prasītājam noteiktās summas daļai attiecībā pret kopējo summu, par kuras samaksu secīgās mātes sabiedrības tiek attiecīgi uzskatītas par solidāri atbildīgām saistībā ar naudas sodu, kas noteikts meitas sabiedrībai. Šajā gadījumā Vispārējā tiesa secina, ka lēmums nav saderīgs ar Komisijas pienākumu nepārprotami darīt prasītājam zināmu precīzu summu, kas tai jāmaksā saistībā ar laikposmu, par kuru tā tiek uzskatīta par solidāri atbildīgu par pārkāpumu ar savu meitas sabiedrību. Tādējādi tā daļēji atcēla šo lēmumu un *Trioplast Industrier* uzlikto summu noteica EUR 2,73 miljonu apmērā, kas ir pamats, pēc kura Komisijai būs jānosaka prasītājas domājamā daļa secīgo mātes sabiedrību solidārajā atbildībā par to meitas sabiedrībai uzliktā naudas soda samaksu.

3. Jaunami EKL 82. panta (jaunajā redakcijā LESD 102. pants) jomā

2010. gada 1. jūlija spriedumā lietā T-321/05 *AstraZeneca/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts, tiek izskatīta apelācija) Vispārējā tiesa lēma par to, vai ir tiesisks Komisijas lēmums, kurā ir konstatēts, ka prasītāja ir izdarījusi EKL 82. panta pārkāpumu, pirmkārt, valsts patentu valdēs iesniedzot maldinošas deklarācijas un, otrkārt, atsaucot atļauju laist tirgū zāles, kuru patenta termiņš beidzies.

Saistībā ar pirmo ļaunprātīgo rīcību Vispārējā tiesa atzina, ka maldinošas informācijas iesniegšana valsts iestādēm, kura tās var vadināt kļūdoties un līdz ar to ļaut piešķirt ekskluzīvas tiesības, uz ko uzņēmumam nav tiesību vai uz ko tam ir tiesības īsākā laika posmā, ir prakse, kura nav saderīga ar konkurenci pēc nopelniem un kura var būtiski ierobežot konkurenci.

Valsts iestādēm iesniegto deklarāciju maldinošais raksturs ir jāvērtē, pamatojoties uz objektīviem faktoriem, un nav jāpierāda dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma rīcības apzinātais raksturs un ļaunticība, lai noteiktu dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu. Tomēr tam, ka dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas jēdziena saturs ir objektīvs un nav saistīts ar nodomu nodarīt kaitējumu, neļauj uzskatīt, ka nodoms īstenot praksi, kas nav saderīga ar konkurenci pēc nopelniem, katrā ziņā nav nozīmes, pat ja ļaunprātīgas izmantošanas konstatēšanai galvenokārt būtu jābūt pamatotai ar objektīvu attiecīgās rīcības faktiskas īstenošanas konstatāciju.

Saistībā ar otro ļaunprātīgo rīcību, proti, atļauju laist tirgū zāles, kuru patenta termiņš beidzies, atsaukšanu, Vispārējā tiesa norāda, ka, kaut arī dominējošā stāvokļa pastāvēšana neatņem uzņēmumam, kas atrodas šādā stāvoklī, tiesības aizsargāt savas komercintereses, kad tās ir apdraudētas, tam nevajadzētu izmantot tiesību aktos paredzētās procedūras, lai traucētu vai apgrūtinātu konkurentu ienākšanu tirgū, ja nav iemeslu, kas saistīti ar tāda uzņēmuma likumīgo interešu aizsardzību, kurš ir iesaistījies konkurencē pēc nopelniem, vai ja nav objektīva pamatojuma. Tas, ka uzņēmums, pat ja tas atrodas dominējošā stāvoklī, izstrādā stratēģiju, kuras mērķis ir minimizēt tā tirdzniecības apjoma samazināšanos un būt spējīgam tikt galā ar ģenerisko zāļu konkurenci, ir leģitīmi un ietilpst parastajā konkurencē, ja vien plānotā rīcība neparedz atkāpes no prakses, kas saistīta ar konkurenci pēc nopelniem.

Beidzoties periodam, kurā ekskluzīvi var izmantot datus, kas saistīti ar farmakoloģisko, toksikoloģisko un klīnisko pētījumu rezultātiem, rīcība, kuras mērķis ir traucēt ģenerisko zāļu ražotājiem izmantot to tiesības pielietot šo informāciju, kas sniegta, lai laistu tirgū oriģinālu produktu, nekādā veidā nav pamatota ar ieguldījuma likumīgu aizsardzību, kas saistīta ar konkurenci pēc nopelniem. Ar to, ka dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma konkurenti varētu iegūt atļaujas laist tirgū zāles, izmantojot alternatīvas procedūras, nepietiek, lai zustu rīcības, kas izpaudusies kā atļauju laist tirgū zāles atsaukšana, ļaunprātīgais raksturs, jo tas vismaz uz laiku no tirgus var izslēgt konkurējošos ģenerisko zāļu ražotājus.

2010. gada 9. septembra spriedumā lietā T-155/06 *Tomra Systems u.c./Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts, tiek izskatīta apelācija) Vispārējā tiesa izskatīja jautājumu par to, vai Komisijai, pierādot konkurentu izslēgšanu no tirgus kopumā, bija jānosaka minimālais dzīvotspējas apjoms, kas nepieciešams, lai nodrošinātu uzņēmuma darbību attiecīgajā tirgū, un pēc tam bija jāpārbauda, vai tirgus daļa, kuru nav iespējams iekarot (t.i., tā pieprasījuma daļa, kam bija saistoša attiecīgā prakse), ir pietiekami liela, lai varētu radīt konkurentu izslēgšanas efektu. Vispārējā tiesa uzskata, ka būtiskas tirgus daļas izslēgšana, ko veicis dominējošā stāvoklī esošs uzņēmums, nevar tikt pamatota ar to, ka tirgus daļa, kuru iespējams iekarot, vēl ir pietiekama, lai tajā atrastos vieta ierobežotam skaitam konkurentu. Pirmkārt, klientiem, kas atrodas no tirgus izslēgtajā daļā, ir jābūt iespējai gūt labumu no tirgū maksimāli iespējamā konkurences līmeņa un konkurentiem jābūt iespējai piedalīties konkurences cīņā pēc nopelniem attiecībā uz visu tirgu, nevis tikai tā daļu. Otrkārt, dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma uzdevums nav noteikt, kādam skaitam dzīvotspējīgu konkurentu var tikt atļauts piedalīties konkurences cīņā ar šo uzņēmumu attiecībā uz to pieprasījuma daļu, kuru vēl ir iespējams iegūt.

4. Jaunami koncentrācijas kontroles jomā

a) Apstrīdama akta jēdziens

Lietā T-58/09 *Schemaventotto/Komisija*, kurā tika izdots 2010. gada 2. septembra rīkojums (Krājumā vēl nav publicēts), deva Vispārējai tiesai iespēju sniegt precizējumus par Regulas (EK) Nr. 139/2004¹⁴ 21. panta piemērošanu. Šajā lietā sabiedrības *Abertis Infrastructures SA* un *Autostrade SpA* atteicās no sava koncentrācijas projekta, ko Komisija sākotnēji bija atļāvusi, ņemot vērā grūtības, kuras radīja tiesiskā regulējuma attīstība Itālijā. Komisija to iepriekš bija izvērtējusi, secinot, ka ir izdarīts Regulas Nr. 139/2004 21. panta pārkāpums. ņemot vērā tiesību aktu grozījumu priekšlikumu, Komisija tomēr Itālijas iestādēm 2008. gada 13. augustā darīja zināmu savu lēmumu pabeigt procedūru, kas uzsākta saskaņā ar Regulas Nr. 139/2004 21. pantu. Ar 2008. gada 4. septembra vēstuli Komisija informēja prasītāju par šo lēmumu, par kuru tika iesniegta prasība Vispārējā tiesā.

Pirmkārt, Vispārējā tiesa šajā rīkojumā norāda, ka ar šo vēstuli Komisija tikai darīja zināmu savu lēmumu neturpināt procedūru lietā *Abertis/Autostrade*, kas saistīta ar iespējamām pārkāpumiem, kuri atklāti sākotnējās izmeklēšanas laikā, un ar to nav apstiprināti jaunie valsts tiesību aktu noteikumi.

Otrkārt, Vispārējā tiesa pārbaudīja, vai šis pasākums ir apstrīdams tiesību akts, proti, vai tas var radīt saistošas tiesiskas sekas, kas ietekmē prasītāja intereses, būtiski grozot tā tiesisko stāvokli. Šajā ziņā Vispārējā tiesa norāda, ka Regulas Nr. 139/2004 21. panta 4. punktā paredzētā procedūra attiecas uz Komisijas saskaņā ar minēto regulu veikto konkrētu koncentrāciju kontroli. Tādējādi Komisijai ir pienākums saistībā ar attiecīgo dalībvalsti pieņemt lēmumu, kurā vai nu atzītas attiecīgās intereses, ņemot vērā to atbilstību vispārējiem principiem un citām Savienības tiesību normām, vai arī nav atzītas šīs intereses, ņemot vērā to neatbilstību šiem principiem un tiesību normām. Līdz ar to, tā kā notika atteikšanās no koncentrācijas projekta, šajā gadījumā Komisijas kompetencē vairs nebija izbeigt atbilstoši minētās regulas 21. panta 4. punktam uzsāktu procedūru, pieņemot lēmumu par to sabiedrības interešu atzīšanu, ko aizsargā attiecīgie valsts pasākumi.

Šis secinājums nav apstrīdams tādēļ, ka Regulas Nr. 139/2004 21. panta 4. punktā paredzētajai procedūrai ir ne tikai objektīva, bet arī subjektīva funkcija, proti, aizsargāt attiecīgo uzņēmumu

¹⁴ Padomes 2004. gada 20. janvāra Regula (EK) Nr. 139/2004 par kontroli pār uzņēmumu koncentrāciju (OV L 24, 1. lpp.).

intereses, kas saistītas ar paredzēto koncentrācijas projektu, lai nodrošinātu minētajā regulā paredzētās procedūras tiesisko drošību un ātrumu, jo atteikšanās no projekta rezultātā subjektīvā funkcija kļuva nenozīmīga.

Tādējādi Komisija varēja pieņemt tikai formālu lēmumu par attiecīgās procedūras izbeigšanu. Tā kā šim lēmumam nebija citu seku, tas nevarēja būt apstrīdams tiesību akts.

2010. gada 13. septembra spriedumā lietā T-279/04 *Éditions Jacob/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts, tiek izskatīta apelācija) Komisija cēla iebildi par nepieņemamību attiecībā uz prasītājas prasību, ko tā cēlusi par lēmumu, ar kuru – ar nosacījumu, ka aktīvi tiek pārdoti tālāk, – *Lagardère SCA* tika atļauts pārpirkt *Vivendi Universal Publishing SA*. Komisija uzskatīja, ka iepriekšējā lēmuma, ar kuru tā bija nolēmusi uzsākt padziļinātu koncentrācijas projekta pārbaudi, sekas bija netieša, bet nenovēršama *Natexis Banques Populaires SA* īstenotās iepriekšējās mērķa aktīvu iegādes atzīšana par uzņēmuma kapitāla daļu iegādi, lai tās pārdotu tālāk. Tādējādi apstrīdētais lēmums bija tikai apstiprinošs lēmums. Vispārējā tiesa noraida Komisijas sniegto interpretāciju, atgādinot, ka lēmums uzsākt padziļinātu pārbaudi nav tiesību akts, par kuru var celt prasību, bet gan sagatavojošs pasākums, kura vienīgais mērķis ir uzsākt izmeklēšanu, lai konstatētu faktorus, kas ļautu Komisijai, pieņemot galīgu lēmumu, lemt par šīs darbības saderību ar kopējo tirgu. Tā piebilst, ka padziļinātas pārbaudes uzsākšanas vienīgais mērķis ir iepriekš konstatēt, ka pastāv būtiskas šaubas, kas radušās attiecībā uz paziņotā darījuma saderību.

b) Koncentrācijas jēdziens

2010. gada 6. jūlija spriedumā lietā T-411/07 *Aer Lingus Group/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts) prasītāja, pamatojoties uz valsts tiesību aktu noteikumiem, centās paplašināt Savienības tiesībās definēto koncentrācijas jēdzienu, attiecinot to arī uz gadījumiem, kad, neiegūstot kontroli, cita uzņēmuma kapitāla daļu iegāde, ko īsteno kāds uzņēmums, pati par sevi nesniedz iespēju īstenot izšķirošu ietekmi uz pēdējā minētā darbību. *Ryanair Holdings plc* bija izsludinājusi publisku piedāvājumu (PP) attiecībā uz visu *Aer Lingus Group plc* kapitālu, bet tai bija jāatsakās no sava projekta Komisijas lēmuma dēļ, kurā tā darījumu atzina par nesaderīgu ar kopējo tirgu. Pēc šī lēmuma *Aer Lingus Group* tomēr lūdza Komisiju dot rīkojumu *Ryanair Holdings* atbrīvoties arī no savas mazākuma līdzdalības, kas pēdējai minētajai jau pieder tās kapitālā. Tā kā Komisija šo lūgumu noraidīja, *Aer Lingus Group* iesniedza prasību par šo lēmumu.

Savā spriedumā Vispārējā tiesa atgādina, ka tiesības likt kādam uzņēmumam atsavināt visas cita uzņēmuma akcijas pastāv tikai tādēļ, lai atjaunotu situāciju, kāda bija pirms koncentrācijas īstenošanas. Tādējādi, ja nav iegūta kontrole un nav īstenota koncentrācija, Komisijai nav tiesību atcelt minēto "koncentrāciju". Vispārējā tiesa arī precizē, ka vispārīgi Regulas Nr. 139/2004 mērķis nav pasargāt sabiedrības no to komercstrīdiem ar saviem akcionāriem vai novērst nedrošību sakarā ar svarīgu lēmumu apstiprināšanu no akcionāru puses, jo šāda veida strīdi ir jārisina valsts tiesās. Tāpat arī, ja tiktu pieļauts, ka Komisija var uzdot atbrīvoties no mazākuma līdzdalības konkurējošā uzņēmumā tikai tādēļ, ka tā rada teorētisku risku no ekonomikas viedokļa, pastāvēt duopola situācijai, vai nelabvēlīgi ietekmē akciju pievilcību, kas pieder vienam no šī duopola uzņēmumiem, tiktu pārsniegta Komisijai piešķirtā kompetence koncentrāciju kontrolē.

Iepriekš minētajā lietā *Éditions Jacob/Komisija* prasītāja apstrīdēja to, ka *Natexis Banques Populaires* veiktā mērķa aktīvu iegāde juridiski tika kvalificēta kā uzņēmuma kapitāla daļu iegāde, lai tās

pārdotu tālāk, uz ko attiecas Regulas (EEK) Nr. 4064/89¹⁵ 3. panta 5. punkta a) apakšpunkts. Tā norādīja, ka šis darījums, kas saukts par “turējuma darījumu”, patiesībā bija koncentrācija minētās regulas 3. panta 1. punkta b) apakšpunkta nozīmē, jo tas ļāva *Lagardère* iegūt vai nu vienotu kontroli pār mērķa aktīviem ar *Natexis Banques Populaires* starpniecību, vai arī kopīgu kontroli pār tiem kopā ar *Natexis Banques Populaires* un tādējādi gūt iespēju īstenot izšķirošu ietekmi uz darbību, kas saistīta ar mērķa aktīviem.

Vispārējā tiesa uzskata, ka apgalvojumiem par vienpersonisku kontroli nevar piekrist. No īpašuma tiesību nodošanas līguma noteikumiem izriet, ka *Lagardère* nebija ne īpašuma tiesību, ne tiesību izmantot mērķa aktīvus, pirms ir pieņemts Komisijas atļaujas lēmums ar nosacījumiem, ne arī tiesību, kas tai sniegtu iespēju īstenot izšķirošu ietekmi attiecībā uz sabiedrību, kuras kontrolē mērķa aktīvus, vadību. Attiecībā uz kopīgu kontroli Vispārējā tiesa norāda, ka, pat ja pieņem, ka mērķa aktīvu turējums būtu ļāvis *Lagardère* kopīgi ar *Natexis Banques Populaires* īstenot izšķirošu ietekmi uz darbību, kas saistīta ar šiem aktīviem, tūlīt pēc turējuma darījuma īstenošanas, koncentrācijas darījums, kas no tā būtu izrietējis, katrā ziņā būtu darījums, kas nošķirams no *Lagardère* paziņotā koncentrācijas darījuma. Kļūda, ko Komisija esot pieļāvusi, mērķa aktīvu turējumu kvalificējot kā “uzņēmuma kapitāla daļu iegādi, lai tās pārdotu tālāk”, nevis kā vienpersoniskas vai kopīgas kontroles iegūvi, katrā ziņā neietekmē tā lēmuma tiesiskumu, ar ko par saderīgu ar kopējo tirgu – ar nosacījumu, ka aktīvi tiek pārdoti tālāk, – ir atzīts tas, ka *Lagardère* nopirkusi *Vivendi Universal Publishing*.

c) Efektivitātes pieaugums – Pārbaudāmība

Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Ryanair/Komisija* Vispārējā tiesa vispirms norāda, ka Komisija uzskata, ka gan no Regulas Nr. 139/2004, gan no Pamatnostādnēm par horizontālo apvienošanas novērtēšanu¹⁶ izriet, ka, lai varētu neitralizēt koncentrācijas negatīvo ietekmi uz patērētājiem, no tās izrietošajam efektivitātes pieaugumam ir jābūt pārbaudāmam, tam jāspēj sniegt priekšrocības patērētājiem un jābūt tādām, ko līdzīgā apmērā nevar sasniegt ar citiem konkurenci mazāk iero-bežojošiem līdzekļiem nekā iecerētā koncentrācija. Attiecībā uz pirmo nosacījumu Vispārējā tiesa uzsver, ka pretēji tam, ko Komisija ir norādījusi apstrīdētajā lēmumā, saskaņā ar pamatnostādnēm efektivitātes pieauguma pārbaudāmības nosacījumā nav prasīts, lai paziņotāja puse iesniedz datus, kurus var neatkarīgi novērtēt trešā puse, vai pirms koncentrācijas izstrādātus dokumentus, kas ļauj objektīvi un neatkarīgi novērtēt iegādes radītā efektivitātes pieauguma apjomu. Tādējādi Komisija nevarēja noraidīt *Ryanair Holdings* iesniegtos datus, norādot šādu pamatojumu. Vispārējā tiesa piebilst, ka uzņēmējdarbības vidē ne vienmēr ir iespējama šādu dokumentu savlaicīga sagatavošana un dokumenti, ko uzņēmums izmanto, lai uzsāktu PP, neatkarīgi no tā, vai dokumentus sagatavo šis uzņēmums vai tā padomdevēji, pēc sava rakstura ir tādi, kuriem var būt noteikta nozīme, lai pamatotu tādu apgalvojumu saturu, kas saistīti ar efektivitātes pieaugumu.

d) Saistības

Pilnvarotais pārstāvis

2010. gada 13. septembra spriedumā lietā T-452/04 *Éditions Jacob/Komisija* (Krājumā nav publicēts, tiek izskatīta apelācija) Vispārējai tiesai bija jālemj, vai tiesisks ir lēmums par *Wendel Investissement SA* kā atsavināto aktīvu ieguvējas atzīšanu atbilstoši Komisijas 2004. gada 7. janvāra lēmumam, ar

¹⁵ Padomes 1989. gada 21. decembra Regula (EEK) Nr. 4064/89 par uzņēmumu koncentrācijas kontroli (versija ar labojumiem, OV 1990, L 257, 13. lpp.).

¹⁶ Pamatnostādnes par horizontālo apvienošanas novērtēšanu saskaņā ar Padomes Regulu par uzņēmumu koncentrāciju kontroli (OV 2004, C 31, 5. lpp.).

kuru – ar nosacījumu, ka aktīvi tiek pārdoti tālāk, – *Lagardère* tika atļauts pārpirkt *Vivendi Universal Publishing*. Viens no izvirzītajiem pamatiem bija pamatots ar to, ka *Wendel Investissement* atzīšana bija pamatota ar kāda pilnvarotā pārstāvja, kas nebija neatkarīgs pārstāvis, ziņojumu. Šajā ziņā Vispārējā tiesa norāda, pirmkārt, ka pilnvarotais pārstāvis tika izraudzīts, kaut arī viņš bija sabiedrības, kam piederēja mērķa aktīvi, valdes loceklis, un, otrkārt, ka viņš faktiski savas funkcijas veica vienlaikus ar šīs sabiedrības, kam piederēja mērķa aktīvi, valdes locekļa funkcijām. Tādējādi viņš bija atkarīgs no šīs sabiedrības, kas varēja radīt šaubas par neitralitāti, kura viņam bija jāizrāda, veicot savu pilnvarotā pārstāvja uzdevumu. Tā kā viņš sagatavoja *Wendel Investissement* kā tālākpārdoto aktīvu pārpircēja kandidatūras novērtējuma ziņojumu, kas izšķiroši ietekmēja Komisijas pieņemto lēmumu par atzīšanu, Vispārējā tiesa uzskata, ka konstatētā pretlikumība pamato to, ka lēmums par *Wendel Investissement* kā ieguvējas atzīšanu tiek atcelts.

Valsts atbalsts

Tiesvedība sakarā ar valsts atbalstu 2010. gadā veidoja būtisku Vispārējās tiesas darba apjomu, kurā ietilpa 50 izskatītas lietas. Par šiem nolēmumiem ir iespējams sniegt tikai pārskatu, ietverot, pirmkārt, jautājumus par pieņemamību, otrkārt, jautājumus par lietas būtību un, treškārt, procesuālus jautājumus.

1. Pieņemamība

Šī gada judikatūrā ir sniegti precizējumi attiecībā uz tiesību celt prasību vērtējumu saistībā ar prasībām, kuru mērķis ir apstrīdēt Komisijas lēmumu, ar ko atbalsts atzīts par saderīgu ar kopējo tirgu.

Pirmkārt, 2010. gada 13. septembra spriedumā lietā T-193/06 *TF1/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts) prasītāja lūdza atcelt Komisijas lēmumu, kas attiecās uz atbalsta pasākumiem Francijas kinematogrāfijai un audiovizuālajai nozarei, ar ko Komisija nolēma necelt iebildumus pret attiecīgajiem pasākumiem pēc iepriekšējās izvērtēšanas veikšanas, kas paredzēta EKL 88. panta 3. punktā.

Norādot, ka apstrīdētais lēmums formāli ir adresēts Francijas Republikai, Komisija apstrīdēja prasītājas iesniegtās prasības pieņemamību, secinot, ka prasītāju šis lēmums neietekmē individuāli.

Vispārējā tiesa atgādina, ka iepriekšējās izvērtēšanas vienīgais mērķis ir ļaut Komisijai formulēt savu sākotnējo nostāju par daļēju vai pilnīgu atbalsta saderību. Tikai EKL 88. panta 2. punktā paredzētajā izmeklēšanā Komisijai ir jāļauj ieinteresētajām personām sniegt apsvērumus. Tādējādi, ja, neuzsākot oficiālu izmeklēšanas procedūru, Komisija atzīst, ka atbalsts ir saderīgs ar kopējo tirgu, personas, uz kurām attiecas šis procesuālās garantijas, it īpaši uzņēmumi, kas ir šī atbalsta saņēmēju konkurenti, var celt prasību, lai aizsargātu savas procesuālās tiesības. Savukārt, ja prasītāja apstrīd lēmuma, ar kuru novērtēts atbalsts, pamatotību kā tādu, tikai ar to vien, ka attiecīgo prasītāju var uzskatīt par ieinteresēto personu EKL 88. panta 2. punkta nozīmē, nav pietiekami, lai prasību atzītu par pieņemamu.

Šajā gadījumā vispirms Vispārējā tiesa pārbaudīja prasītājas izvirzīto pamatu raksturu un tikai tad secināja, ka nevienā no šiem atcelšanas pamatiem nav lūgts konstatēt, ka pastāv būtiskas grūtības, kuras radījuši attiecīgie atbalsta pasākumi, ņemot vērā to kvalificēšanu par valsts atbalstu vai to saderību ar kopējo tirgu; šo grūtību dēļ Komisijai esot pienākums sākt oficiālo procedūru. Prasītāja neapstrīdēja Komisijas atteikumu sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru, kas paredzēta EKL 88. panta 2. punktā, un neapgalvoja, ka būtu pārkāptas procesuālās tiesības, kas izriet no šīs tiesību

normas, bet vienīgi lūdza atcelt lēmumu pēc būtības, kā tā to apstiprināja tiesas sēdē, sniedzot atbildi uz Vispārējās tiesas jautājumu.

Šajos apstākļos ar prasību netika lūgts aizsargāt prasītājas procesuālās tiesības, kam tādējādi bija jāpierāda, ka tai ir īpašs statuss no Tiesas sprieduma lietā *Plaumann/Komisija*¹⁷ izrietošās judikatūras nozīmē, it īpaši tādēļ, ka tās stāvokli tirgū būtiski bija ietekmējuši lēmumā aplūkotie pasākumi, un tās konkurētspējas stāvokļa ietekmēšana bija jāizvērtē saistībā ar attiecīgo atbalsta pasākumu adresātiem, proti, tirgus dalībniekiem, kuri veic ražošanas darbības kinematogrāfijas un audiovizuālo darbu nozarēs. Šajā gadījumā, tā kā obligātā apgrozījumam piemērojamā ieguldījumu procentuālā daļa bija vienāda visiem konkurentiem, tas, ka prasītājas pienākumi veikt ieguldījumus pārsniedza citu konkurentu izdevumus, ņemot vērā tās lielo apgrozījumu, tai nevarēja radīt īpašu statusu un tādējādi to individuāli neizcēla līdzīgi kā adresātu *Plaumann/Komisija* judikatūras nozīmē.

Otrkārt, 2010. gada 13. septembra spriedumā apvienotajās lietās T-415/05, T-416/05 un T-423/05 *Griekija u.c./Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa atzina, ka tikmēr, kamēr tiek atzīta prasītāju interese pat pēc to nodošanas likvidācijai prasīt apstrīdētā lēmuma atcelšanu, persona, kas iestājusies lietā, saglabā atbilstīgu interesi iestāties lietā Komisijas prasījumu atbalstam, lai aizstāvētu šī lēmuma tiesiskumu, pat ja tas būtu tikai ar mērķi iesniegt prasījumus par zaudējumu atlīdzību, kam sekotu iespējama prasības celšana, pamatojoties uz tāda atbalsta prettiesisku piešķiršanu, kas tai radīja zaudējumus.

Visbeidzot, treškārt, 2010. gada 16. decembra spriedumā apvienotajās lietās T-231/06 un T-237/06 *Nīderlande un NOS/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa atgādināja, ka administratīvā procedūra valsts atbalsta jomā tiek uzsākta tikai pret attiecīgo dalībvalsti. Uzņēmumi, kas ir atbalsta saņēmēji, tiek uzskatīti tikai par ieinteresētajām personām šajā procedūrā. No tā izriet, ka ieinteresētajām personām, kas nevar balstīties uz tiesībām uz aizstāvību, kuras ir atzītas tām personām, pret kurām ir uzsākta procedūra, ir tikai tiesības būt atbilstošā mērā iesaistītām administratīvajā procedūrā, ņemot vērā šīs lietas apstākļus.

2. Materiālo tiesību normas

a) Individuāls atbalsts, kas piešķirts atbilstoši Komisijas apstiprinātai vispārējai atbalsta shēmai

2010. gada 3. marta spriedumā apvienotajās lietās T-102/07 un T-120/07 *Freistaat Sachsen u.c./Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa uzskatīja, ka, ja Komisija aplūko individuālu atbalstu, kas, kā tiek apgalvots, ir piešķirts iepriekš apstiprinātas shēmas ietvaros, tā nevar uzreiz izvērtēt tieši tā atbilstību EK līgumam. Pirms ikvienas procedūras uzsākšanas Komisijai ir jāpārbauda, vai atbalsts atbilst vispārējai shēmai un nosacījumiem, kas izvirzīti lēmumā par tās apstiprināšanu. Ja Komisija šādi nerīkotos, tā, pārbaudīdama katru individuālo atbalstu, varētu atgriezties pie sava lēmuma, ar ko tā ir apstiprinājusi atbalsta shēmu, kas jau ietvēra pārbaudi attiecībā uz EKL 87. pantu. Atbalsts, kuru piešķirot tiek stingri un paredzami ievēroti nosacījumi, kas formulēti lēmumā par vispārējās atļautas shēmas apstiprināšanu, tādējādi tiek uzskatīts par pastāvošu atbalstu, par ko nav jāziņo Komisijai, un tas nav jāpārbauda saskaņā ar EKL 87. pantu.

Vispārējā tiesa arī precizēja, ka Komisijas lēmums, ar kuru tiek lemts par atbalsta saderību ar attiecīgo shēmu, izriet no Komisijas pienākuma rūpēties par EKL 87. un 88. panta piemērošanu. Līdz ar to Komisijas pārbaude par atbalsta saderību ar šo shēmu nav iniciatīva, kas pārsniedz Komisijas

¹⁷ 1963. gada 15. jūlija spriedums lietā 25/62 (*Recueil*, 197. un 223. lpp.).

kompetenci. Tādējādi Komisijas vērtējumu neierobežo valsts iestāžu, kas piešķirušas atbalstu, vērtējums.

b) Ekonomiskas priekšrocības piešķiršana

2010. gada 21. maija spriedumā apvienotajās lietās T-425/04, T-444/04, T-450/04 un T-456/04 *Francija u.c./Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa uzskatīja, ka valsts iestāžu publiskie paziņojumi rada ievērojamas priekšrocības uzņēmumam, ciktāl tie ļauj atgūt finanšu tirgus uzticību. Tie arī padara iespējamu vieglāku un lētāku uzņēmuma piekļuvi jauniem kredītiem, kas nepieciešami, lai refinansētu tā īstermiņa parādus, un tie palīdz nostabilizēt uzņēmuma ļoti nestabilo finansiālo stāvokli. Šie paziņojumi izšķirošā veidā ietekmē kredītreitinga aģentūru reakciju. Jebkura pozitīva ietekme uz uzņēmuma kredītreitingu, pat tikai publisko paziņojumu dēļ, kas var radīt vai stiprināt investoru uzticību, rada tūlītēju ietekmi uz izmaksu līmeni, kādas šim uzņēmumam ir jāmaksā, lai refinansētos kapitāla tirgos.

Vispārējā tiesa arī precizēja, ka prasība par saikni starp identificēto priekšrocību un valsts līdzekļu iesaistīšanu principā nozīmē, ka minētā priekšrocība ir cieši saistīta ar atbilstošajām izmaksām, kas ir jāmaksā no valsts budžeta, vai ar pietiekami konkrēta ekonomiska riska radīšanu šim budžetam, pamatojoties uz juridiski saistošajiem pienākumiem, kurus ir uzņēmusies valsts. Lai paziņojumus varētu pielīdzināt valsts garantijai vai interpretēt kā tādus, kas liecina par neatsaucamām saistībām sniegt konkrētu finansiālu atbalstu, piemēram, atmaksājot īstermiņa parādus, tiem ir jābūt saistītiem ar konkrētu, beznosacījumu un neatsaucamu valsts resursu iesaistīšanu un tajos skaidri ir jābūt noteiktām vai nu precīzām ieguldāmajām summām, vai arī konkrētiem parādiem, kas jāgarantē, vai vismaz iepriekš izklāstītam finansiālam plānam, piemēram, kredītlīnijai līdz noteiktai summai, kā arī nosacījumiem paredzētā atbalsta piešķiršanai. Tikai ar to vien, ka dalībvalsts izmantoja savu īpašo reputāciju finanšu tirgos, nepietiek, lai pierādītu, ka šie līdzekļi tika pakļauti tādām riskam, ko var uzskatīt par valsts līdzekļu piešķiršanu EKL 87. panta 1. punkta izpratnē, kura ir pietiekami saistīta ar priekšrocību, kas tika piešķirta ar tās paziņojumiem.

2010. gada 15. jūnija spriedumā lietā T-177/07 *Mediaset/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts, tiek izskatīta apelācija) Vispārējā tiesa atgādināja, ka judikatūrā ir atzīts, ka priekšrocība, kas ir tiešā veidā piešķirta konkrētām fiziskām vai juridiskām personām, kuras ne vienmēr ir uzņēmumi, var būt netieša priekšrocība un attiecīgi valsts atbalsts citām fiziskām vai juridiskām personām, kuras ir uzņēmumi. Tādējādi ir jānoraida pieņēmums, ka patērētājiem piešķirtā subsīdija nevar tikt kvalificēta kā valsts atbalsts uzņēmējiem, kas nodrošina patēriņa preces vai pakalpojumus.

c) Vispārējās tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumi

2010. gada 1. jūlija spriedumā apvienotajās lietās T-568/08 un T-573/08 *M6 un TF1/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts, tiek izskatīta apelācija) Vispārējā tiesa uzskatīja, ka nostāja, ar kuru ceturrtā no nosacījumiem, kas definēti Tiesas 2003. gada 24. jūlija sprieduma lietā *Altmark Trans* un *Regierungspräsidium Magdeburg*¹⁸ 88.–93. punktā, ievērošana ir nosacījums EKL 86. panta 2. punktā paredzētās atkāpes piešķiršanai, ir balstīta uz to, ka ir sajaukti nosacījumi, kas ļauj kvalificēt atbalstu kā valsts atbalstu EKL 87. panta 1. punkta izpratnē, un nosacījumi, ar kuriem tiek vērtēta atbalsta saderība atbilstīgi EKL 86. panta 2. punktam. Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Altmark Trans* un *Regierungspräsidium Magdeburg* paredzēto nosacījumu vienīgais mērķis ir kvalificēt attiecīgu pasākumu kā valsts atbalstu, lai noteiktu, vai pastāv pienākums paziņot par šo pasākumu Komisijai, ja tas ir jauns atbalsts, vai sadarboties ar šo iestādi jau esoša atbalsta gadījumā.

¹⁸ C-280/00 (*Recueil*, I-7747. lpp.).

Vispārējā tiesa arī norādīja, ka jautājums par to, vai uzņēmums, kam uzticēts apraides pakalpojums ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi, būtu varējis sniegt to lētāk, vērtējot šī pakalpojuma valsts finansējuma saderību ar Kopienas noteikumiem valsts atbalsta jomā, ir nebūtisks. Vērtējot atbalsta samērīgumu, EKL 86. panta 2. punktā ir paredzēts nepieļaut, lai tirgus dalībnieks, kam uzdots sniegt pakalpojumu ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi, saņemtu tādu finansējumu, kas pārsniedz sabiedriskā pakalpojuma sniegšanas neto izmaksas.

Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Niederlande un NOS/Komisija* Vispārējā tiesa precizēja, ka dalībvalstīm ir plaša rīcības brīvība, lai definētu to, ko tās uzskata par vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumiem. Tādējādi šo pakalpojumu definīciju, kuru ir noteikusi dalībvalsts, Komisija var apšaubīt tikai acīmredzamas kļūdas gadījumā. Runājot par apraides nozares sabiedriskā pakalpojuma definīciju, lai gan tiešām Komisija nevar ne izlemt, vai programma ir jāpārraida kā vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojums, ne apšaubīt konkrēta produkta būtību vai kvalitāti, tai kā Līguma uzraudzītājam ir jāspēj iekļaukties acīmredzamas kļūdas gadījumā.

d) Privātā investora tirgus ekonomikā kritērijs

2010. gada 3. marta spriedumā lietā *T-163/05 Bundesverband deutscher Banken/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa noraidīja argumentu, ar kuru saskaņā intelektuālais uzdevums – pārbaudīt, vai darījums ir noticis parastos tirgus ekonomikas apstākļos, – noteikti ir jāveic, atsaucoties uz vienu vienīgu ieguldītāju vai vienīgo ieguldījuma saņēmēju uzņēmumu, lai arī tirgus ekonomiku raksturo tieši dažādu saimnieciskās darbības subjektu mijiedarbība. Tādējādi Komisija var izvērtēt, vai uzņēmums būtu varējis iegūt līdzekļus, kas tam sniedz tādas pašas priekšrocības, no citiem ieguldītājiem un – vajadzības gadījumā – ar kādiem nosacījumiem. Turklāt šā uzdevuma veikšanai nav arī vajadzīgs pilnīgi ignorēt pienākumus, kas ir saistīti ar nodotā īpašuma būtību.

Turklāt Vispārējā tiesa uzskatīja, ka tas, ka viens no darījumu aspektiem ir saistīts ar ieguldītāja riska palielinājumu, atlīdzības palielinājumu pamato tikai tad, ja minētais aspekts rada priekšrocību bankai vai ja tā nevar atteikties no piedāvātajiem līdzekļiem. Turpretī, ja riska palielinājums ieguldītājam izriet no lēmuma, kuru tas ir pieņēmis sev zināmu iemeslu dēļ un kuru nav ietekmējušas bankas vēlmes vai vajadzības, ieguldītājs atteiksies maksāt atlīdzības palielinājumu un iegūs līdzekļus no citiem ieguldītājiem.

Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Grieķija u.c./Komisija*, atgādinājusi, ka no EKL 87. panta 1. punkta izriet, ka atbalsta jēdziens ir objektīvs jēdziens, kas ir atkarīgs tikai no tā, vai kāds valsts pasākums piešķir vai nepiešķir uzņēmumam, kurš ir šī pasākuma adresāts, ekonomisku priekšrocību, ko tas nebūtu guvis parastos tirgus apstākļos, Vispārējā tiesa atzina, ka tas, ka darījums ir bijis saprātīgs publiskajām iestādēm vai publiskajam uzņēmumam, kas piešķir atbalstu, neatbrīvo no pienākuma piemērot privātā ieguldītāja kritēriju.

e) Atbalsta atgūšanas pienākums

Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Grieķija u.c./Komisija* Vispārējā tiesa aplūkoja jautājumu par atbalsta atgūšanu divu uzņēmumu saimnieciskās pēctecības gadījumā. Ja pastāv šāda pēctecība, jauno uzņēmumu var uzskatīt par faktisko tāda atbalsta saņēmēju, kas sekmējis attiecīgo darbību jomu un kas ticis piešķirts iepriekšējam uzņēmumam, pirms tā darbības pārņēma jaunais uzņēmums. Savukārt, ja pēc sadalīšanas abi uzņēmumi neveido ekonomisku vienību, atbalstu, kas piešķirts iepriekšējam uzņēmumam pēc sadalīšanas, nevar atgūt no jaunā uzņēmuma tikai ar tādu pamatojumu vien, ka šis uzņēmums no tā guvis netiešu labumu. Šis apstāklis pats par sevi neļauj uzskatīt, ka jaunais uzņēmums ir iepriekšējam uzņēmumam piešķirtā atbalsta faktiskais saņēmējs.

Attiecībā uz pienākuma atmaksāt atbalstu sadalījumu starp atbalsta saņēmējiem Vispārējā tiesa ir atgādinājusi, ka lēmumā, ar ko konstatē kāda atbalsta nesaderību un nosaka tā atgūšanu, Komisijai nav pienākuma precizēt, cik lielā mērā katrs uzņēmums saņēmējs ir ieguvis priekšrocības no attiecīgā atbalsta summas. Attiecīgajai dalībvalstij ir jānosaka, cik liela summa, atgūstot atbalstu, ir jāatmaksā katram no šiem uzņēmumiem, sadarbojoties ar Komisiju, atbilstoši EKL 10. pantam.

Turklāt judikatūras kritērijiem atbalsta faktiskā saņēmēja noteikšanai ir objektīvs raksturs. Saimniecisko pēctecību var noteikt, pamatojoties uz dažādiem objektīviem faktiem, tādiem kā fakts, ka par nodotajiem aktīviem netiek maksāta cena, kas atbilst tirgus apstākļiem, vai objektīvs apstāklis, ka ar nodošanu tiek apiets strīdīgā atbalsta atmaksāšanas pienākums.

Secinājums par saimniecisko pēctecību starp diviem uzņēmumiem neļauj prezumēt, ka, ņemot vērā, ka pēc sadalīšanas turpinājās abu šo sabiedrību ekonomiskās grūtības, jaunie pasākumi jaunā uzņēmuma labā, kas vērtēti apstrīdētajā lēmumā, veido loģisku turpinājumu iepriekš piešķirtajam atbalstam un līdz ar to arī ietilpst valsts atbalsta kategorijā. Katrā ziņā Eiropas Savienības tiesai ir jāpārbauda, vai, ņemot vērā atbilstošo informāciju, šo pasākumu var saprātīgi nodalīt no iepriekšējiem atbalsta pasākumiem.

3. Procesuālo tiesību normas

a) Oficiāla izmeklēšanas procedūra

2010. gada 3. marta spriedumā lietā T-36/06 *Bundesverband deutscher Banken/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa uzskatīja, ka jautājumu par to, vai Komisija ir kļūdaini piemērojusi privātā ieguldītāja kritēriju, nedrīkst jaukt ar jautājumu par to, vai pastāv būtiskas grūtības, kuru dēļ būtu jāuzsāk oficiāla izmeklēšanas procedūra. Turklāt tas, ka Komisija nav atbildējusi uz dažiem iebildumiem, kurus prasītāja izvirzīja vienlaicīgi izskatāmajā lietā, nenozīmē, ka Komisija nevarēja pieņemt lēmumu par attiecīgo pasākumu, pamatojoties uz tās rīcībā esošo informāciju, un ka tādēļ tai bija jāuzsāk oficiāla izmeklēšanas procedūra, lai pabeigtu savu izmeklēšanu. Ja Komisija ir uzsākusi oficiālu izmeklēšanas procedūru attiecībā uz līdzīgiem darījumiem un ja šajā ziņā tika apspriests noteiktu visiem darījumiem kopīgo īpašību svarīgums, var uzskatīt, ka Komisijas rīcībā bija informācija, kas tai ļāva izvērtēt minēto īpašību nozīmi.

b) Pienākums norādīt pamatojumu

Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Freistaat Sachsen u.c./Komisija* Vispārējā tiesa nepietiekama pamatojuma dēļ atcēla Komisijas lēmumu, kurā ir konstatēts, ka pastāv ar kopējo tirgu nesaderīgs valsts atbalsts, un kurā tā savā grūtībās nonākušam uzņēmumam sniegtā atbalsta summas aprēķinā nav ietvērusi nekādas atsaucē uz finanšu tirgu praksi attiecībā uz risku (grūtībās nonācis uzņēmums, nodrošinājumu neesamība utt.) kumulēšanu, jo saikne starp Komisijas veiktajiem palielinājumiem un konkrēto sabiedrību specifisko situāciju nešķīta skaidra un veikto palielinājumu izvēlei, vismaz kā šķiet, bija nejaušs raksturs, lai gan Komisijas paziņojumā par atsaucē likmes un diskonta likmes noteikšanas metodi¹⁹ nav ietverta neviena norāde par minēto risku kumulēšanu. Komisijai būtu bijis jāpaskaidro papildu prēmiju piemērošana, kā arī to apmērs ar tirgus prakses analīzes palīdzību, lai minētajām sabiedrībām ļautu apstrīdēt palielinājumu atbilstību un Vispārējai tiesai ļautu pārbaudīt to tiesiskumu.

¹⁹ Komisijas Paziņojums 97/C 273/03 par atsaucē likmes un diskonta likmes noteikšanas metodi (OV 1997, C 273, 3. lpp.).

Turklāt iepriekš minētajā spriedumā lietā *Mediaset/Komisija* Vispārējā tiesa precizēja, ka pienākuma norādīt pamatojumu piemērošana atbalsta kvalifikācijai nozīmē, ka ir jābūt norādītiem iemesliem, kāpēc Komisija uzskata, ka attiecīgajam pasākumam ir piemērojams EKL 87. panta 1. punkts. Attiecībā uz to, vai konkurence kopējā tirgū tiek izkropļota, lai arī Komisijai ir pienākums sava lēmuma pamatojumā minēt vismaz apstākļus, kādos atbalsts ir piešķirts, ja tie ļauj pierādīt, ka atbalsts var iespaidot tirdzniecību starp dalībvalstīm un izkropļot vai draudēt izkropļot konkurenci, Komisijai savukārt nav jāveic attiecīgo tirgu patiesās situācijas ekonomiskā analīze, uzņēmumu, kuri saņem atbalstu, tirgus daļu analīze, konkurējošo uzņēmumu stāvokļa un tirdzniecības plūsmas starp dalībvalstīm analīze. Turklāt prettiesiski piešķirtu atbalstu gadījumā Komisijai nav jāpierāda šo atbalstu reālā ietekme uz konkurenci un tirdzniecību starp dalībvalstīm. Ja tas tā būtu, šāds pienākums nozīmētu, ka dalībvalstīm, kuras piešķir prettiesiskus atbalstus, būtu priekšrocības, salīdzinot ar tām, kas paziņo par atbalsta projektu. Pietiek, ka Komisija pierāda, ka stridīgais atbalsts var ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm un izkropļo vai draud izkropļot konkurenci, un nav jānosaka attiecīgais tirgus.

Kopienas preču zīme

2010. gadā būtisku daļu Vispārējā tiesā izskatīto lietu (180 lietas, t.i., 34 % no 2010. gadā izskatīto lietu kopskaita) vēl joprojām veidoja nolēmumi saistībā ar Regulas (EK) Nr. 40/94²⁰ un Regulas (EK) Nr. 207/2009²¹ piemērošanu.

1. Absolūti atteikuma pamatojumi

Atbilstoši Regulas Nr. 40/94 un Regulas Nr. 207/2009 7. panta 1. punkta b) apakšpunktam kā Kopienas preču zīmi ir aizliegts reģistrēt apzīmējumus, kam nav atšķirtspējas, un minētā atšķirtspēja ir jāvērtē saistībā ar precēm vai pakalpojumiem, attiecībā uz kuriem to lūdz reģistrēt, un saistībā ar to, kā tos uztver konkrētā sabiedrības daļa.

2010. gada 15. jūnija spriedumā lietā *T-547/08 X Technology Swiss/ITSB* (zeķes purngala oranža nokrāsa) (Krājumā vēl nav publicēts, tiek izskatīta apelācija) Vispārējā tiesa noraidīja prasību, kas iesniegta par lekšējā tirgus saskaņošanas biroja (preču zīmes, paraugi un modeļi) (ITSB) Apelāciju padomes lēmumu, ar kuru saskaņā oranža krāsa vāciņa formā, kas sedz katra zeķu izstrādājuma purngalu, vidusmēra patērētājam ir apzīmējums, kam nav atšķirtspējas. Pirmkārt, Vispārējā tiesa atzina, ka Apelāciju padome nav pieļāvusi kļūdu, reģistrācijai pieteiktajai preču zīmei, ko prasītāja kvalificējusi kā "pozīcijas preču zīmi", piemērojot judikatūru, kas attiecas uz trīsdimensiju preču zīmēm. Vispārējā tiesa precizēja, ka "pozīcijas preču zīmes" kvalificēšanai par grafisku vai trīsdimensiju preču zīmi vai par īpašu preču zīmju kategoriju nav nozīmes saistībā ar tās atšķirtspējas novērtējumu, jo šīs judikatūras piemērojamības izšķirošais elements ir tas, ka apzīmējums jauca ar apzīmētās preces izskatu. Otrkārt, Vispārējā tiesa uzskatīja, ka tad, ja apzīmējums nevar identificēt preču komerciālo izcelsmi, to nevar reģistrēt kā preču zīmi, lai gan tas attiecas uz precēm, kas atkarīgas no modes tendencēm, un ka tādējādi attiecīgajā ražošanas nozarē pastāv vai nepārtraukti tiek izveidoti vairāki līdzīgi apzīmējumi. Visbeidzot, Vispārējā tiesa izskaidroja to, ka risks, ka kāds konkurents atdarinās preces vai pakalpojuma attēla elementu, neierobežo Regulas Nr. 40/94 7. panta 1. punkta b) apakšpunkta interpretāciju, jo uzņēmējs, kurš komercdarbībā izmanto apzīmējumu, kas neatbilst šajā tiesību normā izvirzītajam nosacījumam, attiecīgā gadījumā var pierādīt, ka tas ir ieguvis atšķirtspēju izmantošanas rezultātā Regulas Nr. 40/94 7. panta 3. punkta izpratnē, vai

²⁰ Padomes 1993. gada 20. decembra Regula (EK) Nr. 40/94 par Kopienas preču zīmi (OV 1994, L 11, 1. lpp.).

²¹ Padomes 2009. gada 26. februāra Regula (EK) Nr. 207/2009 par Kopienas preču zīmi (OV L 78, 1. lpp.), kas aizstāja Regulu Nr. 40/94.

izmantot citus juridiskus līdzekļus, kas varētu būt tā rīcībā, piemēram, dizainparauga tiesības vai prasību saistībā ar negodīgu konkurenci.

Turklāt 2010. gada 12. novembra spriedumos lietā T-404/09 *Deutsche Bahn/ITSB* (pelēkas un sarkanas krāsas horizontāla kombinācija) (Krājumā nav publicēts) un lietā T-405/09 *Deutsche Bahn/ITSB* (pelēkas un sarkanas krāsas vertikāla kombinācija) (Krājumā nav publicēts) Vispārējā tiesa atgriezās pie jautājuma par krāsu kombinācijas atšķirtspēju. Šajos abos spriedumos Vispārējā tiesa apstiprināja šauru pieeju attiecībā uz pieteikumiem kā preču zīmi reģistrēt krāsu kombināciju un konstatēja, ka krāsu kombinācija attiecīgajai sabiedrībai nerada ievērojamu atkāpi salīdzinājumā ar krāsām, ko parasti izmanto attiecīgajiem pakalpojumiem, un tādējādi tai nav atšķirtspējas.

2. Relatīvi atteikuma pamatojumi

2010. gada 22. jūnija spriedumā lietā T-255/08 *Montero Padilla/ITSB – Padilla Requena* ("JOSE PADILLA") (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa precizē pamatojumus, uz kuriem var tikt balstīts iebildums. Prasītāja būtībā lūdza, lai Vispārējā tiesa pārbaudītu ITSB Apelāciju padomes lēmuma tiesiskumu saistībā ar Regulas Nr. 40/94 9. pantu, kas attiecas uz Kopienas preču zīmes piešķirtajām tiesībām. Vispārējā tiesa precizē, ka pamatojumi, uz kuriem var tikt balstīts iebildums, tādi, kādi tie ir izklāstīti Regulas Nr. 40/94 42. panta 1. punktā, ir vienīgi relatīvie atteikuma pamatojumi, kas ir paredzēti šīs pašas regulas 8. pantā, jo šīs regulas 9. pantā ir definēts Kopienas preču zīmes piešķirtot tiesību apjoms un līdz ar to tās reģistrācijas sekas, bet minētais pants neattiecas uz reģistrēšanas nosacījumiem. Līdz ar to Regulas Nr. 40/94 9. pants nav to tiesību normu starpā, kuras ITSB ir jāņem vērā, lai izvērtētu reģistrācijas pieteikumu vai iebildumu. Turklāt Vispārējā tiesa uzskata, ka no Regulas Nr. 40/94 8. panta 5. punkta formulējuma, kurā izmantoti vārdi "attiecībā uz kuriem ir reģistrēta agrākā preču zīme", izriet, ka šī tiesību norma attiecībā uz agrākām preču zīmēm šīs regulas 8. panta 2. punkta izpratnē ir piemērojama vienīgi tad, ja tās ir reģistrētas. Līdz ar to Regulas Nr. 40/94 8. panta 5. punkts attiecībā uz precēm un pakalpojumiem, kas nav līdzīgi, aizsargā vienīgi tādas plaši pazīstamas preču zīmes Parīzes konvencijas²² 6.a panta izpratnē, par kuru reģistrāciju ir iesniegti pierādījumi. Visbeidzot Vispārējā tiesa precizē, ka autortiesības nevar tikt uzskatītas par "komercdarbībā izmantotu apzīmējumu" Regulas Nr. 40/94 8. panta 4. punkta izpratnē, kā tas izriet no šīs regulas 52. panta sistēmas. Šīs pēdējās minētās tiesību normas 1. punkta c) apakšpunktā ir paredzēts, ka Kopienas preču zīme tiek atzīta par spēkā neesošu, ja pastāv agrākas tiesības, kas ir paredzētas Regulas Nr. 40/94 8. panta 4. punktā, un ja šajā punktā izklāstītie nosacījumi ir izpildīti. Tā paša panta 2. punkta c) apakšpunktā ir noteikts, ka Kopienas preču zīme tiek arī atzīta par spēkā neesošu, ja tās izmantošana var tikt aizliegta saskaņā ar "citām" agrākām tiesībām un it īpaši autortiesībām. No tā izriet, ka autortiesības nav agrākās tiesības, kas ir paredzētas Regulas Nr. 40/94 8. panta 4. punktā.

3. Saistība starp absolūtajiem un relatīvajiem atteikuma pamatojumiem

Iepriekš minētajā spriedumā lietā *JOSE PADILLA* Vispārējā tiesa uzsver, ka no Regulas Nr. 40/94 42. panta 1. punkta formulējuma, kā arī no tā paša minētās regulas panta un 43. panta sistēmas izriet, ka šīs pašas regulas 7. pantā paredzētie absolūtie atteikuma pamatojumi nav jāizvērtē iebildumu procesa ietvaros. Pamatojumi, uz kuriem var tikt balstīts iebildums un kādi tie ir izklāstīti Regulas Nr. 40/94 42. panta 1. punktā, ir vienīgi tādi relatīvie atteikuma pamatojumi, kādi ir paredzēti šīs pašas regulas 8. pantā.

²² 1883. gada 20. marta Parīzes Konvencija par rūpnieciskā īpašuma aizsardzību ar labojumiem un grozījumiem.

4. Procesuālie jautājumi

2010. gada 28. aprīļa spriedumā lietā T-225/09 *Claro/ITSB – Telefónica* ("Claro") (Krājumā nav publicēts, tiek izskatīta apelācija) Vispārējā tiesa noraidīja prasību, kas celta par ITSB Apelāciju padomes lēmumu, ar kuru tā prasību atzina par nepieņemamu tāpēc, ka Regulas Nr. 40/94 59. pantā paredzētajā termiņā netika iesniegts neviens procesuālais raksts, kurā būtu izklāstīti iemesli. Prasītāja apgalvoja, ka nav lietderīgi iesniegt procesuālo rakstu, jo, pirmkārt, tā apstrīdēja kopumā visu leibildumu nodaļas lēmumu, ar kuru tika apmierināts iebildums, atsaucoties uz relatīvo atteikuma pamatojumu, kas ir paredzēts Regulas Nr. 40/94 8. panta 1. punkta b) apakšpunktā, un, otrkārt, pastāvēja dažādo ITSB instanču, kam ir jāpamato savi lēmumi, atsaucoties uz procesu zemākajā instancē, funkcionālā turpinātība. Vispārējā tiesa precizē, ka procesuālā raksta, kurā ir izklāstīti prasības iesniegšanas iemesli, iesniegšana nekādā ziņā nebija nelietderīga, jo lietas dalībniekam, kas ir iesniedzis prasību Apelāciju padomē, ir jāizklāsta iemesli, ar kuriem šī prasība ir pamatota. Savukārt Apelāciju padomei ar dedukcijas palīdzību nav jānosaka iemesli, ar kuriem ir pamatota apelācijas sūdzība, kas tai ir jāizskata. Turklāt attiecībā uz funkcionālo turpinātību Vispārējā tiesa no jauna piemēro principus, ko Tiesa ir noteikusi 2007. gada 13. marta spriedumā lietā *ITSB/Kaul*²³, precizējot, ka no Regulas Nr. 40/94 62. panta 1. punkta izriet, ka sakarā ar iesniegto apelācijas sūdzību Apelāciju padomei ir jāveic jauna un pilna iebildumu izvērtēšana pēc būtības gan attiecībā uz tiesību jautājumiem, gan faktiem. Tomēr šāda izvērtēšana nozīmē, ka apelācijas sūdzība Apelāciju padomē ir pieņemama, jo, ja tā ir nepieņemama, Apelāciju padomei tā ir jānoraida, neizskatot to pēc būtības.

2010. gada 16. jūnija spriedumā lietā T-487/08 *Kureha/ITSB – Sanofi-Aventis* ("KREMEZIN") (Krājumā nav publicēts) Vispārējā tiesa lēma par novēloti iesniegtas Pasaules Intelektuālā īpašuma organizācijas (PĪO) publikācijas pierādošo spēku, lai pierādītu agrākas preču zīmes esamību. Vispārējā tiesa atzīst, ka neviena Regulas Nr. 40/94 un Regulas (EK) Nr. 2868/95²⁴ tiesību norma neliedz ITSB instancēm uzskatīt, ka PĪO starptautiskās reģistrācijas publikācija atbilda prasībām, kas paredzētas Regulas Nr. 2868/95 19. noteikuma 2. punktā. Tādējādi PĪO starptautiskās reģistrācijas publikācijas pierādošā spēka iespējamo apstrīdēšanu reglamentē Regulas Nr. 2868/95 20. noteikuma 2. un 4. punkts, jo šīs abas tiesību normas reglamentē apmaiņu ar apsvērumiem un pierādījumiem pušu starpā ar ITSB starpniecību, bet šīs pašas regulas 19. noteikums attiecas tikai uz saziņu starp ITSB un iebildumu cēlēju. Turklāt Vispārējā tiesa uzskata, ka no piemērojamajiem Regulas Nr. 40/94 un Regulas Nr. 2868/95 noteikumiem, kas aplūkoti kopā, izriet, ka, piemērojot Regulas Nr. 2868/95 20. noteikumu, ITSB var, pirmkārt, aicināt puses iesniegt apsvērumus tik bieži, cik tas to uzskata par nepieciešamu, un, otrkārt, ja tas uzskata par lietderīgu, ņemt vērā apstākļus, ko puses tam ir darijušas zināmus pēc termiņa.

Turklāt 2010. gada 13. septembra spriedumā lietā T-292/08 *Inditex/ITSB – Marín Díaz de Cerio* ("OFTEN") (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējai tiesai bija iespēja precizēt, vai jautājumi par pierādījumiem par agrākas preču zīmes faktisku izmantošanu un preču līdzību, kas netika izvirzīti ITSB Apelāciju padomē, ir šajā instancē izskatāmā strīda sastāvdaļa, jo tie tika izvirzīti leibildumu nodaļā. Attiecībā uz jautājumu par faktisku izmantošanu Vispārējā tiesa atzīst, ka tam ir īpašs un iepriekšējs raksturs, jo tas vedina noteikt, vai iebildumu procesa mērķiem agrāko preču zīmi var uzskatīt par reģistrētu attiecībā uz konkrētajām precēm un pakalpojumiem. Tādējādi minētais jautājums neietilpst pašā iebildumu izvērtēšanā tāpēc, ka pamats par faktiskās izmantošanas pierādījuma nepietiekamību nav Apelāciju padomē izskatāmā strīda priekšmeta sastāvdaļa, jo tas attiecas vienīgi uz sajaukšanas iespējas esamības pārbaudi. Savukārt, ja iebildums ir pamatots ar to, ka pastāv

²³ C-29/05 P, Krājums, I-2213. lpp.

²⁴ Komisijas 1995. gada 13. decembra Regula (EK) Nr. 2868/95 par Regulas Nr. 40/94 piemērošanas kārtību (OV L 303, 1. lpp.).

sajaukšanas iespēja, ITSB ir jālemj gan par attiecīgo preču zīmju, gan par preču un pakalpojumu, ko aptver attiecīgās preču zīmes, identiskumu vai līdzību, ņemot vērā savstarpējo saistību starp vērā ņemamajiem faktoriem, visaptveroši izvērtējot sajaukšanas iespēju.

Visbeidzot 2010. gada 9. decembra spriedumā lietā T-303/08 *Tresplain Investment/ITSB – Hoo Hing* ("Golden Elephant Brand") (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa atgādina, ka pamati, ko prasītāja nav izvirzījusi ITSB instancēs, tajā nav pieņemami. Tomēr saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ITSB var tikt aicināts ņemt vērā tās dalībvalsts tiesības, kurā ir piešķirta aizsardzība agrākajai preču zīmei, uz ko balstās pieteikums par atzīšanu par spēkā neesošu, jo ITSB veiktās pārbaudes faktisko apstākļu bāzes ierobežošana nenoliedz to, ka tas papildus tiem faktiem, ko lietas dalībnieki tieši iesnieguši, ņem vērā vispārzināmus faktus, ja šie fakti ir vajadzīgi, lai izvērtētu spēkā neesamības pamata piemērošanas nosacījumus un it īpaši iesniegto dokumentu pierādošo spēku. Šajā gadījumā prasītāja norādīja, ka, vērtējot maldinošās izmantošanas esamību, ITSB Apelāciju padomei būtu bijis jāņem vērā fakts, ka persona, kas iestājusies lietā, nebija iesniegusi nevienu pierādījumu par sajaukšanas gadījumu. Kaut arī prasītāja norāda, ka dalībvalsts (šajā gadījumā Apvienotā Karaliste) tiesības – gadījumā, ja vienlaikus tirgū pastāv divas preču zīmes, – paredz, ka, ceļot prasību par apzīmējuma maldinošu izmantošanu valsts mērogā, ir jāiesniedz pierādījumi par konkrētiem sajaukšanas gadījumiem, šāds arguments ir pieņemams, pat ja prasītāja to nav norādījusi ITSB, ar nosacījumu, ka preču zīmju vienlaicīga pastāvēšana izriet no lietas materiāliem. Turklāt Vispārējā tiesa atzīst, ka tas, ka persona, kas iestājusies lietā, par juridisko situāciju uzzināja vienīgi tiesvedības laikā, tiktāl, ciktāl brīdī, kad tā iesniedza savu atbildes rakstu, Vispārējā tiesa vēl nebija noraidījusi kā nepieņemamu tās atsevišķi celto prasību, nevar būt jauns faktiskais vai tiesību apstākļi Vispārējās tiesas Reglamenta 48. panta 2. punkta izpratnē.

5. Kopienas dizainparaugi

2010. gadā Vispārējai tiesai pirmoreiz bija jāpiemēro Regula (EK) Nr. 6/2002²⁵.

2010. gada 18. marta spriedumā lietā T-9/07 *Grupo Promer Mon Graphic/ITSB – PepsiCo* (riņķveida veicināšanas ražojuma modelis) (Krājumā vēl nav publicēts, tiek izskatīta apelācija) Vispārējā tiesa precizē, ka Regulas Nr. 6/2002 25. panta 1. punktā paredzētais Kopienas dizainparauga spēkā neesamības pamatu saraksts ir jāuzskata par pilnīgu un tajā nav iekļauta apstrīdētā Kopienas dizainparauga īpašnieka ļaunticība. Vispārējā tiesa turklāt definē atsevišķus Regulas Nr. 6/2002 pamatjēdzienus. Attiecībā uz "konflikta" jēdzienu Vispārējā tiesa norāda, ka Regulas Nr. 6/2002 25. panta 1. punkta d) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka Kopienas dizainparaugs ir konfliktā ar agrāku dizainparaugu tad, ja, ņemot vērā autora brīvību minētā Kopienas dizainparauga izstrādē, šis dizainparaugs nerada informētam lietotājam kopējo iespaidu, kas atšķirtos no iespaيدا, kuru rada norādītais agrākais dizainparaugs. Turklāt Vispārējā tiesa izskaidro jēdzienu "autora brīvības pakāpe dizainparauga izveidē", "informēts lietotājs" un "kopējais iespaids" apmēru. Attiecībā uz autora brīvības pakāpi dizainparauga izveidē Vispārējā tiesa atzīst, ka tā ir nosakāma, ievērojot tostarp ierobežojumus, kuri saistīti ar īpašībām, ko nosaka ražojuma vai ražojuma sastāvdaļas tehniskā funkcija, vai arī ražojumam piemērojamas juridiskas prasības. Attiecībā uz informētu lietotāju Vispārējā tiesa precizē, ka tas nav ražojumu, kuros attiecīgus dizainparaugus ir paredzēts ietvert vai piemērot, ražotājs vai pārdevējs, kaut arī tas ir īpaši uzmanīgs un tam ir noteiktas zināšanas par agrāku attīstības līmeni, t.i., par agrākiem dizainparaugiem, kas attiecas uz attiecīgo ražojumu un kas ir bijuši darīti pieejami sabiedrībai apstrīdētā dizainparauga reģistrācijas pieteikuma iesniegšanas datumā vai attiecīgā gadījumā pieprasītās prioritātes datumā. Visbeidzot Vispārējā tiesa precizē, ka, veicot konkrētu vērtējumu attiecībā uz kopējo iespaidu, ko rada attiecīgie dizainparaugi, ir jāņem vērā autora

²⁵ Padomes 2001. gada 12. decembra Regula (EK) Nr. 6/2002 par Kopienas dizainparaugiem (OV 2002, L 3, 1. lpp.).

brīvības pakāpe apstrīdētā dizainparauga izstrādē. Tādējādi tiktāl, ciktāl līdzība starp attiecīgajiem dizainparaugiem attiecas uz kopīgām īpašībām, šai līdzībai ir maz nozīmes kopējā iespaidā, ko rada minētie dizainparaugi uz informētu lietotāju. Tāpēc, jo vairāk ir ierobežota autora brīvība apstrīdētā dizainparauga izstrādē, jo ar mazākām atšķirībām starp attiecīgajiem dizainparaugiem var pietikt, lai radītu atšķirīgu kopējo iespaidu uz informētu lietotāju.

Turklāt 2010. gada 12. maija spriedumā lietā T-148/08 *Beifa Group/ITSB – Schwan-Stabilo Schwanhaüßer* (rakstāmlietu dizains) (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa precizē Regulas Nr. 6/2002 25. panta 1. punkta e) apakšpunkta interpretāciju, kurā ir noteikts, ka Kopienas dizainparaugu var pasludināt par spēkā neesošu tikai tad, ja kāda atšķirības zīme [atšķirtspējīgs apzīmējums] ir izmantota kādā vēlākā dizainparaugā un Kopienas tiesību akti vai attiecīgās dalībvalsts tiesību akti, kas reglamentē minēto zīmi, piešķir zīmes [apzīmējuma] tiesību īpašniekam tiesības aizliegt šādu izmantošanu. Vispārējā tiesa uzskata, ka minētais pants attiecas arī uz gadījumu, kad apzīmējumi ir līdzīgi, nevis tikai identiski, līdz ar to Apelāciju padome nav pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, tiesību normu interpretējot tādējādi, ka atšķirtspējīga apzīmējuma īpašnieks var uz to atsaukties, lūdzot atzīt vēlāku Kopienas dizainparaugu par spēkā neesošu gadījumā, ja minētajā dizainparaugā tiek izmantots tā apzīmējumam līdzīgs apzīmējums. Vispārējā tiesa turklāt pārbauda jautājumu par kārtību, kādā Kopienas dizainparauga, par kuru iesniegts pieteikums par spēkā neesamības atzīšanu, īpašnieks iesniedz lūgumu sniegt pierādījumus par šā apzīmējuma faktisku izmantošanu, nepastāvot īpašiem Regulas Nr. 6/2002 noteikumiem šajā ziņā. Vispārējā tiesa norāda, ka minētais lūgums ir jāizsaka procesā ITSB skaidri un pienācīgā termiņā. Savukārt lūgums sniegt pierādījumus par agrāka apzīmējuma, uz kuru atsaucas, lai pamatotu pieteikumu par Kopienas dizainparauga atzīšanu par spēkā neesošu, faktisku izmantošanu nevar tikt iesniegts pirmo reizi Apelāciju padomē.

Visbeidzot 2010. gada 22. jūnija spriedumā lietā T-153/08 *Shenzhen Taiden/ITSB – Bosch Security Systems* (sakaru iekārta) (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa precizē, kā tas izriet no Regulas Nr. 6/2002 preambulas 14. apsvēruma, ka, novērtējot dizainparauga individuālu raksturu tās pašas regulas 6. panta nozīmē, būtu jāņem vērā tā ražojuma būtība, kuram dizainparaugs ir izmantots vai kurā tas ir iekļauts, un tostarp tās ražošanas nozares raksturs, uz kuru attiecas šis ražojums. Turklāt Vispārējā tiesa izskaidro jēdzienu “informēts lietotājs”, uzsverot, ka “lietotāja” statuss nozīmē, ka attiecīgā persona lieto ražojumu, kurā iekļauts dizainparaugs, atbilstoši šā ražojuma mērķim, un ka īpašības vārds “informēts” norāda uz to, ka lietotājam, kas nav projektētājs vai tehniskais eksperts, ir pazīstami dažādi dizainparaugi, kas pastāv attiecīgajā nozarē, ka viņam ir noteiktas zināšanas par elementiem, kas parasti ietverti šajos dizainparaugos, un ka viņš, ņemot vērā viņa ieinteresētību attiecīgajos ražojumos, to lietošanas laikā izrāda pietiekami augstu uzmanības līmeni. Tomēr šis apstāklis nenozīmē, ka informēts lietotājs var – ārpus pieredzes, ko viņš uzkrājis, lietojot attiecīgo ražojumu, – nošķirt ražojuma izskata aspektus, kurus nosaka ražojuma tehniskās funkcijas, no tiem, kas ir patvaļīgi.

Vide

1. Siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēma

Siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēma, kas ieviesta ar Direktīvu 2003/87/EK²⁶, Vispārējai tiesai ir jauns un pastāvīgs tiesvedību avots kopš 2007. gada.

²⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 13. oktobra Direktīva 2003/87/EK, ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Kopienā un groza Padomes Direktīvu 96/61/EK (OV L 275, 32. lpp.).

Šogad ir jāmin 2010. gada 2. marta spriedums lietā T-16/04 *Arcelor/Parlaments un Padome* (Krājuma vēl nav publicēts). Izskatot prasību par zaudējumu atlīdzību, ar kuru tiek lūgts atlīdzināt zaudējumus, kas, iespējams, radīti prasītājam pēc minētās direktīvas pieņemšanas, Vispārējā tiesa atzīst, ka Kopienų likumdevējam ir plaša rīcības brīvība saistībā ar tā kompetenču īstenošanu vides jomā saskaņā ar EKL 174. un 175. pantu. Šīs rīcības brīvības izmantošana nozīmē, pirmkārt, nepieciešamību Kopienų likumdevējam prognozēt un izvērtēt sarežģīta un nenoteikta rakstura ekoloģijas, zinātnes, tehnikas un ekonomikas attīstību un, otrkārt, ka šim likumdevējam ir jālīdzsvaro un jāsavietoj dažādi mērķi, principi un intereses, kas noteikti EKL 174. pantā. Direktīvā 2003/87 tas izpaužas tādejādi, ka tiek noteikta virkne mērķu un apakšmērķu, kuri ir daļēji pretrunīgi.

Turklāt Vispārējā tiesa atgādina, ka iestādēm tāpat kā dalībvalstīm ir jāievēro pamatbrīvības, tādās kā brīvība veikt uzņēmējdarbību, ko izmanto, lai sasniegtu vienu no Savienības būtiskajiem mērķiem, proti, mērķi izveidot iekšējo tirgu. No tā neizriet, ka Kopienų likumdevējam ir jāregulē attiecīgā joma tādejādi, ka Kopienų tiesību aktos, it īpaši gadījumā, ja šāds tiesību akts ir pieņemts direktīvas formā, tiek paredzēts pilnīgs un galīgs risinājums noteiktām problēmām, kas saistītas ar iekšējā tirgus izveidi, vai ka ar tiem tiek veikta pilnīga valsts tiesību aktu saskaņošana, lai izslēgtu jebkādas iespējamās šķēršļus tirdzniecībai. Ja šim likumdevējam ir jārestrukturē vai jānosaka kompleksa shēma, tāda kā kvotu tirdzniecības sistēma, tam ir tiesības to veikt soli pa solim un veikt tikai pakāpenisku attiecīgo valsts tiesību aktu saskaņošanu.

Vispārējā tiesa uzsver, ka saskaņā ar subsidiaritātes principu Savienības tiesību akti vides aizsardzības jomā neparedz pilnīgu saskaņošanu, jo dalībvalstis var brīvi veikt stingrākus aizsardzības pasākumus, kuri ir pakļauti tikai nosacījumiem, ka tie ir saderīgi ar Līgumu un ka tie ir paziņoti Komisijai. Tas vien, ka Kopienų likumdevējs ir atstājis neatbildētu konkrētu jautājumu, kas ietilpst Direktīvas 2003/87 un pamatbrīvības piemērošanas jomā, pats par sevi neļauj šo neregulēto gadījumu kvalificēt kā tādu, kas ir pretrunā Līguma noteikumiem. Turklāt, tā kā Direktīvas 2003/87 īstenošana ir pakļauta pārbaudei valsts tiesās, tad šo tiesu ziņā ir uzdot prejudiciālus jautājumus Tiesai, ja tās sastopas ar grūtībām saistībā ar šīs direktīvas interpretāciju vai spēkā esamību.

Visbeidzot prasītājs norādīja, ka ar Direktīvu 2003/87 bija pārkāpts tiesiskās drošības princips, jo nebija normas, kurā būtu noteikts finansiālo seku apjoms, kas varētu rasties gan iespējamā iekārtai piešķirto emisijas kvotu trūkuma dēļ, gan no šo kvotu cenas, jo šo cenu nosaka vienīgi procesi tirgū, kurš radies pēc kvotu tirdzniecības sistēmas ieviešanas. Šajā ziņā Vispārējā tiesa konstatē, ka kvotu cenas regulēšana varētu vājināt apstrīdētās Direktīvas 2003/87 galveno mērķi, proti, siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisiju samazināšanu ar efektīvas kvotu tirdzniecības sistēmas palīdzību, kurā emisiju izmaksas un ieguldījumus, kas veikti, lai samazinātu šādas emisijas, galvenokārt nosaka tirgus procesi. Kvotu trūkuma gadījumā stimulē operatori samazināt vai nesamazināt siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas ir atkarīgs no sarežģītiem ekonomiskiem lēmumiem, kas tiek pieņemti, ņemot vērā tirgū pieejamo emisijas kvotu cenu un tādu iespējamo emisiju samazināšanas pasākumu izmaksas, kuri var būt vērsti vai nu uz ražošanas samazināšanu, vai nu uz ieguldīšanu izdevīgākās ražošanas metodēs enerģētiskās veikspējas ziņā. Šādā sistēmā emisijas izmaksu palielināšanos likumdevējs nevar iepriekš neregulēt, jo pretējā gadījumā tiks samazināti vai pat grauti ekonomiskie stimuli, kas ir tās funkcionēšanas pamatā, un tādejādi tiks traucēta kvotu tirdzniecības sistēmas efektivitāte.

Tirgus attīstības neparedzamība ir elements, kas ir ekonomiskajam mehānismam piederīgs un no tā nenošķirams elements, kas raksturo kvotu tirdzniecības sistēmu, kura ir atkarīga no klasiskajiem piedāvājuma un pieprasījuma noteikumiem, un nevar būt pretrunā tiesiskās drošības principam.

2. Gaisa transports – Starptautiskās attiecības

2010. gada 9. septembra spriedumā lietā T-319/05 Šveice/Komisija (Krājumā vēl nav publicēts, tiek izskatīta apelācija) Vispārējai tiesai izskatīšanai tika nodots strīds, kas saistīts ar Nolīgumu starp Eiropas Kopieni un Šveices Konfederāciju par gaisa transportu²⁷ un ar Vācijas pasākumiem attiecībā uz lidmašīnu nolaišanos Cīrihes lidostā (Šveice).

Tā kā tuvumā ir Vācijas robeža, lielākajai daļai lidmašīnu, kas nosēžas Cīrihē, un lielākajai daļai izlidošanu agri no rīta un vēlu vakarā ir jāizmanto Vācijas gaisa telpa. Par šīs gaisa telpas izmantošanu no 1984. līdz 2001. gadam tika noslēgts divpusējs nolīgums, pēc tam par to notika sarunas starp Šveices Konfederāciju un Vācijas Federatīvo Republiku. 2003. gadā Vācijas federālās aviācijas iestādes pieņēma tiesisko regulējumu gaisa satiksmes jomā. Tajā ir paredzēti pasākumi, kuru mērķis būtu ir normālos meteoroloģiskos apstākļos, lai samazinātu vietējiem iedzīvotājiem radīto troksni, liegt pārlidojumus zemā augstumā virs Vācijas teritorijas Šveices pierobežā darba dienās laikā no 21.00 līdz 7.00 un nedēļas nogalēs un svētku dienās laikā no 20.00 līdz 9.00.

Pamatojoties uz Nolīgumu starp Kopieni un Šveices Konfederāciju par gaisa transportu (ar ko atbilstoši šajā nolīgumā norādītajam piemēro Regulu (EEK) Nr. 2408/92²⁸), Šveices Konfederācija iesniedza sūdzību Komisijā, lūdzot to pieņemt lēmumu, lai Vācijas Federatīvā Republika izbeidz piemērot pasākumus, kas ieviesti ar valsts tiesisko regulējumu. Tā kā šī sūdzība tika noraidīta, Šveices Konfederācija cēla prasību par šo lēmumu, apgalvojot, ka ir pārkāpts vienlīdzīgas attieksmes, samērīguma un brīvas pakalpojumu sniegšanas gaisa transporta jomā princips.

Vispārējā tiesa vispirms konstatē, ka Komisija nav pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, uzskatot, ka Vācijas pasākumi nedz paredz nosacījumus, nedz arī ierobežo vai atsaka satiksmes tiesību izmantošanu. Vācijas pasākumi nekādā ziņā nenožīmē, ka nosacīti vai daļēji būtu aizliegti lidojumi Vācijas gaisa telpā no vai uz Cīrihes lidostu, bet ietver tikai attiecīgo lidojumu trajektorijas izmaiņas pēc izlidošanas vai pirms nolaišanās Cīrihes lidostā.

Turklāt saistībā ar vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu attiecībā uz Šveices gaisa pārvaldītājiem, kas Cīrihes lidostu izmanto kā galveno lidostu, Vispārējā tiesa uzsver, ka ar atzinumu, ka kāds pasākums rada tādu pašu rezultātu kā diskriminācija pilsonības dēļ, nepietiek, lai secinātu, ka tas nav saderīgs ar attiecīgā nolīguma 3. pantu, un ka ir jāpārbauda, vai minēto pasākumu pamato objektīvi apstākļi un vai tas ir samērīgs ar tam izvirzīto mērķi. Atrāšanās tūrisma zonas tuvumā un tādējādi ipašā trokšņa piesārņojuma ietekme ir objektīvs apstāklis, kas pamato šo pasākumu veikšanu attiecībā tikai uz Cīrihes lidostu. Turklāt Vispārējā tiesa uzskata, ka Vācijas pasākumi ir samērīgi ar tiem izvirzīto mērķi, proti, samazināt lidmašīnu radīto trokšņa piesārņojumu Šveices tuvumā esošajā Vācijas teritorijas daļā naktīs un nedēļas nogalēs, un ka Vācijas Federatīvajai Republikai nebija citu līdzekļu, lai panāktu trokšņa piesārņojuma samazinājumu. Trokšņa kvotas ievērošanas kontrole varētu būt sarežģīta, un varētu izrādīties neiespējami noteikt sodu par tās neievērošanu pretēji pienākumiem, kas ir saistīti ar minimālā lidojuma augstuma noteikšanu.

Visbeidzot, pārbaudot, vai nav noticis brīvas pakalpojumu sniegšanas gaisa transporta jomā pārkāpums, Vispārējā tiesa uzsver, ka mērķis samazināt trokšņa piesārņojumu ir specifisks vides aizsardzības aspekts, kas ir viens no primāriem vispārējo interešu apsvērumiem, kurš var attaisnot EK līgumā

²⁷ Nolīgums starp Eiropas Kopieni un Šveices Konfederāciju par gaisa transportu, kas parakstīts 1999. gada 21. jūnijā Luksemburgā (OV 2002, L 114, 73. lpp.).

²⁸ Padomes 1992. gada 23. jūlija Regula (EEK) Nr. 2408/92 par Kopienas aviosabiedrību piekļuvi Kopienas iekšējiem gaisa ceļiem (OV L 240, 8. lpp.).

nodrošināto pamatbrīvību un it īpaši brīvas pakalpojumu sniegšanas ierobežošanu, un ka attiecīgie pasākumi ir samērīgi ar šo mērķi.

Kopējā ārpolitika un drošības politika

Vispārējā tiesa šogad pasludināja piecus spriedumus, kas attiecas uz ierobežojošiem pasākumiem, kuri veikti attiecībā uz personām kopējās ārpolitikas un drošības politikas ietvaros. Īpaši divos 2010. gada 9. un 30. septembra spriedumos Vispārējai tiesai bija jāpapildina sava judikatūra, kas jau ir plaša, jautājumā par cīņu pret terorismu.

Pirmkārt, saistībā ar apjomu, kādā tiek veikta tiesu kontrole attiecībā uz līdzekļu iesaldēšanas pasākumiem, kas veikti, izpildot Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes rezolūcijas, Vispārējās tiesas 2010. gada 30. septembra spriedumā lietā T-85/09 *Kadi/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts, tiek izskatīta apelācija) ir izdarīti secinājumi no Tiesas 2008. gada 3. septembra sprieduma lietā *Kadi* un *Al Barakaat International Foundation*/Padome un Komisija²⁹, ar ko tika atcelts Pirmās instances tiesas 2005. gada 21. septembra spriedums lietā *Kadi*/Padome un Komisija³⁰. Šajā spriedumā Tiesa neapstiprināja Pirmās instances tiesas nostāju un atzina, ka Savienības tiesai ir neierobežota kompetence pārbaudīt to Kopienų veikto pasākumu tiesiskumu, ar kuriem tiek īstenotas Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes rezolūcijas. Izskatot strīdu, Tiesa atcēla līdzekļu iesaldēšanas pasākumu, uzskatot, ka tas tika veikts, pārkāpjot ieinteresētās personas pamattiesības, vienlaikus saglabājot tā sekas laika posmā, kas nevar pārsniegt trīs mēnešus, lai varētu novērst konstatētos pārkāpumus.

Pēc Tiesas sprieduma Komisija informēja prasītāju par savu nodomu saglabāt viņa uzvārda ierakstu Regulā (EK) Nr. 881/2002³¹, pamatojoties uz Drošības padomes Sankciju komitejas sagatavotā pamatojuma kopsavilkumu prasītāja iekļaušanai to personu sarakstā, kam būtu jāpiemēro līdzekļu un finanšu resursu iesaldēšana, un aicināja to iesniegt savus apsvērumus šajā ziņā. 2008. gada 28. novembrī Komisija pieņēma jaunu regulu³², saglabājot prasītāja līdzekļu iesaldēšanu.

Tā kā Vispārējā tiesa ir saņēmusi prasītāja prasību atcelt pēdējo minēto regulu, tā uzskata, ka, ņemot vērā iepriekš minēto Tiesas spriedumu lietā *Kadi* un *Al Barakaat International Foundation*/Padome un Komisija, tai šajā gadījumā ir jānodrošina pilnīga un stingra tiesu kontrole attiecībā uz regulas tiesiskumu, nepiešķirot šai regulai nekādu imunitāti pret tiesas pārbaudi tādēļ, ka tās mērķis ir īstenot Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes pieņemtas rezolūcijas. Tā tam ir jābūt vismaz tik ilgi, kamēr pārskatīšanas procedūras, ko īsteno Sankciju komiteja, acīmredzami nenodrošinās efektīvu tiesību aizsardzību tiesā. Šai pārbaudei netieši ir jāattiecas uz pašas Sankciju komitejas vērtējumiem pēc būtības, kā arī uz to pamatā esošajiem pierādījumiem. Šis secinājums ir pamatots vēl arī tādēļ, ka attiecīgie pasākumi būtiski un ilgstoši ietekmē prasītāja, kura visi līdzekļi uz nenoteiktu laiku ir bijuši iesaldēti gandrīz desmit gadus, pamattiesības. Vispārējā tiesa šajā ziņā precizē, ka cilvēka dzīves laikā desmit gadi ir pietiekams ilgums un jautājums par attiecīgo pasākumu kvalificēšanu par preventīviem vai represīviem, nodrošināšanas vai konfiskācijas, civiltiesiskiem vai krimināltiesiskiem līdzekļiem tomēr šķiet atklāts.

²⁹ Apvienotās lietas C-402/05 P un C-415/05 P (Krājums, I-6351. lpp.).

³⁰ T-315/01 (Krājums, II-3649. lpp.).

³¹ Padomes 2002. gada 27. maija Regula (EK) Nr. 881/2002, ar kuru paredz īpašus ierobežojošus pasākumus, kas vērsti pret konkrētām personām un organizācijām, kas saistītas ar Osamu bin Ladenu, *Al-Qaida* tīklu un *Taliban*, un ar kuru atceļ Regulu (EK) Nr. 467/2001 (OV L 139, 9. lpp.).

³² Komisijas 2008. gada 28. novembra Regula (EK) Nr. 1190/2008, ar kuru 101. reizi groza Regulu (EK) Nr. 881/2002 (OV L 322, 25. lpp.).

Veicot šo pilnīgo pārbaudi un transponējot kritērijus, ko Eiropas Cilvēktiesību tiesa norādījusi savā spriedumā lietā A. u.c. pret Apvienoto Karalisti³³, Vispārējā tiesa uzskata, ka prasītāja tiesības uz aizstāvību tika "ievērotas" tikai formāli un šķietami. Komisija nav pienācīgi ņēmusi vērā prasītāja izteikto viedokli, un viņam netika sniegta nekāda – pat mazākā – piekļuve pret viņu izvirzītajiem pierādījumiem, nekādi nelīdzsvarojot šīs personas intereses ar vajadzību aizsargāt attiecīgās informācijas konfidencialitāti. Šajos apstākļos daži informācijas fragmenti un neskaidri apgalvojumi, kas iekļauti pamatojuma kopsavilkumā, ir acīmredzami nepietiekami, lai ļautu prasītājam efektīvi atspēkot viņam izvirzītās apsūdzības.

Vispārējā tiesa tādējādi atzīst, ka regula tika pieņemta, pārkāpjot tiesības uz aizstāvību. Turklāt, tā kā prasītājam nebija ne mazākās iespējas pienācīgi piekļūt pret viņu izvirzītajai informācijai un pierādījumiem, prasītājs nav varējis atbilstošos apstākļos aizstāvēt savas tiesības Savienības tiesā saistībā ar minētajiem pierādījumiem, tādēļ ir jākonstatē arī tiesību uz efektīvu iespēju vērsties tiesā pārkāpums. Visbeidzot Vispārējā tiesa konstatē, ka, ņemot vērā, ka līdzekļu iesaldēšanas pasākumi ir vispārpiemērojami un ilgstoši, regula ir arī īpašuma tiesību nepamatots ierobežojums.

Otrkārt, attiecībā uz valsts lēmumiem, kas var būt pamats līdzekļu iesaldēšanas pasākumam, ko veikusi Padome, Vispārējā tiesa 2010. gada 9. septembra spriedumā lietā T-348/07 *Al-Aqsa*/Padome (Krājumā vēl nav publicēts) precizēja apstākļus, kādos spriedums par pagaidu noregulējumu, kas taisīts tiesvedībā, kuras mērķis ir uz laiku panākt valsts pasākuma par līdzekļu iesaldēšanu apturēšanu (*Sanctieregeling*), ir "lēmums", ko ir pieņēmusi kompetenta iestāde Kopējās nostājas 2001/931/KĀDP³⁴ 1. panta 4. punkta un Regulas (EK) Nr. 2580/2001³⁵ 2. panta 3. punkta izpratnē.

Vispārējā tiesa šajā ziņā norāda, ka tāpat kā *Sanctieregeling* spriedums par pagaidu noregulējumu *stricto sensu* nav lēmums par "izmeklēšanas uzsākšanu vai apsūdzību saistībā ar terora akta veikšanu" un arī neattiecas uz prasītāja "notiesāšanu" šī vārda krimināltiesību izpratnē. Tomēr, ņemot vērā tā saturu, apjomu un kontekstu, spriedums par pagaidu noregulējumu, aplūkots kopā ar *Sanctieregeling*, ir "lēmums", ko pieņēmusi kompetenta iestāde, iepriekš minēto Kopējās nostājas 2001/931 un Regulas Nr. 2580/2001 noteikumu izpratnē, kas neprasa, lai valsts "lēmums" būtu pieņemts kriminālprocesā *stricto sensu*.

Turklāt valsts lēmums par "izmeklēšanas uzsākšanu vai apsūdzību" ir jāpieņem tāda valsts procesa ietvaros, kas paredzēts tieši un galvenokārt preventīva vai represīva pasākuma noteikšanai attiecībā uz ieinteresēto personu terorisma apkarošanas ietvaros, lai Padome uz šo lēmumu varētu likumīgi atsaukties. Pretēji valsts tiesu iestādes nolēmumam, kas tikai pakārtoti un netieši spriež par ieinteresētās personas iespējamo iesaistīšanos šādā darbībā, Vispārējā tiesa uzskata, ka spriedums par pagaidu noregulējumu, uz kuru Padome atsaucās šajā lietā, pietiekami tieši ir saistīts ar valsts procedūru, kuras pamatmērķis ir attiecīgajai personai uzlikt ekonomisku sankciju, proti, paša *Sanctieregeling* īstenotu tās naudas līdzekļu iesaldēšanu sakarā ar tās līdzdalību teroristiskās darbībās.

Tomēr radās arī jautājums, vai attiecīgais spriedums par pagaidu noregulējumu joprojām varēja pamatot Padomes lēmumu, kaut arī pēc pieteikuma par pagaidu noregulējumu noraidīšanas valsts iestādes bija atcēlušas *Sanctieregeling*. Vispārējā tiesa uzskata, ka tas tā nav. Ar šo spriedumu pagaidu noregulējuma tiesnesis gluži vienkārši bija atteicies pagaidām apturēt *Sanctieregeling* darbību.

³³ 2009. gada 19. februāra spriedums (Spriedumu un nolēmumu krājumā vēl nav publicēts).

³⁴ Padomes 2001. gada 27. decembra Kopējā nostāja 2001/931/KĀDP par konkrētu pasākumu īstenošanu cīņā pret terorismu (OV L 344, 93. lpp.).

³⁵ Padomes 2001. gada 27. decembra Regula (EK) Nr. 2580/2001 par īpašiem ierobežojošiem pasākumiem, kas terorisma apkarošanas nolūkā vērsti pret konkrētām personām un organizācijām (OV L 344, 70. lpp.).

Taču tas galīgi beidza radīt jebkādas juridiskas sekas sakarā ar tā atcelšanu. Tam pašam katrā ziņā jāattiecas uz juridiskajām sekām, kādas ir spriedumam par pagaidu noregulējumu, jo vairāk tāpēc, ka tas ietvēra tikai pagaidu vērtējumu, kas neietekmē to, kas tiks izlemts procesa noslēgumā pēc būtības. Turklāt tas nebūtu saderīgi ar Regulas Nr. 2580/2001 vispārējo sistēmu, ko raksturo izšķirošā nozīme, kādai Padomes veiktajā novērtējumā jābūt valsts procedūras elementiem, ka *Sanc-tieregeling*, kas vairs nerada nekādas sekas Nīderlandes tiesību sistēmā, turpinātu tās radīt Kopienas tiesību sistēmā netieši un bez laika ierobežojumiem ar sprieduma par pagaidu noregulējumu starpniecību. Tādējādi Padome pārsniedza savas rīcības brīvības ietvarus, bez laika ierobežojuma atstādama prasītāju strīdīgajā sarakstā, periodiski pārskatot tā situāciju, tikai tāpēc vien, ka pagaidu noregulējuma tiesneša lēmumu Nīderlandes tiesībās nav apstrīdējusi pagaidu noregulējuma apelācijas tiesa vai tiesas instance, kas lietu izskata pēc būtības, lai gan administratīvo lēmumu, kura darbību šim tiesnesim bija lūgts apturēt, tā izdevējs ir atcēlis.

Pieklūve iestāžu dokumentiem

Procedūra par pieklūvi Komisijas dokumentiem, ko reglamentē Regulas Nr. 1049/2001 6.–8. pants, norisinās divos posmos. Pirmajā posmā pieteikuma iesniedzējam ir jāvērsas Komisijā ar sākotnējo pieteikumu pieklūt dokumentiem. Otrkārt, pilnīga vai daļēja noraidījuma gadījumā pieteikuma iesniedzējs var iesniegt atkārtotu pieteikumu Komisijas ģenerālsēkretāram. Tikai ģenerālsēkretāra veiktam pasākumam var būt juridiskas sekas, kas var ietekmēt pieteicēja intereses, un līdz ar to tikai par šādu pasākumu var celt prasību atcelt tiesību aktu.

2010. gada 19. janvāra spriedumā apvienotajās lietās T-355/04 un T-446/04 *Co-Frutta/Komisija* (Krājums, II-1. lpp.)³⁶ Vispārējai tiesai bija jāapraksta sekas, kādas iestājas, beidzoties piecpadsmit darbdienu termiņam, kas ir pagarināms un kurā iestādei ir jāatbild uz atkārtoto pieteikumu. Vispārējā tiesa uzskata, ka šīs Regulas Nr. 1049/2001 8. panta 1. un 2. punktā paredzētais termiņš ir obligāts. Tomēr šī termiņa beigšanās neatņem iestādei pilnvaras pieņemt lēmumu. Nevienas tiesību princips neizraisa administrācijas kompetences zaudēšanu, atbildot uz pieteikumu, pat ja tas notiek ārpus šajā ziņā noteiktā termiņa. Netieši noraidošā lēmuma mehānisms tika ieviests, lai mazinātu risku, ka administrācija varētu izvēlēties neatbildēt uz pieteikumu par pieklūvi dokumentiem un izvairītos no jebkādas tiesas kontroles, nevis lai atzītu par prettiesisku novēloti pieņemtu lēmumu. Tieši pretēji, administrācijai principā ir pienākums pat novēloti, bet sniegt pamatotu atbildi uz katru administrācijai pakļautās personas pieteikumu. Šāds risinājums atbilst netieši noraidošā lēmuma mehānisma uzdevumam atļaut administrācijai pakļautajai personai apstrīdēt administrācijas bezdarbību, lai saņemtu tās pamatotu atbildi.

Tāpat arī iestādei, kurai ir iesniegts lūgums par pieklūvi dalībvalsts izdotam dokumentam, un pēdējai minētai tad, kad šī iestāde šo lūgumu ir paziņojusi minētajai dalībvalstij, nekavējoties ir jāuzsāk lojāls dialogs par iespējamo Regulas Nr. 1049/2001 4. panta 1.–3. punktā paredzēto izņēmumu piemērošanu. Šajā gadījumā tām tomēr ir jāņem vērā vajadzība ļaut iestādei paust savu nostāju šīs regulas 7. un 8. pantā paredzētajā termiņā, kādā tai ir noteikts pienākums pieņemt lēmumu par šo pieklūves pieteikumu. Tomēr Regulas Nr. 1049/2001 8. pantā paredzēto termiņu pārkāpums neizraisa automātisku ārpus termiņa pieņemta lēmuma atcelšanu. Lēmuma atcelšana tikai tadēļ, ka ir pārkāpts Regulā Nr. 1049/2001 paredzētais termiņš, tikai izraisītu atkārtotu administratīvā procesa par pieklūvi dokumentiem uzsākšanu. Katrā ziņā iespējamā kaitējuma, kurš radies no Komisijas novēloti sniegtās atbildes, atlīdzināšanu var pieprasīt, ceļot prasību par zaudējumu atlīdzību.

³⁶ Skat. arī Vispārējās tiesas 2010. gada 10. decembra spriedumu apvienotajās lietās no T-494/08 līdz T-500/08 un T-509/08 *Ryanair/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts).

Turklāt 2010. gada 10. decembra spriedumā apvienotajās lietās no T-494/08 līdz T-500/08 un T-509/08 *Ryanair/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa izdarīja secinājumus no Tiesas 2010. gada 29. jūnija sprieduma lietā *Komisija/Technische Glaswerke Ilmenau*³⁷.

Tādējādi Vispārējā tiesa atgādināja, ka saskaņā ar šo spriedumu, interpretējot Regulas Nr. 1049/2001 4. panta 2. punkta trešajā ievilkumā paredzēto izņēmumu, kas attiecas uz izmeklēšanas darbību mērķu aizsardzību, ir jāņem vērā apstākļi, ka ieinteresētajām personām, izņemot attiecīgo dalībvalsti, valsts atbalsta kontroles procedūrās nav tiesību iepazīties ar Komisijas administratīvās lietas materiāliem, un tādējādi ir jāatzīst, ka pastāv vispārējs pieņēmums, ka administratīvās lietas materiālu izpaušana principā var apdraudēt izmeklēšanas darbību mērķu aizsardzību.

Tādējādi Komisija atbilstoši Regulas Nr. 1049/2001 4. panta 2. punkta trešajam ievilkumam var atteikt piekļuvi visiem dokumentiem par valsts atbalsta kontroles procedūram, iepriekš neveicot šo dokumentu konkrētu un individuālu pārbaudi. Šis vispārējais pieņēmums nenoliedz minēto ieinteresēto personu tiesības pierādīt, ka uz attiecīgo dokumentu, kura izpaušana ir pieprasīta, minētais pieņēmums neattiecas vai ka pastāv sabiedrības prioritāras intereses, kas pamato dokumenta publiskošanu atbilstoši Regulas Nr. 1049/2001 4. panta 2. punktam.

Šajā gadījumā, tā kā prasītāja nav izvirzījusi nevienu argumentu, kas pierādītu, ka uz attiecīgajiem dokumentiem neattiecas vispārējais pieņēmums, Vispārējā tiesa prasību noraidīja.

Līdzīgu problemātiku Vispārējā tiesa aplūkoja 2010. gada 9. jūnija spriedumā lietā T-237/05 *Éditions Jacob/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts). Tomēr šajā gadījumā dokumenti, kuriem ir lūgts piekļūt, attiecas uz procedūru, kas ir saistīta ar uzņēmumu koncentrācijas darījumu, kurš jau ir pabeigts piekļuves pieteikuma iesniegšanas dienā. Šajā kontekstā Vispārējā tiesa atzīst, ka izņēmums, kas saistīts ar pārbaudes, izmeklēšanas un revīzijas darbību mērķu aizsardzību, ir piemērojams tikai tad, ja attiecīgo dokumentu izpaušana varētu apdraudēt šo darbību veikšanu. Protams, uz dažādiem izmeklēšanas gaitā pieņemtiem aktiem joprojām var attiekties šis izņēmums, ja izmeklēšanas vai pārbaudes darbības turpinās, pat ja konkrēta izmeklēšana vai pārbaude, kurā ir sagatavots ziņojums, kuram ir lūgts piekļūt, ir pabeigta. Tomēr atzīt, kā to apgalvoja Komisija, ka uz lūgtajiem dokumentiem šajā gadījumā joprojām attiecas minētais izņēmums, kamēr lēmumi, ar ko tiek pabeigta procedūra, nav galīgi, tas ir, kamēr Vispārējā tiesa un eventuāli Tiesa nav noraidījušas tajās par tiem celtās prasības vai to atcelšanas gadījumā Komisija nav pieņēmusi vienu vai vairākus jaunus lēmumus, nozīmētu, ka iespēja piekļūt šiem dokumentiem tiktu pakļauta nedrošam, nākotnes un, iespējams, tālam notikumam. No tā izriet, ka lūgtajiem dokumentiem, pieņemot lēmumu par piekļuves atteikumu, vairs nav piemērojams izņēmums saistībā ar izmeklēšanas darbību mērķu aizsardzību. Pat tad, ja tiem būtu piemērojams šis izņēmums, katrā ziņā no apstrīdētā lēmuma pamatojuma nekādā veidā neizrietēja, ka Komisija būtu veikusi konkrētu un individuālu lūgto dokumentu pārbaudi.

Vispārējā tiesa turklāt precizē, ka dienesta noslēpuma ievērošanas pienākums, kas izriet no Regulas Nr. 139/2004 17. panta un EKL 287. panta, nav tik plašs, lai tas varētu pamatot vispārīgu un abstraktu atteikumu piekļūt dokumentiem, kas ir iesniegti saistībā ar paziņojumu par koncentrāciju. Informācijas konfidencialā rakstura novērtējumam ir vajadzīga leģitīmo interešu, kas liedz tās izpaušanu, no vienas puses, un vispārējo interešu, proti, lai iestāžu darbību norisē tiktu pēc iespējas vislielākajā mērā ievērots atklātības princips, no otras puses, līdzsvarošana. Veicot konkrētu un individuālu lūgto dokumentu pārbaudi, Komisija tādējādi var nodrošināt koncentrācijas jomā piemērojamo tiesību normu lietderīgo iedarbību pilnīgā saskaņā ar Regulu Nr. 1049/2001. Vispārējā tiesa

³⁷ C-139/07 P (Krājumā vēl nav publicēts).

īpaši piebilst, ka nevar atzīt, ka uz Komisijas un ieinteresēto personu saraksti koncentrācijas jomā acīmredzami attiektos izņēmums saistībā ar komerciālo interešu aizsardzību un ka Komisijai par to ir jāpārlicinās, veicot konkrētu un faktisku visu dokumentu pārbaudi.

Eiropas Parlamenta locekļu statuss

1. Privilēģijas un imunitāte

2010. gada 19. marta spriedums lietā T-42/06 *Gollnisch*/Parlaments (Krājumā vēl nav publicēts) ir saistīts ar Golniša [*Gollnisch*] kunga, toreizējā Eiropas Parlamenta locekļa, paziņojumiem, kas izteikti preses konferencē un kas var veidot kriminālpārkāpumu. Pēc tam, kad Francijā tika uzsākta izmeklēšana, lai apstrīdētu noziegumus pret cilvēci, un pēc Romaņoli [*Romagnoli*] kunga lūguma, kas arī bija Eiropas Parlamenta loceklis, Parlamenta priekšsēdētājs vērsās Juridiskajā komisijā ar pieteikumu par prasītāja imunitātes aizstāvēšanu saskaņā ar Parlamenta leģslāžu reglamenta³⁸ 6. panta 3. punktā paredzēto procedūru. Pēc šī pieteikuma izskatīšanas un pēc šīs komisijas priekšlikuma šajā ziņā Parlaments ar 2005. gada 13. decembra lēmumu lūgumu par imunitāti noraidīja, pamatojoties uz to, ka saskaņā ar Protokola par privilēģijām un imunitāti Eiropas Kopienās³⁹ 9. pantu Parlamenta locekļu imunitāte attiecas uz viedokli, ko viņi pauduši, vai balsojumu, ko viņi veikuši, pildot pienākumus, kā tas nebija šajā gadījumā.

Saņēmusi prasību atlīdzināt zaudējumus, kas Golniša kungam nodarīti ar šo lēmumu, Vispārējā tiesa atzina, ka, kaut arī privilēģijām un imunitātei, kas atzītas minētajā protokolā, ir funkcionāls raksturs tādā ziņā, ka to mērķis ir novērst šķēršļus Kopienas darbībai un neatkarībai, ar šo protokolu attiecīgajām personām tomēr ir radītas subjektīvas tiesības, kuru ievērošana tiek nodrošināta ar tiesību aizsardzības līdzekļu sistēmu, kas noteikta Līgumā.

Turklāt, atsaucoties uz Protokola par privilēģijām un imunitāti 10. panta pirmās daļas a) punktu, Romaņoli kungs bija norādījis, ka imunitāte, kāda bija piešķirta Golniša kungam, bija paredzēta Francijas Konstitūcijas noteikumos, kas paredz, ka asambleja, kurā parlamentārietis piedalās, var prasīt apturēt kriminālprocesu. Saskaņā ar šī Protokola par privilēģijām un imunitāti panta noteikumiem Parlamenta sesijās tā locekļiem savā valstī ir imunitāte, ko piešķir attiecīgās valsts parlamenta locekļiem. No tā izriet, ka Parlamentam bija iesniegts pieteikums apturēt notiekošo kriminālprocesu, kas Francijā uzsākts pret Golniša kungu, nevis pieteikums par imunitātes aizstāvēšanu, pamatojoties uz Protokola par privilēģijām un imunitāti 9. pantu. Kaut arī Parlamentam ir plaša rīcības brīvība attiecībā uz ievirzi, ko tas vēlas piešķirt lēmumam, kas pieņemts pēc tāda pieteikuma kā šajā gadījumā iesniegtais, tomēr jautājums par to, vai šāds lēmums bija jāpieņem, pamatojoties uz Protokola par privilēģijām un imunitāti 9. pantu vai tā 10. panta pirmās daļas a) punktu, neietilpa Parlamenta rīcības brīvībā. Tādējādi Vispārējā tiesa konstatē, ka Parlaments nav pieņēmis lēmumu attiecībā uz iespējamu kriminālprocesa apturēšanu, kaut arī Protokola par privilēģijām un imunitāti 10. pantā ir atsauce uz valsts tiesībām, lai noteiktu tās imunitātes apjomu un piemērojamību, kāda deputātiem ir savas valsts teritorijā, un ka Francijas Konstitūcijas 26. panta 3. punktā ir paredzēta kriminālprocesa apturēšana parlamentārā mandāta spēkā esamības laikā. Šajā gadījumā prasītājs savā prasībā par zaudējumu atlīdzību varēja atsaukties uz Parlamenta atteikuma lemt, pamatojoties uz Protokola par privilēģijām un imunitāti 10. panta pirmās daļas a) punktu, prettiesiskumu.

³⁸ OV 2005, L 44, 1. lpp.

³⁹ 1965. gada 8. aprīļa Protokols par privilēģijām un imunitāti Eiropas Kopienās (OV 1967, 152, 13. lpp.).

Prasība par zaudējumu atlīdzību, kas saistīta ar kaitējumu, kurš izriet no goda aizskāruma, tomēr tika noraidīta, pamatojoties uz to, ka nebija tiešas cēloņsakarības starp šo kaitējumu un konstatēto prettiesiskumu. Ņemot vērā Parlamenta plašo rīcības brīvību, ja tas būtu pamatojies uz Protokola par privilēģijām un imunitāti 10. panta pirmās daļas a) punktu, tas būtu varējis juridiski korekti pieņemt kā lēmumu prasīt kriminālprocesa apturēšanu, tā arī lēmumu neprasīt kriminālprocesa apturēšanu. Prettiesiskums apstrīdētajā lēmumā nevar būt tiešs un galvenais cēlonis goda aizskārumam, uz kuru atsaucās prasītājs.

2. Izmaksas un piemaksas

2010. gada 16. decembra spriedumā lietā T-276/07 *Martin/Parlaments* (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesā tika iesniegta prasība atcelt Parlamenta ģenerālsekretāra lēmumu, ar kuru viņš par nepamatotu atzina, ka Martina [*Martin*] kungam, kas ir Parlamenta loceklis, tika izmaksāta summa EUR 163 381,54 apmērā kā sekretariāta piemaksa, un ar kuru viņš tika informēts, ka tiks veikta tās atgūšana.

Pārskatāmības nolūkos Parlaments pieņēma tiesisko regulējumu par Eiropas Parlamenta deputātu izdevumiem un piemaksām (DIP), kura 14. pantā ir paredzēts, ka Parlamenta locekļi iesniedz pieteikumu piešķirt tiem sekretariāta piemaksu, kurā ir iekļauts Parlamenta deputāta palīga uzvārds, adrese, pilsonība, dzimšanas valsts, vieta un datums, kā arī viņa paraksts, ar ko tiek apstiprināta šīs informācijas pareizība. Vispārējā tiesa konstatē, ka šīs prasības laika gaitā ir pastiprinājušās, jo ir noteikts pienākums pieteikumam pievienot Parlamenta locekļa un viņa palīga noslēgtā līguma kopiju, kā arī paziņot par visām izmaiņām, kas ir notikušas saistībā ar pieteikumu piešķirt piemaksu. Tāpat arī Vispārējā tiesa norāda, ka ikviens Parlamenta loceklis kopš stāšanās amatā saņem DIP tiesiskā regulējuma kopiju un apstiprina tā saņemšanu rakstveidā. Visbeidzot Parlamenta loceklis uzņemas formālas saistības deputāta palīgam, kura uzvārds ir konkrēti norādīts, maksāt sekretariāta piemaksu kopš viņa darbības uzsākšanas, turklāt sabiedrībai ir pieejams norādīto Parlamenta deputātu palīgu saraksts.

No visiem šiem apstākļiem Vispārējā tiesa secina, ka DIP tiesiskā regulējuma 14. pantā paredzētie nosacījumi, kas īpaši attiecas uz norādēm, kuras Parlamenta locekļa iesniegtajā pieteikumā piešķirt piemaksu ir jāiekļauj par palīgu vai palīgiem, ko viņš nodarbina, ir būtiski. Šajā gadījumā Vispārējā tiesa norāda, ka prasītājs nav Parlamentam darījis zināmus dažus maksājuma galīgos saņēmējus un Parlaments nav saņēmis paziņojumu par atsevišķu līgumu izbeigšanu. Turklāt prasītājs, pirmkārt, gada beigās nav atlīdzinājis neizmantotos līdzekļus un, otrkārt, līdzekļus, kas izmaksāti par dažiem deputāta palīgiem, ir izmantojis, lai izmaksātu atlīdzību citām personām. Šajā gadījumā prasītājs ir pārkāpis DIP tiesisko regulējumu un tādējādi savā prasībā atcelt tiesību aktu nevarēja atsaukties uz beznosacījumu tiesībām izmantot saņemtos līdzekļus.

Turklāt Vispārējā tiesa uzsver, ka Finanšu regulas (EK, Euratom) Nr. 1605/2002⁴⁰ 71. panta 3. punktā Parlamentam ir paredzēts beznosacījumu pienākums atgūt nepamatoti izmaksātās summas. Šis pienākums ir arī ģenerālsekretāram saskaņā ar DIP tiesiskā regulējuma 27. panta 3. punktu.

⁴⁰ Padomes 2002. gada 25. jūnija Regula (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 par Finanšu regulu, ko piemēro Eiropas Kopienų vispārējam budžetam (OV L 248, 1. lpp.).

II. Tiesvedība par zaudējumu atlīdzību

1. Strīda kā līgumiska vai ārpuslīgumiska strīda kvalifikācija

2010. gada 16. decembra spriedumā lietā T-19/07 *Systran un Systran Luxembourg/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa atgādināja, ka tās kompetence izskatīt prasību par zaudējumu atlīdzību ir atkarīga no apstrīdētās atbildības līgumiskā vai ārpuslīgumiskā rakstura. Tādējādi līgumiskās atbildības jomā Vispārējā tiesa ir kompetenta vienīgi tādā gadījumā, ja pastāv šķirējklausula EKL 238. panta izpratnē. Gadījumā, ja šāda klausula nepastāv, Vispārējā tiesa, pamatojoties uz EKL 235. pantu, būtībā nevar spriest par tādu zaudējumu atlīdzināšanu, kas izriet no līguma. To ņemot vērā, Vispārējā tiesa pārsniegtu savu kompetenci lemt tikai par tādiem strīdiem, kuru izskatīšanu nosaka EKL 240. pants, jo šis noteikums valstu tiesām piešķir vispārīgu kompetenci izšķirt strīdus, kuros viena no pusēm ir Kopiena. Savukārt jautājumā par ārpuslīgumisko atbildību Tiesa ir kompetenta neatkarīgi no tā, vai lietas dalībnieki iepriekš ir izteikuši savu piekrišanu. Tiesas kompetence tieši izriet no EKL 235. panta un 288. panta otrās daļas.

Lai noteiktu savu kompetenci saskaņā ar EKL 235. pantu, Vispārējai tiesai, ņemot vērā dažādus atbilstīgus no lietas materiāliem izrietošus faktus, ir jāpārbauda, vai prasītāju iesniegtā prasība par zaudējumu atlīdzību objektīvi un vispārīgi pamatojas uz līgumiskām vai ārpuslīgumiskām saistībām. Šos faktus var izsecināt, tostarp pārbaudot lietas dalībnieku pretenzijas, faktu, kas radījis kaitējumu, par kuru tiek prasīta atlīdzība, un to līguma vai ārpuslīgumisko noteikumu saturu, kas minēti ar strīdu saistītā jautājuma risināšanai. Šajā ziņā Vispārējās tiesas kompetence līgumiskos jautājumos ir atkāpe no vispārējām tiesībām, un tādēļ tā ir jāinterpretē ierobežojoši, tā, ka Vispārējā tiesa var izskatīt vienīgi prasības, kas izriet no līguma, vai tādas, kam ir tiešs sakars ar no tā izrietošajām saistībām.

Tādējādi šajā gadījumā Vispārējai tiesai ir jāpārbauda to dažādo līgumu saturs, kas noslēgti starp *Systran* grupu un Komisiju. Šāds uzdevums ir saistīts ar kompetences pārbaudi, kuras neesamība ir absolūts šķērslis tiesas procesam, un nav paredzēts, lai mainītu strīda būtību, piešķirot tam līgumisku pamatojumu.

Padziļināti izskatot lietas dalībnieku paustos argumentus, Vispārējā tiesa secina, ka attiecīgajam strīdam ir ārpuslīgumisks raksturs. Līdz ar to ir jāvērtē informācijas, kuru aizsargā īpašumtiesības vai zinātība, izpaušanas trešām personām, ko īstenojusi Komisija, bez to īpašnieka nepārprotamas atļaujas, iespējams, kļūdainais un kaitējošais raksturs, ņemot vērā vispārējos tiesību principus, kas kopīgi šajā jomā piemērojamajām dalībvalstu tiesībām, nevis līgumu noteikumus.

2. Cēloņsakarība

2010. gada 20. janvāra spriedumā apvienotajās lietās T-252/07, T-271/07 un T-272/07 *Sungro u.c./Padome un Komisija* (Krājums, II-55. lpp.) Vispārējā tiesa noraidīja prasītāju iesniegtās prasības par zaudējumu atlīdzību, lai saņemtu atlīdzību par kaitējumu, ko prasītājiem radījusi kokvilnas nozares valsts atbalsta shēma, kura tika atcelta ar Tiesas 2006. gada 7. septembra spriedumu lietā C-310/04 *Spānija/Padome* (Krājums, I-7285. lpp.). Tā šajā ziņā ir pamatojusies uz apsvērumu, ka, lai noteiktu zaudējumus, kas ir radušies Kopienas iestādes kļūdainas rīcības rezultātā, ir jāņem vērā tādas pienākuma neizpildes sekas, kas ir radījusi atbildības iestāšanos, nevis akta, kurā šī neizpilde ir iekļauta, sekas tiktāl, ciktāl iestāde varēja pieņemt vai tai bija jāpieņem akts ar tādām pašām sekām, nepārkāpjot tiesību normu. Citiem vārdiem sakot, cēloņsakarības vērtējums nevar izrietēt no nepareiza uzskata, ar kuru saskaņā prettiesiska akta neesamības gadījumā iestāde nerīkotos vai pieņemtu pretēju aktu, kas no tās puses arī varētu būt prettiesiska rīcība, bet šādā vērtējumā ir jāsalīdzina

klūdainas rīcības rezultātā radusies situācija attiecībā pret attiecīgo trešo personu ar situāciju, kas tai ir radusies ar tās iestādes rīcību, kura ievēro tiesību noteikumu.

3. Normas, ar kuru tiek piešķirtas tiesības privātpersonām, pietiekami būtisks pārkāpums

Lai iestātos Savienības ārpuslīgumiskā atbildība, prasītājam ir jāpierāda normas, ar kuru tiek piešķirtas tiesības indivīdiem, pietiekami būtisks pārkāpums⁴¹.

Izskatot prasību par zaudējumu atlīdzību, kurā ir lūgts atlīdzināt zaudējumus, kas prasītājam, iespējams, nodarīti ar Komisijas lēmumu, kurā, pamatojoties uz Otrās direktīvas 75/319/EEK⁴² 15.a pantu, ir likts atsaukt amfepramonu saturošu cilvēkiem paredzētu zāļu tirdzniecības atļaujas, Vispārējā tiesa 2010. gada 3. marta spriedumā lietā T-429/05 *Artegoda/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts, tiek izskatīta apelācija) atgādināja, ka prasība par pietiekami būtisku pārkāpumu paredz novērst tādu situāciju, ka risks atlīdzināt attiecīgo uzņēmumu apgalvotos zaudējumus kavētu attiecīgās iestādes iespējas pilnībā īstenot savu kompetenci vispārējās interesēs.

Tā turklāt precizēja, ka gadījumā, ja attiecīgās iestādes rīcības brīvība ir ļoti ierobežota vai pat nepastāv, nav nekādas automātiskas saiknes starp attiecīgās iestādes rīcības brīvības neesamību un pietiekami būtiska Kopienas tiesību pārkāpuma kvalifikāciju. Attiecīgās administrācijas rīcības brīvības apmēram, protams, ir svarīga nozīme, bet tas nav ekskluzīvs kritērijs. Tāpēc Kopienas tiesai ir jāņem vērā regulējamās situācijas sarežģītība, tiesību aktu piemērošanas un interpretācijas grūtības, pārkāptās tiesību normas skaidrības un precizitātes pakāpe un pieļautās kļūdas nepiedodamais raksturs. No tā izriet, ka Savienības atbildība var iestāties tikai tad, ja tiek konstatēts pārkāpums, ko pienācīgi uzmanīga un rūpīga iestāde līdzīgos apstākļos nebūtu pieļāvusi.

Šajā gadījumā Vispārējā tiesa ir norādījusi, ka, piemērojot Direktīvu 65/65/EEK⁴³, iestādei, kuras kompetencē ir pieņemt lēmumu atsaukt vai apturēt tirdzniecības atļauju, ir jāievēro vispārējais cilvēku veselības aizsardzības pārkāpuma princips, kas ir konkretizēts minētās direktīvas materiālo tiesību normās. Šis princips tai, pirmkārt, liek ņemt vērā tikai ar veselības aizsardzību saistītos apsvērumus, otrkārt, atkārtoti veikt zāļu ārstnieciskās iedarbības un riska novērtējumu, ja jauni dati rada šaubas par to efektivitāti vai drošību, un, treškārt, izveidot pierādījumu režīmu atbilstoši piesardzības principam. Šajā gadījumā prasītāja savā prasībā par zaudējumu atlīdzību nevarēja atsaukties uz Direktīvas 65/65 11. panta pārkāpumu. Ar tirdzniecības atļaujas atsaukšanas vai apturēšanas nosacījumu sistēmisku interpretāciju saistītās grūtības visas Kopienas zāļu iepriekšējās atļaušanas sistēmas aspektā līdzīga precedenta trūkuma dēļ varētu saprātīgi izskaidrot Komisijas pieļauto kļūdu tiesību piemērošanā. Turklāt Vispārējā tiesa uzsver, ka, tā kā piemērojamajās pamatnostādnēs nebija norādīta noteicošā zinātniskā kritērija attīstība attiecībā uz amfepramonu saturošu cilvēkiem paredzētu zāļu tirdzniecības atļauju, Komisijai savs lēmums bija jāpieņem, veicot sarežģītu pārbaudi attiecībā uz secīgiem sagatavojošiem zinātniskajiem ziņojumiem, kas izstrādāti pārbaudes procedūrā, kura beidzās ar galīgā atzinuma pieņemšanu par amfepramonu, kā arī šajā galīgajā atzinumā minētajām pamatnostādnēm. Šajos apstākļos Vispārējā tiesa uzskatīja, ka Kopienas tiesību pārkāpums nebija pietiekami būtisks.

⁴¹ Tiesas 2000. gada 4. jūlija spriedums lietā C-352/98 P *Bergaderm un Goupil/Komisija* (*Recueil*, I-5291. lpp., 42. un 43. punkts).

⁴² Padomes 1975. gada 20. maija Otrā direktīva 75/319/EEK par normatīvo un administratīvo tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz patentētām zālēm (OV L 147, 13. lpp.).

⁴³ Padomes 1965. gada 26. janvāra Direktīva 65/65/EEK par normatīvo un administratīvo priekšrakstu attiecībā uz patentētām zālēm tuvināšanu (OV 1965, 22, 369. lpp.).

Jānorāda arī, ka attiecībā uz nosacījumu, ar kuru saskaņā norādītajam pārkāpumam ir jābūt saistītam ar tiesību normu, kuras mērķis ir piešķirt tiesības privātpersonām, Vispārējā tiesa atzina, ka Direktīvas 75/319 atbilstošo tiesību normu, kurās nodalītas Komisijas un dalībvalstu attiecīgās kompetences jomas, mērķis nav piešķirt tiesības privātpersonām. Ar šīm tiesību normām ir konkrēti paredzēts organizēt kompetences sadalījumu starp valstu iestādēm un Komisiju saistībā ar valstu tirdzniecības atļauju savstarpējas atzīšanas procedūru. Šajā gadījumā prasītāja savā prasībā par zaudējumu atlīdzību nevarēja atsaukties uz to, ka Komisijas lēmumam nav nekāda juridiska pamata Kopienas kompetences trūkuma dēļ, un uz to, ka tieši šī iemesla dēļ tā ir panākusi tā atcelšanu.

4. Autortiesību un zinātības pārkāpums

Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Systran* un *Systran Luxembourg*/Komisija ir norādītas jaunas tendences saistībā ar tiesvedību par zaudējumu atlīdzību un autortiesību un zinātības ievērošanu, un tajā ir risināts sarežģīts strīds starp sabiedrību *Systran* un Komisiju, kas radies saistībā ar paziņojumu par iepirkuma procedūru par Komisijas automātiskās tulkošanas sistēmas uzturēšanu un valodniecisko uzlabošanu.

No 1997. gada 22. decembra līdz 2002. gada 15. martam sabiedrība *Systran Luxembourg*, izmantojot nosaukumu *EC-Systran Unix*, savu automātiskās tulkošanas programmatūru *Systran-Unix* pielāgoja Komisijas specifiskajām vajadzībām šajā jomā. 2003. gada 4. oktobrī Komisija izsludināja iepirkuma procedūru savas automātiskās tulkošanas sistēmas uzturēšanai un valodnieciskai uzlabošanai. Pakalpojumi, ko Komisija uzticējusi šī iepirkuma līguma slēgšanas tiesību saņēmējam, ir saistīti ar "parastajiem valodnieciskajiem uzlabojumiem, pielāgojumiem un papildinājumiem", "analīzes, pārveidošanas un sintēzes programmu specifiskiem uzlabojumiem", kā arī "sistēmas atjaunināšanu", kā tas ir paredzēts paziņojumā par iepirkuma procedūru.

Pēc šī paziņojuma par publisko iepirkumu *Systran* – *Systran Luxembourg* mātes sabiedrība – sazinājās ar Komisiju, lai tai norādītu, ka plānotie darbi, viņasprāt, varētu apdraudēt tās intelektuālā īpašuma tiesības. Pēc vairākkārtējas *Systran* un Komisijas sazināšanās tā uzskatīja, ka *Systran* nav iesniegusi "apliecinošus dokumentus", lai pierādītu tiesības, kas šai sabiedrībai varētu būt attiecībā uz tās automātiskās tulkošanas sistēmu *EC-Systran Unix*. Tādējādi Komisija uzskatīja, ka *Systran* grupai nebija tiesību ieilst pret darbiem, ko veikusi sabiedrība, kura tika izvēlēta iepirkuma procedūrā, un tādējādi piešķīra tiesības noslēgt iepirkuma līgumu, uz ko attiecās iepirkuma procedūra.

Uzskatot, ka Komisija ir prettiesiski izpaudusi zinātību trešajai personai un ka tā ir pārkāpusi autortiesības, ļaujot tiesību noslēgt iepirkuma līgumu saņēmējam veikt neatļautas izstrādes *EC-Systran Unix* versijai, *Systran* un *Systran Luxembourg* pret Komisiju cēla prasību par zaudējumu atlīdzību. Šajā ziņā Vispārējā tiesa uzskatīja, ka, iegūstot tiesības veikt darbus, kas varētu pārveidot elementus, kuri saistīti ar programmatūras *Systran* versiju *Systran-Unix*, iepriekš nesaņemot *Systran* grupas atļauju, Komisija ir rīkojusies prettiesiski, pārkāpjot vispārējos principus, kas ir kopīgi piemērojamajām dalībvalstu tiesībām autortiesību un zinātības jomā. Šis pārkāpums, kas veido pietiekami būtisku *Systran* grupas autortiesību un zinātības pārkāpumu attiecībā uz programmatūras *Systran* versiju *Systran-Unix*, ir tāds, kas var radīt Savienības ārpuslīgumisko atbildību.

Tā kā Komisijas pārkāpums ir pierādīts, Vispārējā tiesa konstatē, ka minētais kaitējums, proti, būtībā komerciāli zaudējumi, ko radīja potenciālo klientu zaudēšana un sarežģījumi sarunās ar esošajiem *Systran* klientiem, kā arī finansiālie zaudējumi, kurus radīja tās ekonomiskās pievilcības zaudēšana attiecībā uz investoriem un tās nemateriālo aktīvu vērtības samazināšanās, tieši izriet no Komisijas pieļautā *Systran* autortiesību un zinātības pārkāpuma.

Vispārējā tiesa atlīdzību par sabiedrībai *Systran* nodarīto kaitējumu noteica EUR 12 001 000 apmērā, kuru veido gan zaudējumu atlīdzība, gan procenti, kā arī autoratlīdzības summa, kas būtu jāmaksā, ja Komisija būtu lūgusi atļauju izmantot *Systran* tiesības uz intelektuālo īpašumu, lai īstenotu paziņojumā par publisko iepirkumu minētos darbus, summa par ietekmi, kas Komisijas rīcībai varētu būt uz *Systran* apgrozījumu, un atlīdzība par morālo kaitējumu. Jānorāda arī, ka izņēmuma kārtā Vispārējā tiesa precizēja, ka arī paziņojuma presei izplatīšana ļāva natūrā atlīdzināt morālo kaitējumu, kas izpaužas kā *Systran* reputācijas apdraudējums Komisijas prettiesiskās rīcības dēļ.

III. Apelācijas

2010. gadā par Civildienesta tiesas nolēmumiem tika iesniegtas 24 apelācijas sūdzības un Vispārējās tiesas apelācijas palāta izskatīja 37 lietas. Divām no tām ir jāpievērš īpaša uzmanība.

Pirmkārt, 2010. gada 8. jūlija spriedumā lietā T-160/08 P Komisija/*Putterie-De-Beukelaer* (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa atgādināja, pirmkārt, ka nelabvēlīgā akta autora nekompetence ir absolūts pamats, kas Savienības tiesai vajadzības gadījumā ir jāpārbauda pēc savas ierosmes, un, otrkārt, ka to procedūras noteikumu neievērošana, kuri attiecas uz nelabvēlīga tiesību akta pieņemšanu, ir būtisku formas prasību pārkāpums, kuru Savienības tiesa var pārbaudīt pat pēc savas ierosmes. Tādējādi atteikums pārbaudīt iekšēju pārsūdzību, kura paredzēta procesuālajos noteikumos, ko piemēro nelabvēlīga tiesību akta pieņemšanas gadījumā, ir būtisku formas prasību pārkāpums, un tāpēc Civildienesta tiesa uz to var norādīt pēc savas ierosmes.

Otrkārt, ir jāuzsver, ka pirmoreiz Vispārējā tiesa pēc apelācijas tiesvedībā taisīta sprieduma pārskatīšanas no Tiesas saņēma lietu tās atkārtotai izskatīšanai. Savā 2010. gada 8. jūlija spriedumā lietā T-12/08 P-RENV-RX *M/EMA* (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa uzskatīja, ka apelācijas tiesa zināmos apstākļos var lemt par prasību pēc būtības arī tad, ja tiesvedība pirmajā instancē ir attiekusies tikai uz iebildi par nepieņemamību, kuru šīs instances tiesa ir apmierinājusi. Tā tas var būt gadījumā, pirmkārt, ja pārsūdzētā sprieduma vai rīkojuma atcelšana noteikti nozīmē konkrētu risinājumu attiecībā uz attiecīgās prasības būtību vai, otrkārt, ja prasības atcelt tiesību aktu izskatīšana pēc būtības ir balstīta uz argumentiem, kurus lietas dalībnieki ir izteikuši apelācijas tiesvedības ietvaros saistībā ar pirmās instances tiesas sniegto pamatojumu. Ja šādu īpašu apstākļu nav, strīda tiesvedības stadija neļauj pieņemt galīgo spriedumu Eiropas Savienības Tiesas Statūtu 61. panta un minēto statūtu pielikuma 13. panta 1. punkta izpratnē. Tādējādi apelācijas tiesa var tikai nodot lietu atpakaļ pirmās instances tiesai, lai tā lemtu par prasībā paustajiem prasījumiem pēc būtības. Līdz ar to Vispārējā tiesa pati nodeva lietu atpakaļ Civildienesta tiesai.

IV. Pieteikumi par pagaidu noregulējumu

Vispārējās tiesas priekšsēdētājs šogad saņēma 41 pieteikumu par pagaidu noregulējumu, kas norāda uz acīmredzamu pieaugumu salīdzinājumā ar 2009. gadā iesniegto pieteikumu skaitu (24). 2010. gadā pagaidu noregulējuma tiesnesis izskatīja 38 lietas salīdzinājumā ar 20 lietām 2009. gadā.

2010. gada 15. janvāra un 25. novembra rīkojumos lietās T-95/09 R II un T-95/09 R III *United Phosphorus/Komisija* (Krājumā nav publicēti) Vispārējās tiesas priekšsēdētājs apmierināja divus pieteikumus pagarināt lēmuma, ar ko bija aizliegts pārdot augu aizsardzībai paredzētu aktīvo vielu, izpildes apturēšanas pasākumu. Ar 2009. gada 28. aprīļa rīkojumu lietā T-95/09 R *United Phosphorus/Komisija* (Krājumā nav publicēts) Vispārējās tiesas priekšsēdētājs jau bija atzinis steidzamību, par izšķirošu uzskatot faktu, ka pēc šī lēmuma pieņemšanas prasītājs bija ierosinājis no jauna ieviestu paātrināto administratīvo novērtēšanas procedūru, kuras ietvaros tā izredzes uz veiksmīgu iznākumu, šķiet, bija lielākas, nekā tās būtu tādā procedūrā, kuras noslēgumā tiek pieņemts lēmums

par aizliegumu, un ka šī paātrinātā procedūra varēja tikt pabeigta vien dažus mēnešus pēc dienas, kas noteikta attiecīgās aktīvās vielas izņemšanai no tirgus. Vispārējā tiesa no tā secināja, ka būtu nepamatoti aizliegt laist tirgū tādu vielu, attiecībā uz kuru nav neiespējams, ka tās laišana tirgū tiktu atļauta tikai dažus mēnešus vēlāk. Līdz ar to, atzīstot, ka pastāv *fumus boni juris*, un uzskatot, ka interešu līdzsvars bija labvēlīgāks prasītājam, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs pasludināja lēmuma par aizliegumu izpildes apturēšanu līdz 2010. gada 7. maijam.

Pēc tam prasītājs ar 2010. gada 15. janvāra rīkojumu panāca, ka noteiktais apturēšanas termiņš tiek pagarināts līdz 2010. gada 30. novembrim, jo izrādījās, ka paātrinātā procedūra netiks pabeigta līdz 2010. gada 7. maijam un ka apstākļi, kas pamatoja sākotnējo izpildes apturēšanas noteikšanu, nav mainījušies. 2010. gada novembra sākumā prasītājs iesniedza jaunu pieteikumu par pagarinājumu, pamatojoties uz to, ka paātrinātā novērtējuma procedūras rezultāts tam būs labvēlīgs. Komisija bija uzsākusi atļaujas procedūru saistībā ar attiecīgo vielu, un direktīvai, kurā bija noteikta šī atļauja, bija jāstājas spēkā 2011. gada 1. janvārī. Šajos apstākļos Vispārējās tiesas priekšsēdētājs ar 2010. gada 25. novembra rīkojumu līdz 2011. gada 31. decembrim pagarināja lēmuma par aizliegumu izpildes apturēšanu, jo tajā bija atteikta atļauja attiecīgās aktīvās vielas izmantošanai. Attiecībā uz augu aizsardzības līdzekļiem, kuros ir šī viela, viņš atgādināja, ka lēmumā par aizliegumu dalībvalstīm bija noteikts atsaukt atļaujas šādu līdzekļu izmantošanai un ka ar iepriekšējiem rīkojumiem noteiktā apturēšana attiecās arī uz atļauju atsaukšanu attiecībā uz minētajiem līdzekļiem. Pat pēc tam, kad stājās spēkā attiecīgās vielas atļauja, prasītājam bija valsts iestādēm jāiesniedz jauni pieteikumi atļaujas saņemšanai attiecībā uz šiem augu aizsardzības līdzekļiem, kuros ir minētā viela, jo šie līdzekļi pirms valsts atļaujas izsniegšanas bija jāizņem no tirgus. Šajā ziņā Vispārējās tiesas priekšsēdētājs konstatēja, ka jaunajā direktīvā, kurā ir paredzēta atļauja, nav neviena noteikuma, ar kuru būtu atcelts lēmums par aizliegumu, tāpēc tajā jau noteiktās apturēšanas nepagarināšanas gadījumā ir paredzēts atsaukt augu aizsardzības līdzekļu atļaujas, kas pašreiz ir prasītājam. Turklāt jaunajā direktīvā nav neviena noteikuma, kurā būtu ņemta vērā apturēšana, kas noteikta ar 2009. gada 28. aprīļa un 2010. gada 15. janvāra rīkojumiem, lai novērstu pārtraukumu attiecīgo augu aizsardzības līdzekļu tirdzniecībā un nodrošinātu saprātīgu pārejas posmu starp lēmumu par aizliegumu un jaunās direktīvas īstenošanu. Tādējādi Vispārējās tiesas priekšsēdētājs līdz 2011. gada 31. decembrim pagarināja iepriekš noteikto apturēšanu saistībā ar atļauju atsaukšanu augu aizsardzības līdzekļiem, kuros ir iekļauta attiecīgā aktīvā viela, uzsverot, ka šādā pasākumā ir ņemts vērā šīs vielas nekaitīgums, kas noskaidrojās paātrinātās novērtējuma procedūras beigās.

Attiecībā uz pieteikumiem par pagaidu noregulējumu, kas pamatoti ar prasītāju iespējamo nespēju samaksāt naudas sodus, ko Komisija noteikusi par konkurences tiesību normu pārkāpumu, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs savā 2010. gada 7. maija rīkojumā lietā T-410/09 R *Almamet*/Komisija (Krājumā nav publicēts) atkārtoti apstiprināja judikatūru, ar kuru saskaņā prasītājam ir jāsniedz konkrētas norādes, kas pamatotas ar detalizētiem, apstiprinātiem dokumentiem, kas sniedz uzticamu un vispārēju tā finansiālā stāvokļa atspoguļojumu un kas pagaidu noregulējuma tiesnesim ļauj novērtēt precīzas sekas, kuras šim lietas dalībniekam, ļoti iespējams, rastos, ja netiktu noteikti lūgtie pagaidu pasākumi. Saskaņā ar šo judikatūru priekšsēdētājs par nepietiekamu uzskatīja to, ka prasītāja bija atsaukusies uz mutvārdu noraidījumu, ko tai izteikusi banka, ar kuru tā sazinājās, lai iegūtu bankas garantiju. Tā piebilda, ka, kaut arī judikatūra, kas attiecas uz sabiedrību grupas ņemšanu vērā, bieži tiek piemērota attiecībā uz vairākuma akcionāru, argumentācija, ar ko tā ir pamatota, nenoliedz, ka attiecīgā gadījumā tā varētu būt piemērojama arī mazākuma akcionāriem, jo atsevišķu mazākuma akcionāru intereses, ņemot vērā akcionāru struktūru, tomēr var pamatot to, ka to finanšu līdzekļi tiek ņemti vērā. Šajā gadījumā, tā kā prasītājas sabiedrības akcionārus veido divi galvenie akcionāri, kuriem attiecīgi pieder 50 % un 30 % no tās kapitāla, šai sabiedrībai bija

jāpaziņo pagaidu noregulējuma tiesnesim precīza informācija par mazākuma akcionāru, kuram pieder 30 % liela kapitāldaļa⁴⁴.

Turklāt pirmajā pieteikumā par pagaidu noregulējumu, kas tika iesniegts saistībā ar Regulu (EK) Nr. 1907/2006⁴⁵, tika izvirzīts jautājums par cēloņsakarību starp apgalvoto kaitējumu un pasākumu, kuru tika lūgts apturēt. Savā 2010. gada 26. marta rīkojumā lietā T-1/10 R *SNF/ECHA* (Krājumā nav publicēts) Vispārējās tiesas priekšsēdētājs noraidīja lūgumu apturēt kādas ķīmiskās vielas iekļaušanu "īpaši bīstamu vielu sarakstā" tāpēc, ka nevienā no Regulas Nr. 1907/2006 noteikumiem nebija aizliegta vai ierobežota šīs vielas ražošana, tirdzniecība vai izmantošana tikai tāpēc, ka tā ir iekļauta minētajā sarakstā. Runājot par bažām, ka ražotāji un patērētāji attiecīgo sarakstu uztvers kā to vielu "melno sarakstu", no kurām ir jāizvairās, tika uzskatīts, ka, nepastāvot nekādai automātiskai saiknei starp vielas iekļaušanu strīdīgajā sarakstā un tās pakāpenisku aizstāšanu ar citām vielām, iespējamās negatīvās prasītājas klientu reakcijas nevar uzskatīt par sekām, kādas uzņēmējam būtu varējusi rasties no tā vien, ka viela ir identificēta kā īpaši bīstama. Vispārējās tiesas priekšsēdētājs atzina, ka, ja pieņem, ka šīs negatīvās reakcijas ir izskaidrojamas ar izmaiņām attiecīgo uzņēmēju politikā, kas ir balstīta uz paaugstinātu jutību pret bīstamām vielām, runa ir par neatkarīgu šo uzņēmēju izvēli, kas ir noteicošais apgalvotā kaitējuma cēlonis.

Iepirkuma procedūras jomā ir jāmin 2010. gada 31. augusta rīkojums lietā T-299/10 R *Babcock Noell/Entreprise commune Fusion for Energy* (Krājumā nav publicēts), kas tika izdots lietā, kura saistīta ar starptautiska eksperimentāla kodoltermiskā reaktora būvniecības un ekspluatācijas starptautisku projektu (*ITER*), kura mērķis ir pierādīt, ka kodolsintēzes enerģijas izmantošana ir zinātniski un tehniski iespējama. Šī projekta ietvaros tika izveidots Eiropas kopuzņēmums *ITER*, kura uzdevums ir sekmēt ātru kodolsintēzes enerģijas ieguvu. Šajā nolūkā kopuzņēmums piešķir tiesības slēgt iepirkuma līgumus saistībā ar preču piegādi, būvdarbu veikšanu vai pakalpojumu sniegšanu. Attiecībā uz paziņojumu par iepirkuma procedūru, kas izsludināts, lai piešķirtu tiesības slēgt iepirkuma līgumu par toroidālā lauka spoļu piegādi *ITER*, prasītāja, kas ir sabiedrība, kura darbojas kodoltehnoloģijas jomā, iesniedza piedāvājumu saistībā ar attiecīgo iepirkuma līgumu, kas tika noraidīts tāpēc, ka tas neatbilda iepirkuma procedūras specifikāciju noteikumiem. Prasītāja cēla prasību atcelt noraidošo lēmumu un lēmumu par iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu citam uzņēmumam, kurai tā pievienoja pieteikumu par pagaidu noregulējumu, kas tika noraidīts, jo šajā gadījumā nebija izpildīts neviens no nosacījumiem pieprasīto pagaidu pasākumu noteikšanai.

Attiecībā uz nosacījumu par steidzamību pagaidu noregulējuma tiesnesis neatzina iespējamu prasītājas reputācijas aizskārumu, ņemot vērā, ka dalība publiskā iepirkuma procedūrā ir saistīta ar risku visiem dalībniekiem un ka pretendenta piedāvājuma noraidīšana saskaņā ar publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas noteikumiem pati par sevi nerada kaitējumu. Sabiedrības piedāvājuma prettiesiska noraidījuma gadījumā pastāv vēl jo mazāk iemeslu uzskatīt, ka tās

⁴⁴ Šajā kontekstā ir jāmin viena cita lieta – kurai ir piemērojama konfidencialitāte, ņemot vērā risku paātrināt prasītājas maksātnespēju gadījumā, ja tiktu atklāts tās nestabils finansiālais stāvoklis –, kas bija saistīta ar lūgumu atbrīvot no Komisijas noteiktā pienākuma iesniegt bankas garantiju kā nosacījumu tam, lai netiktu veikta tai uzliktā naudas soda tūlītēja piedziņa. Tā kā prasītāja jau bija sākusi izpildīt pakāpenisko maksājumu grafiku, veicot maksājumus Komisijai, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs izdeva rīkojumu par apturēšanu atbilstoši Reglamenta 105. panta 2. punktam, kam sekoja uzklaušanās, lai mudinātu lietas dalībniekus rast tiesisku risinājumu. Tā kā lietas dalībnieku pūles tiešām bija sekmīgas, lieta par pagaidu noregulējumu tika izslēgta no reģistra.

⁴⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 18. decembra Regula (EK) Nr. 1907/2006, kas attiecas uz ķīmikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu (*REACH*), un ar kuru izveido Eiropas Ķīmikāliju aģentūru, groza Direktīvu 1999/45/EK un atceļ Padomes Regulu (EEK) Nr. 793/93 un Komisijas Regulu (EK) Nr. 1488/94, kā arī Padomes Direktīvu 76/769/EEK un Komisijas Direktīvu 91/155/EEK, Direktīvu 93/67/EEK, Direktīvu 93/105/EK un Direktīvu 2000/21/EK (OV L 396, 1. lpp.).

reputācija varētu tikt būtiski un neatgriezeniski apdraudēta tāpēc, ka šim prettiesiskajam noraidījumam nav bijusi saikne ar sabiedrības kompetenci un vēlāk taisīts spriedums par tiesību akta atcelšanu ļaus atjaunot iespējami aizskarto reputāciju. Turklāt attiecībā uz interešu līdzsvarošanu pagaidu noregulējuma tiesnesis norādīja, ka no prasītājas interesēm gūt iespēju reklāmas nolūkos minēt attiecīgo iepirkuma līgumu bija jāatkāpjas par labu vispārējām Savienības interesēm, to skaitā tās pilsoņu interesēm ātri īstenot ITER projektu, kura būtiskā politiski ekonomiskā nozīme ir acīmredzama, ņemot vērā, ka šajā projektā sintēzi ir paredzēts izmantot kā enerģijas avotu, kas, iespējams, ir neierobežots, drošs, ilgtspējīgs, saderīgs ar vides aizsardzības prasībām un ekonomiski konkurētspējīgs un no kā Savienība varētu gūt būtiskas priekšrocības⁴⁶.

Visbeidzot ir jānorāda uz 2010. gada 30. aprīļa, 19. augusta, 19. oktobra un 25. oktobra rīkojumu, kas Vispārējās tiesas priekšsēdētājam bija jāizdod lietā T-18/10 *Inuit Tapiriit Kanatami u.c./Parlaments un Padome* (attiecīgi T-18/10 R, T-18/10 R II, T-18/10 R II INTP un T-18/10 R II (tiek izskatīta apelācija), Krājumā nav publicēti), juridisko, ekonomisko un sociāli kultūrālo ietekmi. Šie rīkojumi bija pamatoti ar Regulu (EK) Nr. 1007/2009⁴⁷, ar ko dzīvnieku labturības interesēs un lai paredzētu saskaņotus noteikumus par izstrādājumu no roņiem tirdzniecību no 2010. gada 20. augusta tika aizliegta šādu izstrādājumu laišana tirgū, izņemot tos, kuri iegūti medībās, ko tradicionāli veic inuītu kopienas un kas palīdz tām nodrošināt iztiku. Šis izņēmums bija pamatots ar to inuītu kopienu ekonomiskajām un sociālajām pamatinteresēm, kuras nodarbojas ar roņu medībām, kas ir minēto kopienu neatņemama kultūras un identitātes sastāvdaļa. Atļauja inuītu kopienām nodarboties ar medībām bija jāīsteno ar īstenošanas regulu, kas jāpieņem Komisijai.

2010. gada janvārī vairāki roņu mednieki un mednieki, kas izliek slazdus, izstrādājumu no roņiem pārstrādātāji un komercsabiedrības, kas nodarbojas ar šādu izstrādājumu tirdzniecību vai kas šos izstrādājumus izmanto medicīniskos nolūkos, cēla prasību atcelt Regulu Nr. 1007/2009 un 2010. gada februārī iesniedza pieteikumu apturēt minētās regulas izpildi. Ar 2010. gada 30. aprīļa rīkojumu Vispārējās tiesas priekšsēdētājs šo pieteikumu noraidīja. Kaut arī Vispārējās tiesas priekšsēdētājs uzskatīja, ka pamata prasību nevar atzīt par nepieņemamu un ka prasītāju izvirzītie atcelšanas pamati, šķiet, ir pietiekami atbilstoši un būtiski, lai tos atzītu par *fumus boni juris*, viņš tomēr secināja, ka nepastāv steidzamība, īpaši norādot, ka Komisija vēl nav pieņēmusi īstenošanas regulu, kuras mērķis ir īstenot atļauju par labu inuītu kopienām.

2010. gada jūlijā prasītāji iesniedza jaunu pieteikumu par pagaidu noregulējumu, kas pamatots ar jaunu faktu, proti, Komisijas īstenošanas regulas projekta publicēšanu. Viņi norādīja, ka ieplānotā īstenošanas regula, kas stātos spēkā 2010. gada 20. augustā, esot pilnībā nepiemērota un ka atļauja inuītu kopienām nodarboties ar medībām zaudēs jebkādu praktisku nozīmi. Ar 2010. gada 19. augusta rīkojumu Vispārējās tiesas priekšsēdētājs apmierināja šo jauno pieteikumu atbilstoši Reglamenta 105. panta 2. punktam un apturēja Regulas Nr. 1007/2009 izpildi tiktāl, ciktāl tā attiecībā uz prasītājiem ierobežo izstrādājumu no roņiem laišanu tirgū, līdz tiks izdots rīkojums, ar kuru tiek pabeigta pagaidu noregulējuma tiesvedība.

Ar 2010. gada 25. oktobra rīkojumu Vispārējās tiesas priekšsēdētājs pabeidza pagaidu noregulējuma tiesvedību un steidzamības neesamības dēļ noraidīja jauno pieteikumu par pagaidu

⁴⁶ Publisko iepirkumu jomā ir jāmin arī šādi nepublicēti noraidoši rīkojumi – 2010. gada 15. oktobra rīkojums lietā T-415/10 R *Nexans France/Kopuzņēmums Fusion for Energy*, 2010. gada 26. marta rīkojums lietā T-6/10 R *Sviluppo Globale/Komisija*, 2010. gada 5. februāra rīkojums lietā T-514/09 R *De Post/Komisija* un 2010. gada 20. janvāra rīkojums lietā T-443/09 R *Agriconsulting Europe/Komisija*.

⁴⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 16. septembra Regula (EK) Nr. 1007/2009 par tirdzniecību ar izstrādājumiem no roņiem (OV L 286, 36. lpp.).

noregulējumu, kas tika iesniegts 2010. gada jūlijā. Vispirms, tā kā neviens no prasītājiem nebija publisko tiesību subjekts, tie nevarēja atsaukties uz vispārējām inuītu ekonomiskām, sociālām un kultūras interesēm, bet katram no viņiem bija jāpierāda, ka Regula Nr. 1007/2009 viņam individuāli var radīt būtisku un neatgriezenisku kaitējumu, ja pieteikums par pagaidu noregulējumu tiks noraidīts. Prasītāji šādus pierādījumus neiesniedza. Runājot par roņu medniekiem un medniekiem, kas izliek slazdus, vai izstrādājumu no roņiem pārstrādātājiem, viņi nav precizējuši savus ienākumus, ko gūst no medībām vai citas darbības, vai savu personisko mantu un nav iesnieguši nevienu kompetentas iestādes izsniegtu apliecinājumu, kurā būtu norādītas viņu tiesības uz sociālo palīdzību, bezdarbnieku pabalstu vai kāda cita veida pabalstu, kaut arī viņu pašu iesniegtajā ziņojumā bija norādītas subsīdiu shēmas, kas pastāv Grenlandē un Kanādā – viņu izcelsmes zemē –, lai atbalstītu roņu medības. Komerksabiedrības, kas darbojas šajā jomā, nav iesniegušas nekādus skaitliskus datus, kas sniegtu iespēju novērtēt apgalvotā kaitējuma smagumu, ņemot vērā katras atsevišķās sabiedrības izmēru un apgrozījumu.

Visbeidzot attiecībā uz Komisijas īstenošanas regulu prasītāji nav pierādījuši, ka nav iespējams izveidot šajā regulā paredzēto izsekojamības sistēmu, kam būtu jāļauj identificēt izstrādājumus no roņiem, kuri iegūti medībās, ko veikuši inuīti. Tieši pretēji, ziņojumā, ko viņi paši iesnieguši, bija minētas izsekojamības sistēmas, kas jau faktiski tiek piemērotas Grenlandē (etiķetes ar svītru kodu izmantošana, kurā ir norādīts "Medības, ar ko tradicionāli nodarbojas inuītu kopienas, lai nodrošinātu sev iztiku"). Prasītāji nav norādījuši iemeslus, kuru dēļ nav iespējams šīs Grenlandes izsekojamības sistēmas pielāgot īstenošanas regulas prasībām.

B – Vispārējās tiesas sastāvs

(Protokolārā kārtība 2010. gada 18. novembrī)

Pirmā rinda, no kreisās uz labo:

Palātu priekšsēdētāji *A. Dittrich*, *S. Papasavvas*, *O. Czúcz* un *J. Azizi*; Vispārējās tiesas priekšsēdētājs *M. Jaeger*; palātas priekšsēdētājs *N. J. Forwood*; palātas priekšsēdētāja *I. Pelikánová*; palātu priekšsēdētāji *E. Moavero Milanesi* un *L. Truchot*.

Otrā rinda, no kreisās uz labo:

Tiesnesis *N. Wahl*; tiesneses *K. Jürimäe* un *I. Wiszniewska-Białecka*; tiesnesis *F. Dehousse*; tiesneses *M. E. Martins Ribeiro* un *E. Cremona*; tiesnesis *V. Vadapalas*; tiesnese *I. Labucka*; tiesnesis *M. Prek*.

Trešā rinda, no kreisās uz labo:

Tiesneši *D. Gratsias*, *J. Schwarcz*, *K. O'Higgins*, *S. Soldevila Fragoso*, *V. M. Ciucă*, *S. Frimodt Nielsen*, *H. Kanninen* un *M. Van der Woude*; sekretārs *E. Coulon*.

1. Vispārējās tiesas locekļi

(amatā stāšanās kārtībā)

Marc Jaeger

dzimis 1954. gadā; Strasbūras Roberta Šūmana universitātes tiesību zinātņu diploms; studējis Eiropas Koledžā; uzņemts Luksemburgas Advokātu kolēģijā (1981); Luksemburgas Ģenerālprokurora birojā deleģēts tieslietu atašējs (1983); Luksemburgas rajona tiesas tiesnesis (1984); tiesneša palīgs Eiropas Kopienų Tiesā (1986–1996); *Institut Universitaire International de Luxembourg (IUIL)* priekšsēdētājs; kopš 1996. gada 11. jūlija – Pirmās instances tiesas tiesnesis; kopš 2007. gada 17. septembra – Vispārējās tiesas priekšsēdētājs.

Josef Azizi

dzimis 1948. gadā; Vīnes Universitātes tiesību zinātņu doktors un licenciāts sociālajās un ekonomikas zinātnēs; docents un lektors Vīnes Ekonomikas universitātē, Vīnes Universitātes Juridiskajā fakultātē un vairākās citās universitātēs; Vīnes Universitātes Juridiskās fakultātes Goda profesors; *Ministerialrat* un nodaļas vadītājs Federālajā Kancelārijā; Eiropas Padomes Rīcības komitejas juridiskās sadarbības jautājumos (CDCJ) loceklis; pārstāvis *ad litem Verfassungsgerichtshof* (Konstitucionālā tiesa) federālo likumu konstitucionalitātes pārbaudes lietās; atbildīgais koordinators par Austrijas federālo tiesību tuvināšanu Kopienų tiesībām; kopš 1995. gada 18. janvāra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Arjen W. H. Meij

dzimis 1944. gadā; padomnieks Nīderlandes Augstākajā tiesā (*Hoge Raad*) (1996); padomnieks un priekšsēdētāja vietnieks *College van Beroep voor het bedrijfsleven* (Tirdzniecības un rūpniecības administratīvā tiesa) (1986); *Centrale Raad van Beroep* (Sociālās drošības apelācijas tiesa) un *Tariefcommissie* (Muitas tarifu komisija) *ad interim* tiesnesis; tiesneša palīgs Eiropas Kopienų Tiesā (1980); Eiropas tiesību pasniezdējs Groningenas Universitātes Juridiskajā fakultātē un pētnieciskais asistents Mičiganas Universitātes *Law School*; Amsterdamas Tirdzniecības kameras Starptautiskā sekretariāta loceklis (1970); no 1998. gada 17. septembra līdz 2010. gada 13. septembrim – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Mihalis Vilaras

dzimis 1950. gadā; advokāts (1974–1980); nacionālais eksperts Eiropas Kopienu Komisijas Juridiskajā dienestā, pēc tam galvenais administrators V ģenerāldirektorātā (Nodarbinātība, industriālās attiecības, sociālās lietas); *auditeur, maître des requêtes* un no 1999. gada padomnieks *Conseil d'État* (Valsts padome); asociētais loceklis Grieķijas Augstākajā speciālajā tiesā; Grieķijas Centrālās likumdošanas izstrādes komitejas loceklis (1996–1998); Grieķijas valdības ģenerālsekretariāta Juridiskā dienesta direktors; no 1998. gada 17. septembra līdz 2010. gada 25. oktobrim – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Nicholas James Forwood

dzimis 1948. gadā; Kembridžas Universitātes bakalaura diploms (BA) – 1969. gadā un maģistra diploms (MA) – 1973. gadā (mehānikas un tiesību zinātnes); 1970. gadā uzņemts Anglijas Advokātu kolēģijā, vēlāk praktizē Londonā (1971–1999) un Briselē (1979–1999); 1981. gadā uzņemts Īrijas Advokātu kolēģijā; iecelts par *Queen's Counsel* 1987. gadā; *Middle Temple bencher* 1998. gadā; Anglijas un Velsas Advokātu kolēģijas pārstāvis Eiropas Savienības Advokatūru padomē (CCBE) un CCBE pastāvīgās pārstāvniecības Tiesā priekšsēdētājs (1995–1999); valdes loceklis *World Trade Law Association* un *European Maritime Law Organization* (1993–2002); kopš 1999. gada 15. decembra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Maria Eugénia Martins de Nazaré Ribeiro

dzimusi 1956. gadā; studējusi Lisabonā, Briselē un Strasbūrā; *advogada* Portugālē un Briselē; neatkarīgā pētniece *Institut d'études européennes de l'université libre de Bruxelles*; Tiesas Portugāles tiesneša *Moitinho de Almeida* (1986–2000), vēlāk Pirmās instances tiesas priekšsēdētāja *B. Vesterdorf* palīdzē (2000–2003); kopš 2003. gada 31. marta – Vispārējās tiesas tiesnese.

Franklin Dehousse

dzimis 1959. gadā; diploms tiesību zinātnēs (Ljēžas Universitāte, 1981); aspirants (*Fonds national de la recherche scientifique*, 1985–1989); *Chambre des représentants* juriskonsults (1981–1990); tiesību zinātņu doktors (Strasbūras Universitāte, 1990); profesors Ljēžas un Strasbūras Universitātēs, Eiropas Koledžā, *Institut royal supérieur de Défense, Montesquieu de Bordeaux* universitātē, Parīzes Universitātes *Michel Servet* koledžā, Namīras *Notre-Dame de la Paix* fakultātē; Ārlietu ministrijas speciālais pārstāvis (1995–1999); Karaliskā Starptautisko attiecību institūta (*Institut royal des relations internationales*) Eiropas studiju direktors (1998–2003); *Conseil d'État* (Valsts padome) *assesseur* (piesēdētājs) (2001–2003); padomnieks Eiropas Komisijā (1990–2003); *Observatoire Internet* loceklis (2001–2003); kopš 2003. gada 7. oktobra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Ena Cremona

dzimusi 1936. gadā; Maltas Karaliskās universitātes diploms filoloģijā (1955); Maltas Karaliskās universitātes tiesību zinātņu doktore (1958); advokāte Maltas Advokātu kolēģijā kopš 1959. gada; Nacionālās Sieviešu padomes juriskonsulte (1964–1979); Valsts civildienesta komisijas locekle (1987–1989); *Lombard Bank Ltd.* (Malta) valdes locekle, valsts akciju pārstāve (1987–1993); Vēlēšanu komisijas locekle kopš 1993. gada; Maltas Karaliskās universitātes Tiesību zinātņu fakultātes Doktordarbu komisijas locekle; Eiropas komisijas pret rasismu un neiecietību (*ECRI*) locekle (2003–2004); kopš 2004. gada 12. maija – Vispārējās tiesas tiesnese.

Ottó Czúcz

dzimis 1946. gadā; Šegedas Universitātes tiesību zinātņu doktors (1971); Darba ministrijas administrators (1971–1974); profesors un lektors (1974–1989), Tiesību zinātņu fakultātes dekāns (1989–1990), rektora vietnieks (1992–1997) Šegedas Universitātē; advokāts; Nacionālās Pensiju apdrošināšanas prezidija loceklis; Eiropas Sociālās nodrošināšanas institūta viceprezidents (1998–2002); Starptautiskās Sociālās nodrošināšanas asociācijas Zinātniskās padomes loceklis; Konstitucionālās tiesas tiesnesis (1998–2004); kopš 2004. gada 12. maija – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Irena Wiszniewska-Bialecka

dzimusi 1947. gadā; ieguvusi Varšavas Universitātes diplomu tiesību zinātnēs (1965–1969); pētniece (lektore, docente, profesore) Polijas Zinātņu akadēmijas Juridisko zinātņu institūtā (1969–2004); pētniece Maksa Planka Intelektuālā īpašuma, konkurences un nodokļu tiesību institūtā Minhenē (Aleksandra fon Humbolta (AvH) fonda stipendija 1985–1986); advokāte (1992–2000); Augstākās administratīvās tiesas tiesnese (2001–2004); kopš 2004. gada 12. maija – Vispārējās tiesas tiesnese.

Irena Pelikánová

dzimusi 1949. gadā; tiesību zinātņu doktore, asistente ekonomikas tiesībās (līdz 1989. gadam), vēlāk zinātņu doktore, komerc tiesību profesore Kārļa universitātes Tiesību zinātņu fakultātē Prāgā (kopš 1993. gada); Vērtspapīru komisijas valdes locekle (1999–2002); advokāte; Čehijas Republikas valdības Likumdošanas padomes locekle (1998–2004); kopš 2004. gada 12. maija – Vispārējās tiesas tiesnese.

Vilenas Vadapalas

dzimis 1954. gadā; Maskavas Universitātes tiesību zinātņu doktors; Varšavas Universitātes habilitētais tiesību zinātņu doktors; starptautisko tiesību (kopš 1981. gada), cilvēktiesību (kopš 1991. gada) un Kopienas tiesību (kopš 2000. gada) pasniedzējs Viļņas Universitātē; valdības padomnieks ārlietās (1991–1993); iestāšanās ES sarunu delegācijas koordinācijas grupas loceklis; valdības Eiropas tiesību departamenta ģenerāldirektors (1997–2004); Eiropas tiesību pasniedzējs Viļņas Universitātē, Žana Monē profesūras profesors (*titulaire de la Chaire Jean Monnet*); Lietuvas Eiropas Savienības pētījumu asociācijas priekšsēdētājs; parlamenta darba grupas par konstitucionālo reformu saistībā ar Lietuvas pievienošanos ES ziņotājs; Starptautiskās Juristu komisijas loceklis (2003. gada aprīlis); kopš 2004. gada 12. maija – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Küllike Jürimäe

dzimusi 1962. gadā; ieguvusi Tartu Universitātes diplomu tiesību zinātnēs (1981–1986); Republikas prokurora palīdze Tallinā (1986–1991); saņēmusi Igaunijas Diplomātijas skolas diplomu (1991–1992); juriskonsulte (1991–1993) un galvenā padomniece Tirdzniecības un rūpniecības palātā (1992–1993); Tallinas Apelācijas tiesas tiesnese (1993–2004); Eiropas maģistre (*European Master*) cilvēktiesībās un demokrātijas jautājumos, Padujas un Notingemas Universitātes (2002–2003); kopš 2004. gada 12. maija – Vispārējās tiesas tiesnese.

Ingrida Labucka

dzimusi 1963. gadā; Latvijas Universitātes diploms tiesību zinātnēs (1986); Iekšlietu ministrijas Rīgas pilsētas un Kirova rajona inspektore (1986–1989); Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas tiesnese (1990–1994); advokāte (1994–1998 un no 1999. gada jūlijs līdz 2000. gada maijam); tieslietu ministre (no 1998. gada novembra līdz 1999. gada jūlijam un no 2000. gada maija līdz 2002. gada oktobrim); Hāgas Starptautiskās šķīrējtiesas locekle (2001–2004); Saeimas deputāte (2002–2004); kopš 2004. gada 12. maija – Vispārējās tiesas tiesnese.

Savvas S. Papasavvas

dzimis 1969. gadā; studijas Atēnu Universitātē (*Ptychion*, 1991); trešā līmeņa studijas Parīzes II universitātē (*DEA* publiskajās tiesībās, 1992) un *Aix-Marseille III* universitātē (tiesību zinātņu doktors, 1995); uzņemts Kipras Advokātu kolēģijā, Nikozijas Advokātu kolēģijas loceklis kopš 1993. gada; docents Kipras Universitātē (1997–2002), konstitucionālo tiesību docents kopš 2002. gada septembra; pētnieks Eiropas Publisko tiesību centrā (2001–2002); kopš 2004. gada 12. maija – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Enzo Moavero Milanesi

dzimis 1954. gadā; tiesību zinātņu doktors (*La Sapienza* universitāte, Roma); specializējies Kopienų tiesībās (Eiropas Koledža, Brige); uzņemts advokātu kolēģijā, strādājis par advokātu (1978–1983); Kopienų tiesību lektors *La Sapienza* universitātē Romā (1993–1996), *Luiss* universitātē Romā (1993–1996 un 2002–2006) un *Bocconi* universitātē Milānā (1996–2000); Itālijas premjerministra padomnieks Kopienų jautājumos (1993–1995); Eiropas Komisijas ierēdnis: juriskonsults un pēc tam viceprezidenta kabineta vadītājs (1989–1992), par iekšējo tirgu (1995–1999) un konkurenci (1999) atbildīgā komisāra kabineta vadītājs; Konkurences ģenerāldirektorāta direktors (2000–2002), Eiropas Komisijas ģenerālsēkretāra vietnieks (2002–2005), Eiropas Komisijas Politisko padomnieku biroja (*BEPA*) ģenerāldirektors (2006); kopš 2006. gada 3. maija – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Nils Wahl

dzimis 1961. gadā; tiesību maģistrs, Stokholmas Universitātē (1987); tiesību doktors, Stokholmas Universitātē (1995); asociētais profesors (docents) un Žana Monē profesūras Eiropas tiesībās profesors (1995); Eiropas tiesību profesors, Stokholmas Universitātē (2001); advokāta palīgs privātpraksē (1987–1989); izglītības fonda rīkotājdirektors (1993–2004); Zviedrijas Eiropas tiesību izpētes tīkla (*Nätverk för europearättslig forskning*) valdes priekšsēdētājs (2001–2006); Konkurences tiesību jautājumu padomes (*Rådet för konkurrensfrågor*) loceklis (2001–2006); Skones un Blēkinges Apelācijas tiesas (*Hovrätten över Skåne och Blekinge*) ieceltais tiesnesis (2005); kopš 2006. gada 7. oktobra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Miro Prek

dzimis 1965. gadā; diploms tiesību zinātnēs (1989); Advokātu kolēģijas loceklis (kopš 1994. gada); veicis dažādus uzdevumus un funkcijas valsts pārvaldē, lielākoties valdības birojā, kas atbild par likumdošanu (Eiropas tiesību un salīdzinošo tiesību departamenta valsts sekretāra vietnieks un direktora vietnieks, departamenta direktors) un Eiropas lietu birojā (valsts sekretāra vietnieks); asociācijas līguma sarunu grupas (1994–1996) un iestāšanās Eiropas Savienībā sarunu grupas loceklis (1998–2003), atbildīgais par juridiskajiem jautājumiem; advokāts; atbildīgais par tiesību aktu pielāgošanas Eiropas tiesību aktiem un Eiropas integrācijas projektiem, lielākoties Rietumbalkānos; Eiropas Kopienų Tiesas nodaļas vadītājs (2004–2006); kopš 2006. gada 7. oktobra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Teodor Tchipev

dzimis 1940. gadā; studijas tiesību zinātnēs Sofijas *St Kliment Ohridski* universitātē (1961); tiesību zinātņu doktors (1977); advokāts (1963–1964); juriskonsults Valsts Starptautisko autopārvadājumu uzņēmumā (1964–1973); pasniedzējs Bulgārijas Zinātņu akadēmijas Tiesību institūtā (1973–1988); civilprocesa pasniedzējs Sofijas *St Kliment Ohridski* universitātes Juridiskajā fakultātē (1988–1991); Tirdzniecības un rūpniecības kameras Šķīrējtiesas tiesnesis (1988–2006); Konstitucionālās tiesas tiesnesis (1991–1994); *Paissiy Hilendarski de Plovdiv* universitātes asociētais profesors (no 2001. gada februāra līdz 2006. gadam); tieslietu ministrs (1994–1995); civilprocesa pasniedzējs Sofijas Jauņajā bulgāru universitātē (1995–2006); no 2007. gada 12. janvāra līdz 2010. gada 29. jūnijam – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Valeriu M. Ciucă

dzimis 1960. gadā; diploms tiesību zinātnēs (1984), tiesību zinātņu doktors (*Jasu Alexandru Ioan Cuza* universitāte, 1997); Sučavas Pirmās instances tiesas tiesnesis (1984–1989); *Jasu Militārās tiesas* militārais tiesnesis (1989–1990); *Jasu Alexandru Ioan Cuza* universitātes profesors (1990–2006); Rennas Universitātes stipendiāts ar specializāciju privāttiesībās (1991–1992); docents *Jasu Petre Andrei* universitātē (1999–2002); asociētais profesors *Littoral Côte d'Opale* universitātē (*LAB. RII*) (2006); no 2007. gada 12. janvāra līdz 2010. gada 26. novembrim – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Alfred Dittrich

dzimis 1950. gadā; studijas tiesību zinātnēs Erlangenē-Nirnbergas Universitātē (1970–1975); *Rechtsreferendar* (jurists praktikants) Nirnbergas Reģionālajā augstākajā tiesā (1975–1978); administrators Federālajā ekonomikas ministrijā (1978–1982); administrators Vācijas Federatīvās Republikas Pastāvīgajā pārstāvniecībā Eiropas Kopienā (1982); administrators Federālajā ekonomikas ministrijā Kopienu un konkurences tiesību jautājumos (1983–1992); departamenta “Eiropas Savienības tiesības” vadītājs Tieslietu ministrijā (1992–2007); Vācijas delegācijas vadītājs Padomes darba grupā “Eiropas Kopienu Tiesa”; Federālās valdības pārstāvis daudzās lietās Eiropas Kopienu Tiesā; kopš 2007. gada 17. septembra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Santiago Soldevila Fragoso

dzimis 1960. gadā; *Universidad Autónoma de Barcelona* diploms tiesību zinātnēs (1983); tiesnesis (1985); kopš 1992. gada – administratīvo lietu tiesnesis Kanāriju salu *Tribunal Superior de Justicia* (Augstākā tiesa) Santakrusā de Tenerifē (1992 un 1993) un *Audiencia Nacional* (Madride, no 1998. gada maija līdz 2007. gada augustam), kur viņš bija atbildīgs par prasībām nodokļu (PVN) jomā, prasībām par ekonomikas ministra vispārējiem noteikumiem un viņa lēmumiem attiecībā uz valsts atbalstu vai pārvaldes atbildību, kā arī par prasībām par visiem centrālo tautsaimniecības regulatoru nolīgumiem banku, biržas, enerģētikas, apdrošināšanas un konkurences aizsardzības jomā; tiesneša palīgs Konstitucionālajā tiesā (1993–1998); kopš 2007. gada 17. septembra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Laurent Truchot

dzimis 1962. gadā; Parīzes Politisko zinātņu institūta (*Institut d'études politiques de Paris*) diploms tiesību zinātnēs (1984); Valsts Tiesnešu skolas (*École nationale de la magistrature*) bijušais audzēknis (1986–1988); tiesnesis *Tribunal de grande instance de Marseille* (no 1988. gada janvāra līdz 1990. gada janvārim); maģistrāts Tieslietu ministrijas Civillietu un valsts lietu direkcijā (no 1990. gada janvāra līdz 1992. gada jūnijam); biroja vadītāja palīgs, pēc tam – biroja vadītājs Ekonomikas, finanšu un rūpniecības ministrijas Konkurences, patērētāju tiesību un krāpšanas apkarošanas ģenerāldirekcijā (no 1992. gada jūnija līdz 1994. septembrim); tieslietu ministra tehniskais konsultants (no 1994. gada septembra līdz 1995. gada maijam); tiesnesis *Tribunal de grande instance de Nîmes* (no 1995. gada maija līdz 1996. gada maijam); Eiropas Kopienų Tiesas ģenerālvokāta F. Ležē [*P. Léger*] palīgs (no 1996. gada maija līdz 2001. gada decembrim); Kasācijas tiesas [*Cour de cassation*] konsultants palīgs (no 2001. gada decembra līdz 2007. gada augustam); kopš 2007. gada 17. septembra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Sten Frimodt Nielsen

dzimis 1963. gadā; Kopenhāģenas Universitātes diploms tiesību zinātnēs (1988); ierēdnis Ārlietu ministrijā (1988–1991); štata pasniedzējs starptautiskajās tiesībās un Eiropas tiesībās Kopenhāģenas Universitātē (1988–1991); vēstniecības sekretārs Dānijas Pastāvīgajā pārstāvniecībā Apvienoto Nāciju Organizācijā Ņujorkā (1991–1994); ierēdnis Ārlietu ministrijas Juridiskajā dienestā (1994–1995); asociētais profesors Kopenhāģenas Universitātē (1995); premjerministra padomnieks, pēc tam – premjerministra galvenais padomnieks (1995–1998); ministrs padomnieks Dānijas Pastāvīgajā pārstāvniecībā Eiropas Savienībā (1998–2001); premjerministra īpašais padomnieks juridiskajos jautājumos (2001–2002); departamenta vadītājs un juriskonsults Premjerministra dienestā (no 2002. gada marta līdz 2004. gada jūlijam); valsts ministra vietnieks un premjerministra juriskonsults (no 2004. gada augusta līdz 2007. gada augustam); kopš 2007. gada 17. septembra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Kevin O'Higgins

dzimis 1946. gadā; studijas *Crescent College de Limerick*, *Clongowes Wood College*, *University College Dublin* (B.A. grāds un diploms Eiropas tiesībās) un *Kings Inns*; 1968. gadā iestājies Īrijas Advokātu kolēģijā; *barrister* (1968–1982); *Senior Counsel (Inner Bar of Ireland)*, 1982–1986); *Circuit court* tiesnesis (1986–1997); Īrijas *High Court* tiesnesis (1997–2008); *bencher of Kings Inns*; Īrijas pārstāvis Eiropas tiesnešu konsultatīvajā padomē (2000–2008); kopš 2008. gada 15. septembra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Heikki Kanninen

dzimis 1952. gadā; Helsinku Komercaugstskolas diploms un Helsinku Universitātes Juridiskās fakultātes diploms; Somijas Augstākās administratīvās tiesas referents; Komitejas par tiesiskās aizsardzības reformu valsts pārvaldē ģenerālsekretārs; Augstākās administratīvās tiesas galvenais administrators; Administratīvo strīdu reformas komitejas ģenerālsekretārs, Tieslietu ministrijas Likumdošanas direkcijas padomdevējs; EBTA tiesas sekretāra vietnieks; Eiropas Kopienu Tiesas tiesneša palīgs; Augstākās administratīvās tiesas tiesnesis (1998–2005); Bēgļu prasību izskatīšanas komisijas loceklis; Somijas tiesu iestāžu attīstības komitejas priekšsēdētāja vietnieks; no 2005. gada 6. oktobra līdz 2009. gada 6. oktobrim – Civildienesta tiesas tiesnesis; kopš 2009. gada 7. oktobra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Juraj Schwarcz

dzimis 1952. gadā; tiesību zinātņu doktors (*Comenius* universitāte Bratislavā, 1979); uzņēmuma jurists padomdevējs (1975–1990); par Košices Municipālās tiesas komercreģistru atbildīgais sekretārs (1991); Košices Municipālās tiesas tiesnesis (no 1992. gada janvāra līdz oktobrim); Košices apgabaltiesas tiesnesis un palātas priekšsēdētājs (no 1992. gada novembra līdz 2009. gadam); Slovākijas Republikas Augstākās tiesas Komerctiesību palātas norīkotais tiesnesis (no 2004. gada oktobra līdz 2005. gada septembrim); Košices apgabaltiesas Komerctiesību kolēģijas priekšsēdētājs (no 2005. gada oktobra līdz 2009. gada septembrim); Košices *P. J. Šafárik* universitātes Komerctiesību un ekonomisko tiesību departamenta ārštata loceklis (1997–2009); Tieslietu akadēmijas mācībspēku ārštata loceklis (2005–2009); kopš 2009. gada 7. oktobra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Marc van der Woude

dzimis 1960. gadā; tiesību zinātņu grāds (Groningenas Universitāte, 1983); studijas Eiropas Koledžā (1983–1984); asistents Eiropas Koledžā (1984–1986); lektors Leidenes Universitātē (1986–1987); ziņotājs Eiropas Kopienu Komisijas Konkurences ģenerāldirektorātā (1987–1989); tiesneša palīgs Eiropas Kopienu Tiesā (1989–1992); politikas koordinators Eiropas Kopienu Komisijas Konkurences ģenerāldirektorātā (1992–1993); Eiropas Kopienu Komisijas Juridiskā dienesta loceklis (1993–1995); kopš 1995. gada – advokāts Briseles Advokātu kolēģijā; kopš 2000. gada – profesors Roterdamas Erasma universitātē; vairāku publikāciju autors; kopš 2010. gada 13. septembra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Dimitrios Gratsias

dzimis 1957. gadā; Atēnu Universitātes diploms tiesību zinātnēs (1980); *Université de Paris I, Panthéon Sorbonne*, padziļinātu publisko tiesību studiju diploms (1981); Universitātes centra Kopienu un Eiropas studiju sertifikāts (*Université de Paris I*) (1982); Valsts padomes *auditeur* (1985–1992); Valsts padomes *maître des requêtes* (1992–2005); tiesneša palīgs Eiropas Kopienu Tiesā (1994–1996); Grieķijas Augstākās speciālās tiesas pastāvīgais loceklis (1998. un 1999. gads); Valsts padomes padomdevējs (2005); Speciālās tiesas, kas izskata lietas pret tiesnešiem, loceklis (2006); Administratīvo lietu valsts padomes loceklis (2008); administratīvo tiesu inspektors (2009–2010); kopš 2010. gada 25. oktobra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Andrei Popescu

dzimis 1948. gadā; Bukarestes Universitātes tiesību maģistrs (1971); starptautisko darba tiesību un Eiropas sociālo tiesību pēcdiploma studijas Ženēvas Universitātē (1973–1974); Bukarestes Universitātes tiesību zinātņu doktors (1980); asistents praktikants (1971–1973), asistents (1974–1985) un pēc tam darba tiesību docents Bukarestes Universitātē (1985–1990); Zinātniskās pētniecības institūta galvenais pētnieks darba un sociālās aizsardzības jomā (1990–1991); Darba un sociālās aizsardzības ministrijas ģenerāldirektora vietnieks (1991–1992) un pēc tam direktors (1992–1996); Bukarestes Valsts politisko zinātņu un administrācijas skolas lektors (1997) un pēc tam profesors (2000); Eiropas Integrācijas ministrijas valsts sekretārs (2001–2005); Rumānijas Likumdošanas padomes departamenta vadītājs (1996–2001 un 2005–2009); Rumānijas valdības pārstāvis Eiropas Savienības tiesās (2009–2010); kopš 2010. gada 26. novembra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Emmanuel Coulon

dzimis 1968. gadā; tiesību zinātņu studijas (*Panthéon-Assas* universitāte, Parīze); pārvaldības studijas (*Paris-Dauphine* universitāte); Eiropas Koledža (1992); iestājekšāmens Parīzes Advokātu apmācību reģionālajā centrā; Briseles Advokātu kolēģijas advokāta apliecība; advokāta darbība Briselē; Eiropas Kopienu Komisijas vispārējā konkursa laureāts; tiesneša palīgs Pirmās instances tiesā (priekšsēdētāja *A. Saggio* kabinets (1996–1998), priekšsēdētāja *B. Vesterdorf* kabinets (1998–2002); Pirmās instances tiesas priekšsēdētāja kabineta vadītājs (2003–2005); kopš 2005. gada 6. oktobra – Vispārējās tiesas sekretārs.

2. Izmaiņas Vispārējās tiesas sastāvā 2010. gadā

2010. gada 13. septembra svinīgā sēde

Ar 2010. gada 23. jūnija un 2010. gada 8. jūlija lēmumiem dalībvalstu valdību pārstāvji laika posmam no 2010. gada 1. septembra līdz 2016. gada 31. augustam atjaunoja Vispārējās tiesas tiesnešu *Marc Jaeger, Josef Azizi, Eugénia Martins de Nazaré Ribeiro, Ottó Czúcz, Irena Wiszniewska-Białecka, Franklin Dehousse, Küllike Jürimäe, Savvas S. Papasavvas, Sten Frimodt Nielsen, Heikki Kanninen* un *Juraj Schwarcz* pilnvaras.

Aizstājot *Arjen W. H. Meij*, ar 2010. gada 8. jūlija lēmumu dalībvalstu valdību pārstāvji uz laiku no 2010. gada 1. septembra līdz 2016. gada 31. augustam par Vispārējās tiesas tiesnesi iecēla *Marc van der Woude*.

2010. gada 25. oktobra svinīgā sēde

Ar 2010. gada 21. oktobra lēmumu dalībvalstu valdību pārstāvji par Eiropas Savienības Vispārējās tiesas tiesnesi iecēla *Dimitrios Gratsias*, kas aizstās *Mihalis Vilaras*, uz laika posmu no 2010. gada 25. oktobra līdz 2016. gada 31. augustam.

2010. gada 26. novembra svinīgā sēde

Ar 2010. gada 18. novembra lēmumu dalībvalstu valdību pārstāvji par Eiropas Savienības Vispārējās tiesas tiesnesi iecēla *Andrei Popescu*, kas aizstās *Valeriu M. Ciucă*, uz laika posmu no 2010. gada 26. novembra līdz 2016. gada 31. augustam.

3. Protokolārā kārtība

No 2010. gada 1. janvāra līdz 2010. gada 14. septembrim

M. JAEGER, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs
J. AZIZI, palātas priekšsēdētājs
A. W. H. MEIJ, palātas priekšsēdētājs
M. VILARAS, palātas priekšsēdētājs
N. J. FORWOOD, palātas priekšsēdētājs
M. E. MARTINS RIBEIRO, palātas priekšsēdētāja
O. CZÚCZ, palātas priekšsēdētājs
I. WISZNIEWSKA-BIAŁECKA, palātas priekšsēdētāja
I. PELIKÁNOVÁ, palātas priekšsēdētāja
F. DEHOUSSE, tiesnesis
E. CREMONA, tiesnese
V. VADAPALAS, tiesnesis
K. JÜRIMÄE, tiesnese
I. LABUCKA, tiesnese
S. PAPASAVVAS, tiesnesis
E. MOAVERO MILANESI, tiesnesis
N. WAHL, tiesnesis
M. PREK, tiesnesis
T. TCHIPEV, tiesnesis
V. M. CIUCĂ, tiesnesis
A. DITTRICH, tiesnesis
S. SOLDEVILA FRAGOSO, tiesnesis
L. TRUCHOT, tiesnesis
S. FRIMODT NIELSEN, tiesnesis
K. O'HIGGINS, tiesnesis
H. KANNINEN, tiesnesis
J. SCHWARCZ, tiesnesis

E. COULON, sekretārs

No 2010. gada 15. septembra līdz 2010. gada 24. oktobrim

M. JAEGER, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs
J. AZIZI, palātas priekšsēdētājs
N. J. FORWOOD, palātas priekšsēdētājs
O. CZÚCZ, palātas priekšsēdētājs
I. PELIKÁNOVÁ, palātas priekšsēdētāja
S. PAPASAVVAS, palātas priekšsēdētājs
E. MOAVERO MILANESI, palātas priekšsēdētājs
A. DITTRICH, palātas priekšsēdētājs
L. TRUCHOT, palātas priekšsēdētājs
M. VILARAS, tiesnesis
M. E. MARTINS RIBEIRO, tiesnese
F. DEHOUSSE, tiesnesis
E. CREMONA, tiesnese
I. WISZNIEWSKA-BIAŁECKA, tiesnese
V. VADAPALAS, tiesnesis
K. JÜRIMÄE, tiesnese
I. LABUCKA, tiesnese
N. WAHL, tiesnesis
M. PREK, tiesnesis
V. M. CIUCĂ, tiesnesis
S. SOLDEVILA FRAGOSO, tiesnesis
S. FRIMODT NIELSEN, tiesnesis
K. O'HIGGINS, tiesnesis
H. KANNINEN, tiesnesis
J. SCHWARCZ, tiesnesis
M. van der WOUDE, tiesnesis

E. COULON, sekretārs

No 2010. gada 25. oktobra līdz 2010. gada 25. novembrim

M. JAEGER, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs
J. AZIZI, palātas priekšsēdētājs
N. J. FORWOOD, palātas priekšsēdētājs
O. CZÚCZ, palātas priekšsēdētājs
I. PELIKÁNOVÁ, palātas priekšsēdētāja
S. PAPASAVVAS, palātas priekšsēdētājs
E. MOAVERO MILANESI, palātas priekšsēdētājs
A. DITTRICH, palātas priekšsēdētājs
L. TRUCHOT, palātas priekšsēdētājs
M. E. MARTINS RIBEIRO, tiesnese
F. DEHOUSSE, tiesnesis
E. CREMONA, tiesnese
I. WISZNIEWSKA-BIAŁECKA, tiesnese
V. VADAPALAS, tiesnesis
K. JÜRIMÄE, tiesnese
I. LABUCKA, tiesnese
N. WAHL, tiesnesis
M. PREK, tiesnesis
V. M. CIUCĂ, tiesnesis
S. SOLDEVILA FRAGOSO, tiesnesis
S. FRIMODT NIELSEN, tiesnesis
K. O'HIGGINS, tiesnesis
H. KANNINEN, tiesnesis
J. SCHWARCZ, tiesnesis
M. van der WOUDE, tiesnesis
D. GRATSIAS, tiesnesis

E. COULON, sekretārs

No 2010. gada 26. novembra līdz 2010. gada 31. decembrim

M. JAEGER, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs
J. AZIZI, palātas priekšsēdētājs
N. J. FORWOOD, palātas priekšsēdētājs
O. CZÚCZ, palātas priekšsēdētājs
I. PELIKÁNOVÁ, palātas priekšsēdētāja
S. PAPASAVVAS, palātas priekšsēdētājs
E. MOAVERO MILANESI, palātas priekšsēdētājs
A. DITTRICH, palātas priekšsēdētājs
L. TRUCHOT, palātas priekšsēdētājs
M. E. MARTINS RIBEIRO, tiesnese
F. DEHOUSSE, tiesnesis
E. CREMONA, tiesnese
I. WISZNIEWSKA-BIAŁECKA, tiesnese
V. VADAPALAS, tiesnesis
K. JÜRIMÄE, tiesnese
I. LABUCKA, tiesnese
N. WAHL, tiesnesis
M. PREK, tiesnesis
S. SOLDEVILA FRAGOSO, tiesnesis
S. FRIMODT NIELSEN, tiesnesis
K. O'HIGGINS, tiesnesis
H. KANNINEN, tiesnesis
J. SCHWARCZ, tiesnesis
M. van der WOUDE, tiesnesis
D. GRATSIAS, tiesnesis
A. POPESCU, tiesnesis

E. COULON, sekretārs

4. Bijušie Vispārējās tiesas locekļi

Edward David Alexander Ogilvy (1989–1992)

Yeraris Christos (1989–1992)

Da Cruz Vilaça José Luis (1989–1995), priekšsēdētājs no 1989. līdz 1995. gadam

Biancarelli Jacques (1989–1995)

Barrington Donal Patrick Michael (1989–1996)

Schintgen Romain Alphonse (1989–1996)

Kirschner Heinrich (1989–1997)

Saggio Antonio (1989–1998), priekšsēdētājs no 1995. līdz 1998. gadam

Briët Cornelis Paulus (1989–1998)

Lenaerts Koen (1989–2003)

Vesterdorf Bo (1989–2007), priekšsēdētājs no 1998. līdz 2007. gadam

García-Valdecasas y Fernández Rafael (1989–2007)

Kalogeropoulos Andreas (1992–1998)

Bellamy Christopher William (1992–1999)

Potocki André (1995–2001)

Gens de Moura Ramos Rui Manuel (1995–2003)

Lindh Pernilla (1995–2006)

Tiili Virpi (1995–2009)

Cooke John D. (1996–2008)

Pirrung Jörg (1997–2007)

Mengozzi Paolo (1998–2006)

Meij Arjen W. H. (1998–2010)

Vilaras Mihalis (1998–2010)

Legal Hubert (2001–2007)

Trstenjak Verica (2004–2006)

Šváby Daniel (2004–2009)

Tchipev Teodor (2007–2010)

Ciucă Valeriu M. (2007–2010)

Priekšsēdētāji:

Da Cruz Vilaça José Luis (1989–1995)

Saggio Antonio (1995–1998)

Vesterdorf Bo (1998–2007)

Sekretārs

Jung Hans (1989–2005)

C – Vispārējās tiesas darbības statistika

Vispārējās tiesas vispārējā darbība

1. Iesniegtās, pabeigtās un izskatāmās lietas (2006–2010)

Iesniegtās lietas

2. Tiesvedības veidi (2006–2010)
3. Prasību veidi (2006–2010)
4. Prasību joma (2006–2010)

Pabeigtās lietas

5. Tiesvedības veidi (2006–2010)
6. Prasību veidi (2010)
7. Prasību joma (2006–2010) (spriedumi un rīkojumi)
8. Iztiesāšanas sastāvs (2006–2010)
9. Tiesvedības ilgums mēnešos (2006–2010) (spriedumi un rīkojumi)

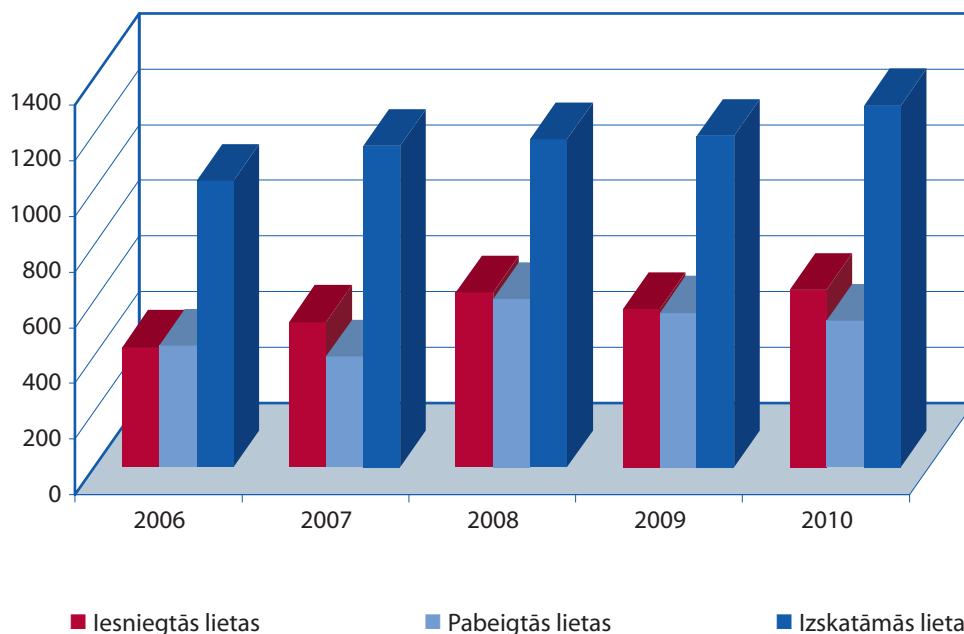
Lietas, kuru izskatīšana 31. decembrī turpinās

10. Tiesvedības veidi (2006–2010)
11. Prasību joma (2006–2010)
12. Iztiesāšanas sastāvs (2006–2010)

Dažādi

13. Pagaidu noregulējuma pasākumi (2006–2010)
14. Paātrinātais process (2006–2010)
15. Vispārējās tiesas nolēmumi, par kuriem Tiesā iesniegtas apelācijas sūdzības (1989–2010)
16. Tiesā iesniegto apelācijas sūdzību sadalījums atkarībā no tiesvedības veida (2006–2010)
17. Tiesā iesniegto apelācijas sūdzību iznākums (2010) (spriedumi un rīkojumi)
18. Tiesā iesniegto apelācijas sūdzību iznākums (2006–2010) (spriedumi un rīkojumi)
19. Vispārējās tendences (1989–2010) (iesniegtās, pabeigtās un izskatāmās lietas)

1. *Vispārējās tiesas vispārējā darbība – iesniegtās, pabeigtās un izskatāmās lietas (2006–2010)*¹

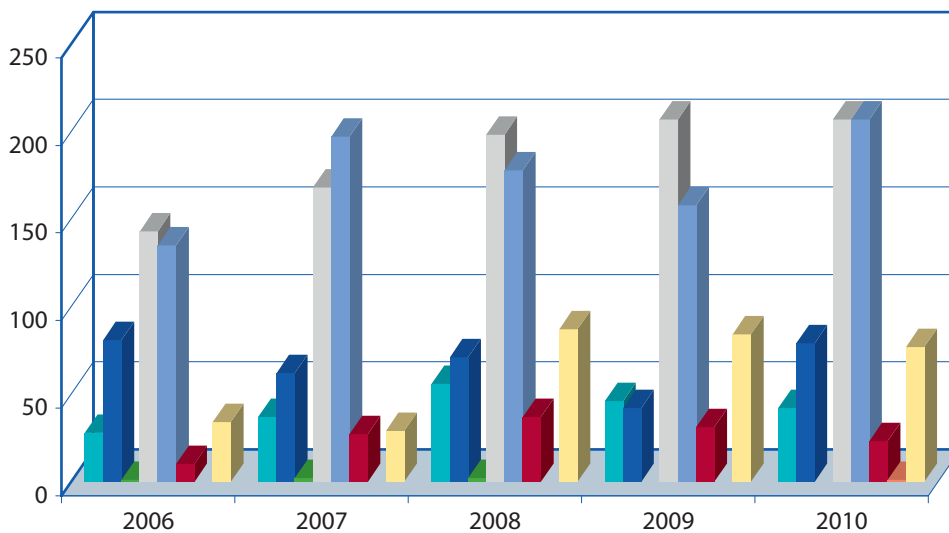

	2006	2007	2008	2009	2010
Iesniegtās lietas	432	522	629	568	636
Pabeigtās lietas	436	397	605	555	527
Izskatāmās lietas	1029	1154	1178	1191	1300

¹ Ja nav norādīts citādi, šajā un nākamajās tabulās ir ņemta vērā sevišķā tiesāšanas kārtība.

Par "sevišķo tiesāšanas kārtību" tiek uzskatīti: protests par spriedumu (Tiesas Statūtu 41. pants un Vispārējās tiesas Reglamenta 122. pants), trešās personas protests (Tiesas Statūtu 42. pants un Vispārējās tiesas Reglamenta 123. pants), sprieduma pārskatīšana (Tiesas Statūtu 44. pants un Vispārējās tiesas Reglamenta 125. pants), sprieduma interpretēšana (Tiesas Statūtu 43. pants un Vispārējās tiesas Reglamenta 129. pants), tiesāšanās izdevumu noteikšana (Vispārējās tiesas Reglamenta 92. pants), juridiskā palīdzība (Vispārējās tiesas Reglamenta 96. pants) un sprieduma labošana (Vispārējās tiesas Reglamenta 84. pants).

2. Iesniegtās lietas – Tiesvedības veidi (2006–2010)

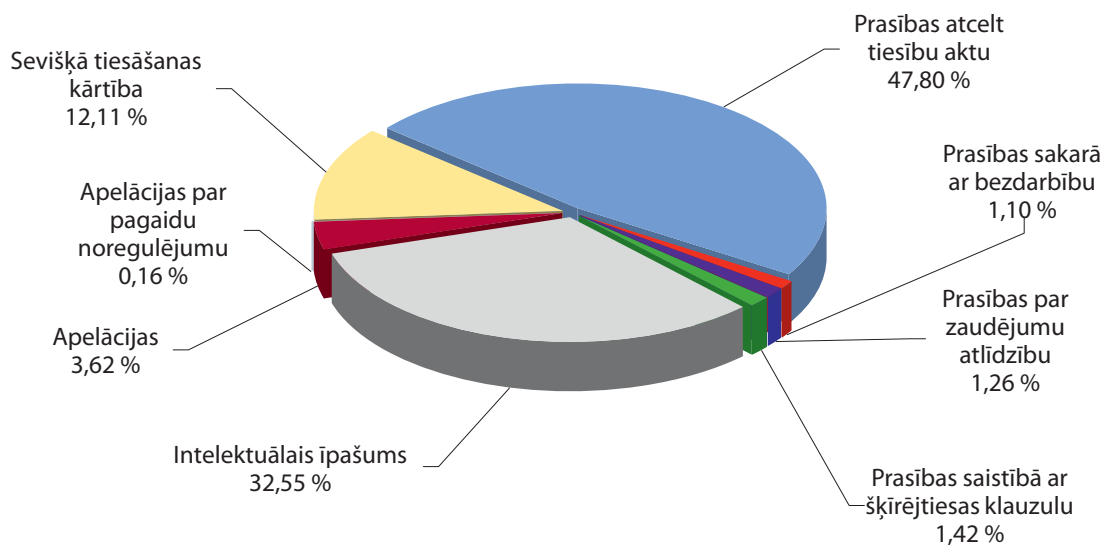

■ Valsts atbalsts ■ Konkurence ■ Civildienests ■ Intelektuālais īpašums
 ■ Citas tiesās prasības ■ Apelācijas ■ Apelācijas par pagaidu noregulējumu ■ Sevišķā tiesāšanas kārtība

	2006	2007	2008	2009	2010
Valsts atbalsts	28	37	56	46	42
Konkurence	81	62	71	42	79
Civildienests	1	2	2		
Intelektuālais īpašums	143	168	198	207	207
Citas tiesās prasības	135	197	178	158	207
Apelācijas	10	27	37	31	23
Apelācijas par pagaidu noregulējumu					1
Sevišķā tiesāšanas kārtība	34	29	87	84	77
Kopā	432	522	629	568	636

3. Iesniegtās lietas – Prasību veidi (2006–2010)

Sadalījums 2010. gadā

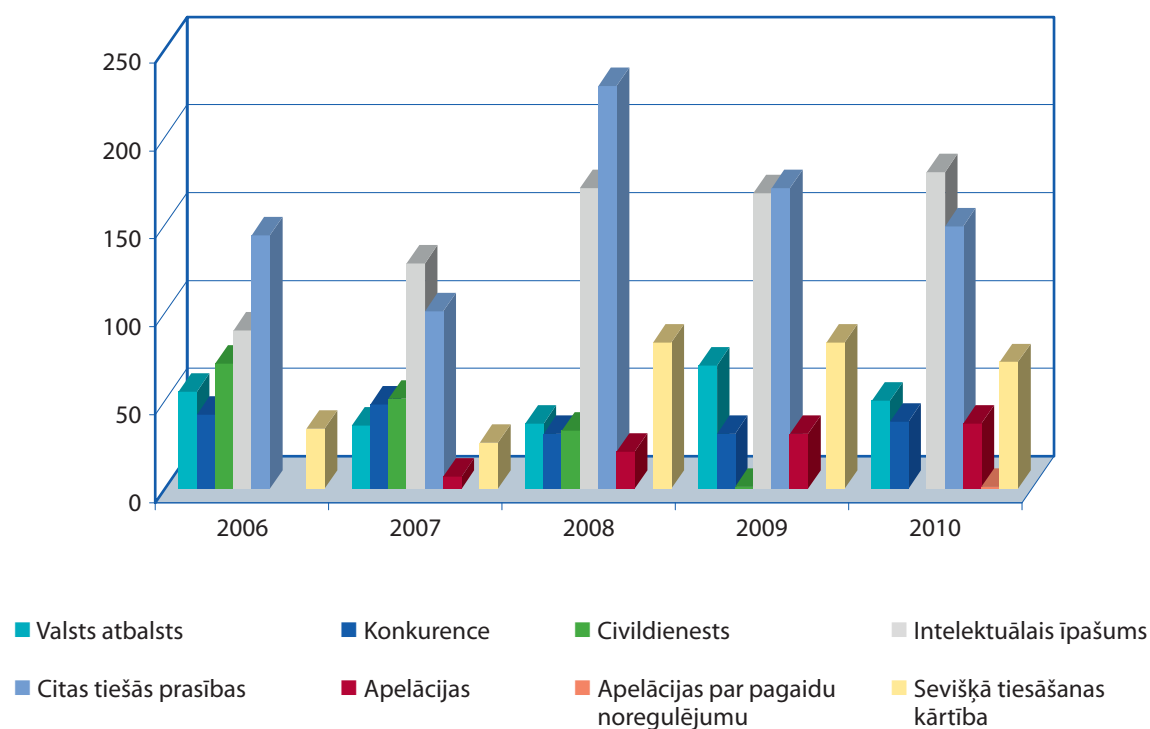
	2006	2007	2008	2009	2010
Prasības atcelt tiesību aktu	223	251	269	214	304
Prasības sakarā ar bezdarbību	4	12	9	7	7
Prasības par zaudējumu atlīdzību	9	27	15	13	8
Prasības saistībā ar šķīrējtiesas klauzulu	8	6	12	12	9
Intelektuālais īpašums	143	168	198	207	207
Civildienests	1	2	2		
Apelācijas	10	27	37	31	23
Apelācijas par pagaidu noregulējumu					1
Sevišķā tiesāšanas kārtība	34	29	87	84	77
Kopā	432	522	629	568	636

4. Iesniegtās lietas – Prasību joma (2006–2010) ¹

	2006	2007	2008	2009	2010
Brīvība veikt uzņēmējdarbību			1		
Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa		3	3	2	
Eiropas Savienības ārējā darbība	2	1	2	5	1
Ekonomikas un monetārā politika	2				4
Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija	16	17	6	6	24
Enerģija				2	
Finanšu noteikumi (budžets, finanšu shēma, pašu resursi, krāpšanas apkarošana)	1	1		1	
Ierobežojoši pasākumi (Ārējā darbība)	5	12	7	7	21
Institucionālās tiesības	12	19	23	32	17
Intelektuālais un rūpnieciskais īpašums	145	168	198	207	207
Izglītība, arodniecība, jaunatne un sports		1			
Jaunu valstu pievienošanās				1	
Ķīmisko vielu reģistrēšana, novērtēšana, apstiprināšana un ierobežošana (REACH regula)					8
Konkurence	81	62	71	42	79
Kopējā ārpolitika un drošības politika					1
Kultūra	1	1		1	
Lauksaimniecība	26	46	14	19	24
Muitas savienība un kopējais muitas tarifs	2	5	1	5	4
Nodokļi	1	2			1
Pakalpojumu sniegšanas brīvība	1		3	4	1
Patērētāju tiesību aizsardzība			2		
Personu brīva pārvietošanās	4	4	1	1	1
Pētniecība, tehnoloģijas attīstība un kosmos		4		6	3
Pieklūve dokumentiem	4	11	22	15	19
Preču brīva aprīte	1	1	1	1	
Publiskie iepirkumi	14	11	31	19	15
Sabiedrības veselība	1	1	2	2	4
Sabiedrību tiesības	1			1	
Šķirējtiesas klauzula	8	6	12	12	9
Sociālā politika	2	5	6	2	4
Tiesību aktu tuvināšana		1			
Tirdzniecības politika	18	9	10	8	9
Transports	1	4	1		1
Valsts atbalsts	28	37	55	46	42
Vide	9	27	7	4	15
Zivsaimniecības politika		5	23	1	19
Kopā EK līgums/LESD	386	464	502	452	533
Kopā EOTK līgums			1		
Kopā EAEK līgums	1				1
Civildienesta noteikumi	11	29	39	32	25
Sevišķā tiesāšanas kārtība	34	29	87	84	77
PAVISAM KOPĀ	432	522	629	568	636

¹ Līdz ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) stāšanos spēkā 2009. gada 1. decembrī radās nepieciešamība grozīt prasību jomu noformējumu. Līdz ar to tika pārskatīti dati par laika posmu no 2006. līdz 2009. gadam.

5. Pabeigtās lietas – Tiesvedības veidi (2006–2010)

	2006	2007	2008	2009	2010
Valsts atbalsts	55	36	37	70	50
Konkurence	42	48	31	31	38
Civildienests	71	51	33	1	
Intelektuālais īpašums	90	128	171	168	180
Citas tiešās prasības	144	101	229	171	149
Apelācijas		7	21	31	37
Apelācijas par pagaidu noregulējumu					1
Sevišķā tiesāšanas kārtība	34	26	83	83	72
Kopā	436	397	605	555	527

6. *Pabeigtās lietas – Prasību veidi (2010)* ¹

	Spriedumi	Rīkojumi	Kopā
Eiropas Savienības ārējā darbība	1	3	4
Ekonomikas un monetārā politika		2	2
Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija	1	1	2
Enerģija		2	2
Ierobežojoši pasākumi (Ārējā darbība)	8	2	10
Institucionālās tiesības	9	17	26
Intelektuālais un rūpnieciskais īpašums	132	48	180
Izglītība, arodniecība, jaunatne un sports	1		1
Konkurence	26	12	38
Lauksaimniecība	9	7	16
Muitas savienība un kopējais muitas tarifs	1	3	4
Nodokļi		1	1
Pakalpojumu sniegšanas brīvība		2	2
Patērētāju tiesību aizsardzība		2	2
Pētniecība, tehnoloģijas attīstība un kosmos	2	1	3
Pieklūve dokumentiem	14	7	21
Publiskie iepirkumi	10	6	16
Sabiedrības veselība	2		2
Sabiedrību tiesības		1	1
Šķīrējtiesas klauzula	10	2	12
Sociālā politika	1	5	6
Tirdzniecības politika	8		8
Transports	1	1	2
Valsts atbalsts	28	22	50
Vide	2	4	6
Kopā EK līgums/LESD	266	151	417
Civildienesta noteikumi	22	16	38
Sevišķā tiesāšanas kārtība		72	72
PAVISAM KOPĀ	288	239	527

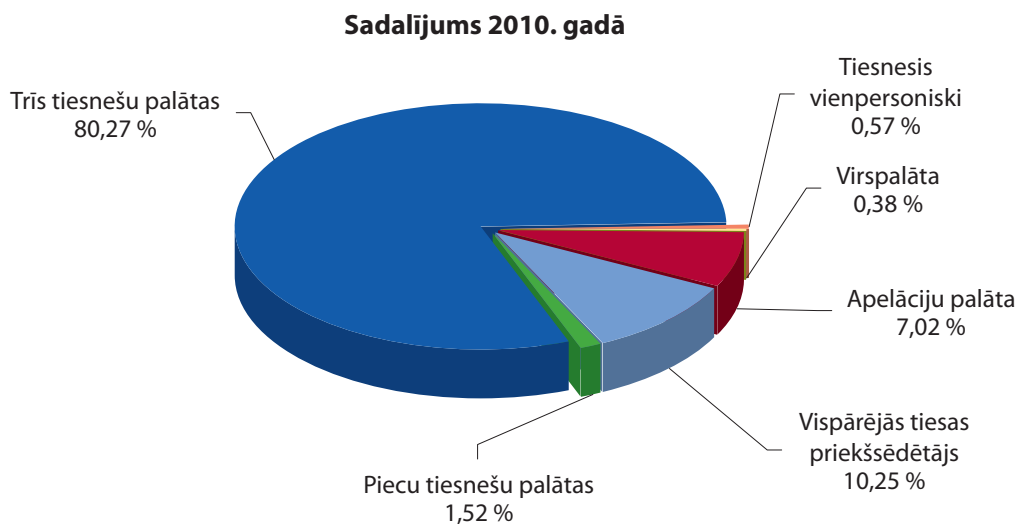
¹ Līdz ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) stāšanos spēkā 2009. gada 1. decembrī radās nepieciešamība grozīt prasību jomu noformējumu. Līdz ar to tika pārskatīti dati par laika posmu no 2006. līdz 2009. gadam.

7. *Pabeigtās lietas – Prasību joma (2006–2010)* ¹ (spriedumi un rīkojumi)

	2006	2007	2008	2009	2010
Aizjūras zemju un teritoriju asociācija	2				
Brīvība veikt uzņēmējdarbību			1		
Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa		2	1	3	
Eiropas Savienības ārējā darbība	5	4	2		4
Ekonomikas un monetārā politika	1	1	1		2
Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija	6	5	42	3	2
Enerģija					2
Finanšu noteikumi (budžets, finanšu shēma, pašu resursi, krāpšanas apkarošana)	4		2	2	
Ierobežojoši pasākumi (Ārējā darbība)	4	3	6	8	10
Institucionālās tiesības	8	10	22	20	26
Intelektuālais un rūpnieciskais īpašums	91	129	171	169	180
Izglītība, arodniecība, jaunatne un sports					1
Jaunu valstu pievienošanās	1			1	
Konkurence	42	38	31	31	38
Kultūra			1	2	
Lauksaimniecība	27	13	48	46	16
Muitas savienība un kopējais muitas tarifs	2	3	6	10	4
Nodokļi	1		2		1
Pakalpojumu sniegšanas brīvība	2	1		2	2
Patērētāju tiesību aizsardzība					2
Personu brīva pārvietošanās	4	4	2	1	
Pētniecība, tehnoloģijas attīstība un kosmos	1	1	1	1	3
Piekluve dokumentiem	7	7	15	6	21
Preču brīva aprīte			2	3	
Publiskie iepirkumi	4	7	26	12	16
Rūpniecības politika		1			
Sabiedrības veselība	3	2	1	1	2
Sabiedrību tiesības	1	1			1
Šķīrējtiesas klauzula	5	10	9	10	12
Sociālā politika	5	4	2	6	6
Tiesību aktu tuvināšana		1	1		
Tirdzniecības politika	13	4	12	6	8
Transports	2	1	3		2
Valsts atbalsts	54	36	37	70	50
Vide	11	10	17	9	6
Zivsaimniecības politika	24	4	4	17	
Kopā EK līgums/LESD	330	302	468	439	417
Kopā EOTK līgums	1	10			
Kopā EAEK līgums		1		1	
Civildienesta noteikumi	71	58	54	32	38
Sevišķā tiesāšanas kārtība	34	26	83	83	72
PAVISAM KOPĀ	436	397	605	555	527

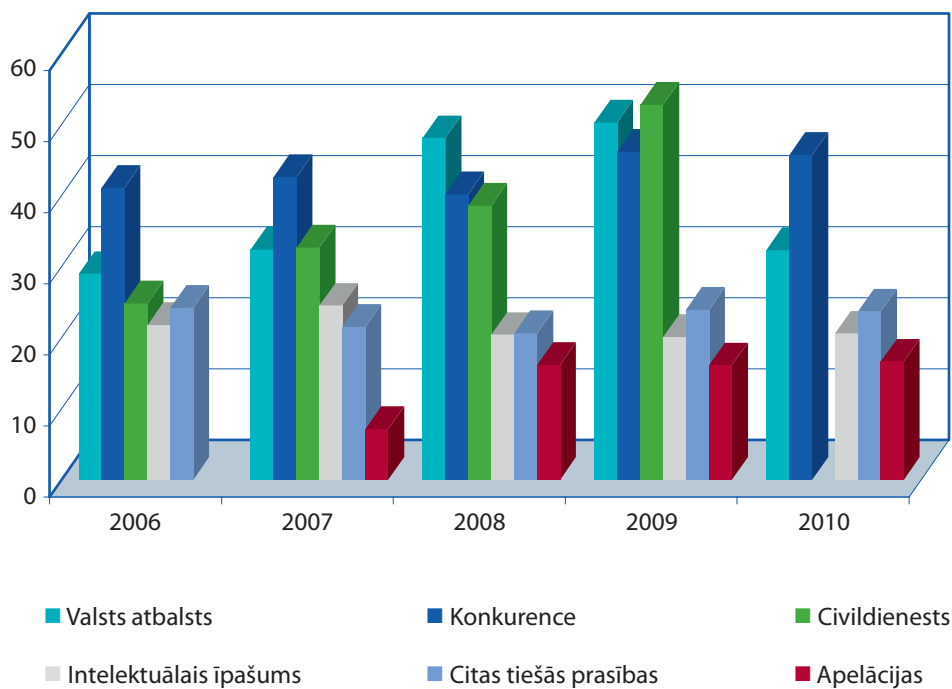
¹ Līdz ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) stāšanos spēkā 2009. gada 1. decembrī radās nepieciešamība grozīt prasību jomu noformējumu. Līdz ar to tika pārskatīti dati par laika posmu no 2006. līdz 2009. gadam.

8. Pabeigtās lietas – Iztiesāšanas sastāvs (2006–2010)

	2006			2007			2008			2009			2010		
	Spriedumi	Rīkojumi	Kopā	Spriedumi	Rīkojumi	Kopā	Spriedumi	Rīkojumi	Kopā	Spriedumi	Rīkojumi	Kopā	Spriedumi	Rīkojumi	Kopā
Virspalāta				2		2							2		2
Apelāciju palāta				3	4	7	16	10	26	20	11	31	22	15	37
Vispārējās tiesas priekšsēdētājs		19	19		16	16		52	52		50	50		54	54
Piecu tiesnešu palātas	22	33	55	44	8	52	15	2	17	27	2	29	8		8
Trīs tiesnešu palātas	198	157	355	196	122	318	228	282	510	245	200	445	255	168	423
Tiesnesis vienpersoniski	7		7	2		2							3		3
Kopā	227	209	436	247	150	397	259	346	605	292	263	555	288	239	527

9. *Pabeigtās lietas – Tiesvedības ilgums mēnešos (2006–2010)* ¹ (spriedumi un rīkojumi)

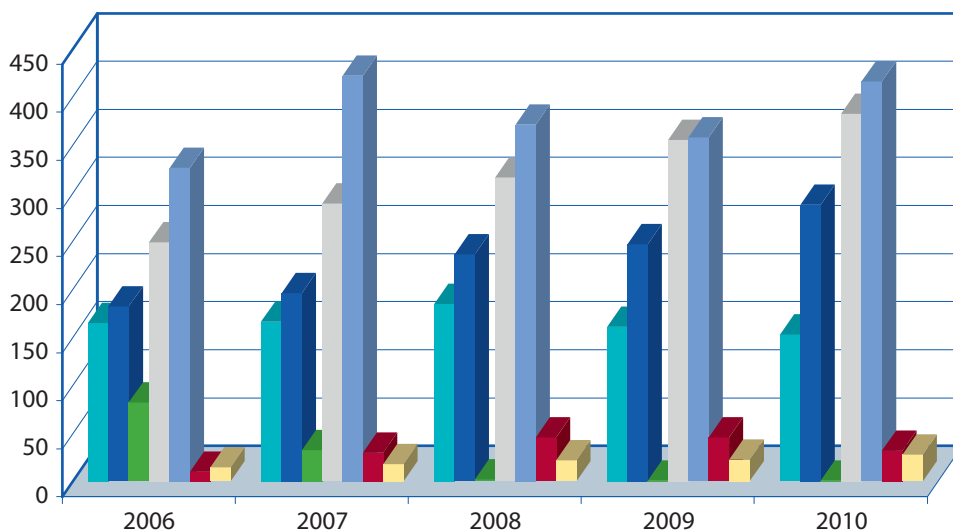

	2006	2007	2008	2009	2010
Valsts atbalsts	29,0	32,4	48,1	50,3	32,4
Konkurence	41,1	42,6	40,2	46,2	45,7
Civildienests	24,8	32,7	38,6	52,8	
Intelektuālais īpašums	21,8	24,5	20,4	20,1	20,6
Citas tiešās prasības	24,2	21,5	20,6	23,9	23,7
Apelācijas		7,1	16,1	16,1	16,6

¹ Vidējā tiesvedības ilguma aprēķinā nav iekļautas: lietas, kurās pieņemts starp nolēmums; sevišķā tiesāšanas kārtība; apelācijas par pagaidu noregulējumu; lietas, kuras Tiesa nodevusi Vispārējai tiesai kompetenču sadalījuma izmaiņu rezultātā; lietas, kuras Vispārējā tiesa nodevusi sakarā ar Civildienesta tiesas darbības uzsākšanu.

Ilgums ir izteikts mēnešos un mēnešu desmitdaļās.

10. Lietas, kuru izskatīšana 31. decembrī turpinās – Tiesvedības veidi (2006–2010)

■ Valsts atbalsts
 ■ Konkurence
 ■ Civildienests
 ■ Intelektuālais īpašums
■ Citas tiešās prasības
 ■ Apelācijas
 ■ Sevišķā tiesāšanas kārtība

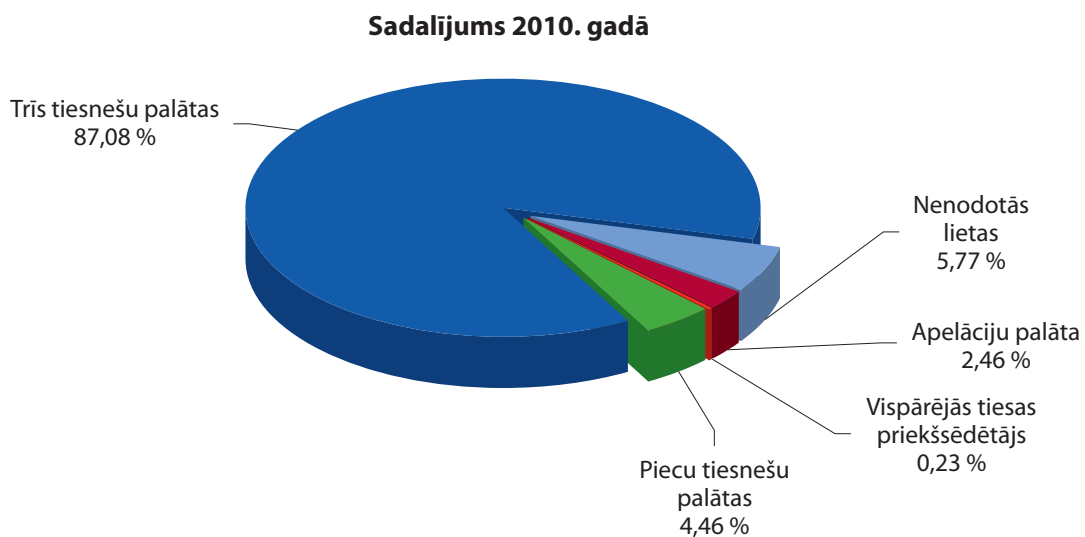
	2006	2007	2008	2009	2010
Valsts atbalsts	165	166	185	161	153
Konkurence	182	196	236	247	288
Civildienests	82	33	2	1	1
Intelektuālais īpašums	249	289	316	355	382
Citas tiešās prasības	326	422	371	358	416
Apelācijas	10	30	46	46	32
Sevišķā tiesāšanas kārtība	15	18	22	23	28
Kopā	1029	1154	1178	1191	1300

11. Lietas, kuru izskatīšana 31. decembrī turpinās – Prasību joma (2006–2010) ¹

	2006	2007	2008	2009	2010
Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa		1	3	2	2
Eiropas Savienības ārējā darbība	6	3	3	8	5
Ekonomikas un monetārā politika	2	1			2
Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija	37	49	13	16	38
Enerģija				2	
Finanšu noteikumi (budžets, finanšu shēma, pašu resursi, krāpšanas apkarošana)	4	5	3	2	2
Ierobežojoši pasākumi (Ārējā darbība)	9	18	19	18	29
Institucionālās tiesības	19	28	29	41	32
Intelektuālais un rūpnieciskais īpašums	251	290	317	355	382
Izglītība, arodmacības, jaunatne un sports		1	1	1	
Ķīmisko vielu reģistrēšana, novērtēšana, apstiprināšana un ierobežošana (REACH regula)					8
Konkurence	172	196	236	247	288
Kopējā ārpolitika un drošības politika					1
Kultūra	1	2	1		
Lauksaimniecība	85	118	84	57	65
Muitas savienība un kopējais muitas tarifs	14	16	11	6	6
Nodokļi		2			
Pakalpojumu sniegšanas brīvība	1		3	5	4
Patērētāju tiesību aizsardzība	1	1	3	3	1
Personu brīva pārvietošanās	3	3	2	2	3
Pētniecība, tehnoloģijas attīstība un kosmos	1	4	3	8	8
Piekluve dokumentiem	24	28	35	44	42
Preču brīva aprīte	2	3	2		
Publiskie iepirkumi	25	29	34	41	40
Rūpniecības politika	1				
Sabiedrības veselība	3	2	3	4	6
Sabiedrību tiesības	1			1	
Šķīrējtiesas klauzula	21	17	20	22	19
Sociālā politika	5	6	10	6	4
Tiesību aktu tuvināšana	1	1			
Tirdzniecības politika	28	33	31	33	34
Transports	1	4	2	2	1
Valsts atbalsts	165	166	184	160	152
Vide	23	40	30	25	34
Zivsaimniecības politika	4	5	24	8	27
Kopā EK līgums/LESD	910	1072	1106	1119	1235
Kopā EOTK līgums	10		1	1	1
Kopā EAEK līgums	2	1	1		1
Civildienesta noteikumi	92	63	48	48	35
Sevišķā tiesāšanas kārtība	15	18	22	23	28
PAVISAM KOPĀ	1029	1154	1178	1191	1300

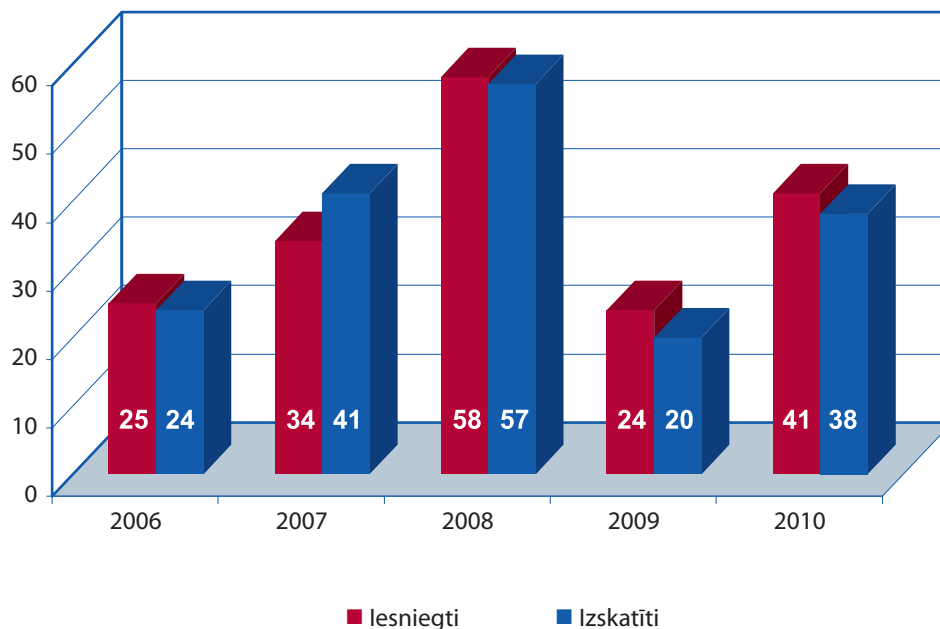
¹ Līdz ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) stāšanos spēkā 2009. gada 1. decembrī radās nepieciešamība grozīt prasību jomu noformējumu. Līdz ar to tika pārskatīti dati par laika posmu no 2006. līdz 2009. gadam.

12. Lietas, kuru izskatīšana 31. decembrī turpinās – Iztiesāšanas sastāvs (2006–2010)

	2006	2007	2008	2009	2010
Virspalāta	2				
Apelāciju palāta	10	30	46	46	32
Vispārējās tiesas priekšsēdētājs	1				3
Piecu tiesnešu palātas	117	75	67	49	58
Trīs tiesnešu palātas	825	971	975	1019	1132
Tiesnesis vienpersoniski	2			2	
Nenodotās lietas	72	78	90	75	75
Kopā	1029	1154	1178	1191	1300

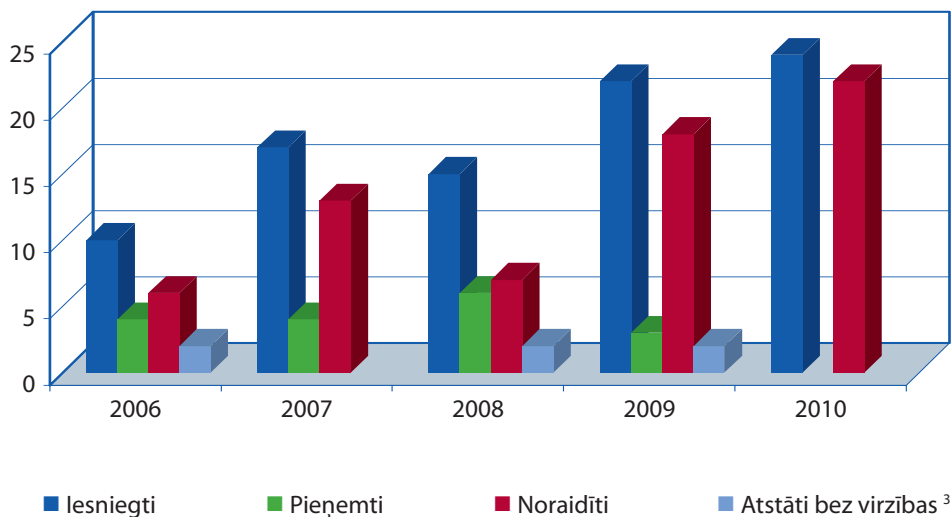
13. *Dažādi* – Pagaidu noregulējuma pasākumi (2006–2010)

Sadalījums 2010. gadā

	Izsniegtie pieteikumi par pagaidu noregulējumu	Izskatītie pieteikumi par pagaidu noregulējumu	Iznākums		
			Noraidīti	Apmierināti	Lietas izslēgšana no reģistra/ Lēmums izbeigt tiesvedību
Civildienesta noteikumi	2	2		1	1
Eiropas Savienības ārējā darbība	1	1	1		
Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija	2	2	2		
Institucionālās tiesības	8	8	6		2
Ķīmisko vielu reģistrēšana, novērtēšana, apstiprināšana un ierobežošana (REACH regula)	1	1	1		
Konkurence	8	4	3		1
Kopējā ārpolitika un drošības politika	1	1	1		
Lauksaimniecība	3	4	1	2	1
Muitas savienība un kopējais muitas tarifs		1	1		
Pētniecība, tehnoloģijas attīstība un kosmos	2	2	2		
Publiskie iepirkumi	3	5	5		
Šķīrējtiesas klauzula	1	2	2		
Valsts atbalsts	7	2	2		
Vide	2	3	3		
Kopā	41	38	30	3	5

14. Dažādi – Paātrinātais process (2006–2010) ^{1 2}

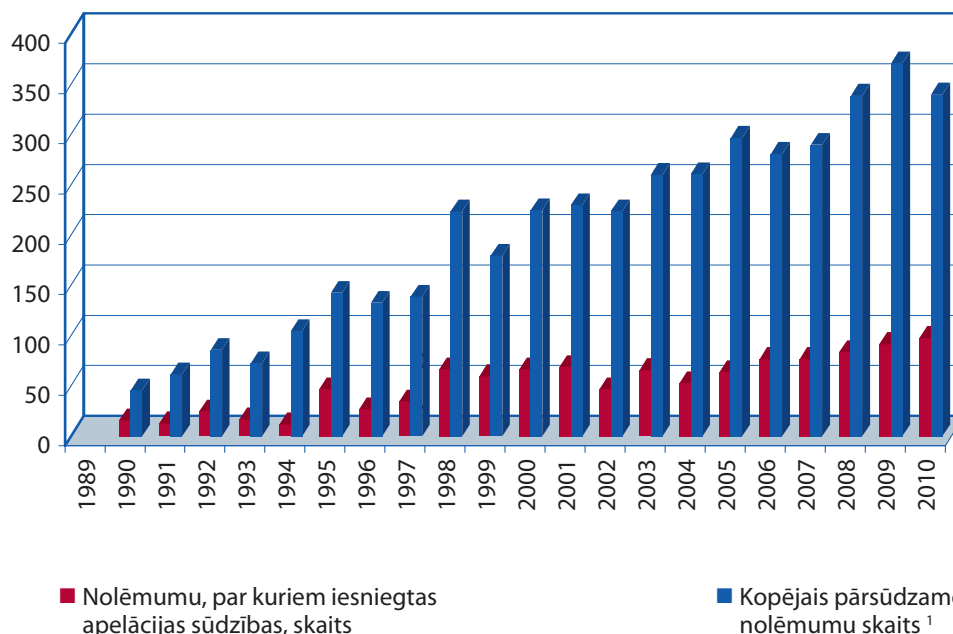
	2006				2007				2008				2009				2010			
	Iesnēgti	Pieņemti	Noraidīti	Atstāti bez virzības ³	Iesnēgti	Pieņemti	Noraidīti	Atstāti bez virzības ³	Iesnēgti	Pieņemti	Noraidīti	Atstāti bez virzības ³	Iesnēgti	Pieņemti	Noraidīti	Atstāti bez virzības ³	Iesnēgti	Pieņemti	Noraidīti	Atstāti bez virzības ³
Civildienesta noteikumi									1				1							
Eiropas Savienības ārējā darbība																	1		1	
Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija																	1		1	
Finanšu noteikumi (budžets, finanšu shēma, pašu resursi, krāpšanas apkarošana)				2																
Ierobežojoši pasākumi (Ārējā darbība)					3	2	1		4	4			5	1	2	1	10		10	
Institucionālās tiesības									1			1	1	1						
Konkurence	4	2	2		1		1		1		1		2		2		3		3	
Lauksaimniecība	3	1	3				1		1				2		3					
Pakalpojumu sniegšanas brīvība													1	1						
Pieklūve dokumentiem					1		1		2		2		4		4					
Publiskie iepirkumi					2		1		3	1	3		2		2		2		2	
Sabiedrības veselība													1		1					
Šķīrējtiesas klauzula									1			1								
Tiesvedība													1		1					
Tirdzniecības politika					2	1				1			2		2					
Valsts atbalsts	1				1		2		1		1						7		5	
Vide	2	1	1		7	1	6						1			1				
Kopā	10	4	6	2	17	4	13	15	6	7	2	22	3	18	2	24	22			

¹ Lietas paātrināta izskatīšana Vispārējā tiesā var tikt noteikta, pamatojoties uz Reglamenta 76.a pantu. Šis noteikums ir piemērojams no 2001. gada 1. februāra.

² Līdz ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) stāšanos spēkā 2009. gada 1. decembrī radās nepieciešamība grozīt prasību jomu noformējumu. Līdz ar to tika pārskatīti dati par laika posmu no 2006. līdz 2009. gadam.

³ Kategorijā "atstāti bez virzības" ir iekļauti šādi gadījumi: pieteikuma atsaukums, atteikšanās no prasības un gadījumi, kad prasība, jau pirms ir izskatīts pieteikums par lietas izskatīšanu paātrinātā procesā, tiek izņemta, izdots rīkojums.

15. *Dažādi* – Vispārējās tiesas nolēmumi, par kuriem Tiesā iesniegtas apelācijas sūdzības (1989–2010)

	Nolēmumu, par kuriem iesniegtas apelācijas sūdzības, skaits	Kopējais pārsūdzamo nolēmumu skaits ¹	Nolēmumu, par kuriem iesniegtas apelācijas sūdzības, skaits procentos
1989			
1990	16	46	35 %
1991	13	62	21 %
1992	25	86	29 %
1993	17	73	23 %
1994	12	105	11 %
1995	47	143	33 %
1996	27	133	20 %
1997	35	139	25 %
1998	67	224	30 %
1999	60	180	33 %
2000	67	225	30 %
2001	69	230	30 %
2002	47	224	21 %
2003	66	260	25 %
2004	53	261	20 %
2005	64	297	22 %
2006	77	281	27 %
2007	77	290	27 %
2008	84	339	25 %
2009	92	371	25 %
2010	98	340	29 %

¹ Kopējais pārsūdzamo nolēmumu skaits – spriedumi, rīkojumi par pagaidu noregulējumu, rīkojumi, ar ko noraida iestāšanos lietā, un visi rīkojumi par tiesvedības izbeigšanu lietā, izņemot rīkojumus par lietas izslēgšanu no reģistra un par lietas nodošanu, – kuriem termiņš apelācijas sūdzības iesniegšanai ir beidzies vai par kuriem iesniegtas apelācijas sūdzības.

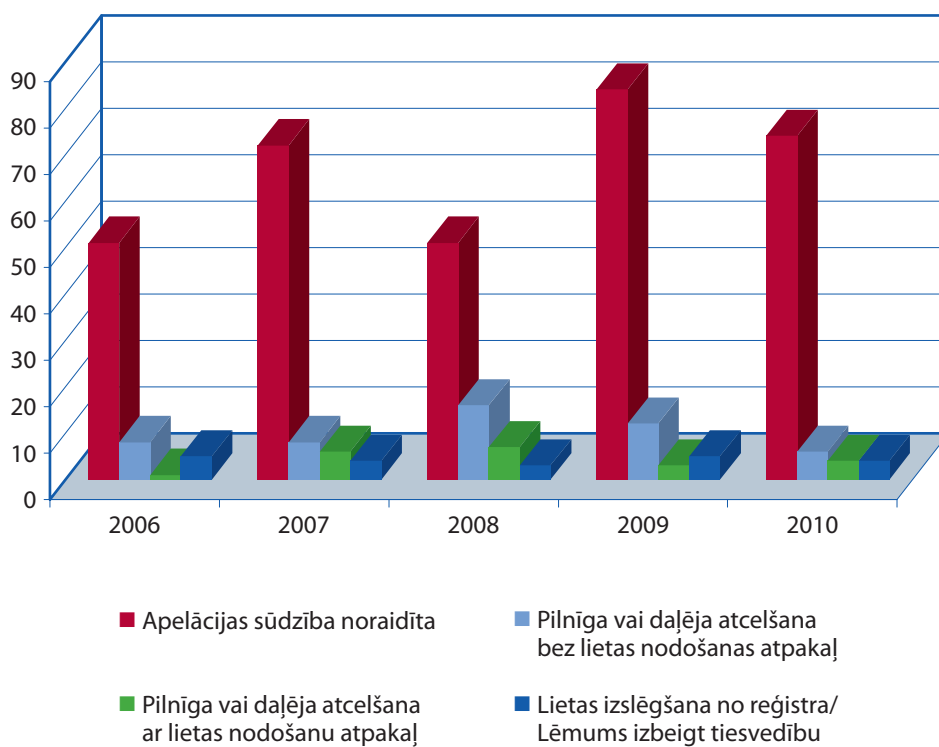
16. *Dažādi* – Tiesā iesniegto apelācijas sūdzību sadalījums atkarībā no tiesvedības veida (2006–2010)

	2006			2007			2008			2009			2010		
	Apelācijas	Pārsūdzamie nolēmumi	Apelācijas %	Apelācijas	Pārsūdzamie nolēmumi	Apelācijas %	Apelācijas	Pārsūdzamie nolēmumi	Apelācijas %	Apelācijas	Pārsūdzamie nolēmumi	Apelācijas %	Apelācijas	Pārsūdzamie nolēmumi	Apelācijas %
Valsts atbalsts	5	21	24 %	11	30	37 %	4	19	21 %	23	51	45 %	17	35	49 %
Konkurence	14	41	34 %	13	33	39 %	7	26	27 %	11	45	24 %	15	33	45 %
Civildienests	13	62	21 %	10	53	19 %	9	31	29 %	1	3	33 %			
Intelektuālais īpašums	18	62	29 %	14	64	22 %	24	105	23 %	25	153	16 %	32	140	23 %
Citas tiesās prasības	27	95	28 %	29	110	26 %	40	158	25 %	32	119	27 %	34	132	26 %
Kopā	77	281	27 %	77	290	27 %	84	339	25 %	92	371	25 %	98	340	29 %

17. ***Dažādi*** – Tiesā iesniegto apelācijas sūdzību iznākums (2010) (spriedumi un rīkojumi)

	Apelācijas sūdzība noraidīta	Pilnīga vai daļēja atcelšana bez lietas nodošanas atpakaļ	Pilnīga vai daļēja atcelšana ar lietas nodošanu atpakaļ	Lietas izslēgšana no reģistra/Lēmums izbeigt tiesvedību	Kopā
Civildienesta noteikumi	3				3
Ekonomikas un monetārā politika	1				1
Institucionālās tiesības	20	2	1		23
Intelektuālais un rūpnieciskais īpašums	23	1	1	3	28
Izglītība, arodmācības, jaunatne un sports				1	1
Konkurence	8	3			11
Lauksaimniecība	2				2
Muitas savienība un kopējais muitas tarifs	2				2
Personu brīva pārvietošanās	1				1
Preču brīva aprīte	1				1
Reģionālā politika	2				2
Sociālā politika	1				1
Tirdzniecības politika	1				1
Valsts atbalsts	7		2		9
Vide un patērētāji	1				1
Zivsaimniecības politika	1				1
Kopā	74	6	4	4	88

18. *Dažādi* – Tiesā iesniegto apelācijas sūdzību iznākums (2006–2010) (spriedumi un rīkojumi)

	2006	2007	2008	2009	2010
Apelācijas sūdzība noraidīta	51	72	51	84	74
Pilnīga vai daļēja atcelšana bez lietas nodošanas atpakaļ	8	8	16	12	6
Pilnīga vai daļēja atcelšana ar lietas nodošanu atpakaļ	1	6	7	3	4
Lietas izslēgšana no reģistra/Lēmums izbeigt tiesvedību	5	4	3	5	4
Kopā	65	90	77	104	88

19. *Dažādi – Vispārējās tendences (1989–2010)*

lesniegtās, pabeigtās un izskatāmās lietas

	lesniegtās lietas ¹	Pabeigtās lietas ²	Lietas, kuru izskatīšana 31. decembrī turpinās
1989	169	1	168
1990	59	82	145
1991	95	67	173
1992	123	125	171
1993	596	106	661
1994	409	442	628
1995	253	265	616
1996	229	186	659
1997	644	186	1117
1998	238	348	1007
1999	384	659	732
2000	398	343	787
2001	345	340	792
2002	411	331	872
2003	466	339	999
2004	536	361	1174
2005	469	610	1033
2006	432	436	1029
2007	522	397	1154
2008	629	605	1178
2009	568	555	1191
2010	636	527	1300
Kopā	8611	7311	

¹ 1989. gads: Tiesa nodeva 153 lietas jaunizveidotajai Vispārējai tiesai.

1993. gads: Tiesa nodeva 451 lietu sakarā ar Vispārējās tiesas kompetences pirmo paplašināšanu.

1994. gads: Tiesa nodeva 14 lietas sakarā ar Vispārējās tiesas kompetences otro paplašināšanu.

2004.–2005. gads: Tiesa nodeva 25 lietas sakarā ar Vispārējās tiesas kompetences trešo paplašināšanu.

² 2005.–2006. gads: Vispārējā tiesa nodeva 118 lietas jaunizveidotajai Civildienesta tiesai.

III nodaļa

Civildienesta tiesa

A – Civildienesta tiesas darbība 2010. gadā

Priekšsēdētājs Paul Mahoney

1. Civildienesta tiesas darbības statistika rāda, ka 2010. gadā ierosināto lietu skaits (139) ir būtiski palielinājies salīdzinājumā ar iesniegto prasību skaitu 2009. gadā (113) un 2008. gadā (111).

Savukārt pabeigto lietu skaits (129) ir mazāks¹ nekā pagājušajā gadā (155).

Izskatāmo lietu skaits² ir nedaudz palielinājies salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (185 lietas 2010. gada 31. decembrī, salīdzinot ar 175 lietām 2009. gada 31. decembrī). Tiesvedības vidējais ilgums arī ir pieaudzis (18,1 mēnesis 2010. gadā, salīdzinot ar 15,1 mēnesi 2009. gadā³)⁴.

24 Civildienesta tiesas nolēmumi tika pārsūdzēti apelācijas kārtībā Eiropas Savienības Vispārējā tiesā. Desmit Civildienesta tiesas spriedumus Eiropas Savienības Vispārējā tiesa atcēla pilnībā vai atcēla daļēji, sešas lietas tika nosūtītas atpakaļ Civildienesta tiesai.

Divpadsmit lietas tika pabeigtas ar mierizlīgumu, un tas ir vislielākais skaits kopš Civildienesta tiesas izveidošanas⁵. Tādējādi šī gada statistika šķietami apliecina lielāku atvērtību šim strīdu atrisināšanas veidam.

2. Attiecībā uz procesuālajiem līdzekļiem ir jānorāda, ka šajā gadā Civildienesta tiesa pirmo reizi ir izmantojusi tai reglamentā piešķirto iespēju⁶ izskatīt lietu tiesnesim vienpersoniski⁷.

3. Visbeidzot, tā kā 2010. gadā bija Civildienesta tiesas piektā jubileja, tai par godu tika noorganizēts kolokvijs⁸, kurā piedalījās tiesneši, pasniedzēji un advokāti ar specializāciju Eiropas un starptautiskā civildienesta jomā, Eiropas iestāžu ierēdņi un profesionālo organizāciju un arodbiedrību

¹ Ar spriedumu pabeigto lietu skaita procentuālais pieaugums šajā gadā salīdzinājumā ar to lietu skaitu, kas izbeigtas ar vienkāršoto rīkojuma izdošanas procedūru, neapšaubāmi ir veicinājis pabeigto lietu skaita samazināšanos. Turklāt ir jāņem vērā, ka Civildienesta tiesa nebija pilnībā nokomplektēta, jo nebija viena no septiņiem tiesnešiem.

² Tostarp vēl tiek izskatītas 15 lietas, kuras ierosinājuši 327 ierēdņi un darbinieki pret savām attiecīgajām iestādēm, lai tiktu atcelti paziņojumi par atalgojuma korekciju par laikposmu no 2009. gada 1. jūlija līdz 31. decembrim, kā arī to paziņojumi par atalgojumu, kas sagatavoti kopš 2010. gada 1. janvāra, jo šajos paziņojumos 3,7 % likmes vietā, kas izrietot no Eiropas Savienības Civildienesta noteikumu (turpmāk tekstā – “Civildienesta noteikumi”) 65. panta un to XI pielikuma piemērošanas, ir piemērots atalgojuma palielinājums atbilstoši likmei 1,85 %. Šīs lietas ir cieši saistītas ar lietu C-40/10 Komisija/Padome (2010. gada 24. novembra spriedums), ar kuru Tiesa atcēla Padomes 2009. gada 23. decembra Regulu (ES, Euratom) Nr. 1296/2009, kas ar 2009. gada 1. jūliju pielāgo Eiropas Savienības ierēdņu un darbinieku atalgojumu un pensijas, kā arī koriģējošos koeficientus, kas ietekmē šo atalgojumu un pensijas.

³ Tiesvedības iespējamās apturēšanas ilgums nav iekļauts.

⁴ Šāds tiesvedības ilguma palielinājums neapšaubāmi ir salīdzināms ar lietu pabeigšanas ar spriedumu procentuālo pieaugumu salīdzinājumā ar lietu, kas pabeigtas ar rīkojumu, skaitu.

⁵ Var norādīt, ka pirmo reizi mierizlīgums starp lietas dalībniekiem tika noslēgts pagaidu noregulējuma tiesvedībā saistībā ar lūgtā pagaidu noregulējuma pasākuma piemērošanu (lieta F-50/10 R De Roos-Le Large/Komisija).

⁶ Reglamenta 14. pants.

⁷ Šī iespēja tika izmantota lietā, kurā pieņemts 2010. gada 14. decembra spriedums lietā F-1/10 Marcuccio/Komisija.

⁸ Kolokvija dokumenti 2011. gada laikā tiks publicēti *Revue universelle des droits de l'homme (RUDH)*, Éditions N. P. Engel. Dienas diskusijas jau ir pieejamas *Curia* tīmekļa vietnē.

pārstāvji. Šī kolokvija laikā notikusi domu apmaiņa noteikti bagātinās Civildienesta tiesas pārdomas, it īpaši tās, kuras tā paredzējusi īstenot, pārskatot savu reglamentu atbilstoši pieredzei, kas gūta kopš tās izveidošanas. Civildienesta tiesas piektās jubilejas pasākumus iezīmēja arī iestādes personālam paredzētā "atvērto durvju" diena.

4. Turpinājumā aprakstītā attīstība attiecas uz Civildienesta tiesas nozīmīgākajiem nolēmumiem attiecībā uz procesuālajiem un materiālo tiesību jautājumiem. Tā kā attiecībā uz pagaidu noregulējuma tiesvedību⁹, tiesāšanās izdevumiem un Civildienesta tiesai radītajiem izdevumiem, kā arī juridisko palīdzību nav nekādu nozīmīgu jaunumu, nodaļas, kas parasti ir veltītas šim jautājumam, šogad šajā ziņojumā netiks iekļautas.

I. Tiesvedības aspekti

Pieņemamības nosacījumi

1. Pirmstiesas procedūra: noteikums par sūdzības un prasības pieteikuma saskaņotību

2010. gada 1. jūlija spriedumā lietā F-45/07* *Mandt/Parlaments*¹⁰ Civildienesta tiesa mikstināja noteikumu par pirmstiesas sūdzības un prasības pieteikuma saskaņotību, nospriežot, ka saskaņotības noteikums tiek pārkāpts tikai tad, ja prasības pieteikumā tiesā tiek grozīts sūdzības priekšmets vai tās cēlonis, šo pēdējo minēto jēdzienu interpretējot plaši. Attiecībā uz prasījumiem atcelt tiesību aktu principā ar strīda cēloni ir jāsaprot tas, ka prasītājs apstrīd apstrīdētā akta iekšējo tiesiskumu vai arī tā ārējo tiesiskumu. Tā rezultātā un, neskarot prettiesiskuma izņēmumus (pēc savas būtības juridiski un nejuristam grūti uztverami), kā arī absolūtos pamatus, strīdus cēlonis tiek grozīts un tādējādi nepieņemamība saskaņotības noteikuma neievērošanas dēļ rodas, ja prasītājs, savā sūdzībā tikai kritizējot viņam nelabvēlīgā akta formālo spēkā esamību, prasības pieteikumā norāda pamatus pēc būtības vai arī – gluži pretēji – ja prasītājs pēc tam, kad savā sūdzībā ir tikai apstrīdējis viņam nelabvēlīgā akta būtību, ceļ prasību, kurā ir ietverti pamati par tā formālo spēkā esamību.

Ir jānorāda, ka 2010. gada 23. novembra spriedumā lietā F-50/08* *Bartha/Komisija* Civildienesta tiesa, piemērojot iepriekš minēto spriedumu lietā *Mandt/Parlaments*, pirmo reizi atzina par pamatotu acīmredzami pieņemamu pamatu.

2. Nelabvēlīga akta jēdziens

2010. gada 13. janvāra spriedumā apvienotajās lietās F-124/05 un F-96/06* *A un G/Komisija* Civildienesta tiesa, sekojot Pirmās instances tiesas 2008. gada 15. oktobra spriedumam lietā T-345/05 *Mote/Parlaments* par Parlamenta locekļa imunitātes pret tiesvedību atcelšanu, nosprieda, ka lēmums, ar kuru tiek atcelta imunitāte pret tiesvedību ierēdnim, ir viņam nelabvēlīgs akts. Šajā lietā prasītājs tomēr nevarēja atsaukties uz lēmuma, ar kuru tiek atcelta viņa imunitāte, prettiesiskumu viņa iesniegtās prasības par zaudējumu atlīdzību ietvaros, jo viņš šo lēmumu nebija apstrīdējis Civildienesta noteikumu 90. un 91. pantā paredzētajos termiņos.

⁹ Šajā gadā Civildienesta tiesas priekšsēdētājs ir izdevis četrus rīkojumus par pagaidu noregulējumu (2010. gada 23. februāra rīkojums lietā F-99/09 R *Papathanasiou/ITSB*; 2010. gada 14. jūlija rīkojums lietā F-41/10 R *Bermejo Garde/EESK*; 2010. gada 10. septembra rīkojums lietā F-62/10 R *Esders/Komisija* un 2010. gada 15. decembra rīkojums apvienotajās lietās F-95/10 R un F-105/10 R *Böhmcke/EIB*). Šajās četrās lietās pieteikumi par pagaidu noregulējuma pasākumiem tika noraidīti.

¹⁰ Ar zvaigznīti apzīmētie spriedumi tiek tulkoti visās Eiropas Savienības oficiālajās valodās, izņemot īru valodu.

Ar 2010. gada 23. novembra spriedumu lietā F-8/10* *Gheysens/Padome* Civildienesta tiesa nosprieda, ka lēmums, ar kuru tiek atteikts pagarināt uz noteiktu laiku noslēgtu līgumu, ir nelabvēlīgs akts, kurš ir jāpamato saskaņā ar Civildienesta noteikumu 25. pantu, ja tas ir nošķirams no attiecīgā līguma, kas tā ir it īpaši tad, ja tas ir pamatots ar jauniem faktiem vai ja tā ir administrācijas nostāja pēc attiecīgā darbinieka lūguma iesniegšanas un attiecas uz līgumā paredzētu iespēju to pagarināt.

3. Interese celt prasību

2010. gada 5. maija spriedumā lietā F-53/08* *Bouillez u.c./Padome* Civildienesta tiesa apstiprināja, ka paaugstināšanai amatā konkrētā pakāpē ieteiktiem ierēdņiem principā ir personīga interese apstrīdēt ne tikai lēmumus par viņu nepaaugstināšanu, bet arī lēmumus paaugstināt šajā pakāpē citus ierēdņus.

4. Termiņi

2010. gada 30. septembra spriedumā lietā F-29/09* *Lebedef un Jones/Komisija* par strīdu saistībā ar Civildienesta noteikumu XI pielikuma 3. panta 5. punkta pirmajā daļā paredzētā noteikuma, saskaņā ar kuru koriģējošs koeficients nav piemērojams ne tikai attiecībā uz Beļģiju (atsauces valsts dzīves dārdzības noteikšanai), bet arī attiecībā uz Luksemburgu, tiesiskumu Civildienesta tiesa vispirms atgādināja par judikatūru, saskaņā ar kuru ierēdnis, kurš sūdzību iesniegšanas un prasību celšanas termiņos nav apstrīdējis paziņojumu par atalgojumu, ar kuru pirmo reizi īstenota vispārpieņemama akta, ar ko nosaka tiesības uz atalgojumu, piemērošana, nevar pēc šo termiņu beigām likumīgi apstrīdēt nākamās paziņojumus, attiecībā uz tiem norādot tādu pašu prettiesiskumu, kāds bija raksturīgs pirmajam paziņojumam. Tomēr šajā lietā Civildienesta tiesa konstatēja, ka prasītāji būtībā kritizē Komisijas neatlaidīgos centienus piemērot Civildienesta noteikumu XI pielikuma 3. panta 5. punkta pirmo daļu, neveicot pētījumu par iespējamo pirktspējas nelīdzsvarotību starp Briseli un Luksemburgu, lai gan viņi atsauca uz jaunu ekonomisko apstākļu atklāšanos, kas attiecībā uz vienlīdzīgas attieksmes principu neattaisno šī noteikuma piemērošanu. Turklāt Civildienesta tiesa atgādināja par procesuālajām grūtībām, ar kurām sastopas privātpersona, kura vēlas celt prasību par bezdarbību saskaņā ar LESD 265. pantu pret iestādi, lai tiktu atcelts Savienības likumdevēja pieņemta tiesību akta noteikums. Šādos apstākļos Civildienesta tiesa nosprieda, ka, ja, piemērojot iepriekš minēto judikatūru, tiek izslēgta iespēja ierēdnim apstrīdēt savu paziņojumu par atalgojumu saistībā ar tādu faktisko apstākļu kā ekonomiskie apstākļi maiņu, izvirzot šajā gadījumā iebildi par prettiesiskumu attiecībā uz Civildienesta noteikumu normu, kas, lai gan tās pieņemšanas brīdī tā šķita tiesiska, ierēdņa ieskatā šo apstākļu maiņas dēļ ir kļuvusi prettiesiska, tas padarītu praktiski neiespējamu prasības celšanu ar mērķi nodrošināt vispārēja Savienības tiesībās atzītā vienlīdzīgas attieksmes principa ievērošanu un tādējādi radītu nesamērīgu apdraudējumu tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā.

2010. gada 16. decembra rīkojumā lietā F-25/10 *AG/Parlaments* Civildienesta tiesa attiecībā uz lēmuma paziņošanu ar ierakstītu vēstuli nosprieda, ka gadījumā, kad pastnieka atnākšanas brīdī savā dzīvesvietā neesošs ierakstītais vēstules adresāts neveic nekādus pasākumus vai neizņem vēstuli termiņā, kādā to pasta iestādes parasti saglabā, ir jāuzskata, ka, beidzoties šim termiņam, attiecīgais lēmums ir pienācīgā kārtā paziņots tā adresātam. Ja tiktu atzīts, ka šāda adresāta rīcība rada šķēršļus likumīgai lēmuma paziņošanai ar ierakstītu vēstuli, pirmkārt, tiktu ievērojami vājinātas ar šo paziņošanas veidu sniegtās garantijas, lai gan tas ir īpaši drošs un objektīvs administratīvo aktu paziņošanas veids. Otrkārt, adresātam būtu zināma rīcības brīvība prasības termiņa sākuma noteikšanā, lai gan šāds termiņš nevar būt lietas dalībnieku ziņā un tam ir jāatbilst tiesiskās noteiktības un pareizas tiesvedības prasībām. Tomēr pieņemumam, ka adresāts ir saņēmis paziņojumu par lēmumu, beidzoties parastajam termiņam, kurā pasta dienesti glabā ierakstītu vēstuli, nav absolūts raksturs. Tā piemērošana ir pakārtota administrācijas sniegtam pierādījumam par paziņojuma par

ierakstītu vēstuli likumību, konkrēti, atstājot paziņojumu adresāta norādītajā adresē, ja neviena nav mājās. Turklāt šis pieņemums nav izšķirošs. Prasītājs var tostarp censties pierādīt, ka slimība vai no viņa gribas neatkarīgs *force majeure* gadījums ir traucējis viņam pienācīgi uzzināt par šo paziņojumu.

Konfidenciāli dokumenti

Lietā, kurā tika pieņemts 2010. gada 15. aprīļa spriedums lietā F-2/07 *Matos Martins*/Komisija, Civildienesta tiesa, konstatējusi atsevišķu dokumentu attiecībā uz prasītāju, kurus tā bija lūgusi iesniegt procesa organizatorisko pasākumu ietvaros, konfidenciālo raksturu, ierobežoja piekļuvi šiem dokumentiem ieinteresētās personas advokātam, izņemot prasītājam personiski, nosakot, ka iepazīšanās ar dokumentiem jāveic kancelejas telpās, un neatļaujot kopēt šos dokumentus.

Ar diviem 2010. gada 17. marta un 2010. gada 20. maija rīkojumiem lietā F-50/09¹¹ *Missir Mamachi di Lusignano*/Komisija Civildienesta tiesa uzdeva atbildētājam iesniegt atsevišķus dokumentus, kas klasificēti kā "restreint UE", precizējot drošības pasākumus, ko piemēro piekļuvei šiem dokumentiem, un it īpaši uzsverot, ka ne prasītājam, ne viņa advokātam nav ļauts iepazīties ar šiem dokumentiem. Tostarp tika precizēts, ka, ja tā izvēlēties balstīt strīda risinājumu uz attiecīgajiem dokumentiem, būs jāpārbauda, kā šajā lietā būtu piemērojams *audi alteram partem* princips un Reglamenta 44. panta 1. punkta noteikumi, jo šis princips un šie noteikumi nozīmē, ka prasītājam ir vismaz daļēja piekļuve šiem dokumentiem¹².

Pēc savas ierosmes izvirzīts pamats

Ar vienpadsmit 2010. gada 29. jūnija spriedumiem¹³ Civildienesta tiesa atgādināja, ka tiesību uz aizstāvību ievērošana ir būtiska formas prasība, kuras pārkāpums var tikt izvirzīts [kā pamats] pēc savas ierosmes, un šī principa pārkāpuma dēļ šajās lietās atcēla Eiropas Policijas biroja (*Europol*) lēmumus par atteikumu ar prasītājiem noslēgt līgumus uz nenoteiktu laiku.

II. Par lietas būtību

Vispārējie principi

1. Iestāžu ārpuslīgumiskā atbildība

2010. gada 11. maija spriedumā lietā F-30/08* *Nanopoulos*/Komisija (pārsūdzēts Eiropas Savienības Vispārējā tiesā) Civildienesta tiesa atgādināja, ka iestāžu ārpuslīgumiskā atbildība, pamatojoties uz EKL 236. pantu (jaunajā redakcijā pēc grozījumiem ar Lisabonas līgumu – LESD 270. pants), var iestāties tādēļ vien, ka nelabvēlīgais akts (vai rīcība, kurai nav lēmuma rakstura) ir prettiesisks, nepārbaudot, vai ir runa par pietiekami būtisku tādas tiesību normas pārkāpumu, kuras mērķis ir piešķirt tiesības privātpersonām. Civildienesta tiesa precizēja, ka šī judikatūra tiesai neliedz iespēju novērtēt administrācijas rīcības brīvības robežas attiecīgajā jomā, gluži otrādi – šis kritērijs ir būtisks faktors, vērtējot attiecīgā lēmuma vai rīcības tiesiskumu, turklāt tiesas īstenotā pārbaude un

¹¹ Galīgais nolēmums šajā lietā vēl nav pasludināts.

¹² Iepriekš minētais 2010. gada 17. marta rīkojums.

¹³ Spriedumi, kas pasludināti lietās F-27/09, F-28/09, F-34/09, F-35/09, F-36/09, F-37/09, F-38/09, F-39/09, F-41/09, F-42/09 un F-44/09.

tās intensitāte ir atkarīga no vairāk vai mazāk plašās rīcības brīvības, kāda administrācijai ir atbilstoši piemērojamajām tiesību normām un tai saistošajām labas pārvaldības prasībām.

2010. gada 9. marta spriedumā lietā F-26/09 *N/Parlaments* Civildienesta tiesa, vispirms atgādinot par to, ka ierēdņa apstrīdētā akta atcelšana ir pienācīgs atlīdzinājums un principā atbilst jebkādam morālajam kaitējumam, kas viņam nodarīts, precizēja gadījumus, kuros Savienības tiesa ir pieļāvusi zināmus šīs normas izņēmumus. Tā tika precizēts, ka pretiesiska administrācijas akta atcelšana nevar būt pilnīgs nodarītā morālā kaitējuma atlīdzinājums, pirmkārt, ja šajā aktā ir acīmredzami negatīvs prasītāja spēju vērtējums, kas to var aizskart, otrkārt, ja pieļautais pretiesiskums ir īpaši būtisks un, treškārt, ja akta atcelšanai nav lietderīgas iedarbības.

2. Civildienesta pamattiesības un vispārējie tiesību principi

a) Pamattiesības uz dzīvesvietas neaizskaramību

2010. gada 9. jūnija spriedumā lietā F-56/09 *Marcuccio/Komisija* Civildienesta tiesa atgādināja, ka pamattiesības uz fizisko personu personiskās dzīvesvietas neaizskaramību ietilpst Savienības tiesību sistēmā kā dalībvalstu tiesību sistēmām kopīgs vispārējs princips un ka turklāt Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk tekstā – “ECPAK”), uz kuru ir atsauce LES 6. panta 2. punktā, 8. panta 1. punktā ir noteikts, ka “ikvienam ir tiesības uz savu privāto un ģimenes dzīvi, korespondences noslēpumu un dzīvokļa neaizskaramību”. Šajā lietā tika konstatēts, ka administrācija, iekļūstot prasītāja dienesta dzīvoklī, neievērojot jebkādas formālās prasības, ir apdraudējusi ieinteresētās personas tiesības uz viņa mantas, dzīvesvietas un viņa privātās dzīves neaizskaramību un ka šāda dienesta kļūda rada atbildētājas atbildību.

b) Nevainīguma prezumpcija

Lietā, kurā tika pieņemts 2010. gada 23. novembra spriedums lietā F-75/09 *Wenig/Komisija*, Civildienesta tiesai tika izvirzīts pamats, ar kuru prasītājs norādīja, ka, atsakoties apmierināt viņa lūgumus par palīdzību, Komisija neesot ievērojusi nevainīguma prezumpcijas principu, jo šāds atteikums esot netieši norādījis uz Komisijas uzskatu, ka viņš tiešām esot izpaudis žurnālā izklāstītos faktus. Civildienesta tiesa vispirms atgādināja, ka ECPAK 6. panta 2. punktā noteiktais nevainīguma prezumpcijas princips nav tikai procesuāla garantija krimināllietā, bet ka tā piemērojamība ir plašāka un prasa, lai neviens valsts pārstāvis neatzītu personu par vainīgu pārkāpumā, pirms viņas vainu nav konstatējusi tiesa. Turklāt tā šajā lietā nosprieda, ka, tā kā Komisija nav sniegusi nekādu paziņojumu, kas ļautu prezumēt, ka, pēc tās domām, prasītājs ir izdarījis vai būtu varējis izdarīt pārkāpumu, ieinteresētajai personai nav pamata apgalvot, ka Komisija tikai tādēļ vien, ka tā esot atteikusies sniegt viņam palīdzību, ir pārkāpusi nevainīguma prezumpcijas principu.

c) Pienākums ņemt vērā ierēdņu intereses

2010. gada 28. oktobra spriedumā lietā F-92/09* *U/Parlaments* Civildienesta tiesa precizēja, ka pienākums ņemt vērā ierēdņu intereses nozīmē, ka, ja pastāv šaubas par grūtību, ar kurām sastopas ierēdnis, veicot viņam noteiktos pienākumus, medicīnisko izcelsmi, administrācijai ir jāizrāda iespējamā rūpība, lai šīs šaubas kļiedētu, pirms vēl tiek pieņemts lēmums par šī ierēdņa atlaišanu. Turklāt atbildība, kuru administrācijai nosaka pienākums ņemt vērā ierēdņu intereses, īpaši pastiprinās, ja runa ir par kāda ierēdņa, attiecībā uz kuru pastāv šaubas par viņa psihisko veselību, konkrēto situāciju un tādējādi viņa spēju pienācīgi aizstāvēt savas intereses.

3. Starptautiskās privāttiesības, ko piemēro Savienības iestāde

Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Mandt/Parlaments* Civildienesta tiesa attiecībā uz iestādes veiktu kāda noteikuma, kurā ir atsauce uz personu civilstāvokli, piemērošanu precizēja, ka administrācijai nav pienākuma noteikt piemērojamās tiesības un/vai kompetento tiesību sistēmu, izmantojot tikai starptautiskajās privāttiesībās balstītu argumentāciju, bet tā var kā piesaistes faktoru atzīt vienīgi “ļoti ciešu” saikni ar strīdu.

Šajā lietā, tā kā divas personas kā vienas un tās pašas mirušās ierēdnes pārdzīvojušie dzīvesbiedri prasīja apgādnieka zaudējuma pensiju saskaņā ar Civildienesta noteikumu 79. pantu, Parlaments nolēma sadalīt šo pensiju starp abiem prasītājiem. Vispirms atzinusi viena prasītāja celto prasību par nepieņemamu (2008. gada 23. maija rīkojums lietā F-79/07 *Braun-Neumann/Parlaments*), Civildienesta tiesa pēc būtības noraidīja otrā prasītāja celto prasību, noraidot gan pamatu, ar kuru tika lūgts neatzīt pirmajam prasītājam pat pārdzīvojušo dzīvesbiedra statusu, (Civildienesta tiesa šajā ziņā norādīja, ka šī persona ir uzskatāma par pārdzīvojušo dzīvesbiedru saskaņā ar valsts, kam bijusi ļoti cieša saikne gan ar viņu, gan ar strīdu kopumā, tiesībām un tiesību sistēmu), gan nākamo pamatu, saskaņā ar kuru, ja ir divi pārdzīvojušie dzīvesbiedri, katram no viņiem esot tiesības uz apgādnieka zaudējuma pensiju pilnā apmērā. Tādējādi Civildienesta tiesa uzskatīja, ka Parlaments, saskaroties ar nepilnīgu tiesisko regulējumu, nav pieļāvis kļūdu tiesību piemērošanā, pieņemot iepriekš minēto risinājumu.

Ierēdņu tiesības un pienākumi

1. Pienākums sniegt palīdzību

Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Wenig/Komisija* tika nospriests, ka administrācijai nevar noteikt pienākumu kriminālprocesā palīdzēt, ņemot vērā precīzus un atbilstošus pierādījumus, aizdomās turētam ierēdnim, kurš būtiski ir pārkāpis savus profesionālos pienākumus un kuram tādēļ piemērojama disciplināratbildība, pat ja šāda pienākumu neizpilde varētu būt radusies saistībā ar prettiesisku trešo personu rīcību.

2. Ierēdņa piekļuve viņu skarošiem dokumentiem

Iepriekš minētajā spriedumā lietā *A un G/Komisija* Civildienesta tiesa precizēja sakarību starp Civildienesta noteikumu 26. panta noteikumiem par ierēdņa tiesībām piekļūt savai personas lietai, noteikumiem par ierēdņa piekļuvi tādiem viņu skarošiem medicīniska rakstura dokumentiem, kas paredzēti Kopējos noteikumos par ierēdņu apdrošināšanu pret nelaimes gadījumu un arodslimību risku, un Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 30. maija Regulas (EK) Nr. 1049/2001 par publisku piekļuvi Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem (OV L 145, 43. lpp.) noteikumiem.

Ierēdņu karjera

1. Konkurss

2010. gada 15. jūnija spriedumā lietā F-35/08* *Pachitis/Komisija* (pārsūdzēts Eiropas Savienības Vispārējā tiesā) Civildienesta tiesa atcēla Eiropas Personāla atlases biroja (EPSO) lēmumu, ar kuru prasītājs bija izslēgts no to kandidātu saraksta, kuri ir saņēmuši visaugstāko vērtējumu vispārējā konkursa priekšatlases pārbaudījumos, jo šāda lēmuma pieņemšana neietilpst EPSO kompetencē. Tā nosprieda, ka sakarā ar Civildienesta noteikumu grozījumu neesamību, saskaņā ar ko EPSO būtu tieši piešķirti uzdevumi, kas līdz tam laikam bija konkursa žūrijai, EPSO kompetencē neietilpst

šādu uzdevumu veikšana un it īpaši uzdevumi, kuri attiecībā uz ierēdņu pieņemšanu darbā skar pārbaudījumu saturu un to labošanu, tostarp pārbaudījumus atbilstu izvēles formā, pat tad, ja šie pārbaudījumi tiek raksturoti kā kandidātu "priekšatlases" testi konkursa rakstveida un mutvārdu pārbaudījumiem.

Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Bartha/Komisija Civildienesta tiesa* veica vairākus precizējumus attiecībā uz Civildienesta noteikumu III pielikuma 3. panta piektajā daļā paredzēto noteikumu, saskaņā ar kuru žūrijā, kurā ir vairāk nekā četri locekļi, ir vismaz divi abu dzimumu locekļi. Tā tostarp precizēja, ka šī norma ir jāievēro, veidojot žūriju, kāda tā izriet no konkursa organizējošās iestādes vai organizējošo iestāžu publicētā saraksta, un ka ņemami vērā ir tikai žūrijas pastāvīgie locekļi.

2. Paaugstināšanas amatā procedūras

Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Bouillez u.c./Padome* tika precizēts, ka no Civildienesta noteikumu 45. panta 1. punkta noteikumiem izriet, ka amatā paaugstināmo ierēdņu īstenotās atbildības līmenis ir viens no trim atbilstošajiem elementiem, kuri administrācijai ir jāņem vērā, veicot amatā paaugstināmo ierēdņu salīdzinošo nopelnu izvērtējumu. Civildienesta noteikumu 45. panta 1. punktā (ceturtajā teikumā) izmantotā vārdkopa "ja nepieciešams" vienkārši nozīmē, ka, lai gan principā vienas pakāpes darbiniekiem ir jāpilda uzdevumi ar līdzvērtīgu atbildību, bet ja konkrētajā gadījumā tas tā nav, šis apstāklis ir jāņem vērā amatā paaugstināšanas procedūrā.

Civildienesta tiesa, pamatu saistībā ar Civildienesta noteikumu 45. panta 1. punkta pārkāpumu šajā lietā atzinusi par pamatotu, vispirms atgādināja, ka Savienības tiesa ir atzinusi, ka, ja atceļamais akts ir labvēlīgs trešajai personai, kāds ir gadījums ar iekļaušanu rezerves sarakstā, lēmums par paaugstināšanu amatā vai lēmums par iecelšanu vakantajā amatā, tiesai vispirms ir jāpārbauda, vai atceļšana nebūtu sankcija, kura būtu nesamērīga ar izdarīto pārkāpumu. Turklāt Civildienesta tiesa atgādināja, ka amatā paaugstināšanas jomā Savienības tiesa veic katra atsevišķā gadījuma pārbaudi. Pirmkārt, tā ņem vērā izdarītā pārkāpuma raksturu. Otrkārt, tā veic interešu izsvēršanu. Veicot interešu izsvēršanu, tiesa vispirms ņem vērā prasītāju intereses likumīgi un pilnā apmērā tikt atjaunotiem savās tiesībās, pēc tam – nelikumīgi amatā paaugstināto ierēdņu intereses un, visbeidzot, – dienesta intereses.

2010. gada 15. decembra spriedumā lietā *F-14/09 Almeida Campos u.c./Padome Civildienesta tiesa* nosprieda, ka iecelēj institūcija (turpmāk tekstā – "AIPN") nevar likumīgi pārbaudīt atsevišķi vienas un tās pašas pakāpes ierēdņu nopelnus atkarībā no tā, vai saskaņā ar agrākajiem Civildienesta noteikumiem ierēdnis ir ietilpis A kategorijā vai lingvistu personālā LA, jo likumdevējs ir nospriedis, ka gan vieni, gan otri jaunajos Civildienesta noteikumos ietilpst vienā administratoru funkciju grupā.

Ierēdņu darba apstākļi

2010. gada 30. novembra spriedumā lietā *F-97/09 Taillard/Parlaments* tika precizēts, ka, ņemot vērā, ka slimības var attīstīties, nevar apgalvot, ka komisijas rezultāti, secinot, ka ierēdnis spēj strādāt, ir derīgi, līdz minētais ierēdnis vēlāk iesniedz jaunu medicīnisko izziņu. Kas attiecas uz iespēju izvairīties no medicīniskās pārbaudes procedūras, iesniedzot secīgas medicīniskās izziņas par to pašu slimību, Civildienesta tiesa uzskatīja, ka, ja tas izrādītos nepieciešams, it īpaši, ja ir norādes par jaunprātīgu izmantošanu no prasītāja puses, attiecīgā iestāde varēs izmantot atbilstīgās disciplinārās procedūras.

Ierēdņu atalgojums un sociālās priekšrocības

1. Atalgojums

2010. gada 14. oktobra spriedumā lietā F-86/09* *W/Komisija* Civildienesta tiesā tika celta prasība atcelt Komisijas lēmumu, ar kuru darbiniekam tika atteikts izmaksāt māsasimniecības pabalstu, pamatojot šo lēmumu ar to, ka šī darbinieka un viņa ārpuslaulības partnera izveidotais viendzimuma pāris, ņemot vērā, ka viņš varēja civiltiesiskā kārtā noslēgt laulību Beļģijā, neatbilst Civildienesta noteikumu VII pielikuma 1. panta 2. punkta c) apakšpunkta iv) daļā noteiktajam nosacījumam. Prasītājs, kam ir dubultā Beļģijas un Marokas pilsonība, tomēr iebilda administrācijai, ka, ņemot vērā viņa Marokas pilsonību, šāda laulība nebija iespējama, jo, noslēdzot laulību ar tā paša dzimuma personu, viņam saskaņā ar Marokas Kriminālkodeksa 489. pantu, kurā paredzēts sods par homoseksualitāti, esot bijis risks tikt krimināli sodītam Marokā. Civildienesta tiesa, pamatojoties uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru, nosprieda, ka Civildienesta noteikumu normas, kurās tiesības uz māsasimniecības pabalstu ir attiecinātas uz ierēdņiem, kuri ir reģistrēti kā stabili ārpuslaulības partneri, ir jāinterpretē tā, lai tiktu nodrošināts, ka šīs tiesības nepaliek tikai teorētiskas, bet izrādās konkrētas un iedarbīgas. Šajā lietā Civildienesta tiesa konstatēja, ka tāds valsts likums kā Marokas Kriminālkodeksa 489. pants, kurā paredzēta kriminālatbildība par homoseksuālām darbībām, pat nenošķirot, kur šādas darbības tiek veiktas, var teorētiski samazināt iespēju noslēgt laulību un tiesības uz māsasimniecības pabalstu. Tādējādi tā atcēla atbildētājas lēmumu par atteikumu izmaksāt prasītājam šādu pabalstu.

2. Sociālais nodrošinājums

2010. gada 1. jūlija spriedumā lietā F-97/08 *Füller-Tomlinson/Parlaments* (pārsūdzēts Eiropas Savienības Vispārējā tiesā) Civildienesta tiesa noraidīja izņēmumu, ar kuru prasītāja norādīja uz Eiropas Skalas fiziskās un garīgās integritātes aizskārumu noteikšanai, kas ietilpst Kopējos noteikumos par apdrošināšanu pret nelaimes gadījumu un arodslimību risku un kas stājusies spēkā 2006. gada 1. janvārī, prettiesiskumu.

2010. gada 14. septembra spriedumā lietā F-79/09 *AE/Komisija* Civildienesta tiesa, izskatot prasību sakarā ar [ārpuslīgumisko] atbildību, atsaucoties uz arodslimības atzišanas procedūras nesaprātīgo ilgumu, atgādināja, ka Komisijai kā iestādei ir pienākums atgādināt medicīnas komisiju locekļiem par viņu rūpības pienākumu.

2010. gada 23. novembra spriedumā lietā F-65/09 *Marcuccio/Komisija* Civildienesta tiesa noraidīja iebildi par prettiesiskumu attiecībā uz smagas slimības Civildienesta noteikumu 72. panta izpratnē definēšanas kritērijiem, proti, dzīvībai bīstamām traumām, hronisku progresēšanu, nopietnu diagnostikas vai terapeitisko pasākumu nepieciešamību un smagas invaliditātes risku. Ar šo spriedumu tā arī precizēja, ka jēdziens "psihiska slimība" Civildienesta noteikumu 72. panta izpratnē var attiekties tikai uz slimībām, kurām objektīvi ir zināma smaguma pakāpe, nevis uz jebkādiem psiholoģiskiem un psihiatriskiem traucējumiem, lai kāda būtu to smaguma pakāpe.

2010. gada 1. decembra spriedumā lietā F-89/09 *Gagalis/Padome* tika precizēts, ka gan Civildienesta noteikumu 73. panta 3. punkts, gan Noteikumu par apdrošināšanu pret nelaimes gadījumu risku 9. panta 1. punkta trešā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka tie paredz tikai izdevumu, kas radušies par pakalpojumiem, uz kuriem attiecas Civildienesta noteikumu 72. pants, papildu atlīdzināšanu pēc tam, kad ir atlīdzināta daļa no izdevumiem, kas attiecas uz veselības apdrošināšanas sistēmu. Nelaimes gadījumu apdrošināšana ir papildu sistēma un tādējādi neparedz nekādu izdevumu, kas radušies par pakalpojumiem, uz kuriem neattiecas veselības apdrošināšanas sistēma, atlīdzināša-

nu, izņemot tos, kuri ir paredzēti minētā 9. panta 2. punktā, kas šī iemesla dēļ nav bijis pamats to atļīdzināšanai no veselības apdrošināšanas sistēmas.

Disciplinārie pasākumi

Iepriekš minētajā spriedumā lietā A un G/Komisija tika precizēts, ka apstākļi, ka disciplinārlieta tikusi izbeigta, nepiemērojot attiecīgajam ierēdnim disciplinārsodu, nevar liegt Eiropas tiesai īstenot pārbaudi par lēmuma uzsākt disciplinārlietu pret attiecīgo ierēdni tiesiskumu. Lai aizsargātu attiecīgā ierēdņa tiesības, ir jāuzskata, ka AIPN savas pilnvaras īsteno prettiesiski ne vien pierādītas pilnvaru nepareizas izmantošanas gadījumā, bet arī tad, ja nav pietiekami precīzu un atbilstošu pierādījumu, kas liecinātu, ka attiecīgais ierēdnis ir izdarījis disciplināru pārkāpumu. Turklāt šajā pašā spriedumā tika apstiprināts princips, saskaņā ar kuru disciplinārlietai ir jānorisinās saprātīgā termiņā. Disciplinārlietas izskatīšanu veicošās iestādes rūpības pienākums attiecas gan uz disciplinārlietas uzsākšanu, gan uz tās norisi.

Pārējiem Eiropas Savienības darbiniekiem piemērojamā kārtība

1. Darbinieka atbrīvošana no darba saskaņā ar līgumu, kas noslēgts uz nenoteiktu laiku

2010. gada 9. decembra spriedumos lietā F-87/08 *Schuerings/ETF* un lietā F-88/08 *Vandeuren/ETF* Civildienesta tiesa, precizējusi, ka, ja darba devējam tiktu ļauts izbeigt uz nenoteiktu laiku nodibinātas darba attiecības bez juridiski korekta pamatojuma, tas būtu pretrunā stabilitātei, kas raksturīga uz nenoteiktu laiku noslēgtiem līgumiem, un tiktu pārkāpta pati šī līgumu veida būtība, nosprieda, ka kādas aģentūras darbības apjoma samazināšanās var tikt uzskatīta par juridiski korektu atbrīvošanas pamatojumu, tomēr ar nosacījumu, ka šai aģentūrai nav citu amatu, kuros var iecelt minēto darbinieku. Pārbaudot, vai darbinieks var tikt iecelts citā esošā vai izveidojamā amatā, administrācijai ir jālīdzsvaro dienesta intereses, kas liek pieņemt darbā amatam vispiemērotāko personu, ar tā darbinieka interesēm, kuru ir paredzēts atbrīvot. Lai to paveiktu, tai savas rīcības brīvības ietvaros ir jāņem vērā dažādi kritēriji, tostarp amata prasības attiecībā uz darbinieka kvalifikāciju un potenciālu, apstākļi, vai attiecīgā darbinieka darba līgumā ir precizēts, ka minētais darbinieks ir pieņemts darbā noteikta amata ieņemšanai, viņa novērtējuma ziņojumi, kā arī viņa vecums, darba stāžs un gadu skaits, kāds viņam atlicis iemaksu veikšanai, pirms viņš varēs izmantot savas tiesības uz pensionēšanos.

2. Darbinieka atbrīvošana, beidzoties pārbaudes laikam

2010. gada 24. februāra spriedumā lietā F-2/09 *Menghi/ENISA* Civildienesta tiesa, aplūkojot pagaidu darbinieka atbrīvošanu, beidzoties viņa pārbaudes laikam, veica vairākus precizējumus attiecībā uz lēmumiem par atbrīvošanu. Tā norādīja, pirmkārt, ka, ja tiek pierādīta psiholoģiskas vardarbības, no kuras cietis darbinieks, esamība, tas nenozīmē, ka visi šim darbiniekam nelabvēlīgie un šīs vardarbības kontekstā pieņemtie akti tādēļ būtu prettiesiski. Vēl būtu jābūt saiknei starp attiecīgo vardarbību un apstrīdētā lēmuma motīviem. Otrkārt, tā norādīja, ka Civildienesta noteikumu 24. panta par pienākumu sniegt palīdzību neievērošanu nevar lietderīgi izvirzīt kā argumentu pret lēmumu par atbrīvošanu. Tikai ar administratīviem lēmumiem, kuriem ir saturiska saikne ar pienākumu sniegt palīdzību, proti, lēmumiem, ar kuriem tiek noraidīts lūgums sniegt palīdzību, vai lēmumiem par atturēšanos, zināmos izņēmuma apstākļos, uzreiz sniegt palīdzību darbiniekam, var tikt pārkāpts šis pienākums. Lēmuma par atbrīvošanu priekšmets neietilpst Civildienesta 24. panta piemērošanas jomā, un tādējādi tam nav saistības ar šajā pantā paredzēto pienākumu sniegt palīdzību. Visbeidzot, tā nosprieda, ka Civildienesta noteikumu 22.a panta 3. punktā paredzētie noteikumi – saskaņā ar kuriem ierēdnim, kurš ir paziņojis informāciju par faktiem, kas varētu ļaut prezumēt iespējamu prettiesisku darbību vai rīcību, kura varētu atklāt būtisku Savienības ierēdņa pienākumu

neizpildi, "iestāde nenodara kaitējumu, ciktāl viņš ir rīkojies labā ticībā", – ierēdnim, kurš saskaņā ar Civildienesta noteikumu 22.a panta 1. punktu ir paziņojis informāciju par faktiem, kuri ļauj prezumēt prettiesisku rīcību, nepiešķir aizsardzību pret visiem lēmumiem, kas varētu būt viņam nelabvēlīgi, bet vienīgi pret lēmumiem, kas ir pieņemti saistībā ar šādu paziņošanu.

B – Civildienesta tiesas sastāvs

(Protokolārā kārtība 2010. gada 31. decembrī)

No kreisās uz labo:

Tiesneši *S. Van Raepenbusch* un *H. Kreppel*, palātas priekšsēdētājs *H. Tagaras*, priekšsēdētājs *P. Mahoney*, palātas priekšsēdētājs *S. Gervasoni*, tiesneses *I. Boruta* un *M. I. Rofes i Pujol*, sekretāre *W. Hakenberg*.

1. Civildienesta tiesas locekļi

(amatā stāšanās kārtībā)

Paul J. Mahoney

dzimis 1946. gadā; tiesību zinātņu studijas (*Master of Arts*, Oksfordas Universitāte, 1967; *Master of Laws*, Londonas Universitātes koledža, 1969); lektors Londonas Universitātes koledžā (1967–1973); *barrister* (Londona, 1972–1974); administrators, galvenais administrators Eiropas Cilvēktiesību tiesā (1974–1990); pieaicinātais tiesību zinātņu profesors Saskačevanas Universitātē Saskatūnā [*Saskatoon*], Kanādā (1988); Personāldaļas vadītājs Eiropas Padomē (1990–1993); nodaļas vadītājs (1993–1995), sekretāra palīgs (1995–2001), sekretārs Eiropas Cilvēktiesību tiesā (no 2001. gada līdz 2005. gada septembrim); kopš 2005. gada 6. oktobra – Civildienesta tiesas priekšsēdētājs.

Horstpeter Kreppel

dzimis 1945. gadā; universitātes studijas Berlīnē, Minhenē, Frankfurtē pie Mainas (1966–1972); pirmais valsts eksāmens (1972); tiesnesis praktikants Frankfurtē pie Mainas (1972–1973 un 1974–1975); Eiropas koledža Brigē (1973–1974); otrais valsts eksāmens (Frankfurte pie Mainas, 1976); darbinieks un advokāts Federālajā Darba birojā (1976); tiesnesis Darba tiesā (Heses pavalsts, 1977–1993); lektors *Fachhochschule für Sozialarbeit* Frankfurtē pie Mainas un *Verwaltungsfachhochschule* Vīsbādenē (1979–1990); nacionālais eksperts Eiropas Kopienų Komisijas Juridiskajā dienestā (1993–1996 un 2001–2005); sociālo lietu atašējs Vācijas Federatīvās Republikas vēstniecībā Madridē (1996–2001); tiesnesis Frankfurtes pie Mainas Darba tiesā (no 2005. gada februāra līdz septembrim); kopš 2005. gada 6. oktobra – Civildienesta tiesas tiesnesis.

Irena Boruta

dzimusi 1950. gadā; Vroclavas [*Wrocław*] Universitātes diploms tiesību zinātnēs (1972), tiesību zinātņu doktore (Lodza [*Łódź*], 1982); Polijas Republikas Advokātu kolēģijas advokāte (kopš 1977. gada); pieaicinātā pētniece (Parīzes X universitāte, 1987–1988; Nantes Universitāte, 1993–1994); “Solidarnosc” eksperte (1995–2000); Eiropas darba un sociālo tiesību profesore Lodzas Universitātē (1997–1998 un 2001–2005), profesore Varšavas Komercaugstskolā (2002), darba un sociālā nodrošinājuma tiesību profesore Varšavas *Cardinal Stefan Wyszyński* universitātē (2002–2005); darba un sociālo lietu ministra vietniece (1998–2001); sarunām par Polijas Republikas iestāšanos Eiropas Savienībā izveidotās komitejas locekle (1998–2001); Polijas valdības pārstāve Starptautiskajā darba organizācijā (1998–2001); vairāku darbu par darba tiesībām un Eiropas sociālajām tiesībām autore; kopš 2005. gada 6. oktobra – Civildienesta tiesas tiesnese.

Haris Tagaras

dzimis 1955. gadā; tiesību zinātņu maģistrs (Saloniku Universitāte, 1977); specializētais Eiropas tiesību diploms (Briseles Brīvās universitātes Eiropas studiju institūts, 1980); tiesību zinātņu doktors (Saloniku Universitāte, 1984); jurists lingvists Eiropas Kopienų Padomē (1980–1982); pētnieks Saloniku Starptautisko un Eiropas ekonomikas tiesību centrā (1982–1984); administrators Eiropas Kopienų Tiesā un Eiropas Kopienų Komisijā (1986–1990); Kopienų tiesību, starptautisko privāttiesību un cilvēktiesību profesors Atēnu *Panteion* universitātē (kopš 1990. gada); Eiropas lietu ārštata līdzstrādnieks Tieslietu ministrijā un Lugāno konvencijas Pastāvīgās komitejas loceklis (1991–2004); Nacionālās konkurences komisijas loceklis (1999–2005); Nacionālās telekomunikāciju un pasta komisijas loceklis (2000–2002); Saloniku Advokātu kolēģijas loceklis, advokāts Kasācijas tiesā; viens no Eiropas Advokātu savienības (EAS) dibinātājiem; Starptautiskās salīdzinošo tiesību akadēmijas asociētais loceklis; kopš 2005. gada 6. oktobra – Civildienesta tiesas tiesnesis.

Sean Van Raepenbusch

dzimis 1956. gadā; diploms tiesību zinātnēs (Briseles Brīvā universitāte, 1979); specializētais diploms starptautiskajās tiesībās (Brisele, 1980); tiesību zinātņu doktors (1989); Briseles Kanālu un jūras būvju akciju sabiedrības Juridiskā dienesta vadītājs (1979–1984); Eiropas Kopienų Komisijas ierēdnis (Vispārējais sociālo lietu dienests, 1984–1988); Eiropas Kopienų Komisijas Juridiskā dienesta loceklis (1988–1994); referents Eiropas Kopienų Tiesā (1994–2005); lektors Šarleruā [*Charleroi*] Universitātes centrā (starptautiskās un Eiropas sociālās tiesības, 1989–1991), Monseno [*Mons-Hainaut*] Universitātē (Eiropas tiesības, 1991–1997), Ljēžas Universitātē (Eiropas civildienesta tiesības, 1989–1991); Eiropas Savienības institucionālās tiesības, 1995–2005; Eiropas sociālās tiesības, 2004–2005); vairākas publikācijas par Eiropas sociālo tiesību un Eiropas Savienības konstitucionālo tiesību jautājumiem; kopš 2005. gada 6. oktobra – Civildienesta tiesas tiesnesis.

Stéphane Gervasoni

dzimis 1967. gadā; *Institut d'études politiques de Grenoble* (1988) un *École nationale d'administration* (1993) absolvents; *Conseil d'État* loceklis (ziņotājs Strīdu izšķiršanas nodaļā, 1993–1997, un Sociālo jautājumu nodaļā, 1996–1997); *Maître des requêtes* (1996–2008); *Conseiller d'État* (kopš 2008. gada); docents *Institut d'études politiques de Paris* (1993–1995); valdības komisārs *Commission spéciale de cassation des pensions* (1994–1996); Civildienesta ministrijas un Parīzes pilsētas juriskonsults (1995–1997); Jonas [*Yonne*] departamenta prefektūras ģenerālsēkretārs, Oksēras [*Auxerre*] apgabala apakšprefekts (1997–1999); Savoijas [*Savoie*] departamenta prefektūras ģenerālsēkretārs, Šamberī [*Chambéry*] apgabala apakšprefekts (1999–2001); tiesneša palīgs Eiropas Kopienų Tiesā (no 2001. gada septembra līdz 2005. gada septembrim); NATO Sūdzību izskatīšanas komisijas pilntiesīgais loceklis (2001–2005); kopš 2005. gada 6. oktobra – Civildienesta tiesas tiesnesis.

Maria Isabel Rofes i Pujol

dzimusi 1956. gadā; tiesību zinātņu studijas (*licenciatura en derecho*, Barselonas Universitāte, 1981); specializācija starptautiskajās komerciesībās (Meksika, 1983); Eiropas integrācijas studijas (Barselonas Tirdzniecības palāta, 1985) un Kopienų tiesību studijas (*Escola d'Administració Pública de Catalunya*, 1986); *Generalitat de Catalunya* ierēdne (Rūpniecības un enerģētikas ministrijas Juridiskā dienesta locekle, no 1984. gada aprīļa līdz 1986. gada augustam); Barselonas Advokātu kolēģijas locekle (1985–1987); Eiropas Kopienų Tiesas Pētniecības un dokumentācijas direkcijas administratore, pēc tam – galvenā administratore (1986–1994); Tiesas locekļa palīdzē (ģenerāladvokāta Ruisa Harabo Kolomera [*Ruiz Jarabo Colomer*] kabinets, no 1995. gada janvāra līdz 2004. gada aprīlim, tiesneša U. Lehmusa [*U. Löhms*] kabinets, no 2004. gada maija līdz 2009. gada augustam); *Universitat Autònoma de Barcelona* Juridiskās fakultātes pasniedzēja Kopienų strīdu jomā (1993–2000); daudzas publikācijas un kursi Eiropas sociālo tiesību jomā; Kopienų Augu šķirņu biroja Apelāciju padomes locekle (2006–2009); kopš 2009. gada 7. oktobra – Civildienesta tiesas tiesnese.

Waltraud Hakenberg

dzimusi 1955. gadā; tiesību zinātņu studijas Ratisbonnā un Ženēvā (1974–1979); pirmais valsts eksāmens (1979); pēcdiploma studijas Kopienų tiesībās Eiropas koledžā [*Collège d'Europe*] Brigē (1979–1980); tiesnese praktikante Ratisbonnā (1980–1983); tiesību zinātņu doktore (1982); otrais valsts eksāmens (1983); advokātes prakse Minhenē un Parīzē (1983–1989); ierēdne Eiropas Kopienų Tiesā (1990–2005); tiesneša palīdzē Eiropas Kopienų Tiesā (tiesneša P. Janna [*P. Jann*] kabinets, 1995–2005); pasniedzēja vairākās universitātēs Vācijā, Austrijā, Šveicē un Krievijā; goda profesore Zāras [*Sarre*] Universitātē (kopš 1999. gada); dažādu juridisku komiteju, apvienību un kolēģiju locekle; vairākas publikācijas par Kopienų tiesību un tiesvedības jautājumiem; kopš 2005. gada 30. novembra – Civildienesta tiesas sekretāre.

2. Izmaiņas Civildienesta tiesas sastāvā 2010. gadā

2010. gadā Civildienesta tiesas sastāvā nav notikušas nekādas izmaiņas.

3. Protokolārā kārtība

No 2010. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim

P. MAHONEY, tiesas priekšsēdētājs

H. TAGARAS, palātas priekšsēdētājs

S. GERVASONI, palātas priekšsēdētājs

H. KREPPEL, tiesnesis

I. BORUTA, tiesnese

S. VAN RAEPENBUSCH, tiesnesis

M. I. ROFES i PUJOL, tiesnese

W. HAKENBERG, sekretāre

4. Bijušais Civildienesta tiesas loceklis

Kanninen Heikki (2005–2009)

C – Civildienesta tiesas darbības statistika

Civildienesta tiesas vispārējā darbība

1. Iesniegtās, pabeigtās un izskatāmās lietas (2006–2010)

Iesniegtās lietas

2. Lietu skaits procentos atbilstoši galvenajām iestādēm atbildētājām (2006–2010)
3. Tiesvedības valoda (2006–2010)

Pabeigtās lietas

4. Spriedumi un rīkojumi – Iztiesāšanas sastāvs (2010)
5. Iznākums (2010)
6. Pagaidu noregulējums (2006–2010)
7. Tiesvedības ilgums mēnešos (2010)

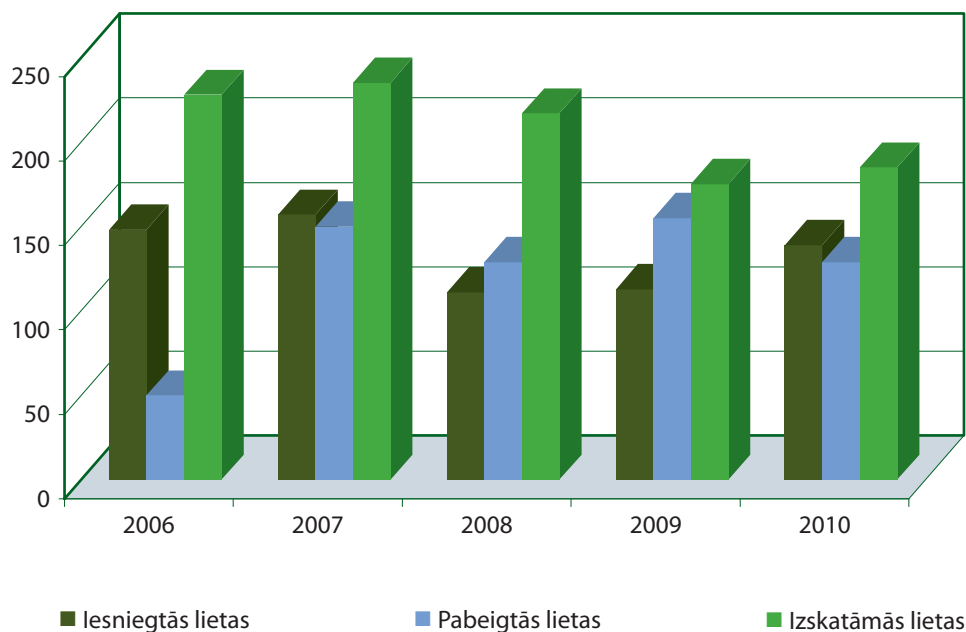
Lietas, kuru izskatīšana 31. decembrī turpinās

8. Iztiesāšanas sastāvs (2006–2010)
9. Prasītāju skaits (2010)

Dažādi

10. Vispārējā tiesā pārsūdzētie Civildienesta tiesas nolēmumi (2006–2010)
11. Vispārējā tiesā iesniegto apelācijas sūdzību iznākums (2006–2010)

1. *Civildienesta tiesas vispārējā darbība – iesniegtās, pabeigtās un izskatāmās lietas (2006–2010)*

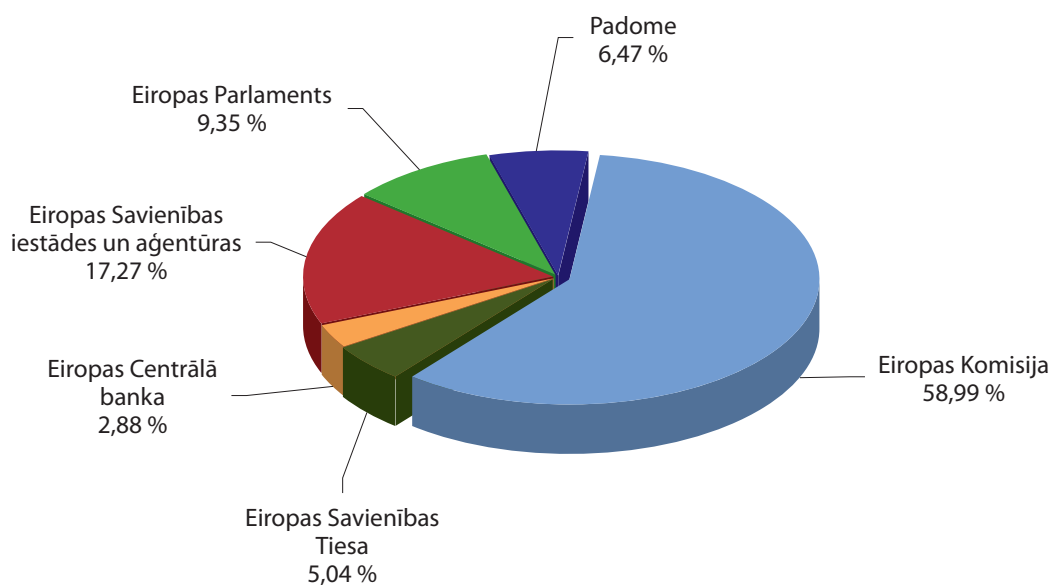
	2006	2007	2008	2009	2010
iesniegtās lietas	148	157	111	113	139
pabeigtās lietas	50	150	129	155	129
izskatāmās lietas	228	235	217	175	185 ¹

Norādītie (kopējie) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

¹ No kurām 14 lietas ir apturētas.

2. *Iesniegtās lietas* – Lietu skaits procentos atbilstoši galvenajām iestādēm atbildētājām (2006–2010)

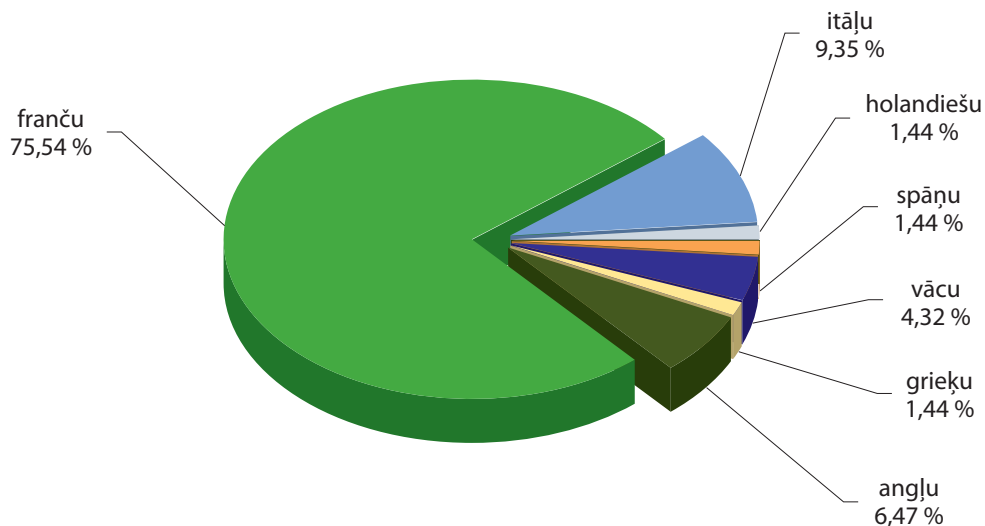
Iesniegtu lietu skaits procentos (2010)

	2006	2007	2008	2009	2010
Eiropas Parlaments	7,48 %	15,29 %	14,41 %	8,85 %	9,35 %
Padome	5,44 %	4,46 %	4,50 %	11,50 %	6,47 %
Eiropas Komisija	72,79 %	63,69 %	54,95 %	47,79 %	58,99 %
Eiropas Savienības Tiesa	4,08 %	3,82 %		2,65 %	5,04 %
Eiropas Centrālā banka		1,27 %	2,70 %	4,42 %	2,88 %
Revīzijas palāta	2,72 %	2,55 %	5,41 %	0,88 %	
Eiropas Savienības iestādes un aģentūras	7,48 %	8,92 %	18,02 %	23,89 %	17,27 %
Kopā	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

3. *Iesniegtās lietas – Tiesvedības valoda (2006–2010)*

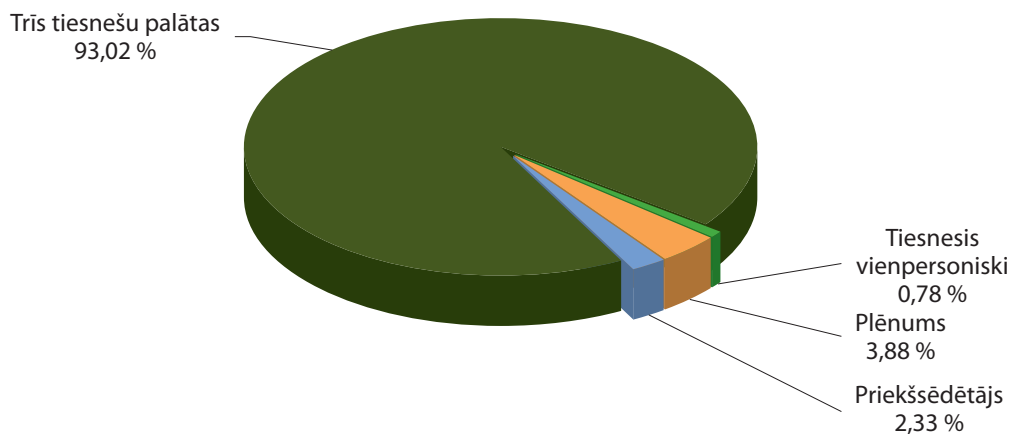
Sadalījums 2010. gadā

Tiesvedības valoda	2006	2007	2008	2009	2010
bulgāru		2			
spāņu	1	2	1	1	2
čehu				1	
vācu	2	17	10	9	6
grieķu	3	2	3	3	2
angļu	8	8	5	8	9
franču	113	101	73	63	105
itāļu	10	17	6	13	13
lietuviešu		2	2		
ungāru	2	1	1		
holandiešu	7	4	8	15	2
poļu			1		
portugāļu			1		
rumāņu		1			
slovēņu	1				
somu	1				
Kopā	148	157	111	113	139

Tiesvedības valoda ir valoda, kādā uzsākta tiesvedība, nevis prasītāja dzimtā valoda vai pilsonības valoda.

4. *Pabeigtās lietas – Spriedumi un rīkojumi – Iztiesāšanas sastāvs (2010)*

	Spriedumi	Rīkojumi par lietas izslēgšanu no reģistra pēc izliguma ¹	Citi rīkojumi, ar kuriem ir izbeigta tiesvedība	Kopā
Plēnums	4	1		5
Priekšsēdētājs			3	3
Trīs tiesnešu palātas	84	11	25	120
Tiesnesis vienpersoniski	1			1
Kopā	89	12	28	129

¹ 2010. gadā bija 12 mēģinājumi panākt izligumu pēc Civildienesta tiesas iniciatīvas, kuros izligums nav panākts.

5. Pabeigtās lietas – Iznākums (2010)

	Spriedumi			Rikojumi				Kopā
	Pilnībā apmierinātas prasības	Dalēji apmierinātas prasības	Prasības, kas noraidītas pilnībā, tiesvedības izbeigšana pirms sprieduma taisšanas	[Acīmredzami] nepieņemamas vai nepamatotas prasības/pieteikumi	Izligumi, kas noslēgti pēc iztiesāšanas sastāva iesaistīšanās	Izslēgšana no reģistra cita iemesla dēļ vai tiesvedības izbeigšana pirms sprieduma taisšanas, vai lietas nodošana atpakaļ	Pilnīgi vai daļēji apmierināti pieteikumi (sevišķā tiesāšanas kārtība)	
Iecelšana amatā/Atkārtota iecelšana amatā		1	1	1				3
Konkurss	3	2	6					11
Darba apstākļi/Atvaļinājumi	1	1	1		1			4
Novērtējums/Paaugstināšana amatā	1	3	5		3	8		20
Pensijas un invaliditātes pabalsti			3		1			4
Disciplinārlietas		2						2
Pieņemšana darbā/Iecelšana amatā/Klasificēšana pakāpē	2	1	16	1	2	5		27
Atalgojums un pabalsti	2		3		2			7
Darbinieka līguma laušana	11	4	7	2	1			25
Sociālais nodrošinājums/Arodslimības/Negadījumi		2	4	1	1	1		9
Citi		5	2	5	1	2	2	17
Kopā	20	21	48	10	12	16	2	129

6. Pabeigtās lietas – *Pagaidu noregulējums* (2006–2010)

Pabeigtās pagaidu noregulējuma lietas		Iznākums		
		Pilnīga vai daļēja pieņemšana	Noraidīšana	Lietas izslēgšana no reģistra
2006	2		2	
2007	4		4	
2008	4		4	
2009	1	1		
2010	6		4	2
Kopā	17	1	14	2

7. Pabeigtās lietas – Tiesvedības ilgums mēnešos (2010)

		Visas tiesvedības ilgums	Tiesvedības ilgums, neieskaitot tiesvedības iespējamās apturēšanas ilgumu
Spriedumi		Vidējais ilgums	Vidējais ilgums
Lietas, kas iesniegtas Civildienesta tiesā	81	21,4	19,7
Lietas, kas sākotnēji iesniegtas Vispārējā tiesā ¹	8	62,4	34,9
Kopā	89	25,1	21

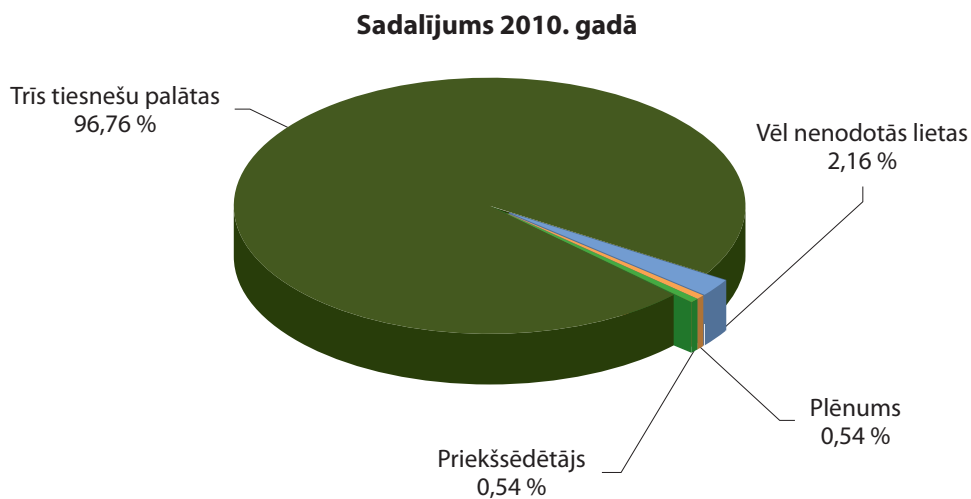
		Visas tiesvedības ilgums	Tiesvedības ilgums, neieskaitot tiesvedības iespējamās apturēšanas ilgumu
Rīkojumi		Vidējais ilgums	Vidējais ilgums
Lietas, kas iesniegtas Civildienesta tiesā	37	17,1	10,1
Lietas, kas sākotnēji iesniegtas Vispārējā tiesā ¹	3	66,5	28,9
Kopā	40	20,8	11,5

PAVISAM KOPĀ	129	23,8	18,1
---------------------	------------	-------------	-------------

Termiņi ir izteikti mēnešos un mēnešu desmitdaļās.

¹ Civildienesta tiesai uzsākot darbu, Vispārējā tiesa tai nodeva 118 lietas.

8. *Lietas, kuru izskatīšana 31. decembrī turpinās – Iztiesāšanas sastāvs (2006–2010)*

	2006	2007	2008	2009	2010
Plēnums	2	3	5	6	1
Priekšsēdētājs	4	3	2	1	1
Trīs tiesnešu palātas	212	206	199	160	179
Tiesnesis vienpersoniski					
Vēl nenodotās lietas	10	23	11	8	4
Kopā	228	235	217	175	185

9. *Lietas, kuru izskatīšana 31. decembrī turpinās – Prasītāju skaits (2010)*

Lietas, kurās ir vislielākais skaits prasītāju

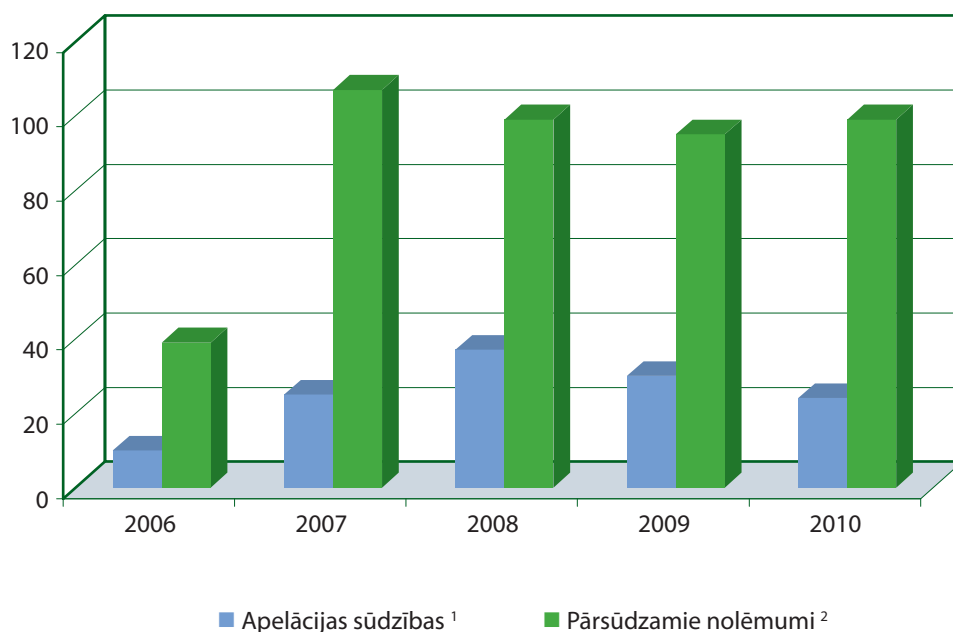
Prasītāju skaits	Jomas
327 (15 lietas)	Civildienesta noteikumi – Atalgojums – Ierēdņu un citu darbinieku atalgojuma un pensiju ikgadējā pielāgošana – Civildienesta noteikumu 65. pants un XI pielikums – Padomes 2009. gada 23. decembra Regula (ES, Euratom) Nr. 1296/2009
169	Civildienesta noteikumi – ECB personāls – Pensiju sistēmas reforma
35	Civildienesta noteikumi – EIB – Pensijas – 2008. gada reforma
26 (3 lietas)	Civildienesta noteikumi – Pārklasificēšana – Kandidāti, kas iekļauti iekšējā konkursa rezerves sarakstā pirms jauno Civildienesta noteikumu spēkā stāšanās – Klasificēšana pakāpē saskaņā ar mazāk labvēlīgiem noteikumiem – Civildienesta noteikumu XIII pielikuma pārejas noteikumi – Paaugstināšanas amatā punktu zaudēšana
18	Civildienesta noteikumi – Atalgojums – Līgumdarbinieks, kas ir pieņemts darbā vai nu drošības un prevencijas dienestā, vai neatliekamības vai krīzes koordinēšanā – Pabalsts darbiniekiem, kuri regulāri ir gatavībā darbam – Civildienesta noteikumu 56.b pants
16 (2 lietas)	Civildienesta noteikumi – Līgumdarbinieks – Noteikums, saskaņā ar kuru līgums tiek izbeigts gadījumā, ja darbinieks netiek iekļauts konkursa rezerves sarakstā – Darbinieka līguma izbeigšana
14	Civildienesta noteikumi – Iecelšana amatā – Apsardzes uzņēmuma darbinieki – Prasība atzīt darbinieka statusu
13	Civildienesta noteikumi – Palīgdarbinieks – Pagaidu darbinieks – Darbā pieņemšanas nosacījumi – Līguma termiņš

Ar terminu "Civildienesta noteikumi" tiek apzīmēti Eiropas Savienības Civildienesta noteikumi un Savienības pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtība.

Kopējais prasītāju skaits visās izskatāmajās lietās

	Kopējais prasītāju skaits	Kopējais izskatāmo lietu skaits
2006	1652	228
2007	1267	235
2008	1161	217
2009	461	175
2010	812	185

10. *Dažādi – Vispārējā tiesā pārsūdzētie Civildienesta tiesas nolēmumi (2006–2010)*

	Apelācijas sūdzības ¹	Pārsūdzamie nolēmumi ²	Apelācijas sūdzību skaits procentos ³	Apelācijas sūdzību skaits procentos, ieskaitot lietas, kuras izbeigtas ar izlīgumu ⁴
2006	10	39	25,64 %	22,22 %
2007	25	107	23,36 %	21,93 %
2008	37	99	37,37 %	34,91 %
2009	30	95	31,58 %	30,93 %
2010	24	99	24,24 %	21,62 %

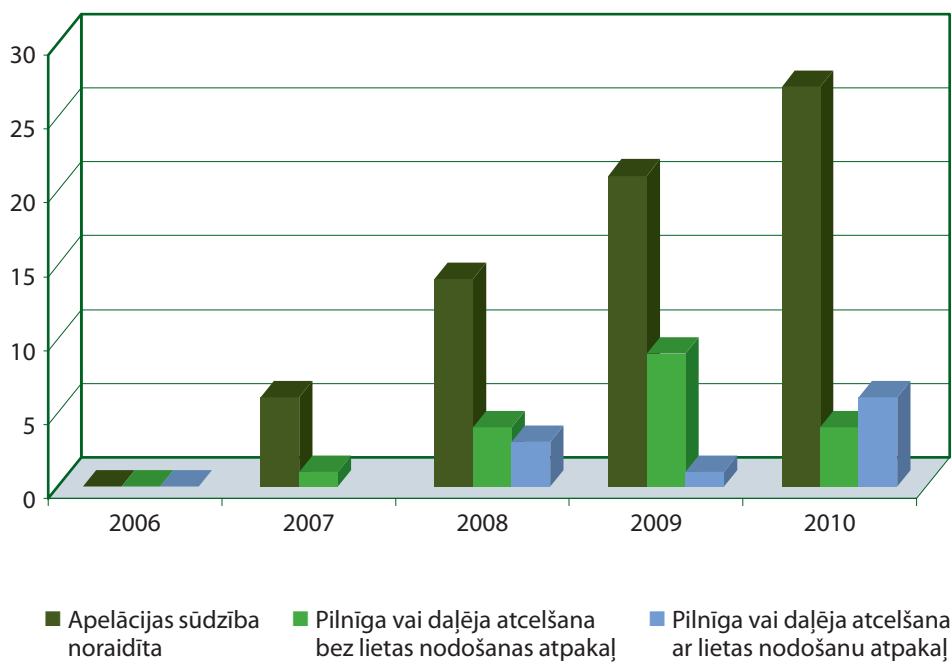
¹ Nolēmumi, par kuriem apelācijas sūdzības ir iesnieguši vairāki lietas dalībnieki, ir ņemti vērā tikai vienreiz. 2007. gadā par diviem nolēmumiem ir iesniegtas divas apelācijas sūdzības par katru no tiem.

² Spriedumi un rīkojumi, ar kuriem prasības atzītas par nepieņemamām, acīmredzami nepieņemamām vai acīmredzami nepamatotām, rīkojumi par pagaidu noregulējumu, par tiesvedības izbeigšanu pirms sprieduma taisīšanas un par pieteikuma par iestāšanos lietā noraidīšanu, kas pasludināti vai pieņemti attiecīgajā gadā.

³ Šie procenti par attiecīgo gadu var neatbilst attiecīgajā gadā pieņemto nolēmumu, par kuriem var iesniegt apelācijas sūdzību, skaitam, jo apelācijas sūdzības iesniegšanas termiņš var ilgt divus kalendāros gadus.

⁴ Pēc likumdevēja aicinājuma Civildienesta tiesa cenšas pēc iespējas veicināt izlīguma panākšanu strīdā. Katru gadu šādi tiek izbeigti noteikts skaits lietu. Nolēmumi šajās lietās nav "pārsūdzami nolēmumi", tāpēc Gada ziņojumā parasti atsevišķi tiek aprēķināts Tiesā un Vispārējā Tiesā iesniegto "apelācijas sūdzību skaits procentos". Tomēr, tā kā var uzskatīt, ka "apelācijas sūdzību skaits procentos" liecina par tiesas nolēmumu "pārsūdzību skaitu", tad šis skaits procentos situāciju atspoguļo labāk, ja tas tiek aprēķināts, ņemot vērā ne tikai pārsūdzamos nolēmumus, bet arī nolēmumus, kas nav pārsūdzami sakarā ar strīda izbeigšanu ar izlīgumu. Šāda aprēķina rezultāts ir redzams šajā ailē.

11. *Dažādi* – Vispārējā tiesā iesniegto apelācijas sūdzību iznākums (2006–2010)

	2006	2007	2008	2009	2010
Apelācijas sūdzība noraidīta		6	14	21	27
Pilnīga vai daļēja atcelšana bez lietas nodošanas atpakaļ		1	4	9	4
Pilnīga vai daļēja atcelšana ar lietas nodošanu atpakaļ			3	1	6
Kopā		7	21	31	37

IV nodaļa

Tikšanās un vizītes

A – Oficiālās vizītes un pasākumi Tiesā, Vispārējā tiesā un Civildienesta tiesā

Tiesa

25. un 26. janvāris	<i>Judiciary of England and Wales, Scotland and Northern Ireland</i> delegācijas vizīte
29. janvāris	Padomes grupas "Eiropas Savienības tiesa" Spānijas prezidentūras delegācijas vizīte
7.–9. februāris	Amerikas Savienoto Valstu Augstākās tiesas un <i>SMU Dedman School of Law</i> pasniedzēju delegācijas vizīte
23. februāris	Eiropas Parlamenta Juridiskās komitejas delegācijas vizīte
2. marts	<i>M. Šefčovič</i> , Eiropas Komisijas viceprezidenta, vizīte
9. marts	<i>A. Merkel</i> , Vācijas Federatīvās Republikas kancleres, vizīte
22. un 23. marts	Seminārs dalībvalstu (Beļģijas, Bulgārijas, Dānijas, Vācijas, Igaunijas, Grieķijas, Kipras, Īrijas, Latvijas, Lietuvas, Luksemburgas, Nīderlandes, Polijas, Portugāles un Apvienotās Karalistes) tiesu tiesnešiem
19. aprīlis	<i>C. Kart</i> , Turcijas Republikas vēstnieka Luksemburgas Lielhercogistē, vizīte
19.–21. aprīlis	Slovēnijas Republikas Konstitucionālās tiesas delegācijas vizīte
26. aprīlis	Dalībvalstu un Eiropas Savienības iestāžu pārstāvju sanāksme
26.–28. aprīlis	Rietumāfrikas Ekonomiskās un monetārās savienības (<i>UEMOA</i>) tiesas, Centrālāfrikas Ekonomiskās un monetārās kopienas (<i>CEMAC</i>) tiesas un Rietumāfrikas valstu Ekonomiskās kopienas (<i>CEDEAO</i>) tiesas delegāciju vizīte
4. maijs	Eiropas Parlamenta Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejas delegācijas vizīte
17. un 18. maijs	Turcijas Republikas Konstitucionālās tiesas delegācijas vizīte
31. maijs	<i>P. Étienne</i> , Francijas Republikas pastāvīgā pārstāvja Eiropas Savienībā, vizīte
3. jūnijs	<i>J.-M. Bockel</i> , Francijas Republikas tieslietu valsts sekretāra, vizīte
7. un 8. jūnijs	Eiropas Savienības Valsts padomju un augstāko administratīvo tiesu asociācijas kolokvijs un ģenerālā asambleja
9. jūnijs	<i>H. Trüpel</i> , Eiropas Parlamenta Budžeta komitejas ziņotājas, vizīte
14. jūnijs	<i>A. Ronchi</i> , Itālijas Republikas Eiropas lietu ministra, vizīte
20.–22. jūnijs	Nīderlandes Karalistes <i>Hoge Raad</i> delegācijas vizīte
28. un 29. jūnijs	Bijušās Dienvidslāvijas Republikas Maķedonijas (BDRM) Augstākās tiesas delegācijas vizīte
1. un 2. jūlijs	Horvātijas Republikas Augstākās tiesas delegācijas vizīte
6. un 7. septembris	"4 ^e Luxemburger Expertenforum zur Entwicklung des Unionsrechts", piedaloties Vācijas Federatīvās Republikas tieslietu ministrei <i>Sabine Leutheusser-Schnarrenberger</i>
20.–22. septembris	Rumānijas Tiesnešu augstākās padomes un Valsts tiesnešu institūta delegācijas vizīte
7. oktobris	<i>T. de Maizière</i> , Vācijas Federatīvās Republikas iekšlietu ministra, vizīte
7. oktobris	<i>L. Barfoed</i> , Dānijas Karalistes tieslietu ministra, vizīte

7. oktobris	<i>K. Jäger</i> , Lihtenšteinas Firstistes vēstnieka Beļģijas Karalistē un Eiropas Savienībā, vizīte
12. oktobris	<i>Conseil des barreaux européens</i> [Eiropas Advokatūru padomes] (CCBE) pastāvīgās delegācijas vizīte
25. oktobris	<i>M. Radović</i> , Melnkalnes tieslietu ministra, un <i>A. A. Pejović</i> , Melnkalnes vēstnieka Eiropas Savienībā, vizīte
8. novembris	<i>L. Mosar</i> , Luksemburgas Lielhercogistes Deputātu palātas priekšsēdētāja, un Luksemburgas Lielhercogistes Deputātu palātas Juridiskās komisijas locekļu vizīte
8. un 9. novembris	<i>EU Select Committee of the House of Lords</i> delegācijas vizīte
10. novembris	<i>A. Pipan</i> , Slovēnijas Republikas vēstnieces Beļģijas Karalistē un Luksemburgas Lielhercogistē, vizīte
15. novembris	Seminārs dalībvalstu (Čehijas, Spānijas, Francijas, Itālijas, Ungārijas, Maltas, Austrijas, Rumānijas, Slovēnijas, Slovākijas, Somijas un Zviedrijas) tiesu tiesnešiem
18. novembris	Prinča Dr. <i>Bandar bin Salman bin Mohammed Al Saud</i> , karaļa padomnieka un Saūda Arābijas Šķīrējtiesas grupas priekšsēdētāja, vadītā Saūda Arābijas Karalistes tiesnešu delegācijas vizīte
23. novembris	<i>M. Manevski</i> , Bijušās Dienvidslāvijas Republikas Maķedonijas (BDRM) tieslietu ministra, un vēstnieka <i>Nikola Poposki</i> , BDRM misijas Eiropas Savienībā vadītāja, vizīte
24. un 25. novembris	<i>K. Prost</i> , Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes ar 1267. rezolūciju izveidotās komitejas ombudes, vizīte
2. decembris	<i>J.-U. Hahn</i> , Hesenes (Vācija) ministru prezidenta vietnieka un tieslietu, integrācijas un Eiropas lietu ministra, vizīte

Vispārējā tiesa

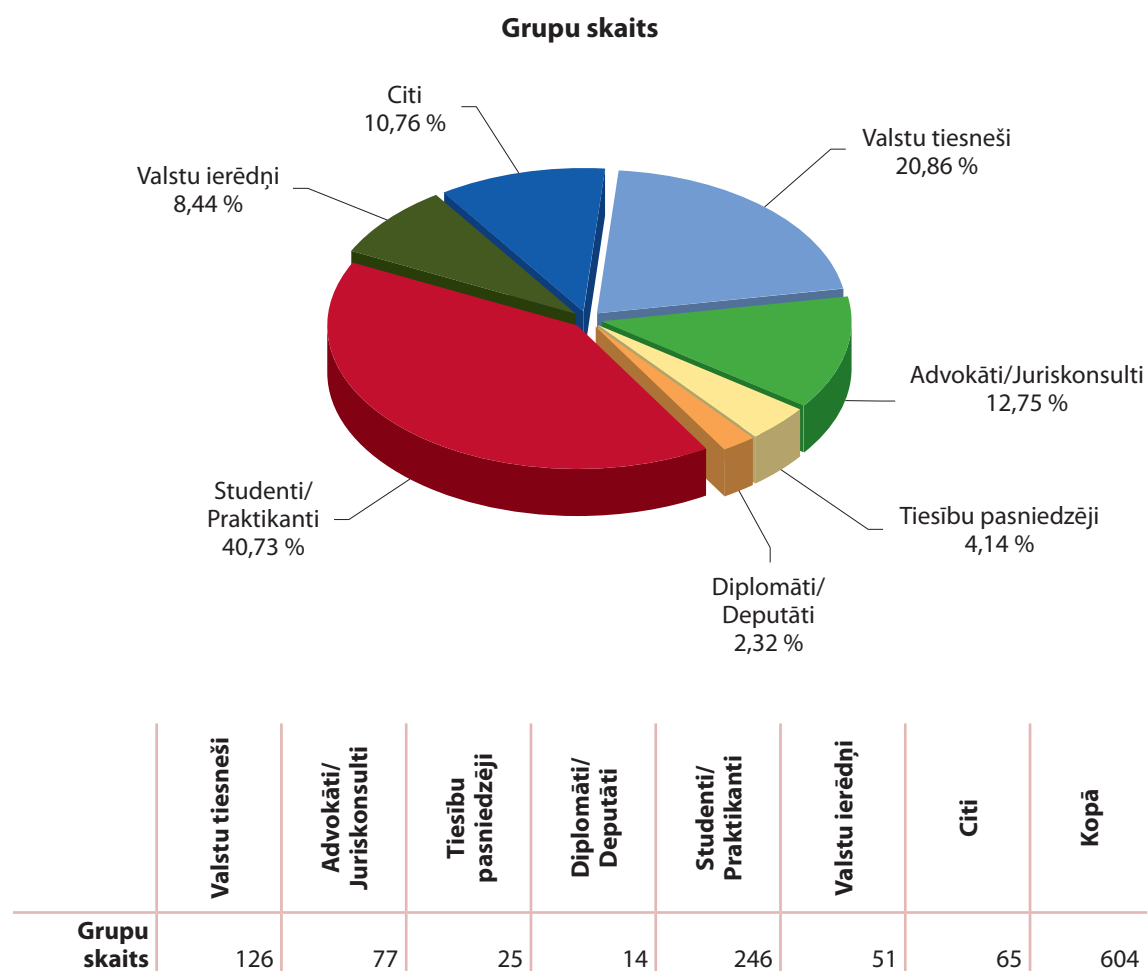
29. janvāris	Padomes grupas "Eiropas Savienības tiesa" Spānijas prezidentūras delegācijas vizīte
7.–9. februāris	Amerikas Savienoto Valstu Augstākās tiesas un universitātes pasniedzēju delegācijas vizīte
23. februāris	Eiropas Parlamenta Juridiskās komitejas delegācijas vizīte
16. marts	<i>Comisión nacional de la Competencia</i> (Spānija) delegācijas vizīte
26. aprīlis	Dalībvalstu un Eiropas Savienības iestāžu pārstāvju sanāksme
12. oktobris	<i>Council of Bars and Law Societies of Europe</i> (CCBE) delegācijas vizīte
27. oktobris	<i>N. Diamandouros</i> , Eiropas ombuda, vizīte
28. oktobris	Trīs <i>Villa Vauban</i> tiesu locekļu vizīte
8. novembris	Luksemburgas Lielhercogistes Deputātu palātas priekšsēdētāja un Luksemburgas Lielhercogistes Deputātu palātas Juridiskās komisijas locekļu vizīte
8. un 9. novembris	<i>EU Select Committee of the House of Lords</i> (Apvienotā Karaliste) delegācijas vizīte
24. un 25. novembris	<i>K. Prost</i> , Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes ar 1267. rezolūciju izveidotās komitejas ombudes, vizīte
2. decembris	<i>J.-U. Hahn</i> , Hesenes (Vācija) ministru prezidenta vietnieka un tieslietu, integrācijas un Eiropas lietu ministra, vizīte

Civildienesta tiesa

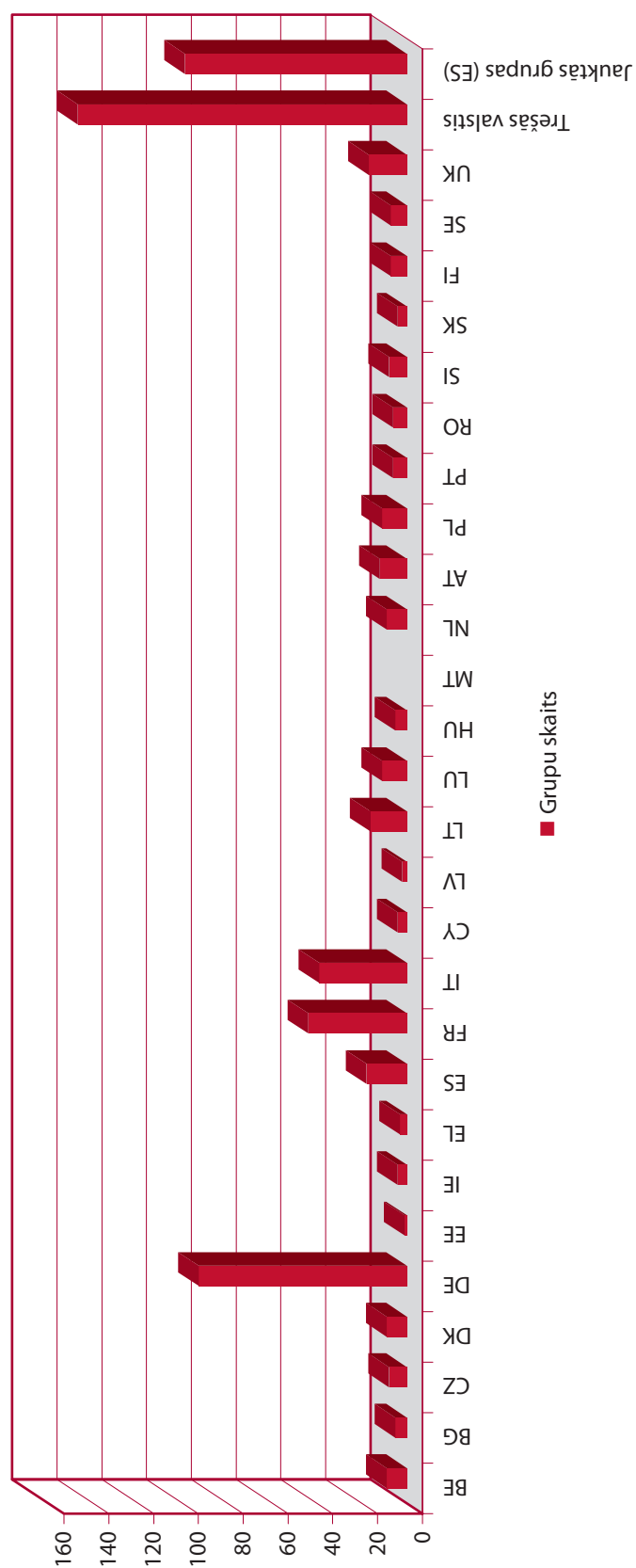
25. marts	<i>M. de Sola Domingo</i> , Eiropas Komisijas Mediācijas dienesta galvenās padomdevējas, vizīte
20. aprīlis	<i>A. Schneeberg</i> , advokāta un vidutāja, vizīte
30. septembris	<i>A. Zack</i> , Āzijas attīstības bankas Administratīvās tiesas prezidenta, vizīte
1. oktobris	Kolokvijs par godu Civildienesta tiesas 5. gadadienai
26. oktobris	<i>N. Diamandouros</i> , Eiropas ombuda, vizīte

B – Mācību apmeklējumi (2010)

1. Sadalījums pa grupu veidiem

2. Mācību apmeklējumi – Sadalījums pa dalībvalstīm (2010)

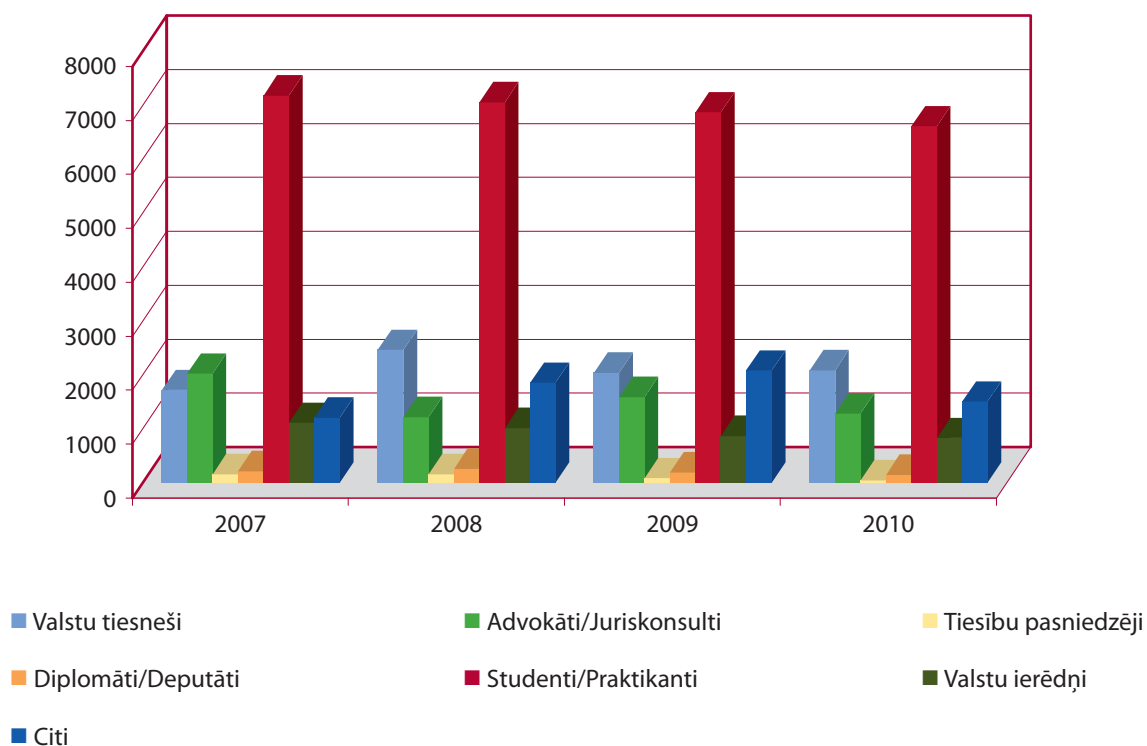
	Apmeklētāju skaits							Grupā skaits	
	Valstu tiesneši	Advokāti/ Juriskonsulti	Tiesību pasniedzēji	Diplomāti/ Deputāti	Studenti/ Praktikanti	Valstu ierēdņi	Citi		Kopā
BE	10				208	25	32	275	9
BG	59	35						94	5
CZ	15	24			84			123	8
DK	5	24			100	21	29	179	9
DE	291	260		56	795	166	606	2174	93
EE		40						40	1
IE	16				48			64	4
EL	12				35			47	3
ES	97	71	19		128		51	366	18
FR	176	65			534	12	143	930	44
IT		23	10		597			630	39
CY	8				16			24	4
LV		11						11	2
LT			11		5			16	16
LU	23				63	49	102	237	11
HU	78		6		39			123	5
MT								0	0
NL	32	57			39	23	25	176	9
AT		16			144		79	239	12
PL	62	94			21		35	212	11
PT	135				2			137	6
RO	16						4	20	6
SI					93	5		98	8
SK	42				12			54	4
FI	11			27	60		40	138	7
SE	93	13				27	12	145	7
UK	58	35	1		109			203	17
Trešās valstis	368	81		56	1414	95	175	2189	147
Jauktās grupas (ES)	480	439		7	2061	407	174	3568	99
Kopā	2087	1288	47	146	6607	830	1507	12 512	604

3. Mācību apmeklējumi – Valstu tiesneši (2010)

Prakse

BE 8	DK 4	IE 4	FR 16	LV 2	HU 8	AT 6	RO 8	FI 4
BG 3	DE 17	EL 7	IT 19	LT 4	MT 1	PL 16	SI 2	SE 5
CZ 8	EE 2	ES 12	CY 2	LU 2	NL 7	PT 8	SK 4	UK 11
Kopā					190			

4. Apmeklētāju skaita un veida attīstība (2007–2010)

Apmeklētāju skaits

	Valstu tiesneši	Advokāti/ Juriskonsulti	Tiesību pasniedzēji	Diplomāti/ Deputāti	Studenti/ Praktikanti	Valstu ierēdņi	Citi	Kopā
2007	1719	2025	157	213	7178	1111	1206	13 609
2008	2463	1219	156	262	7053	1016	1854	14 023
2009	2037	1586	84	193	6867	870	2078	13 715
2010	2087	1288	47	146	6607	830	1507	12 512

C – Svinīgās sēdes

1. februāris	Svinīgā piemiņas sēde ģenerālvokāta <i>D. Ruiz-Jarabo Colomer</i> atcerei
8. marts	Svinīgā piemiņas sēde <i>Lord Slynn of Hadley, K. Bahlmann</i> un <i>M. Diez de Velasco</i> , bijušo Tiesas locekļu, atcerei
15. marts	Svinīgā piemiņas sēde <i>H. Jung</i> , bijušā Pirmās instances tiesas sekretāra, atcerei
3. maijs	Svinīgā sēde sakarā ar Eiropas Komisijas prezidenta un tās locekļu svinīgo solījumu, piedaloties Viņu Karaliskajām Augstībām Lielhercogam un Liehercogienei un <i>J. Buzek</i> , Eiropas Parlamenta priekšsēdētājam
10. jūnijs	Svinīgā sēde sakarā ar tiesneša <i>C. W. A. Timmermans</i> amata pilnvaru izbeigšanos un aiziešanu no amata, kā arī <i>S. Prechal</i> stāšanos tiesneša amatā Tiesā
28. jūnijs	Svinīgā sēde sakarā ar jauno Eiropas Revīzijas palātas locekļu svinīgo solījumu
13. septembris	Svinīgā sēde sakarā ar tiesneša <i>A. W. H. Meij</i> amata pilnvaru izbeigšanos un aiziešanu no amata, kā arī <i>M. van der Woude</i> stāšanos tiesneša amatā Vispārējā tiesā
6. oktobris	Svinīgā sēde sakarā ar tiesneša <i>P. Kūris</i> amata pilnvaru izbeigšanos un aiziešanu no amata un <i>E. Jarašiūnas</i> stāšanos tiesneša amatā Tiesā, kā arī <i>R. Grass</i> , Tiesas sekretāra, amata pilnvaru izbeigšanos un aiziešanu no amata un <i>A. Calot Escobar</i> stāšanos Tiesas sekretāra amatā
25. oktobris	Svinīgā sēde sakarā ar <i>C. Ashton</i> , Eiropas Komisijas viceprezidentes, Savienības Augstās pārstāves ārlietās un drošības politikas jautājumos, un <i>N. Diamandouros</i> , Eiropas ombuda, svinīgo solījumu, kā arī tiesneša <i>M. Vilaras</i> pilnvaru izbeigšanos un aiziešanu no amata un <i>D. Gratsias</i> stāšanos Vispārējās tiesas tiesneša amatā
26. novembris	Svinīgā sēde sakarā ar tiesneša <i>M. Ciucă</i> amata pilnvaru izbeigšanos un aiziešanu no amata, kā arī <i>A. Popescu</i> stāšanos tiesneša amatā Vispārējā tiesā

D – Vizītes un piedalīšanās oficiālos pasākumos

Tiesa

4. janvāris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās <i>Cour de cassation</i> Jaungada pieņemšanā Briselē
11. janvāris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās <i>Conseil d'État</i> Jaungada pieņemšanā Briselē
14. janvāris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās ceremonijā par godu Igaunijas Republikas Augstākās tiesas 90. gadadienai Tartu
18. janvāris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās svinīgajā sēdē par godu <i>Cour d'appel de Paris</i> jaunā tiesas gada sākumam
29. janvāris	Tiesas delegācijas piedalīšanās seminārā "La Convention vous appartient" un Eiropas Cilvēktiesību tiesas svinīgajā sēdē Strasbūrā
29. janvāris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās <i>Corte Suprema di Cassazione</i> svinīgajā tiesas gada atklāšanas ceremonijā Romā
4.–6. februāris	Tiesas delegācijas vizīte Šveices Konfederācijas <i>Tribunal fédéral</i> Lozannā
8. februāris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās oficiālajā ceremonijā par godu Somijas Republikas pievienošanās Eiropas Savienībai 15. gadadienai Helsinkos pēc <i>Eikka Kosonen</i> , Eiropas Komisijas pārstāvniecības Somijā vadītāja, ielūguma
9. februāris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās "Rechtspolitischen Neujahrsempfang 2010" Berlīnē pēc <i>Sabine Leutheusser-Schnarrenberger</i> , Vācijas Federatīvās Republikas tieslietu ministres, ielūguma
12. februāris	Eiropas Savienības Tiesas delegācijas pieņemšana Lielhercogistes galmā par godu Jaunajam gadam
7.–11. marts	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Starptautiskās Augstāko administratīvo tiesu asociācijas 10. kongresā Sidnejā
15. marts	Tiesas priekšsēdētāja piedalīšanās Eiropas Sociālo tiesību komitejas organizētajā <i>Jean-Paul Costa</i> , Eiropas Cilvēktiesību tiesas priekšsēdētāja, seminārā Strasbūrā
18. marts	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Eiropas Parlamenta Konstitucionālo jautājumu komitejas organizētajā seminārā "Les aspects institutionnels de l'adhésion de l'Union européenne à la convention européenne de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales" Briselē
19. marts	Tiesas priekšsēdētāja piedalīšanās Eiropas Savienības dalībvalstu Augstāko tiesu priekšsēdētāju kolokvijā "Aspects pratiques de l'indépendance de la justice" Dublinā
14. aprīlis	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Konstitucionālās tiesas ģenerālajā asamblejā Varšavā
17. un 18. aprīlis	Tiesas pārstāvju piedalīšanās sakarā ar <i>Lech Kaczyński</i> , Polijas Republikas prezidenta, bērēm organizētajā ceremonijā Varšavā
23. aprīlis	Tiesas pārstāvju piedalīšanās ikgadējā <i>EELA (European Employment Lawyers Association)</i> konferencē Luksemburgā
8.–10. maijs	Tiesas priekšsēdētāja un Tiesas pārstāvju piedalīšanās vizītē Prāgā un Brno pēc <i>Iva Brožová</i> , Čehijas Republikas Augstākās tiesas priekšsēdētājas, ielūguma

9. maijs	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Roberta Šūmana deklarācijas 60. gadadienas svinībās Eiropas Parlamentā Strasbūrā
19.–22. maijs	Tiesas pārstāvju piedalīšanās <i>ICEF (International Court of the Environmental Foundation)</i> organizētajā starptautiskajā konferencē "Global Environmental Governance" Romā
3. un 4. jūnijs	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Eiropas tiesu pārvaldes tīkla ģenerālajā asamblejā "Vers une culture judiciaire européenne" Londonā
6.–8. jūnijs	Tiesas pārstāvju piedalīšanās kolokvijā "Prévenir des arriérés dans la justice administrative" un Eiropas Savienības Valsts padomju un augstāko administratīvo tiesu asociācijas valdes un ģenerālās asamblejas sanāsmē Luksemburgā
10. jūnijs	Tiesas pārstāvju piedalīšanās par godu Polijas Republikas Konsitucionālās tiesas 25. gadadienai organizētajās ceremonijās Varšavā
23. jūnijs	Luksemburgas valsts svētki, <i>Te Deum</i> svinības pēc pieņemšanas Lielhercogistes galmā
1. jūlijs	Tiesas pārstāvju piedalīšanās A. Brazauskas, bijušā Lietuvas Republikas prezidenta, bērēs Viļņā
24. jūlijs	Grieķijas Republikas prezidenta pieņemšana par godu Republikas atjaunošanas 36. gadadienai Atēnās
16. augusts	Tiesas pārstāvju piedalīšanās G. de Marco, bijušā Maltas Republikas prezidenta, bērēs Valletā
17. septembris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās konferencē <i>REGLEG ("Access of regions with legislative powers to the European Court of Justice")</i> Saragosā
26. un 27. septembris	Oficiāla Tiesas delegācijas vizīte <i>Bundesverfassungsgericht</i> Karlsrūē
1. oktobris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās <i>Opening of the Legal Year</i> Londonā pēc Lord Chancellor ielūguma
1. oktobris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās "Jubiläum – 90-jähriges Bestehen der Bundesverfassung Österreichs" Vīnē
3. oktobris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās "Tag der Deutschen Einheit" ietvaros organizētajās ceremonijās Brēmenē
21.–23. oktobris	Oficiāla vizīte Slovērijas Republikas augstākajās tiesās pēc Štefan Hrabín, Slovērijas Republikas Augstākās tiesas priekšsēdētāja, ielūguma un tikšanās ar parlamenta un valdības pārstāvjiem Bratislavā
22. un 23. oktobris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās <i>Institut universitaire international Luxembourg</i> organizētajā konferencē "Criminal Justice in Europe: Challenges, Principles and Perspectives" Luksemburgā
3.–6. novembris	Piedalīšanās <i>FIDE</i> 24. kongresā Madridē
18. novembris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās par godu Bulgārijas Republikas Augstākās kasācijas tiesas 130. gadadienai organizētajā svinīgajā sēdē Sofijā
18. novembris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Eiropas Komisijas (ĢD Vide) organizētajā "Conference for the 25 th anniversary of the EIA Directive" Lēvenē
18. novembris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās svinīgajā sēdē sakarā ar Robert Biever stāšanos <i>Procureur général d'État de la Cour supérieure de justice de Luxembourg</i> amatā
22. novembris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Eiropas Savienības Valsts padomju un augstāko administratīvo tiesu asociācijas valdes sanāsmē Briselē

25. novembris Tiesas pārstāvju piedalīšanās ārkārtas akadēmiskajā sēdē par godu *Fondation du Mérite Européen* 40. gadadienai Luksemburgā

Vispārējā tiesa

1. janvāris Vispārējās tiesas pārstāvju piedalīšanās Maltas Republikas prezidenta pieņemšanā par godu tradicionālajai Jaungada apsveikumu apmaiņas ceremonijai Valletā

14. janvāris Vispārējās tiesas pārstāvju piedalīšanās ceremonijā par godu Igaunijas Republikas Augstākās tiesas 90. gadadienai Tartu

9. februāris Vispārējās tiesas pārstāvju piedalīšanās Vācijas Federatīvās Republikas tieslietu ministres organizētajā pieņemšanā "Rechtspolitischer Neujahrsempfang 2010" Berlīnē

12. februāris Vispārējās tiesas pārstāvju piedalīšanās Eiropas Savienības Tiesas delegācijas pieņemšanā Lielhercogistes galmā par godu Jaunajam gadam

9. aprīlis Vispārējās tiesas pārstāvju piedalīšanās Lietuvas Republikas Tiesnešu padomes priekšsēdētājas organizētajā tiesnešu svinīgajā kongresā par godu Lietuvas valsts atjaunošanas 20. gadadienai un Lietuvas Republikas Apelācijas tiesas un reģionālo tiesu atjaunošanas 15. gadadienai Viļņā

16.–18. aprīlis Vispārējās tiesas pārstāvju piedalīšanās *Lech Kaczyński*, Polijas Republikas prezidenta, un viņa laulātās valsts piemiņas ceremonijā

12. maijs Piedalīšanās *Comisión Nacional de la Competencia* organizētajā "Día Europeo de la Competencia" Madridē

1. jūnijs Vispārējās tiesas pārstāvju piedalīšanās Itālijas Republikas prezidenta pieņemšanā par godu valsts svētkiem Romā

23. jūnijs Vispārējās tiesas pārstāvju piedalīšanās Luksemburgas valsts svētkos, *Te Deum* svinībās pēc pieņemšanas Lielhercogistes galmā

24. jūlijs Vispārējās tiesas pārstāvju piedalīšanās Grieķijas Republikas prezidenta pieņemšanā par godu Republikas atjaunošanas 36. gadadienai Atēnās

16.–19. septembris Piedalīšanās Bostonas "Mentor group" pētniecības institūta ar Amerikas Savienoto Valstu Augstākās tiesas *Justice Antonin Scalia* un tiesneša *A. Borg Barthet* aizgādību organizētajā "Seminar for the EU and US judiciary" Berlīnē

1. oktobris Vispārējās tiesas pārstāvju piedalīšanās Austrijas Republikas Konstitūcijas 90. gadadienas svinīgajās svinībās

1. oktobris Vispārējās tiesas pārstāvju piedalīšanās tiesas gada atklāšanas ceremonijā *Westminster Abbey* Londonā

3. oktobris Vispārējās tiesas pārstāvju piedalīšanās Vācijas Federatīvās Republikas prezidenta pieņemšanā par godu valsts svētkiem

22. un 23. oktobris Tiesas pārstāvju piedalīšanās *Institut universitaire international Luxembourg* organizētajā konferencē "Criminal Justice in Europe: Challenges, Principles and Perspectives" Luksemburgā

28. un 29. oktobris Vispārējās tiesas pārstāvju piedalīšanās svinīgajā sēdē sakarā ar *R. Grass* stāšanos *Cour de cassation* padomnieka amatā, piedaloties *Cour de cassation* pirmajam priekšsēdētājam, Parīzē

3.–6. novembris Vispārējās tiesas pārstāvju piedalīšanās *FIDE* 24. kongresā Madridē

25. novembris	Vispārējās tiesas pārstāvju piedalīšanās ārkārtas akadēmiskajā sēdē par godu <i>Fondation du Mérite Européen</i> 40. gadadienai Luksemburgā
6. decembris	Vispārējās tiesas pārstāvju piedalīšanās Somijas Republikas prezidentes un viņas laulātā oficiālajā pieņemšanā par godu Somijas Republikas Neatkarības svētkiem

Civildienesta tiesa

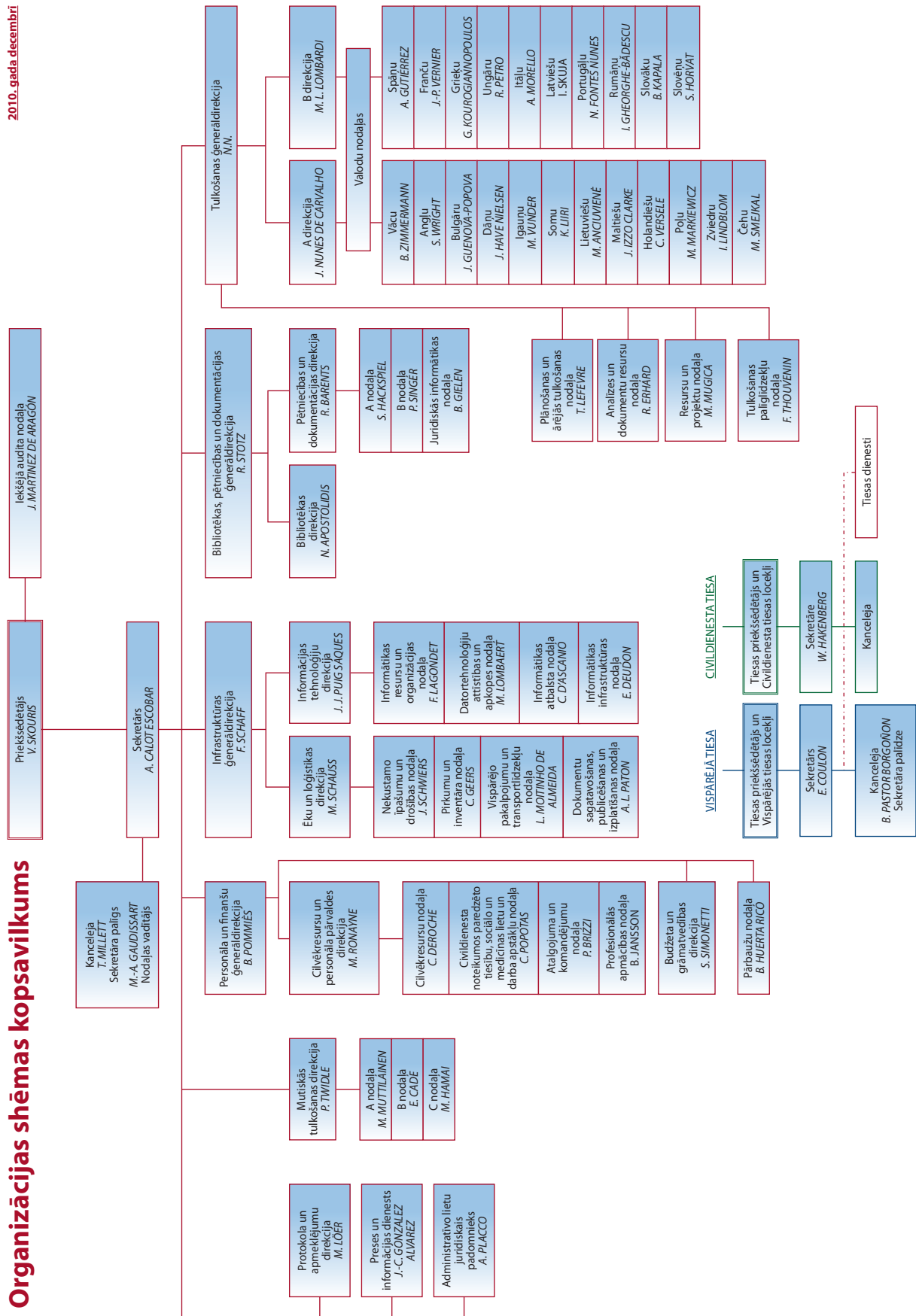
23. marts	Tiesas sekretāres <i>W. Hakenberg</i> piedalīšanās sakarā ar Pasaules Bankas Administratīvās tiesas 30. gadadienu organizētajā simpozijā Vašingtonā
15. decembris	Tiesnešu <i>H. Tagaras</i> un <i>H. Kreppel</i> tikšanās ar Apvienoto Nāciju Šķīrējtiesas tiesnešiem Ženēvā
16. decembris	Tiesneša <i>H. Kreppel</i> vizīte Starptautiskās darba organizācijas Šķīrējtiesā Ženēvā

Organizācijas shēmas kopsavilkums

Organizācijas shēmas kopsavilkums

2010. gada decembrī

Eiropas Savienības Tiesa

Gada ziņojums 2010 — Tiesas, Vispārējās tiesas un Eiropas Savienības Civildienesta tiesas darba pārskats

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs

2011 — 244 lpp. — 21 x 29,7 cm

Kataloga numurs: QD-AG-11-001-LV-C

ISBN 978-92-829-1047-4

doi:10.2862/51369

ISSN 1831-8487

■ Publikāciju birojs

ISBN 978-928291047-4

9 789282 910474

KĀ SAŅEMT ES IZDEVUMUS

Bez maksas izdevumi:

- izmantojot *EU Bookshop* (<http://bookshop.europa.eu>);
- Eiropas Komisijas pārstāvniecībās un delegācijās.
Informāciju saziņai varat iegūt tīmekļa vietnē <http://ec.europa.eu>
vai sūtīt faksu uz +352 2929-42758.

Maksas izdevumi:

- izmantojot *EU Bookshop* (<http://bookshop.europa.eu>).

Maksas abonementi (piemēram, ikgadējie *Eiropas Savienības Oficiālā Vēstneša* izdevumi un Eiropas Savienības Tiesas judikatūras krājumi):

- izmantojot Eiropas Savienības Publikāciju biroja tirdzniecības aģentus (http://publications.europa.eu/others/agents/index_lv.htm).

